

Danion Vasile

NOI SFINȚI PREOȚI DE MIR

Cum să ne alegem duhovnicul

Ediția a treia, revăzută și adăugită

Apare cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte Galaction,
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Editura Lucman
București, 2006

Prefață:

Nu doar în „vremile de demult”...

Pr. Ștefan Negreanu

Un leit motiv a cutreierat și a cutremurat inima mea de când am deschis ochii cugetători în Biserică - cea care ne crește și ne zidește pentru împărăția cerurilor: „Să nu faci ce face popa, ci să faci ce zice popa”. Crescând într-o casă preoțească, auzirea acestor cuvinte, care se ofereau și mă îmbiau cu putere și valoare de apoftegmă, o resimțeam ca pe o lovitură de pumnal dată chiar în inimă.

Așa trebuie să fie? Nu este cu puțință altfel? Este cu puțință ca preotul, păstorul, slujitorul Păstorului păstorilor să întrupeze cuvintele, poruncile lui Hristos în viața sa?

Cine crede lui Hristos știe că este cu puțință pentru că se încrede cuvintelor Lui: Îndrăzniți. Eu am biruit lumea (Ioan 16, 33).

Sfinții sfințiți slujitori, care au dus viață cuviincioasă în Hristos și lui Hristos, care împodobesc calendarul și ne înmiresmează zilele, ne dau mărturie despre aceasta.

Dar dacă cineva ar încerca să (se) amăgească, crezând în chip necuviincios că chipul sfânt de viețuire preoțească a fost cu puțință doar în „vremile de demult”, care niciodată nu se vor mai întoarce, este contrazis de viețuirea minunată a

atâtor preoți din secolele XIX și XX, care și-au adus toată viața lor, și pe a celor încredințați lor spre păstorire, jertfă neîntinată pe Crucea Iubirii.

Cartea de față însăși contrazice flagrant această părere deșartă. Și fratele Danion Vasile aduce prin această carte doar câteva mărturii de viață sfântă preoțească din norul de mărturii care umple Biserica Mirelui Hristos.

Deci ce îndemn se stârnește în inimile noastre? Ce leit motiv trebuie să rezidească viața noastră, cunoscând și urmărind mărturia-martiriul lor?: „Să faci nu numai ce au zis, ci mai ales ce au făcut acești preoți ai Dumnezeului Celui Viu, care s-au făcut cu adevărat nouă, prin Viața lor, «punți peste prăpastia morții»”.

Da, se poate și astăzi, căci Hristos ieri, azi și pururea este Același. Amin.

Introducere¹

Există cărți care schimbă vieți. Există filme care schimbă vieți. Există întâlniri care schimbă vieți.

Cine și-ar dori să întâlnească un sfânt? La această întrebare, marea majoritate a creștinilor răspunde: „Eu...”

Un astfel de răspuns este sincer, dar trădează superficialitate: nu mulți oameni vor să se

¹ Ideea de a edita o carte despre preoții de mir cu viață sfântă nu presupune gândul de a-i compara pe aceștia cu ieromonahii, și cu atât mai puțin de a-i defăima pe cei din urmă. Cuviosul Paisie Aghioritul era întristat de faptul că „cei mai mulți duhovnici ai epocii noastre sunt luptători de monahi și, în multe feluri, se luptă cu monahismul. [...] E bine să citez și câteva *cununi* pe care le împletesc acelor care părăsesc lumea, numindu-i *leneși, individualiști, lași*, etc., și asta deoarece se consideră pe ei înșiși niște eroi care se nevoiesc în mijlocul societății păcătoase, iar pe monahi niște fricoși, care fug să-și mântuiască sufletul lor” (*Epistole*, Schitul Lacu, p. 29). Atât monahul, cât și mireanul luptă, fiecare după puterile sale, să dobândească Împărăția Cerurilor. Cei care vor să Îl cunoască pe Dumnezeu rămânând în lume trebuie să ia aminte la jertfelnicia și la curăția monahilor. Iar monahii care au dobândit în inimile lor pe Hristos nu vor spune niciodată că sfințenia poate fi dobândită numai de către călugări. Ci dimpotrivă...

întâlnească sau să vorbească cu un sfânt, sau să stea în preajma unui sfânt.

De ce? Pentru că întâlnirea cu un sfânt nu este întotdeauna comodă; sfântul este cel care merge pe calea nevoinței și este cel care îi ajută pe alții să urce pe același drum.

Între întrebarea „Cine vrea să întâlnească un sfânt?” și întrebarea „Cine vrea să întâlnească un părinte cu viață sfântă?” diferența nu este foarte mare. Orice părinte cu viață aleasă se află încă în război duhovnicesc, și poate cădea până în ultima clipă. Înainte de a trece la Domnul, sfinții au fost oameni cu viață sfântă.

Nu sunt în măsură să decid dacă părintele Cleopa a fost sau nu un sfânt. Dar pot să observ că poporul îl consideră sfânt, așa cum l-a considerat și pe Cuviosul Daniil Sihastrul cu sute de ani înainte ca Biserica să îl canonizeze. Și nimeni nu poate nega faptul că părintele Cleopa ducea o viață sfântă.

Să ne întrebăm câți creștini au mers în pelerinaje la Mănăstirea Sihăstria, la părintele Cleopa. Au mers parohii întregi, au mers mulțimi de oameni.

„Că doar nu putea să îi primească pe toți creștinii din România...”

Îndrăznesc să cred că, și dacă ar fi venit de două ori mai mulți pelerini, părintele tot ar fi încercat să îi primească.

Problema este că foarte mulți oameni nu s-au ostenit să ajungă să ceară sfaturi părintelui Cleopa. De ce? Răspunsurile sunt diferite. Iată câteva dintre ele:

„Pentru că drumul este scump, oboseală multă, alergătură multă...” Eu înțeleg acest răspuns altfel: „Nu merita osteneala...”.

Pentru că, dacă părintele Cleopa ar fi împărțit tuturor pelerinilor cruci de aur, s-ar fi îmbulzit cu toții să ia o astfel de binecuvântare, gândindu-se că ar avea o rezervă pentru zilele „negre”.

Nu vreau să judec pe nimeni, ci doar constat că, dacă întâlnirea cu părintele Cleopa a fost considerată prea costisitoare de către oameni care totuși își petreceau concediile în stațiuni de odihnă, înseamnă că oamenii prețuiau mai mult concediul decât pe părintele Cleopa; iar dacă spuneau că regretă că nu pot ajunge la el, vorbele lor erau deșarte.

Cei care spuneau că drumul este obositor, în timp ce pentru excursii pe vârf de munte găseau resurse fizice, dădeau dovadă de fariseism: nu energia le lipsea, ci râvna pentru cele sfinte.

Nu am de gând să îi critic nici pe unii, nici pe alții. Vreau să trec mai departe, la o altă categorie de refuz: „Părintele Cleopa era prea habotnic, prea extremist, prea aspru, prea antiecumenist, prea tradiționalist, prea...”

Aceste „prea-uri” pot continua la nesfârșit. Am auzit destule rețineri față de părinții cu viață sfântă - atât din mănăstire, cât și din lume - și ele m-au făcut să înțeleg că oamenii caută noduri în papură tocmai pentru a-și justifica faptul că trăiesc departe de Dumnezeu.

„Părintele Cleopa era prea tradiționalist...” O astfel de acuzație îi face cinste. Sfinții au fost sfinți

tocmai pentru că au fost tradiționaliști. Nu este în duhul Ortodoxiei să facă aggiornamento-uri (astfel de înnoiri sunt determinate de constatarea unei anumite osificări și rigidizări anterioare). Un ortodox nu va reproșa altui ortodox că este tradiționalist: acuzația de „tradiționalism” nu se regăsește în duhul Ortodoxiei. Iar cine acuză un creștin ortodox că este tradiționalist îi face acestuia un compliment, nu o observație.

Sfinții nu au fost oameni perfecți, ci au fost oameni care mergeau pe calea desăvârșirii. Cei care caută motive de sminteală, cei care caută pietre de poticnire în viețile părinților cu viață sfântă dovedesc lașitate: în loc să se folosească de exemplul lor, ei îl resping, invocând motive neîntemeiate, mințindu-se pe ei înșiși și mințindu-L pe Dumnezeu.

Prin existența sa, un sfânt dovedește că Dumnezeu poate trăi în inimile oamenilor, că războiul împotriva patimilor poate fi dus, oricât de puternice ar fi asalturile diavolului. Or oamenii cu credință căldicică fac alergie la sfinți. Pentru că sfinții le tulbură liniștea, pentru că sfințenia lor clatină „echilibrul” în compromis al celor care trăiesc cu inima împărțită între Dumnezeu și patimi.

Am făcut referire la părintele Cleopa nu pentru a încerca să pun în evidență virtuțile sale; l-am folosit doar ca pe un exemplu, pentru a arăta că există unii creștini care consideră întâlnirea cu sfințenia prea scumpă, prea obositoare, iar alții care încadrează sfințenia în tipare omenești, în tipare izvodite după mintea lor.

Așa cum demult, unii își făceau dumnezei din lemn și lut, își făceau dumnezei „după chipul și asemănarea lor”, la fel și astăzi, unii își fabrică anumite criterii de sfințenie după același calapod: după chipul și asemănarea lor.

Pentru acești creștini, cărțile de filosofie religioasă sunt mult mai importante decât Viețile Sfinților: e mai interesant să citești despre concepția neoplatonică despre bine, decât despre pocăința Sfintei Maria Egipteanca. Este mai ușor să citești despre îndoielnica „unitate transcendentă a religiilor”, decât despre iubirea săracilor arătată de Sfântul patriarh Ioan cel Milostiv.

Totuși, când astfel de creștini citesc Viețile Sfinților, au priceperea de a le evita pe acelea care le-ar putea mișca inimile spre pocăință. De fapt, ei caută să le citească așa cum ar citi cărți polițiste, doar ca pe niște texte palpitante. Vor să citească fără să aplice în viețile lor ceea ce citesc: „O, cât de impresionante sunt viețile sfinților mucenici. Dar în zilele noastre nu îi putem urma, în zilele noastre nu mai este prigoană...”, gândesc astfel de neînțelepți, în timp ce creștinii înțelepțiți de Dumnezeu se gândesc cum să rabde mucenicia cea nesângeroasă, dar cruntă, la care diavolul și slugile sale îi supun pe cei care vor să trăiască după învățătura Evangheliei.

Sunt oameni care apreciază sfințenia ca pe o categorie morală, ca pe o rubrică a virtuților, fără a se gândi la faptul că ei înșiși sunt chemați la sfințenie. Atitudinea lor este molipsitoare, astfel încât și unii creștini cu frică de Dumnezeu au ajuns să considere dobândirea sfințeniei o utopie.

Nădăjduiesc că prin citirea acestei cărți - care este mai degrabă o colecție de texte hagiografice, decât un volum de autor - creștinii vor prinde mai multă putere în războiul duhovnicesc. Este important faptul că Sfântul Iona din Odessa alunga draci. Dar mai important este faptul că a dobândit sfințenia. Este important faptul că Sfântul Alexie din Bortsurmani a înviat un mort, sau că vindeca bolnavii. Dar mai important este că a dobândit sfințenia.

M-aș bucura ca cititorii să nu fugă de întâlnirea cu sfinții. Viețile lor ne vorbesc, ne îndeamnă să ne schimbăm viața, ne îndeamnă să punem, iar și iar, început bun mântuirii.

Există preoți de mir care au urcat pe culmile sfințeniei. Să tacă toți hulitorii, să tacă toți cei care spun că viața în lume e predestinată să fie viață de păcat și că numai în mănăstire poate fi dusă o viață bineplăcută Domnului.

Grăiește Proorocul David: *în ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule....*

Să însetăm și noi după Dumnezeu, să însetăm după hrana cea duhovnicească. Să Îl rugăm pe Dumnezeu să ne trimită această hrană, și să ne umplem inimile și mințile de ea.

Să avem înțelepciunea de a ne folosi de fiecare carte, de fiecare viață de sfânt. În aceste vremuri de amorțeață duhovnicească să luăm curaj din nevoințele Sfinților Iona, Alexie, Ioan de Korma și din ale celor care împreună cu aceștia au ajuns la sfințenie slujind ca preoți în văpaia lumii. Așa cum diavolul se luptă să ne scoată din arenă, la

fel și noi să fim iscusiți și să folosim cât mai bine armele pe care ni le trimite Dumnezeu.

Cred că întâlnirea cu acești sfinți ar putea răsturna prejudecățile celor care cred că vremea sfințeniei a apus, ar putea întări cugetele celor slabi și i-ar face mai iscusiți pe cei care duc lupta cea bună.

Rostul acestei cărți este de a-i ajuta pe credincioși să înțeleagă faptul că unii preoți de mir au ajuns la mari măsuri de sfințenie. Că nu există preoți cu har și preoți fără har. Că viața în lume nu înseamnă lepădarea de crucea primită de la Dumnezeu.

Nu cred că le este de folos oamenilor să citească Viețile Sfinților ca să își îmbogățească bagajul de cunoștințe religioase și nici ca să se relaxeze sau să își clătească mințile pe care lumea iubitoare de patimi încearcă să le întineze prin reclame și filme, prin imagini desfrânate sau prin emisiuni de *divertisment*. Decât să citească romane care să le stârnească patimile sau reviste cu *povești adevărate*, în care rufele murdare se spală în public, e preferabil să citească Vieți de sfinți.

Dar este și mai bine să citească aceste vieți pentru a se folosi duhovnicește, pentru a-și modela viața după învățătura lui Hristos. Este și mai bine să citească aceste vieți, ținând seama de cuvintele Avvei Iustin Popovici care, în cunoscutul său studiu *Introducere la Viețile Sfinților*, scria următoarele:

„Viețile Sfinților sunt un fel de Enciclopedie Ortodoxă. În ele poate fi aflat tot ceea ce este necesar pentru sufletul care înfometează și

însetează după credincioșia veșnică și adevărul veșnic în această viață, și care înfometează și însetează după nemurirea divină și viața veșnică. Dacă credința este cea de care ai nevoie, acolo o vei afla din abundență, iar tu îți vei hrăni sufletul cu hrană care nu-l va mai înfometa niciodată. [...]

Dacă ai nevoie de dragoste, adevăr, credincioșie, nădejde, umilință, smerenie, pocăință, rugăciune sau oricare altă virtute sau nevoiță, în ele, în Viețile Sfinților, vei afla un număr infinit de sfinți dascăli pentru orice fel de nevoiță ascetică și vei dobândi ajutor haric pentru orice fel de virtute. [...]

Dacă te afli cumva în vreo ispită, Viețile Sfinților te vor ajuta s-o birui și acum, și totdeauna...”²

² *Credința ortodoxă și viața în Hristos*, Editura Bunavestire, Galați, 2002, p. 57.

Viața Sfântului Alexie de Bortsurmani³

(† 4 mai /21 aprilie)

Cu mult timp în urmă, în satul Bortsurmani (gubernia Simbirsk, județul Kurmîș) a trăit cucernicul și cinstitul preot Alexie.

O mulțime de oameni veneau la el din toate părțile. Cuvintele vieții sale cuvioase și plăcute lui Dumnezeu se răspândeau în lung și în lat. Ușile casei sale erau întotdeauna deschise atât săracilor, cât și bogaților. Bolnavii și suferinzii veneau la el cu tot felul de supărări, necazuri și nevoi, și nimeni nu pleca fără a fi ajutat, sfătuit și mângâiat.

Întreaga sa viață a fost închinată slujirii lui Dumnezeu și aproapelui, și, într-adevăr, a fost plină de nevoită și de sfințenie. Se afla în toată vremea în rugăciune neîncetată, lipsit de răutate, bogat în fapte bune. Se ruga nu doar în timpul zilei, ci și noaptea, continuu și neobosit, neîngăduindu-și niciodată odihna trupească până în clipa morții. Ca

³ Textul a fost preluat din volumul Arhimandritului Damaschin Orlovski - *Noi mărturisitori ai Rusiei*, Editura Sophia, București, 2002, pp. 308-329. Prima încercare de canonizare a părintelui Alexie a avut loc în 1913, când o comisie sinodală a strâns mărturii despre sfințenia sa, dar revoluția din 1917 a întrerupt mersul firesc al lucrurilor. Canonizarea sfântului Alexie a avut loc abia după ieșirea de sub jugul comunist.

răsplată pentru virtutea sa, Dumnezeu l-a înzestrat cu darurile înainte-vederii și tămăduirii. Sfântul Serafim, făcătorul de minuni din Sarov, punea foarte mare preț pe canonul său de rugăciune și îl respecta ca pe un mare ascet și plăcut al lui Dumnezeu. Sfântul Serafim nu l-a întâlnit niciodată pe părintele Alexie, însă îl cunoștea foarte bine prin darul înainte-vederii. A spus despre el: „Acest om cu rugăciunile sale este ca o lumânare aprinsă înaintea scaunului lui Dumnezeu. Iată un nevoitor care, neavând voturile monahale, se află mult mai sus decât mulți monahi, este ca o stea ce strălucește pe cerul creștinătății”. Când veneau la el oamenii din ținut, Sfântul Serafim îi trimitea întotdeauna înapoi, asigurându-i cu smerenie că au un fierbinte mijlocitor și om de rugăciune înaintea lui Dumnezeu, pe preotul din satul Bortsurmani – părintele Alexie, care nu era cu nimic mai prejos decât el însuși, Serafim.

Alt om poate s-ar fi mândrit să vadă cât de mult îl cinsteau ceilalți, însă părintele Alexie nu numai că nu a devenit mândru sau înfumurat în fața nimănui, ci, dimpotrivă, s-a pus pe sine mai prejos decât toți oamenii și s-a considerat a fi cel mai mare păcătos. Ca mulți alți cuvioși și plăcuți ai lui Dumnezeu din vechime, s-a pocăit neîncetat până în clipa morții pentru păcătoșenia și nevrednicia sa.

Părintele Alexie a trăit până la o vârstă înaintată și, când a venit vremea să moară, oamenii l-au plâns foarte mult. În schimb, el îi mângâia pe toți, spunându-le să nu fie triști și asigurându-i că nu-i va părăsi de tot, și că oricine își va aduce

aminte de el, la fel și sfântul îl va pomeni pe acela. Oamenii nu au înțeles aceste cuvinte și nimeni nu a reușit să le deslușească înțelesul. La scurt timp după moartea sa, totul a devenit limpede.

Două femei dintr-o familie de negustori, mamă și fiică, au venit la Bortsurmani și s-au așezat într-o colibă în apropiere de casa preotului. Fiica a început să povestească cum o adusese pe mama ei bolnavă la părintele Alexie pentru a o vindeca prin rugăciunile sale. Mama sa era de altfel nebună și violentă. Chiar dacă locuiau departe de Bortsurmani, auziseră că mulți oameni, la fel de bolnavi, fuseseră aduși la părintele Alexie și toți fuseseră tămăduiți prin rugăciunile sale. Când fiica femeii a aflat că părintele Alexie fusese înmormântat cu câteva zile mai înainte, a început să plângă și să se tânguiască – fiindcă acum nu mai era cine să-i ajute mama. Fiica plângea nemângâiată, iar mama ei era din ce în ce mai violentă, hulind și numindu-l pe părintele Alexie câine. Fiica sa a deznădăjduit atât de mult, încât i-a rugat pe niște oameni cumsecade să aibă grijă de mama ei până va alerga la mormântul părintelui Alexie. Voia cel puțin să plângă la mormântul său, să-și mângâie sufletul, fie și numai pentru puțin. A participat la o slujbă de Panihidă pentru el, a plâns puțin, s-a rugat și, când s-a întors acasă, a găsit-o pe mama sa stând pe o bancă perfect liniștită, cuminte și vorbind cu cineva. Nu făcea zgomot, nu se mai comporta violent și nu spunea nici un cuvânt urât. Au petrecut noaptea în acel loc, iar în ziua următoare, fiica și-a luat mama acasă complet vindecată. Numai atunci au aflat oamenii ce înțeles

avuseseră cuvintele părintelui Alexie înainte de a muri: „Oricine își va aduce aminte de mine, îmi voi aminti și eu de el”. Din acel moment, mulți oameni au început să vină să se roage la mormântul său la fel ca și înainte, în timpul vieții sale. De asemenea, mulți oameni vin până în ziua de astăzi să se roage la mormântul său și multe minuni se săvârșesc acolo.

Părintele Alexie Gneuşev s-a născut pe 13 mai 1762. Tatăl său era preot. Când a venit vremea, tatăl l-a trimis la seminar în Nijni-Novgorod, seminar pe care l-a absolvit la douăzeci și doi de ani. Prea Sfinția Sa Damaschin de Nijni-Novgorod l-a hirotonit diacon pentru biserica Adormirii Maicii Domnului din satul Bortsurmani, iar peste treizeci de ani, Prea Sfinția Sa Pavel de Nijni-Novgorod l-a hirotonit preot pentru aceeași biserică. Aici a slujit până la o vârstă înaintată și tot aici a fost înmormântat.

În primii ani ai slujirii sale, părintele Alexie nu s-a remarcat prin viața sa de nevoie și uneori chiar s-a dedat băuturii. La un moment dat, viața lui s-a schimbat însă în mod dramatic. Într-o noapte, cineva a venit să-l cheme la casa unui muribund din satul învecinat. Părintele Alexie s-a înfuriat pe cel trimis, ocărându-l pentru că-l deranjase cu nimicuri, spunând că nu avea nici un rost să-l trezească pentru că poate omul nu era așa bolnav și că va trăi până dimineață. L-a trimis pe om acasă și el s-a dus să se culce. Totuși, nu putea adormi: continua să se gândească la țăranul pentru care fusese chemat urgent. În cele din urmă, nu a mai putut sta și s-a dus la el. Dar acesta murise

deja și alături de el stătea un înger cu Sfântul Potir în mâini. Această viziune l-a marcat atât de tare pe părintele Alexie, încât a îngenuncheat în fața icoanei și s-a rugat toată noaptea. S-a întors acasă un alt om. Din ziua aceea s-a pus cu totul în slujba lui Dumnezeu și a omului; din ziua aceea a dus o viață sfântă, de nevoie, pe care nu a schimbat-o până în clipa morții. Slujea Sfânta Liturghie în fiecare zi și, după puteri, a urmat rânduiala monahală și rânduiala de chilie. Canonul său era acesta: slujba Miezonopticii la ora douăsprezece noaptea, Cei douăsprezece psalmi, Viața sfântului din ziua respectivă, învățătura din Proloage din ziua respectivă; dimineața - Utrenia, ceaurile, un acatist, fie către Maica Domnului, Sfântul Serghie, Mucenița Varvara, fie către Sfântul Mitrofan; la amiază - patru catisme; seara - Canonul către Mântuitorul Hristos cu un acatist, Canonul către îngerul păzitor și rugăciunile de seară. În timpul rugăciunilor de seară făcea metanii împreună cu Rugăciunea lui Iisus. Noaptea, oricând se trezea, făcea de asemenea metanii. În total, metaniile pe care le făcea în cursul unei zile ajungeau la o mie cinci sute.

Tot timpul care îi mai rămânea după slujbe și după ce se ocupa de problemele bisericii, îl dăruia oamenilor.

Aceia care doreau să ia asupra lor un canon anume erau fie binecuvântați, fie înduplecați să nu-l urmeze, fie erau sfătuiți, dimpotrivă, potrivit cu îndurarea și descoperirea lui Dumnezeu. Îi vindeca pe cei bolnavi și neputincioși prin rugăciunile sale și îi mângâia pe cei suferinzi, întărindu-i în

cuvântul lui Dumnezeu. Uneori, rostea predici în fața celor care veneau, însă întotdeauna cu atâta blândețe și dragoste, încât inimile lor erau atrase fără să vrea, iar cuvintele sale lăsau o impresie adâncă asupra ascultătorilor. Singurele persoane pe care le trata cu mare asprime erau vrăjitorii și ghicitorii – pe aceștia nici măcar nu-i primea și le poruncea să li se aducă la cunoștință că îi va primi numai după ce s-ar fi pocăit înaintea lui Dumnezeu și ar fi renunțat la practicile lor demonice. Îi acuza nu numai pe vrăjitori, ci și pe aceia care se duceau la ei. Le dădea celor săraci și nevoiași ce putea. O parte din banii pe care îi primea de la închinătorii înstăriți îi folosea pentru împodobirea bisericii din Bortsurmani, iar restul îl dădea celor nevoiași. Pentru sine nu oprea nimic, nici măcar pentru nevoile bisericesti. Le dădea săracilor canafas, ciorapi, și pantofi împlețiți de el însuși, și alte lucruri. De obicei, împletea pantofi [din nuiele] după Sfânta Liturghie, stând pe bancă în fața casei. Adesea, țăranii care avuseseră vreun necaz - un incendiu sau le murise un animal domestic - găseau bani de la nu se știe cine, care îi ajuta să se refacă după pierderea suferită. Nimeni nu știa de unde provenea această milostenie, până într-o zi când părintele Alexie a fost văzut lăsând în taină niște bani pentru cineva care suferise în urma unui incendiu.

Când părintele Alexie avea puțin timp liber, muncea pământul sau făcea alte lucruri prin casă. Avea un mic stup pe care și-l întreținea singur. Pentru că nu-i plăcea lenevia, îi învăța și pe alții să aibă întotdeauna o lucrare.

Din familia sa mai făceau parte soția sa, Maria Borisovna, o femeie harnică și evlavioasă, fiul său Lev și cele două fiice, Nadejda și Tatiana. Mai târziu a locuit cu ei Matroana, o fiică adoptivă, precum și fratele părintelui Alexie, diaconul Alexandru, care ieșise la pensie.

Așa cum s-a spus mai devreme, pentru viața sa dreaptă, părintele Alexie a fost binecuvântat de Dumnezeu cu darurile tămăduirii și vederii cu duhul. A avut, de asemenea, multe viziuni și descoperiri. Una dintre viziunile sale a fost scrisă de stareța mănăstirii Arzamas, Maria, pe care părintele Alexie o respecta foarte mult și căreia i-a descoperit despre sine lucruri cum nu a mai făcut-o față de nimeni. Ea povestește: „În timpul unei boli grave, când cinstitul cuvios zăcea în pat cu multă răbdare, s-a învrednicit să audă o dulce cântare, din aceea pe care nu le poate descrie limba omenească. Însăși Împărăteasa Cerurilor, împreună cu Sfânta Muceniță Varvara, amândouă îmbrăcate în veșminte albe, l-au cercetat pe robul Domnului aflat în suferință și l-au vindecat fără ajutorul doctorilor”.

Părintele Alexie însăși scria despre viziunile și descoperirile sale. Însemnările sale au descris cum într-o noapte, Domnul Iisus Hristos i-a apărut în veșminte împărătești, împletite din cele trei virtuți – Credință, Nădejde și Dragoste; iar Împărăteasa Cerurilor s-a ivit la înălțime. Părintele Alexie a auzit un glas care i-a zis: „Acesta este Fiul meu Unul Născut, Fiul lui Dumnezeu”.

În timpul invaziei franceze din anul 1812, părintele Alexie s-a rugat în timpul Sfintei

Liturghii ca Domnul să-i dăruiască Rusiei victoria asupra dușmanilor ei. Deodată a văzut un înger, trimis de la Dumnezeu, care i-a spus că puterile cerești trecuseră de partea Rusiei, că dușmanul va fi biruit și că toată Rusia se va bucura.

Într-o zi la Sfânta Liturghie, părintele Alexie a auzit o cântare cerească și l-a văzut pe Însuși Domnul, Care îl îndruma să-I pască turma Sa cea duhovnicească: „Paște oile Mele, paște-i pe cei aleși ai Mei, îngrijește-te de turma Mea. Pentru că te-am așezat peste turmă pe muntele cel sfânt al Meu și te-am făcut apărător al Bisericii”.

Pe 14 februarie 1814, la Dumnezeiasca Liturghie, i s-a făcut cunoscut printr-un înger al Domnului că din ziua aceea începuse să meargă pe calea slujirii îngerești. În acea noapte, în vis s-a închinat în altar înaintea Domnului – singurul Dumnezeu adevărat – Care se afla în chip negrăit în foc și lumină.

Cu nouă ani înainte de moartea sa, părintele Alexie s-a retras și a renunțat la slujirea sa ca preot al bisericii din Bortsurmani în favoarea părintelui Pavel Vighilianski, care era căsătorit cu nepoata sa, din partea fiicei Nadejda. Cedându-și locul, a renunțat și la grija pentru casă, dând-o părintelui Pavel, și de atunci n-a mai pus niciodată piciorul în casa sa. S-a mutat într-o chilie mică, construită sub același acoperiș ca și casa. Chilia avea o fereastră care era întotdeauna acoperită și care dădea spre biserică.

Retrăgându-se din vârtoarea lucrurilor lumești, părintele Alexie s-a dăruit canonului de rugăciune. Familia nu-i întrepruipa niciodată

liniștea și venea numai în acele rare ocazii când era nevoie de serviciile sale.

În acea vreme, părintele Alexie nu arăta ca un bătrân neputincios. Se spune că înfățișarea sa semăna foarte mult cu cea a Sfântului Serafim de Sarov. Ochii îi străluceau de pace și iubire și un fel de bucurie duhovnicească lăuntrică lumina într-adevăr totul în jurul său. Privirea sa era pătrunzătoare.

Vedea parcă prin fiecare om și citea cele mai ascunse gânduri ale sufletului. Părintele Alexie era subțire și nu foarte înalt. Vocea sa era liniștită și caldă, atât în viața de zi cu zi, cât și la dumnezeieștile slujbe. Îmbrăcămintea sa era de o extraordinară simplitate și austeritate, ca toate lucrurile din jurul său. Hainele sale erau făcute din pânză țărănească simplă, aproape niciodată n-a purtat rasă călugărească, ci o sutană simplă, de nanchin. În ultimii treizeci de ani din viață, nu s-a mai spălat niciodată și spre sfârșitul vieții sale a purtat o haină de ascet [din stofă aspră] în care a fost îngropat, potrivit dorinței sale. Dormea pe pâslă aspră. În picioare purta întotdeauna pantofi împlețiți, iar ghete numai când se afla în biserică. La bătrânețe, picioarele îi erau umflate și îl dureau foarte tare de prea mult stat în picioare la rugăciune; acasă le bandaja uneori. În chilia sa mică, sărăcăcioasă, se afla numai o sobiță, un pat, o masă cu câteva scaune și un stativ care era așezat în fața unei icoane înaintea căreia ardea o candelă.

Se ocupa în special cu rugăciunea și slujbele bisericii. Părintele Alexie, potrivit poruncii apostolice, se ruga neîncetat. Dintotdeauna

respectase canonul monahal de chilie, iar acum, mutându-se în propria sa chilie, putea să-l îndeplinească cu toată strictețea. Oricând venea cineva pe la el, indiferent în ce vreme, îl găsea întotdeauna rugându-se. Părintele Alexie a slujit în biserică aproape în fiecare zi, chiar după ce s-a retras. Nu îi plăcea să scurteze rânduiala [slujbei] și era foarte sever când era vorba de neatenție în timpul slujbelor. Mânca numai o dată în zi. Nu a mâncat niciodată carne. În zilele de miercuri și vineri nu mânca nimic gătit, respecta posturile cu strictețe și în timpul lor nu mânca nici pește, nici ulei. În prima și ultima săptămână din Postul Mare, nimeni din cei ai casei nu știa ce mânca, pentru că în acele zile nimeni nu-i aducea de mâncare.

Atât de mare era credința și iubirea sa față de atotputernicul Dumnezeu, atât de profunde și de sincere erau rugăciunile sale, încât vrăjmașul neamului omenesc, în ura sa străveche față de Dumnezeu și om, nu l-a putut lăsa în pace și i-a trimis multe ispite. Părintele Alexie i-a spus stareței Maria despre aceste ispite și iată ce a notat ea, inspirându-se chiar din cuvintele părintelui: „În timpul rugăciunilor și metaniilor din timpul nopții, vrăjmașul îl necăjea într-un asemenea hal, încât îl ridica de la pământ și îl trântea de podea, și numai purtarea de grijă și întărirea lui Dumnezeu îl salvau. Când se întindea să adoarmă din pricina oboselii trupești, chiar și atunci demonii nu-i dădeau pace și veneau la el cu tot felul de năluciri. De pildă, îl înghionteau și urlau: «De ce dormi? Vine țarul!», sau «E foc în chilie și ai să mori», «Vin hoții și-ți iau tot ce ai». De fiecare dată când

se trezea din asemenea vedenii, cucernicul preot făcea metanii sau citea din Psaltire, și astfel se lupta cu slăbiciunea trupească”.

În propriile sale note, părintele Alexie scria: „Dumnezeu a îngăduit să vină asupra mea ispitele și am fost atacat de o mare mulțime de demoni. Am putut scăpa de ei numai prin chemarea numelui lui Dumnezeu. Și abia am putut sluji liturgia, însă Prea Curata Maica Domnului și sfinții îngeri plăcuți lui Dumnezeu au venit în ajutorul meu și i-au izgonit pe demoni. Printre altele, demonii cei răi mi-au adus multe dureri și boli, Dumnezeu le-a îngăduit să-mi arate vedenii urâte în timpul nopții din cauza păcatelor mele, însă prin mila Sa am fost izbăvit”.

Într-o zi, fiind chinuit de ispitele demonice, părintele Alexie s-a rugat înaintea icoanei Mântuitorului ca El să facă să-i iasă sufletul din trup. Ca răspuns la rugăciunea sa, părintele Alexie a văzut că icoana Mântuitorului vărsa lacrimi și a auzit o voce care-i făgăduia cununa virtuții. Așa cum părintele Alexie îi izgonea el însuși pe diavoli prin rugăciuni și post, tot astfel i-a învățat pe alții toată viața să lupte cu ispitele și să aibă credința nestrămutată în ajutorul lui Dumnezeu. Astfel, într-una din scrisorile pe care i le-a trimis stareței Maria, o învăța: „Ai răbdare și nădejde că vei primi ajutorul lui Dumnezeu. Cu ajutorul Său poți birui toate atacurile din partea vrăjmașului sufletelor omenești. Dacă nu ar fi ispite, atunci nu ar fi nici cununi. Luptătorul este încununat fiindcă își apără patria cu pieptul gol. Vrăjmașul sufletelor noastre

este de departe mai periculos decât orice alt dușman”.

În ultimii ani ai vieții sale, părintele Alexie s-a dedicat rugăciunii și postului, nepărăsindu-și niciodată chilia, în afară de cazurile când se ducea la biserică. Înainte de a se retrage la chilie, părintele Alexie a trebuit să călătorească mult pentru niște probleme legate de parohie și să împlinească diferite datorii, însă el se ducea bucuros și cu dragă inimă la toți cei care aveau nevoie de el. Nu-i plăcea să lase să treacă timpul fără folos, nici să poarte discuții deșarte, așa că refuza întotdeauna invitațiile de a merge în vizită. Singurele locuri în care se ducea vreodată, și acolo numai în situații speciale, erau la nepoata sa, la fiul său Lev [care era preot în satul vecin și nu avea copii] și la moșia unui nobil din satul Bortsurmani, D.S. Pazuhin, pe care îl iubea și îl respecta.

Acest moșier și familia sa îl respectau la rândul lor foarte mult pe părintele Alexie, se închinau înaintea vieții sale sfinte, de mare nevoitor, și îi acordau o mare considerație. Mulți alți nobili, și nu doar cei din împrejurimi, ci și cei din provinciile învecinate, îi purtau un mare respect. Veneau la el, îi trimiteau scrisori și-i cereau binecuvântările, sfatul și ajutorul sfințelilor sale rugăciuni. Toți cei care îl cunoșteau îl socoteau un om de rugăciune, foarte plăcut lui Dumnezeu, un tămăduitor, iar laudele lor la adresa lui nu erau lipsite de temeii.

Iată aici câteva exemple de vindecări minunate care au avut loc prin puterea rugăciunilor sale. În anul 1840, în orașul Kurmiș trăia familia

Rastrighin. Cei doi soți aveau o fiică, Tatiana, care de la naștere nu putea să meargă, picioarele fiindu-i uscate. Auzind multe despre sfințenia părintelui Alexie, părinții s-au hotărât să meargă la el și să-i ceară să se roage pentru copil. La vremea aceea, fata avea șase ani. În ciuda faptului că Rastrighin era un om bogat (vindea cherestea și naviga cu feribotul pe râul Sura) și putea închiria cai, plină de zel, soția sa a mers pe jos 27 km până în Bortsurmani, ducându-și tot drumul copilul în brațe. Au ajuns în Bortsurmani de-abia spre seară. Când au intrat în chilia părintelui Alexie, acesta a strigat-o pe fată pe nume, deși o vedea pentru prima oară în viață, i-a pus mâna pe cap, le-a binecuvântat pe amândouă, mamă și fiică, și s-a rugat împreună cu ele. În dimineața următoare s-a rugat din nou împreună cu ele și a uns picioarele bolnavei cu ulei din candela care ardea înaintea icoanei. Binecuvântându-le, le-a dat drumul, spunând că se va ruga pentru ele.

Când doamna Rastrighin împreună cu fiica ei parcurseseră numai 13 km dinspre Bortsurmani, fata a cerut să fie lăsată jos din brațe. Mama știa bine că ea nu poate merge singură, și s-a întristat până la lacrimi de cererea fetei. Chiar și așa, a lăsat-o jos. Spre marea ei uimire, fiica ei s-a târât înainte, mișcându-și încet picioarele.

Imediat a luat-o iarăși în brațe, dar, la rugămintea fetei, a pus-o din nou jos. Acest lucru s-a întâmplat de câteva ori și de fiecare dată fata începea să meargă din ce în ce mai bine. Când au ajuns la Kurmîș, fata a stat ferm pe picioarele ei și a mers tot drumul până acasă.

Cam în aceeași vreme, în orașul Kurmîș trăia un pescar, Luca Sulaev. Odată i s-a înfipt în mână acul undiței, iar mâna i s-a umflat și a început să-l doară. Ceilalți au încercat să-l convingă să meargă la doctor, însă el a refuzat. A început să aibă grețuri și din zi în zi se simțea tot mai rău, așa că în cele din urmă s-a hotărât să le urmeze sfatul și să meargă la doctor.

Văzându-i mâna, medicul a zis că venise prea târziu și acum nu mai era nimic de făcut. Înfricoșat, s-a dus la părintele Alexie din Bortsurmani și i-a cerut să se roage pentru el. În noaptea aceea a avut un vis în care ceva, ca un șobolan mare, a alergat și l-a mușcat de rană, iar spre dimineață s-a trezit sănătos.

Odată s-a întâmplat să moară un băiat în parohia părintelui Alexie. Părinții săi îl adorau și întreg satul îl iubea. Nu au făcut slujba de înmormântare timp de o săptămână, până ce trupul a început să intre vizibil în descompunere. Atunci l-au dus la biserică în sicriu și a început slujba.

Părintele Alexie abia putea sluji din cauza lacrimilor, și nici corul nu putea cânta. A stat în altar înaintea Sfintei Mese cu mâinile ridicate și cu mare îndrăzneală a strigat la Dumnezeu: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, Tu vezi că nu am puterea să-i dau acestui copil sărutarea cea din urmă. Nu îngădui ca bătrânul preot, robul Tău, să părăsească această biserică rușinat; nu îngădui vrăjmașului neamului omenesc să râdă de mine, slujitorul Tău, pentru că în slăbiciunea mea am întrerupt această slujbă. Este peste puterile mele... Caută la gemetele și la tânguirile poporului Tău

care se căiește, caută la suferința inimii de părinte, caută la rugăciunea bătrânului Tău preot... Nu-l lua de la noi pe cel care este al Tău și pe care ni l-ai dat să ne putem îndrepta căile, vino, întoarce-Te spre noi și slăvește-Ți prin aceasta sfânt Numele Tău. Că Tu ai fost, o, Doamne, Cel care ai zis că ne vei da tot ce vom cere cu credință... Tu, Singurul Prea Milostiv, ne-ai zis nouă: «Cereți și vi se va da vouă». O, Dumnezeule Drepte, nu este nimeni în această biserică care să poată să se apropie de acest tânăr pentru a-și lua rămas bun. Nici eu nu am atâta tărie... O, Dumnezeul nostru, fii milostiv nouă, auzi-ne pe noi, Doamne și Dumnezeul nostru...”.

Deodată, în altar, s-a lăsat o liniște adâncă. Peste câteva clipe a căzut în genunchi strigând cu voce tare: „Da, o, Doamne, da, înviază-l pe tânăr, fiindcă Tu poți toate, Tu ești Domnul, Tu ești Atotputernicul... În smerenia mea Te rog și nu din mândrie îndrăznesc...”.

Și îndată după aceasta s-a auzit un țipăt ascuțit. Întorcându-se, preotul a văzut că băiatul stătea ridicat în coșciug și privea în jur. Preotul Alexie a îngenuncheat iarăși înaintea Sfintei Mese să dea mulțumire Domnului pentru minunea pe care o săvârșise și, ținându-se de brațul diaconului, s-a apropiat în liniște de sicriu.

După primirea Sfintei Împărtășanii, părinții au luat copilul acasă. Părintele Alexie avea un scaun așezat în mijlocul bisericii și, stând în el, slujea un moleben Mântuitorului și [citea] un acatist Maicii Domnului. Din cauza tulburării și a șocului puternic nu putea sta în picioare, și nici nu

putea pleca din biserică. A trebuit să fie dus acasă pe scaun și așezat în pat, unde a zăcut o săptămână întreagă.

Părintele Alexie a mai trăit trei ani după această întâmplare, iar băiatul a trăit șase, murind la vârsta de nouăsprezece ani.

Țăranca Zinovia din satul Lisia Poliana avea o boală la un picior și șchiopăta de cinci ani. S-a dus la părintele Alexie, iar el s-a rugat pentru ea și a binecuvântat-o de mai multe ori. Prin rugăciunea sa, ea s-a vindecat complet. La scurt timp chiar s-a măritat și a trăit până la o vârstă foarte înaintată.

Țăranul Alexie Șiapnikov din gubernia Nijni-Novgorod, raionul Seraș, satul Ojghibovka, suferea de mai multe luni de o boală care îl lăsase infirm. O cunoștință l-a sfătuit să meargă la părintele Alexie să-i ceară ajutorul.

Părintele Alexie l-a luat la el pentru o perioadă și a spus că va anunța rudele când să vină să îl ia înapoi. Într-o săptămână a trimis după ele. Acestea au venit și l-au găsit pe Alexie Șiapnikov complet vindecat.

Le-a spus că părintele Alexie nu-i dădea niciodată vreun medicament, ci că numai se rugase deasupra lui, că citise dintr-o carte și îl binecuvântase de trei ori pe zi. Într-o săptămână era perfect sănătos.

Odată a fost adus la Bortsurmani un îndrăcit. Era înalt și robust, și era legat de mâini și de picioare cu lanțuri de fier. L-au adus tatăl și fratele lui. S-au așezat într-o colibă, în apropierea casei preotului. Când rudele bărbatului l-au pus pe pat, l-au legat cu frânghii, peste lanțuri, și au fixat

capetele frânghiilor de grinzile prinse în acoperiș. În timpul nopții, întreaga casă a fost trezită de țipetele și zgomotele lui îngrozitoare. S-a dovedit că omul legat rupsese lanțurile și desfăcuse legăturile, încât abia au putut oamenii să-l lege din nou și să-l pună în pat. Dimineața, tatăl și fratele său l-au dus la părintele Alexie. După cum au relatat mai târziu, părintele Alexie l-a culcat pe podea, iar pe ceilalți oameni i-a așezat în partea dreaptă. A citit rugăciunea deasupra bolnavului, apoi l-a binecuvântat și le-a spus celorlalți să-l aducă înapoi în dimineața următoare. A plecat de acolo cu totul calm și liniștit, iar noaptea a trecut fără nici un incident. În ziua următoare iarăși l-a silit să se întindă pe podea, însă nu a citit nimic, numai i-a pus pe piept icoana Maicii Domnului din Smolensk. Părintele Alexie s-a rugat înaintea icoanei, a binecuvântat bărbatul și l-a lăsat să meargă în pace. Înainte de a părăsi Bortsurmani, lanțurile omului au fost înapoiate fierarului, iar omul s-a întors acasă complet vindecat.

Mulți bolnavi mintal și îndrăciți erau aduși de peste tot la părintele Alexie și erau cu toții vindecați prin rugăciunile sale. În amintirea vindecării sale, un negustor îndrăcit, care fusese adus la părintele Alexie de foarte departe și care fusese vindecat prin rugăciunile sale, a dăruit o podea din fier pentru biserica din Bortsurmani. Această podea se află încă acolo, până în ziua de astăzi [1913].

Iată câteva exemple de vindecare, petrecute la mormântul părintelui Alexie.

O țărăncă din satul Ojghibovka, Ana Apolonova, suferea groaznic de câțiva ani de o boală gravă și zăcea imobilizată la pat. Odată, în vedenie sau în vis, nu își amintește clar în ce stare se afla, a văzut doi cuvioși care i-au atins piciorul. Când s-a trezit, s-a simțit puțin mai bine și a făcut o promisiune: să cheme preotul să facă o panihidă la mormântul părintelui Alexie. Prin urmare nu a întârziat și s-a istovit mergând la Bortsurmani pe jos, uneori chiar ajutată de alții, iar alteori târându-se. La sosire a chemat preotul și s-a slujit o panihidă. După aceasta s-a refăcut imediat.

Natalia Matiușina, o altă țărăncă din Ojghibovka, s-a dus la o femeie nobilă să ceară medicamente pentru Anastasia, fiica ei de zece ani. Pentru că femeia nu avea nici un medicament, i-a dat puțin pământ de la mormântul părintelui Alexie, i-a spus să se roage cu toată sinceritatea lui Dumnezeu împreună cu fata, și apoi să-i dea fiicei sale niște apă cu pământ. Matiușina i-a promis femeii aceleia nobile că se va întoarce peste o zi să-i spună ce se întâmplase. A venit în a treia zi, i-a mulțumit de nenumărate ori și i-a spus că fiica ei se făcuse sănătoasă de îndată ce băuse apa.

În 1903, după moartea soțului ei, Natalia Petrovna Murzaneva, văduva unui pădurar, a venit cu copila ei, Vera, în orașul Kurmîș. Copila, slabă și anemică, era adesea bolnavă și leșina pe neașteptate. Nefericita mamă a dus-o la doctori, chiar a internat-o în spital, dar nu i-a ajutat cu nimic.

Când fata a împlinit cinci ani, cineva a sfătuit-o pe Natalia Petrovna să o ducă la

mormântul părintelui Alexie și să cheme preotul ca să slujească acolo o panihidă. Când se făcea Pomenirea Morților, a plecat împreună cu fiica ei la Bortsurmani, a asistat la liturghie, apoi s-a îndreptat cu procesiunea spre cimitir. În timpul panihidei pentru părintele Alexie, fata s-a așezat pe pământ lângă mormântul părintelui. Din ziua aceea nu a mai suferit niciodată nici o criză.

În anul 1908, copilașul Verei Alexandrovna Pazuhina a fost otrăvit. În orașul unde locuiau, ajutorul cofetarului, un tânăr, era supărat pe acesta și s-a răzbunat presărând o otravă puternică în vasul de ciocolată. Mulți oameni din oraș au fost otrăviți, însă ei nu au aflat imediat motivul. Câteva bomboane au fost aduse și Verei Alexandrovna. Otrava nu s-a amestecat în ciocolată, și numai fiul ei, Sașa, a fost otrăvit. Doctorul a catalogat situația ca fiind disperată, spunând că se va întoarce de dimineață numai pentru a o mângâia pe Vera Alexandrovna.

Băiatul era deja istovit și avea febră. Vera Alexandrovna i-a pus în apă puțin pământ de la mormântul părintelui Alexie și a turnat-o în gura băiatului.

Convulsiile au încetat și curând trupul său s-a încălzit. Doctorul s-a întors dimineața și a întrebat:

– „La ce oră a murit băiatul?”

– „Este în viață.”

– „Este o minune dumnezeiască”, a zis doctorul.

O vindecare minunată s-a petrecut și în familia țărăncii Praskovia Seianova din

Bortsurmani. În iarna anului 1911, una dintre nepoatele ei, o fetiță de patru ani, Mașa, s-a îmbolnăvit de o formă gravă de pojar. Boala a trecut, însă fata a rămas oloagă – picioarele îi atârnavă fără viață. În ajunul prăznuirii Sfântului Nicolae, hramul satului din Bortsurmani, Praskovia și-a sfătuit fiica să-i dea fetiței Sfânta Împărtășanie și să cheme preotul să slujească o panihidă la mormântul părintelui Alexie. Și așa a și făcut.

În dimineața următoare, pe 9 mai, toți copiii alergau spre corturile care fuseseră ridicate în piață, în fața bisericii din Bortsurmani. În urma lor, șchiopătând, și micuța Mașa, care până atunci zăcuse nemișcată; își pusese ciorapii, se încălțase singură și ieșise împreună cu ceilalți copii afară. Din ziua aceea fata s-a făcut sănătoasă.

Țăranul Ivan Gubin din Bortsurmani a fost găsit bolnav de dizenterie când era soldat în Siberia, în timpul războiului cu Japonia. A suferit multă vreme până când, în cele din urmă, și-a adus aminte că purta cu el puțin pământ de la mormântul părintelui Alexie. A dizolvat puțin pământ într-un pahar de apă, a băut cu evlavie și restul l-a dat altui soldat din Bortsurmani, Gabriel Migunov, care era și el bolnav. Amândoi s-au vindecat.

Țăranca Elena Nebasova suferea de o durere de dinți. De îndată ce a băut puțină apă cu pământ de la mormântul părintelui Alexie, durerea a dispărut.

Odată, Agripina Krilova, țărăncă din Bortsurmani, s-a îmbolnăvit, având febră mare. Medicul i-a dat diferite medicamente, însă nu au ajutat-o cu nimic. Atunci mama ei i-a adus niște

pământ de la mormântul părintelui Alexie. L-a luat de trei ori cu niște apă și temperatura i-a scăzut fără să mai facă vreodată febră.

Un țăran din satul Maidana, regiunea Kursk, fiul Anastasiei Ștefanova, Vaniușa, s-a îmbolnăvit. Din când în când avea crize și făcea spume la gură. Mama lui l-a dus la mormântul părintelui Alexie și a chemat preotul să slujească o panihidă acolo, și din ziua aceea băiatul s-a făcut bine.

Un țăran cu numele Nicolae Iudin din gubernia Nijni-Novgorod, raionul Vasilievsk, satul Vísokaia Sloboda, s-a îmbolnăvit foarte grav. Mai întâi a început să-l doară spatele, apoi pieptul și picioarele. A început să simtă greutate la respirație, picioarele au început să i se înmoaie, apoi a slăbit cu totul și a paralizat. Trăia astfel de trei ani de zile. S-a dus la mai mulți doctori, însă nici unul nu l-a putut ajuta. La sfatul țăranului Simion Gubin din satul Bortsurmani, s-a dus să se roage la mormântul părintelui Alexie, după care s-a simțit imediat mai bine. În câteva zile era complet însănătoșit.

În satul Maidana locuia Liuba Kuzkina. Ea era bolnavă din naștere - avea vederea slăbită și nu putea merge pe picioare. Avea aproape zece ani când biserica din Bortsurmani a fost pângărită [de comuniști]. Mama ei, Anastasia, auzind de multele minuni care se făceau prin rugăciunile cuviosului, și-a luat fetița la mormânt și s-a rugat ea însăși părintelui așa cum a putut [preoții fuseseră cu toții arestați]. Când s-a întors acasă, fiica ei era vindecată și putea să vadă și să meargă.

După ce biserica a fost profanată și închisă, minunile și vindecările nu numai că nu au încetat, dar s-au și înmulțit. Ateii au încercat de nenumărate ori să profaneze mormântul, însă evlavia cu care oamenii îl cinsteau pe făcătorul de minuni, precum și minunile evidente – cum ar fi vindecarea cazurilor incurabile de cancer –, toate acestea au constrâns autoritățile să se retragă.

Părintele Alexie nu era numai un tămăduitor, ci și un cuvios care avea darul înainte-vederii.

Într-o zi, un nobil din satul Bortsurmani, D.S. Pazuhin, trebuia să meargă la Moscova cu treburi. Multă vreme nu s-a mai auzit nimic despre el și atunci soția sa, Elisabeta Nicolaevna, a început să se îngrijoreze foarte mult în legătură cu el. Erau foarte apropiați și el îi scria adesea de oriunde era, însă de această dată ea nu știa ce să creadă – să se fi îmbolnăvit sau i se întâmplase ceva? Chiar atunci, părintele Alexie a venit în vizită la ea. Era foarte bucuroasă să-l vadă; i-a povestit despre soțul ei, cât de îngrijorată era din pricina lui, crezând că părintele Alexie o va liniști. Însă el nici nu a auzit ceea ce spunea, și deodată i-a zis:

– „Nu te întrista din pricina Ecaterinei Nicolaevna; a suferit foarte mult și acum a venit vremea ca ea să se odihnească” [Ecaterina Nicolaevna era sora ei, care locuia la Moscova și încă din timpul copilăriei fusese bolnavă de nenumărate ori].

Cuvintele părintelui Alexie au surprins-o și l-a întrebat:

– „De ce vorbești de Ecaterina Nicolaevna de parcă ar fi moartă? Este adevărat, sănătatea ei este precară, dar nu a murit încă, este în viață”.

Însă părintele Alexie i-a spus iarăși:

– „Nu te mâhni din pricina ei, a suferit mult, și acum se va odihni”.

Spunând aceste cuvinte, a plecat. Biata femeie a rămas foarte tulburată. Acum era îngrijorată în legătură cu soțul și sora ei.

În scurt timp a primit o scrisoare de la soțul ei care îi spunea că nu-i scrisese de atâta timp datorită faptului că se gândise că va pleca în orice moment, dar a trebuit să rămână la Moscova, căci se îmbolnăvisese Ecaterina Nicolaevna. Toată lumea credea că se va face bine, dar a murit brusc. Murise chiar în ziua și în ceasul în care venise părintele Alexie.

O anume Pelaghia Tiurina lucra la crescătoria de păsări a unui nobil numit Șipilov. Soțul ei, Gavriil, era un om brutal și o bătea fără milă. Nu numai ea, ci și toți cei care îi cunoșteau erau siguri că într-o zi o va ucide. Odată, fiind cuprinsă cu totul de deznădejde, a venit să caute ajutor la părintele Alexie. Rugându-se împreună cu ea, părintele Alexie i-a dat drumul în pace, spunându-i să nu-și facă griji, fiindcă pentru câteva zile soțul ei nu va mai ridica nici un deget asupra ei; la scurt timp, nobilul l-a chemat pe soțul ei și a avut o discuție cu el. Și de-atunci nu s-a mai atins niciodată de ea. Într-adevăr, spre mirarea tuturor, câteva zile la rând au trecut în liniște pentru Pelaghia. Apoi nobilul l-a chemat urgent pe Gavriil. După chemarea nobilului, Gavriil era o cu

totul altă persoană și își ținea capul plecat. Pelaghia credea că se va rezezi imediat la ea și o va bate, însă el nu a atins-o. A început să aștepte cu frică venirea nopții, crezând că nu va scăpa în mod sigur de moarte. Însă noaptea a trecut fără bătaie, la fel ca toate zilele care au urmat până la sfârșitul vieții lor, precum proorocise părintele Alexie.

În Bortsurmani trăia o fată de țărani, Afimia Anikiceva. Ea s-a hotărât să meargă la Kiev în pelerinaj și a venit la părintele Alexie pentru binecuvântare. El i-a spus că de-a lungul călătoriei sale va trebui să poarte o cruce grea. Aceasta a speriat-o atât de mult, încât s-a gândit să-și schimbe planurile, însă părintele Alexie a convins-o să meargă cu nădejde în ajutorul lui Dumnezeu.

I-a spus îndată că acesta nu va fi ultimul ei pelerinaj și că se va mai duce la Kiev și altă dată. Potrivit cuvintelor sale, ea a plecat spre Kiev și a ajuns cu bine, însă la întoarcerea din călătorie s-a îmbolnăvit, având febră mare și a suferit foarte mult. Era bolnavă și istovită și nimeni nu a primit-o când a cerut un loc unde să-și plece capul. Tot așa, a trebuit să rămână într-un loc timp de trei săptămâni.

Încă foarte slăbită, a mers înainte și, după cum spunea, trebuia să se așeze pe marginea drumului, uneori abia târându-se înainte. Chiar și așa a reușit să ajungă acasă în Bortsurmani. Și, într-adevăr, s-a mai dus la Kiev încă o dată după aceea.

Afimia venea uneori la chilia părintelui Alexie, îi aducea lemne și spăla podeaua. Odată a observat puțin sânge pe hainele părintelui Alexie și

s-a îngrijorat, gândindu-se de unde ar fi putut proveni.

În noaptea aceea, când părintele dormea profund, s-a apropiat de el. Lângă pat, la picioarele sale, era pus de obicei un obiect acoperit întotdeauna cu grijă cu o pânză de sac foarte aspră. Chinută de curiozitate, a ridicat pânza și a văzut dedesubt o piatră. A înțeles că părintele Alexie îngenunchează pe piatră în timpul rugăciunilor. Șocată de ceea ce văzuse, a tras la loc pânza și a părăsit în liniște camera fără să-l trezească. În dimineața următoare, spre marea ei uimire, părintele a început să o mustre cu blândețe: „Se pare că tu, Afinușka, ai păcătuit noaptea trecută. Curiozitatea este un mare păcat, nu este niciodată bine să cauți în secret ceea ce încearcă cineva să ascundă”. I-a interzis să spună cuiva ceea ce văzuse. Și ea nu a spus nimănui până la moartea părintelui.

Nobila din Kurmîș, Natalia Grigorievna Kuznețova, a povestit cum odată mama ei, Iulia Lukinicina, a venit la părintele Alexie. Cu toate că o vedea pentru prima oară, a chemat-o pe nume și i-a zis: „Iulianușka, pregătește-te! Moartea bate la ușă”. Într-adevăr, la foarte scurt timp după aceea, pe neașteptate, ea a murit într-un accident.

Altă întâmplare asemănătoare s-a petrecut cu o bătrână din satul Kaslovka, parohia Bortsurmani. A venit odată în timpul Postului Mare la o priveghere în Bortsurmani. Era anotimpul ploios și drumurile erau foarte proaste. Drumul (înapoi) spre casă era dificil, așa că l-a rugat pe părintele Alexie să-i îngăduie să rămână în casa lui peste noapte

pentru a asista la o slujbă din dimineața următoare. În timpul nopții s-a trezit și l-a văzut pe părintele Alexie stând în fața analogului, rugându-se fierbinte și făcând metanii. În chilia sa era întuneric; numai candela ardea înaintea icoanei. A început a se întreba cum se putea ruga părintele Alexie fără încetare – slujba din timpul Postului Mare fiind obositoare, încât nici măcar în timpul nopții nu-și îngăduia să se odihnească. Cu aceste gânduri a adormit din nou. S-a trezit pentru a doua oară și a văzut că întreaga chilie era străbătută de o lumină minunată, iar părintele Alexie, cu mâinile ridicate, strălucea de lumină și plutea deasupra pământului. Când a văzut aceasta, a scos un țipăt de spaimă. Lumina a dispărut imediat, părintele Alexie a coborât pe pământ, apoi a liniștit-o și a avertizat-o să nu spună nimănui ceea ce văzuse. Ea și-a ținut promisiunea multă vreme. Numai după moartea părintelui Alexie a descoperit câtorva prieteni apropiați minunea pe care fusese învrednicită să o vadă în noaptea aceea.

Părintele Alexie primea pe oricine venea la el, indiferent ce oră din zi sau din noapte era. Nici slăbiciunea și nici boala nu-l împiedicau să facă aceasta.

De pe 1 ianuarie 1848, părintele Alexie a arătat semne de vizibilă slăbiciune. Nu mai putea să țină sfintele slujbe și, la cererea sa, rudele îl aduceau la biserică. Chiar și așa, considera un mare păcat să întoarcă oamenii înapoi și le împlinea cererile, deși era peste puterea sa. Până în Joia din Săptămâna Patimilor slăbise atât de rău, încât nu se putea ridica de unul singur, nu putea umbla prin

cameră și nu putea mânca. Chinuindu-se astfel până la 21 aprilie 1848 și primind Sfintele Taine în fiecare zi, și-a sfârșit viața sa de aspră nevoiță, spre marea întristare a celor care îl cunoșteau. Ziua morții sale era senină și călduroasă. Tot spațiul din fața bisericii era înțesat de lume, care se adunase să-l vadă pe părintele Alexie pentru ultima oară. Stând în fața ferestrei deschise, privirea sa pătrunzătoare se muta de la icoanele din colțul camerei la oamenii care stăteau în picioare afară. Mulți se aflau îngenuncheați, mulți plâneau încetșor, nimeni nu îndrăznea să tulbure liniștea adâncă. Din când în când, părintele Alexie binecuvânta mulțimea și a făcut acest lucru până când nu a mai putut să-și ridice brațul, până ce ochii săi s-au închis pentru totdeauna – ochi ce exprimau, până în ultima clipă a vieții, rugăciunea sa [către Dumnezeu] pentru ceilalți.

Părintele Alexie a fost îngropat în biserică, în fața altarului. Crucea memorială a fost adusă de un nobil din Nijni-Novgorod care îl cinstea pe părintele Alexie ca pe un mare ascet. Era fiul său duhovnicesc și toată viața sa a venit la el pentru rugăciune și sfat.

Potrivit cuvintelor preotului din Bortsurmani și țăranilor de acolo, nu trece nici o duminică, nici o sărbătoare în care să nu fie slujită o panihidă la mormântul părintelui Alexie. Aproape toată lumea ia puțin pământ de pe mormânt și îl păstrează ca pe o comoară, cunoscându-i însușirile tămăduitoare, luându-l cu puțină apă la vreme de boală. Oamenii așteaptă ca moaștele sale să fie dezgropate și se

vorbește mult despre faptul că a venit timpul ca el „să iasă din pământ”.

S-au auzit și mai multe după o anume întâmplare cu un sobar din Bortsurmani, Gherasim Ciudakov, sobar care a fost de acord să așeze o piatră funerară la mormântul părintelui Pavel Vigilanski, căruia părintele Alexie îi dăduse propriul lui loc de înmormântare. El era îngropat în apropierea părintelui Alexie. Gherasim a săpat o groapă și a pus în ea o scândură groasă pentru a susține lespeda de pe mormânt, însă cum mormintele erau foarte apropiate unul de altul, scândura a intrat chiar în mormântul părintelui Alexie. Noaptea, nu știe exact dacă în vis sau în realitate, fără să vadă pe cineva, a auzit limpede o voce care i-a zis: „Gherasim, nu ți-ai făcut treaba foarte bine”.

Acest lucru l-a surprins foarte mult și a întrebat ce anume nu făcuse bine. Aceeași voce i-a răspuns că trebuie să știe, după cum toată lumea știa și spunea, că părintele Alexie urma să iasă afară și, dacă urma să lase scândura așa cum era atunci când moaștele ar fi fost descoperite, piatra funerară a părintelui Pavel ar fi fost în mod inevitabil spartă și aruncată la pământ – deci toată munca lui Gherasim ar fi fost zadarnică. Aceste cuvinte l-au uimit într-o asemenea măsură, încât în dimineața următoare s-a dus să discute cu văduva părintelui Pavel. Și împreună s-au hotărât să așeze scândura pe partea cealaltă, pentru a nu atinge mormântul părintelui Alexie.

Există o altă istorie care a circulat în Bortsurmani. Înainte ca părintele Pavel

[Vigilianski] să moară, a cerut să fie îngropat alături de părintele Alexie, astfel încât laturile sicriilor lor să se atingă. Când au început să scoată pământul [era vreme de iarnă și pământul era înghețat], târnăcopul cu care săpau s-a îndoit. A fost adus altul nou și, ca și primul, s-a strâmbat și acela. Au văzut în aceasta un semn că părintele Alexie nu-i îngăduie părintelui Pavel să-și împlinească dorința, așa că au săpat un mormânt alături de cel al părintelui Alexie, însă nu chiar în dreptul lui. Când au mutat mormântul mai departe, nici un târnăcop nu s-a mai îndoit.

Acesta a fost părintele Alexie, aceasta a fost viața lui – a făcut multe minuni în timpul vieții sale și a continuat să săvârșească și altele până astăzi. Nu în zadar îl cinstesc oamenii ca pe un grabnic ajutor și mijlocitor înaintea lui Dumnezeu, și o mare mulțime de oameni vine să se roage la mormântul lui cu credință fierbinte și cu dragoste.

Rugăciune către Sfântul Alexie din Bortsurmani

O, sfinte al lui Dumnezeu, părinte Alexie, păstorule al turmei cuvântătoare și mare făcătorule de minuni, primind umila noastră rugăciune, mijlocește nouă mila Celui Preaînalt. Pe tine te cerem în ajutor și ție ne rugăm: ajută-ne, sfinte, că deși am greșit din ispita celui rău, la tine alergăm cu inima zdrobită, ca să ne ocrotești de săgeata cea ucigătoare a vrăjmașului nostru diavol, care rănește de moarte sufletele noastre.

Ai cunoscut tu însuși puterea pocăinței, părăsind trândăvia și îndepărtându-te de patima băuturii după ce l-ai văzut pe îngerul care ținea potirul cu Sfintele Taine, după ce l-ai văzut pe îngerul care îl împărtășise pe bolnavul la care tu te-ai lenevit să ajungi. Nu ne este de folos să vedem îngeri, sfinte, dar ne este de mare folos să ajungem la pocăința la care ai ajuns tu.

Ajută-ne să ne ridicăm din păcat așa cum și tu te-ai ridicat din trândăvie și ai devenit rob ales al Celui Preaînalt. Ne înfricoșăm de mărimea darurilor tale, că, înduplecându-L pe Dumnezeu, ai ajuns să îl chemi la viață pe cel mort, ai alungat diavoli de la cei îndrăciți și i-ai tămăduit pe cei bolnavi.

Credem că ești bineplăcut lui Dumnezeu, sfinte, și nu ne îndoim de puterea mijlocirii tale.

Trupurile noastre nu au murit, dar sufletele noastre sunt moarte. Roagă-te lui Dumnezeu, sfinte, să învieze sufletele noastre amorțite de desfătărilor acestei lumi. Roagă-te să înviem, sfinte, și nu ne lăsa în ghearele vrăjmașului.

Vino în ajutorul nostru, așa cum și la tine au venit Preacurata Născătoare de Dumnezeu și Sfânta Muceniță Varvara. Vino și tămăduiește trupurile și sufletele noastre bolnave.

Ai grijă de noi, de toți pomeniții noștri, de toți binefăcătorii noștri. Ai grijă de toți păstorii drept-credincioși, de tot clerul și poporul.

Ai grijă de cei care vor să meargă pe calea cea îngustă a Evangheliei, de cei pe care furtunile acestei lumi încearcă să îi îngenuncheze. Fii tu sprijin tuturor credincioșilor. Fii tu reazăm tare în vreme de ispită.

Cum i-ai miluit pe toți cei care au alergat la tine cu credință, tămăduindu-i de neputințele lor, așa ne izbăvește și pe noi, sfinte, de toate neputințele trupești și sufletești, ca, prin mijlocirea ta fiind mântuiți, slavă, mulțumită și închinăciune totdeauna să înălțăm Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Cuvânt la pomenirea Sfântului Alexie din Bortsurmani

În numele Tatălui, și al Fiului, și la Sfântului Duh. Amin. Iubiți credincioși, ne-am adunat pentru a-l cinsti pe Sfântul Alexie din Bortsurmani, unul dintre cei mai puternici ocrotitori ai familiilor creștine.

Voi începe cuvântul de astăzi aducându-vă aminte de minunea pe care a făcut-o atunci când a înviat copilul care murise la vârsta de treisprezece ani.

Ce părinte nu ar vrea să îi învie fiica sau fiul care a murit? Ce soț nu ar vrea să îi învie soția moartă? Numai cei întăriți în credință, cei care au nădejde că cei adormiți au intrat în Împărăția lui Dumnezeu, față de care toate bunătățile lumești sunt palide și fără valoare.

Să ne dăm seama cât de frământați erau părinții copilului care murise... Ce este un copil? Este un dar de la Dumnezeu, este un prilej de bucurie. Privirile drăgăstoase ale copiilor dau părinților puterea de a lucra pentru obținerea celor trebuincioase familiei. Ar fi multe de spus despre legătura dintre părinți și copii, dar nu vom spune decât că, în cazul asupra căruia ne îndreptăm atenția, nu numai părinții copilului sufereau, ci suferea însuși Sfântul Alexie.

Fariseii ar putea întreba: „De ce sfântul nu se bucura că tânărul a trecut la Domnul? De ce nu se bucura că încă un suflet a intrat în Împărăția lui Dumnezeu?”

Astfel de întrebări sunt puse de obicei la înmormântările la care membrii unei familii îndoliate plâng.

Ne vom opri puțin asupra acestui moment. Este oare creștinește ca la înmormântări oamenii să își bocească morții cu disperare, să își smulgă părul din cap, așa cum fac unele femei?

Nu, în nici un caz. Disperarea și deznădejdea sunt patimi care aruncă omul în brațele diavolului.

Moartea unui om este un bun prilej pentru vădirea sentimentelor celor din jur față de cel care a trecut la o nouă viață. Unii sunt indiferenți, ascunzându-și răceala inimii, invocând faptul că au nădejde că mortul a trecut la viața cea luminoasă. Alții sunt deznădăjduiți, pentru că dispariția celui mort le-a încurcat diferite socoteli lumești, legate de cine știe ce moșteniri sau averi. Alții suferă pentru că și-ar fi dorit să îl mai aibă între ei pe cel răposat. Între aceștia din urmă se afla și părintele Alexie, care suferea mult din pricina faptului că tânărul murise.

„De ce te întristezi, părinte, de ce nu te bucuri că acest copil a ajuns la odihna lui Dumnezeu?”

Să fi fost lacrimile părintelui un semn al nedesăvârșirii sale, un semn al slăbiciunii sale omenești? Doar nici un sfânt nu e perfect, toți au avut micile lor neputințe, gândesc cei care sunt preocupați să descopere defectele sfinților, hulind

fără să își dea seama harul lui Dumnezeu care i-a întărit.

Îndrăznesc să cred că la moartea copilului părintele plângea pentru că îl iubea pe acesta ca pe propriul său copil. Inima unui preot trebuie să fie ca inima unui stareț de mănăstire: așa cum starețul trebuie să îi iubească pe toți monahii din obștea sa, la fel și preotul trebuie să ceară de la Dumnezeu dragoste pentru a-i iubi pe toți creștinii pe care îi păstorește. Înainte de învierea lui Lazăr, Evanghelia ne spune că *a lăcrimat Iisus. Deci ziceau iudeii: Iată cât de mult îl iubea...* (Ioan 11, 35-36).

Părintele îl iubea pe tânăr ca pe fiul său. Așa iubește un sfânt. Părintele și-ar fi dorit să îl vadă pe tânăr crescând, să îl vadă înflorind. Este adevărat că scopul vieții este dobândirea Împărăției Cerurilor, dar nu ne rugăm ca mâine să moară toți creștinii pentru a se duce la Dumnezeu. Fiecare om are rostul său în lume, fiecare om are drumul său.

Iarăși trebuie să spunem că, atunci când părintele Alexie a înviat mortul, a fost voia lui Dumnezeu să se întâmple așa. Doar nu era singura slujbă de înmormântare a unui copil pe care părintele o săvârșise în viața sa, ca să punem totul pe seama frângerii de inimă pe care a avut-o părintele la moartea copilului.

Nu este bine nici ca cei care au citit sau au aflat despre această mare minune pe care a făcut-o Dumnezeu prin Sfântul Alexie să își dorească să vadă cu ochii lor același semn dumnezeiesc și să nu își înmormânteze morții, așteptând ca Dumnezeu să îi învie. Așa au făcut unii sectanți,

până ce trupurile morților lor au început să putrezească. Dar nu au mai înviat...

Pe copilul mort l-au dus la biserică abia după o săptămână de la moarte, și cu greu părintele a început să slujească. În viața sfântului stă scris despre acest moment că „nici corul nu putea cânta...”. Suferința era nu numai a familiei, ci a întregii parohii, a întregii familii duhovnicești, care plângea împreună cu păstorul ei.

La un moment dat, părintele a început să se roage cu zdrobire de inimă: „Da, o, Doamne, da, înviază-l pe tânăr, fiindcă Tu poți toate, Tu ești Domnul, Tu ești Atotputernicul... În smerenia mea Te rog și nu din mândrie îndrăznesc...”.

Doamne, deja miroase, că este a patra zi..., i-a spus Marta Mântuitorului, când se aflau la mormântul lui Lazăr. Și, dacă s-ar fi aflat în biserică părintelui Alexie, poate i-ar fi spus: „Dar deja miroase, că este a șaptea zi de când a murit...”

Dar, spre mirarea tuturor creștinilor din biserică, Dumnezeu l-a înviat pe tânăr.

Frați creștini, dați-vă seama cât de mari sunt milele lui Dumnezeu... Dumnezeu l-a înviat pe copil, și, o dată cu el, a înviat și inimile cele împietrite care se îndoiau că Dumnezeu mai face minuni...

Dumnezeu ar putea face aceste mari minuni și astăzi, în fiecare dintre bisericile și mănăstirile noastre. Și de ce nu le face, pentru ca oamenii să creadă în Dumnezeul Bisericii Ortodoxe, ne-am putea întreba?

Ia gândiți-vă, oare după învierea lui Lazăr iudeii L-au recunoscut pe Hristos drept Mesia, au

recunoscut că El este Mântuitorul pe care Îl așteptau?

Nu, iubiților, ci L-au prigonit și L-au răstignit, ca pe un făcător de rele. Evanghelia ne învață că cei care nu vor să primească cuvântul mântuirii *nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morți* (Luca 16, 31).

Cunoaștem din istoria Bisericii că, din rânduiala lui Dumnezeu, au avut loc mai multe învieri din morți, și ele au fost spre pocăința celor păcătoși și spre apropierea oamenilor de Dumnezeu. Ori de câte ori este nevoie de vreo minune, Dumnezeu nu șovăie să Își arate puterea.

De foarte multe ori însă, omul cere semne de la Dumnezeu, crezând că, dacă le-ar primi, atunci s-ar pocăi. Dar oamenii, după ce primesc semnele pe care le-au cerut, fac cum au făcut iudeii în pustie: în loc să se pocăiască, au cerut și alte semne, ispitindu-L pe Dumnezeu.

Noi nu trebuie să Îi cerem lui Dumnezeu să ne arate semne, ci trebuie să avem înțelepciunea de a crede în semnele pe care le-a făcut pentru întărirea credincioșilor.

Pentru un creștin adevărat, faptul că acum o sută cincizeci de ani Sfântul Alexie a înviat un mort trebuie să ofere certitudinea faptului că și astăzi un preot cu viață sfântă ar putea învia un mort.

Să ne întrebăm însă: acesta este oare scopul credinței noastre, de a-i învia la o viață stricăcioasă pe cei care tocmai au părăsit-o? Nu, iubiților.

Hristos nu a primit moartea pe cruce pentru ca noi să înviem în această lume, sau pentru ca noi să fim nemuritori în această lume.

Față de frumusețile raiului, frumusețile vieții pământești nu sunt nimic. Ar fi un blestem pentru un creștin să trăiască veșnic în lumea aceasta, fără a mai gusta din bunătățile raiului.

Hristos a venit în lume pentru a ne învia, pentru a ne ridica din moartea cea duhovnicească. Nici o minune nu este mai mare decât învierea unui suflet.

Despre învierea pe care a făcut-o părintele vom mai spune doar atât: că a fost un dar pe care Dumnezeu l-a făcut spre întărirea credincioșilor.

Însă și fără acest semn, sfințenia părintelui, prin vindecările trupești și mai ales cele sufletești pe care le-a făcut, strălucește ca un soare în fața ochilor iubitorilor de Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea că „darul de a suferi este mai mare decât darul de a învia morții, pentru că făcând cineva minuni, Îi rămâne dator lui Dumnezeu, pe când dacă cineva suferă, acestuia Dumnezeu îi rămâne dator”. De aici putem înțelege că mai mare a fost darul Sfântului Alexie de a duce o viață de nevoiță mucenicească decât acela de a învia un mort.

Să luăm aminte, frați creștini, la acest mare și tulburător adevăr: că este mai mare darul de a suferi pentru Hristos, de a ne purta crucea rânduită de Dumnezeu, decât acela de a învia un mort. Iar cei care încearcă să clasifice sfinții, să stabilească după criterii îndoielnice care a fost mai sfânt decât celălalt, folosindu-se doar de minunile cunoscute,

acea se înșală. Cine poate cântări smerenia unui sfânt, sau nevoița lui făcută în ascuns, sau altele asemenea? Oare Sfântul Siluan, care nu a înviat morți, este mai mic decât Sfântul Alexie? Să nu se apropie de mințile noastre cugete nebunești ca acestea!

Și tot așa să ne ferim să îi judecăm pe părinții cu viață sfântă din vremurile noastre, făcând noi un podium de premiere mincinos și fără rost. Dumnezeu Își cunoaște robii, Dumnezeu Își cunoaște fiii, și numai El știe cât de sfânt a fost fiecare.

Noi să ne străduim, după puteri, să mergem pe calea pe care ne-au arătat-o sfinții. Și să ne dăm seama că sfinții nu au ales o altă cale decât pe cea a smereniei și a pocăinței.

Pocăință, pocăință, pocăință... Sunt cuvinte care nu plac oamenilor din zilele noastre. Dacă Biserica ne-ar cere să devenim toți oameni învățați, atunci oamenii s-ar repezi la grămadă spre cele mai înalte școli. Dacă ne-ar cere să ne adunăm averi trecătoare, atunci ne-am repezi cu elan să îi împlinim poruncile. Dar Biserica nu ne cere decât să ne smerim, să ne micșorăm, pentru a-L lăsa pe Hristos să Se sălășluiască în inimile noastre.

Pe cât de frumos este să ai o comoară în inimă, pe atât de greu este să te smerești, să te pocăiești, pentru a dobândi această comoară.

Să învățăm pocăința de la Sfântul Alexie. El a fost un preot care, până la întâlnirea cu Dumnezeu, ducea o viață ștearsă. Uneori era chiar biruit de patima băuturii.

Imaginea unui preot bețiv nu este o imagine rară în vremurile noastre, și nu era nici în Rusia Sfântului Alexie. Rară este însă imaginea unui preot care se ridică din păcate pe culmile sfințeniei, așa cum a făcut-o preotul din Bortsurmani.

Rusia pravoslavnică ne mai arată și alt preot care a păcătuit și mai apoi a ajuns la sfințenie. Este vorba de Sfântul Varlaam Kerețki, cel care din gelozie și-a ucis soția, deși aceasta fusese o soție credincioasă. După săvârșirea crimei, părintele a trăit toată viața sa într-o pocăință aspră și a dobândit mila lui Dumnezeu.

Sfântul Alexie nu săvârșise un păcat la fel de mare; de altfel, el nu era un om căzut în patima băuturii. E o diferență între cel ce trăiește din furat și cel care fură o dată pe an. Sfântul Alexie nu se îmbăta foarte des. Faptul că totuși avea această slăbiciune îl apropie foarte mult de marea majoritate a păcătoșilor.

Dacă Sfântul Alexie ar fi fost un bețiv notoriu, unii ar fi putut spune: „Vai, dar nu îmi poate fi model de pocăință, eu nu am căzut ca el...”.

Așa cum unele femei care trăiesc în desfrâu, citind viața Sfintei Maria Egipteanca, exclamă: „Această sfântă nu îmi poate fi model de pocăință, pentru că a dus o viață de păcat. Eu păcătuiesc doar cu omul pe care îl iubesc, păcatul meu este cu mult mai mic, și Dumnezeu îl iartă mult mai ușor...”.

Câtă falsitate, cât fariseism...

Sute de ani, monahi care au dus viața feciorelnică au plâns auzind în Postul Mare cum se citește în Biserică viața Mariei Egipteanca, și au

sporit în pocăință... Iar păcătoșii zilelor noastre se compară cu ea, sau cu Sfântul Ciprian, care înainte de convertire a fost vrăjitor, și li se pare că față de ei sunt curați. Iar dacă s-ar compara cu părintele Varlaam Kerețki, li s-ar părea că sunt nepătimași...

Există două căi: calea lepădării de sine și calea iubirii de sine. Cei iubitori de sine refuză modelele de pocăință, și își justifică păcatele. Bețivii spun că sunt mai virtuoși decât desfrânații, desfrânații spun că sunt mai virtuoși decât cei mândri, cei mândri spun că sunt mai virtuoși decât hoții. Iar hoții se mulțumesc cu faptul că sunt mai virtuoși decât ereticii, că doar erezia este cel mai mare păcat.

Și așa fiecare păcătos stă liniștit în păcatul lui, fără să vrea să se ridice. Cine să se mai pocăiască?

Cei care merg pe calea lepădării de sine nu se uită la căderile altora, se uită doar la propriile lor păcate. Unul dintre semnele după care se poate recunoaște un rob al lui Dumnezeu este acesta: faptul că își vede păcatele și se pocăiește de ele. Chiar dacă aceste păcate par celorlalți păcătoși lesne de trecut cu vederea.

Să înțelegem deci că iubitorii de Dumnezeu nu își vor compara niciodată propriile păcate cu ale sfinților care înainte de convertire sau de pocăință au fost mari păcătoși. Ci vor căuta să se folosească de pocăința celor care au dobândit raiul.

Cu toate acestea, nu trebuie să trecem cu vederea nici faptul că mai ușor îi este unui fost eretic să se pocăiască citind viața Sfântului Ciprian, sau unui desfrânat să citească viața Sfintei

Maria Egipteanca ori a Sfinților Bonifatie și Aglaida.

Este firesc să ne fie mai ușor să înțelegem pocăința celor care au căzut în aceleași păcate cu cele ale noastre. Ce să înțelegem dar? Că numai cei care au căzut în patima băuturii se vor folosi de învierea duhovnicească a Sfântului Alexie? Nu, nu trebuie să privim lucrurile în acest fel. Ar trebui însă să ne dăm seama însă cât de mare a fost pocăința sfântului care a realizat că viețuirea lui nu era bineplăcută lui Dumnezeu.

Să nu uităm: sfântul nu era bețiv, nu erau dese zilele în care această cumplită patimă îi întuneca mintea.

Să ne aducem aminte că atunci când Bonifatie, cel care a ajuns mucenic pentru Hristos, a întrebat-o pe stăpâna sa cu care trăia în desfrâu: „Ce vei spune dacă voi fi mucenicit?”, Aglaida a răspuns ironic: „Tu, bețivule?...”

Poate că și părintele Alexie fusese judecat de creștinii care îl vedeau amețit de băutură. Poate că aceștia s-au smintit de căderea păstorului lor. Dar se poate ca aceștia să fi avut dragoste pentru părintele lor și Dumnezeu l-a întors pe acesta pe drumul cel bun.

Să ne amintim cum a avut loc această întoarcere. Într-o noapte, fiind chemat în satul vecin să împărtășească un om aflat pe patul de moarte, părintele a refuzat, amânând împărtășirea pe a doua zi.

De câte ori nu ni s-a cerut să ajutăm pe cineva și am amânat să facem aceasta? Ba mai mult, inimile noastre sunt împietrite, căci, după ce

amănăm să facem binele care ni s-a cerut, dormim liniștiți, și chiar uităm de nevoile aproapelui nostru.

Părintele Alexie nu a putut dormi liniștit. Conștiința îl muștra. Dacă omul murea neîmpărtășit?... Și când nu a mai putut răbda, s-a îmbrăcat și s-a dus unde fusese chemat.

Era prea târziu, omul murise. Câtă osândă își agonisește un preot care lasă un om să moară neîmpărtășit... Părintele Alexie știa aceasta. Și se temea de această osândă...

Iată că, din rânduială dumnezeiască, părintele a văzut la căpătâiul celui mort un înger cu un potir în mână. Vedenia l-a cutremurat. Îngerul făcuse ceea ce ar fi trebuit să facă el însuși. Această vedenie a fost impulsul datorită căruia părintele Alexie a părăsit vechiul mod de viață și a pornit pe calea sfințeniei.

După ce a văzut îngerul, părintele s-a rugat toată noaptea. Începuse o viață deosebită, o viață în care a urcat pe scara raiului.

Rânduiala sa de rugăciune arată foarte bine râvna părintelui pentru a-I bineplăcea lui Dumnezeu și pentru a-i ajuta pe oameni. Slujea Sfânta Liturghie în fiecare zi. Canonul său era acesta: la ora douăsprezece noaptea spunea Miezonoaptea, apoi cei doisprezece psalmi și citea viața sfântului din ziua respectivă, învățătura din Proloage. Dimineața făcea Utrenia, Ceasurile, un acatist, la amiază patru catisme din Psaltire, seara Canonul către Mântuitorul Hristos cu un acatist, Canonul către îngerul păzitor și rugăciunile de seară. Rostea Rugăciunea lui Iisus. Noaptea făcea

metanii. Numărul metaniilor pe care le făcea într-o zi ajungea la o mie cinci sute.

Mare nevoie pentru un preot căsătorit este să slujească în fiecare zi Sfânta Liturghie. Aceasta presupune o înfrânare trupească mult mai grea decât a monahilor care stau singuri în chiliile lor. Este o cruce grea, dar care aduce o cunună luminoasă.

Despre numărul mare de metanii pe care îl făcea părintele, ce putem spune? Oare nu era om ca noi? Oare nu avea neputințe și boli ca noi? Oare era din altceva, oare nu era din carne? Sunt creștini care se lenevesc să facă treizeci de metanii, iar dacă fac câteva, în Postul Sfințelor Paști, cred că sunt tare râvnitori...

O, vai nouă... Am ajuns să vrem mântuirea fără a vrea să ducem crucea, fără a vrea să mergem pe calea nevoiței, fugind de osteneala rugăciunii.

Nu ne putem mântui fără rugăciune, nu ne putem mântui fără nevoie. Să învățăm aceasta măcar acum, de la Sfântul Alexie de Bortsurmani, dacă nu am vrut să o învățăm până în acest ceas.

Unde l-a dus pe părintele Alexie nevoița sa? A ajuns la o asemenea măsură duhovnicească, încât odată i S-a arătat Însuși Domnul și i-a spus: „Paște oile Mele, paște-i pe cei aleși ai Mei, îngrijește-te de turma Mea. Pentru că te-am așezat peste turmă pe muntele cel sfânt al Meu și te-am făcut apărător al Bisericii”.

Mai mult încă, la o Sfântă Liturghie un înger al Domnului i-a spus că din ziua aceea începuse să meargă pe calea slujirii îngeresti. Îngeri în trup... asta sunt sfinții. Lor li se cuvin, pe bună dreptate,

laudele care li se aduc de către Biserică. Aceste laude nu sunt exagerări care au rolul de a stârni admirația credincioșilor. Sunt doar constatări ale înălțimii lor duhovnicești.

„Oricine își va aduce aminte de mine, îmi voi aminti și eu de el”. Aceste cuvinte au fost rostite de mai mulți sfinți înainte de a muri. Rostindu-le, părintele Alexie dădea mărturie că, simțind darul Duhului Sfânt, care îl acoperea, și văzând mulțimea lucrărilor binecuvântate, pe care Dumnezeu le săvârșea printr-însul, avea nădejde că nici după moarte rugăciunea sa pentru ceilalți nu se va împuțina. „Oricine își va aduce aminte de mine, îmi voi aminti și eu de el.” Aceste cuvinte nu sunt dovada unui triumfalism, a unei păreri înalte despre sine sau a conștiinței că a dobândit sfințenia. Ci sunt dovada faptului că în inima părintelui se sălășluisse dragostea pentru aproapele, că inima sa suferea pentru nevoile și lipsurile aproapelui.

Părintele nădăjduia că, așa cum în timpul vieții Dumnezeu îi ascultase rugăciunile pentru cei sărmani, bolnavi și necăjiți, nici după moarte rugăciunile sale nu vor rămâne fără răspuns. Dumnezeu îl făcuse păstor al turmei cuvântătoare, și el simțea că dragostea sa pentru turmă nu se va împuțina nici după moarte.

Să ne lipim inimile de acest cuvânt dătător de nădejde, că Sfântul Alexie își va aminti de toți cei care îl vor pomeni.

Oare cine nu își dă seama că are nevoie de ajutor de la Dumnezeu? Oare cine nu își dă seama că are nevoie de sprijinul și de ocrotirea sfinților

Săi? Numai cei necredincioși și cei fără minte. Dar voi, iubitorilor, să vă rugați Sfântului Alexie ca, așa cum a avut grijă de creștinii din parohia sa, așa să aibă acum grijă de noi toți.

Care este acum parohia Sfântului Alexie? Știe cineva? Știe cineva unde slujește el și unde poate fi găsit de către cei care au nevoie de el?

Pe frizer știm că îl găsim la frizerie, pe cizmar la cizmărie, pe preot la biserică. Dar pe Sfântul Alexie din Bortsurmani, unde îl putem găsi?

El trăiește acum în Biserica Cerească, împreună cu toți îngerii și sfinții. Nu există ceas la care să fie ocupat, să nu poată auzi cererile voastre. Să vă împrieteniți cu el, iubitorilor. Să vă dați seama cât ajutor puteți primi de la el.

Să ne rugăm și noi Sfântului Alexie, așa cum s-au rugat miile de credincioși care au primit ajutorul său. Nu este nimeni care să nu aibă nevoie de ajutor. Nu este nimeni care să nu aibă nevoie de sprijinul Sfântului Alexie. Să ne rugăm lui, și vom primi grabnic acest ajutor. Așa cum el a avut credință mare, și prin rugăciune a înviat acel mort, tot așa să avem și noi credință atunci când îi cerem să devină ocrotitor al nostru și al familiei noastre.

O, Sfinte Alexie, podoabă a Bisericii și ocrotitor al celor care trăiesc în lume, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi, păcătoșii, ca să ne ierte păcatele, să reverse asupra noastră darurile Sale cele bogate și să ne facă părtași Împărăției Sale cele veșnice. Amin.

S-ar fi cuvenit să sfârșesc aici cuvântul meu. Dar cred că mai este nevoie să vă spun ceva despre dragostea părintelui Alexie față de semenii săi.

Știm despre el că avea inima plină de dragoste pentru cei care veneau la el. Știm că se aseamăna Sfântului Ierarh Nicolae în milostenie. Că ori de câte ori vreun om suferea un necaz, dacă îi lua foc casa sau îi mureau animalele, părintele îl ajuta cu ce putea, fără ca cel ajutat să știe de unde i-a venit ajutorul. Greu și-au dat seama oamenii că păstorul lor duhovnicesc era cel care purta grijă și de viața lor materială. De altfel, credința ortodoxă nu ne învață să disprețuim trupul, ci patimile trupesti. Nu ne învață să omorâm trupurile noastre, ci ne învață să omorâm cugetele noastre cele rele.

Ortodoxia ne învață să ne folosim cu măsură de toate cele pe care ni le-a hărăzit Dumnezeu. Și cei care se folosesc cu măsură de toate sunt mai bineplăcuți lui Dumnezeu decât cei care, dintr-un duh de slăvire, renunță la toate bunătățile pentru a se lăuda cu propria măsură duhovnicească.

Nu despre cei pe care îi ajuta Sfântul Alexie mai vreau să vă vorbesc acum. Ci despre cei pe care nu vroia să îi vadă, despre cei pe care refuza să îi primească la el.

Cum, ne putem întreba, au existat oameni de care sfântul s-a scârbit? Au existat oameni pe care a refuzat să îi ajute? Ce sfințenie mai este și asta, când pe unii îi ajuta, iar pe alții nu vroia nici măcar să îi vadă?

Ia gândiți-vă! Hristos a venit în lume pentru toți păcătoșii. Oare pe care dintre păcătoși nu vroia părintele să îi ajute?

Răspunsul este simplu: pe vrăjitori și pe cei care mergeau la vrăjitori. De ce oare părintele refuza să îi ajute? Pentru simplul fapt că aceștia nu vroiau să fie ajutați.

Atunci de ce veneau la el? Tocmai pentru a amesteca întunericul cu lumina și pentru a produce sminteală.

La gândiți-vă, cum ar fi fost ca părintele să fi stat de vorbă cu vrăjitorii, și apoi vrăjitorii să se fi dus la casele lor și să spună că au cerut sfat de la un părinte cu viață sfântă?

Știm doar că cei mai mulți dintre vrăjitori nu vor să recunoască faptul că sunt ucenicii diavolului, ci pretind că sunt slujitori aleși ai lui Dumnezeu. Așa vedem în zilele noastre tot soiul de vindecători cu bioenergie, de vizionari, de persoane care practică magia albă... Dar nu există magie albă, există numai vrăjitorie diavolească.

Și sfântul nu vroia să stea de vorbă cu acești slujitori ai întunericului și nici cu acei creștini care mergeau la ei ori pentru a fi vindecați, ori pentru a li se ghici viitorul.

De ce era rău sfântul? Nu era rău. Pur și simplu nu îi putea ajuta decât pe cei care mergeau pe calea Bisericii. Preotul nu poate binecuvânta orice, nu poate binecuvânta păcatul, beția, desfrâul sau lăcomia. Preotul nu îi poate binecuvânta nici pe vrăjitori, nici pe eretici.

Să nu credem că părintele nu se ruga pentru cei aflați departe de calea cea curată a Bisericii. Se ruga în taină pentru ei; și când aceștia veneau la el pentru a se lepăda de rătăcirile lor, părintele îi primea cu toată dragostea. Așa cum în slujba de

trecere a ereticilor la credința ortodoxă, mărturisirea lepădării de erezie este o condiție fără de care nu poate avea loc intrarea în rândul fiilor Bisericii, tot așa, părintele nu-i putea primi pe vrăjitori și pe discipolii lor câtă vreme nu erau hotărâți să părăsească întunericul pentru a primi credința cea dreaptă.

Să ne aducem aminte de cuvintele pe care le-a rostit Sfântul Teodor Studitul înainte de a muri: „Fiți gata întotdeauna, nu vă faceți părtași prin nepăsare la crimele față de învățatura Bisericii: nici o prietenie cu ereticii. Rezistați până la moarte!”.

„Nici o prietenie cu ereticii...”, a spus Sfântul Teodor. „Nici o prietenie cu vrăjitorii și cu ucenicii lor”, parcă ne-ar spune Sfântul Alexie. Să fie aceasta o dovadă a puținătății dragostei? Nu. Prietenia cu cei rătăciți, prietenia care presupune respectarea credințelor lor și nu încercarea de a-i aduce pe drumul cel luminos al Bisericii nu este dragoste adevărată. Este dragoste fățarnică. Singura prietenie cu cei rătăciți este cea pe care au avut-o toți sfinții mărturisitori ai Bisericii, care și-au riscat viața sau chiar au murit pentru ca cei rătăciți să cunoască lumina Bisericii, lumina lui Hristos.

Să nu uităm să ne rugăm pentru toți cei de aproape ai noștri, ca Dumnezeu să le descopere calea adevărului, să îi aducă la pocăință, și pentru rugăciunile Sfântului Alexie din Bortsurmani și ale tuturor sfinților să ne facă pe toți fiii ai Împărăției Cerurilor. Amin.

Viața Sfântului Iona din Odessa⁴

(† 30 mai / 17 mai)

Vestea cea bună despre sfințenia unor Cuvioși precum Serafim de Sarov, Antonie și Teodosie de la Pecerska, Serghie de Radonej, Teofan Zăvorâtul sau Ignatie Briancianinov s-a răspândit în toate colțurile lumii. Pe urmele lor a călcat și Sfântul Iona, făcătorul de minuni din Odessa, care prin multa sa rugăciune și nevoiețã a arãtat cã sfințenia poate fi dobânditã și de cãtre cei care duc viațã de familie.

Sfântul Iona, pe numele sãu întreg Iona Moiseevici Atamanski, a vãzut lumina zilei de marea sãrbãtoare a Înãlțãrii Sfintei Cruci, pe 14 septembrie 1855, în Slobodca Romanã, în orașul Odessa. De mic copil el a rãmas orfan de pãrinți. Tatãl sãu, diaconul Moise, care slujise în oraș la biserica cu hramul Nașterea Preasfintei Nãscãtoare de Dumnezeu, a murit cãnd Iona avea numai trei ani. Nu mult dupã aceea a murit și mama sa, Glicheria, o femeie cu o aleasã viețuire creștinã. Aceasta și-a dorit ca fiul ei sã își urmeze tatãl pe calea slujirii lui Dumnezeu. Înainte de a trece la

⁴ Viața Sfântului Iona a fost tipãritã pentru prima datã în aceastã formã în volumul *Sfântul Iona, făcătorul de minuni din Odessa*, apãrut la Editura Christiana, București, 2001.

Domnul, ea l-a binecuvântat cu cuvintele: „Vreau să devii un bun păstor”.

După moartea părinților săi, Iona a avut parte de mari greutăți. Rămas fără nici un sprijin, el a trăit o vreme în cimitir, lângă mormintele părinților săi. Nici acolo nu a avut însă parte de liniște, căci paznicul cimitirului, un om crud și fără frică de Dumnezeu, l-a bătut și l-a izgonit. Băiatul a început să pribegască pe drumurile de lângă mare, hrănindu-se cu resturile pe care le găsea prin gunoaie. Noaptea dormea pe unde apuca. Pentru scurtă vreme și-a găsit adăpost în clopotnița unei biserici, dar și de acolo a fost alungat de răutatea oamenilor.

Până la urmă, unchiului său i s-a făcut milă de el și l-a adăpostit în casa sa. Dar lipsa dragostei părintești îi umplea copilului inima de durere. Din rânduiala lui Dumnezeu, credincioasa sa mamă i se arăta uneori în vis pentru a-i mângâia sufletul necăjit. Odată, ea i-a cerut să nu mai plece cu vasul pe mare, așa cum avea el de gând. Iona a făcut ascultare și așa s-a izbăvit de o mare nenorocire, căci în acea zi vasul s-a scufundat.

Tânărul creștea în frică de Dumnezeu. Se ruga în toată vremea, fără a ține seama de neputințele trupești. Uneori, pentru că nu voia să-și împruțineze rugăciunea din cauza oboselii, i se întâmpla să adoarmă rugându-se.

Într-o zi, istovit fiind, a adormit la rugăciune fără a apuca să stingă lumânarea. Haina de pe el a luat foc și Iona a suferit arsuri atât de mari încât a fost dus la doctor. Astfel de ispite nu au slăbit însă dorința sa de nevoiță.

După ce a terminat școala - la care fusese trimis din grija ocrotitorilor săi -, Iona a intrat la seminarul teologic. Dascălii săi au fost impresionati de sufletul lui curat și de bunele lui însușiri. Știind că a psalmodia fără a avea mintea la cele înalte înseamnă a lucra fără rod, Iona a împodobit corul bisericesc nu numai prin vocea sa frumoasă, ci și prin însuflețirea cu care a cântat.

După terminarea seminarului, tânărul s-a căsătorit cu o fecioară evlavioasă, pe nume Anastasia. Ea a adus pe lume nouă copii, trei băieți și șase fete.

În anul 1884, înainte de a împlini vârsta de treizeci de ani, Iona a fost hirotonit diacon. Pentru viața lui cucernică, după doi ani a fost preoțit. Ierarhul care l-a hirotonit, Prea Sfințitul Arhiepiscop Nicanor, spunea oamenilor: „Luați binecuvântare de la părintele Iona, căci va fi un bun păstor. Eu am simțit asupra lui o mare binecuvântare. Sufletul lui arde ca o pară de foc sfântă...”.

Părintele Iona a fost trimis de Prea Sfințitul Nicanor să slujească misionar în sate. Apoi, pentru opt ani, el a păstorit credincioșii din satul Cardașovca, sat care se afla într-o stare de decădere, fiind plin de sectanți. După îndelungi confruntări cu robul adevăratului Dumnezeu, două sute de sectanți, împreună cu întâistătătorul lor, au părăsit căile pierzării și au ales calea Bisericii.

Din anul 1897 părintele Iona a fost trimis să slujească în Odessa, la Biserica Adormirii Maicii Domnului. Prin viața sa sfântă, el și-a atras dragostea credincioșilor. Simțind puterea

rugăciunilor sale, toți se străduiau să vină la Sfânta Liturghie pe care o săvârșea în fiecare dimineață. Ei sorbeau cu nesaț fiecare slujbă, fiecare cuvânt de folos al celui care le era părinte, învățător și duhovnic. După fiecare slujbă, părintele rostea cuvânt de învățătură pentru luminarea lor.

Casa părintelui Iona era totdeauna deschisă celor care se aflau în nevoi și în necazuri, și nimeni nu pleca de acolo nemângâiat. Mai ales copiii orfani primeau de la el îmbrăcăminte și hrană.

Părintele Iona își cunoștea foarte bine enoriașii, știind numele și prenumele fiecăruia. Fiind văzător cu duhul, el pătrundea în sufletele oamenilor și cu iscusință îi îndrepta spre o viață de pocăință, spre o viață virtuoaasă.

Părintele se ruga fără încetare, în biserică, acasă sau în orice loc se afla. Iubea mult rugăciunile de noapte, care au o putere deosebită. Noaptea, părintele slujea Miezonoptica și citea acatiste. Cei care veneau la slujbele de noapte rămâneau foarte impresionați, simțind dragostea părintelui pentru Dumnezeu și harul care îl acoperea.

În vara anului 1901, după ce a slujit ultima Sfântă Liturghie la biserică cu hramul Adormirii Maicii Domnului, părintele a adresat credincioșilor un cuvânt de rămas bun: „Mutarea mea de la această biserică s-a făcut cu totul pe neașteptate. Rămâi cu bine, biserică sfântă, în care mi-a fost atât de bine să mă rog împreună cu fiii mei duhovnicești! Rămâneți cu bine, copiii! Și nu-l uitați niciodată în rugăciunile voastre pe cel care v-a fost părinte și duhovnic! Vă mulțumesc și să vă

binecuvânteze pe voi Domnul pentru râvna voastră la rugăciune, cu care ați mângâiat îndurerata mea viață...”.

Părintele a fost mutat ca paroh al bisericii din port, care avea hramul Sfântul Nicolae. Printr-o jertfelnică slujire a strălucit ca o făclie, fiind un adevărat păstor al turmei duhovnicești. Toți se mirau de viața sa virtuoaasă și de celelalte daruri cu care fusese înzestrat de Dumnezeu.

Odată a fost adus la Sfântul Iona un înderăcit. Bolnavul a început să facă gălăgie. După ce s-a rugat, părintele a poruncit duhului rău:

- „Ieși din el!”

- „Sunt înfricoșător!” – a răspuns diavolul prin gura celui bolnav.

- „Dreptul de tine nu se teme, iar cel păcătos nu te vede” – a zis părintele Iona.

Și așa s-a întâmplat de trei ori, iar după a treia oară diavolul a ieșit.

După ce părintele a izgonit acel duh rău, în casa sa a izbucnit imediat un incendiu, care nu părea să aibă o cauză firească. Vrăjmașul diavol, care se răzbuna crunt pe familia părintelui după fiecare exorcizare, nu a întârziat să-și arate colții.

Până și preoții catolici, după ce au auzit despre faptele minunate ale părintelui și despre harul său de a izgoni duhurile necurate, au venit la el la biserică, cu curiozitate și îndoială, ca să se încredințeze de cele auzite. Când bolnavii chinuiți de demoni au fost aduși în biserică, ei s-au năpustit asupra catolicilor, au început să-i bată și să strige la ei: „De ce ați venit să vă uitați cum ne izgonește Iona?”

Sfântul Iona iubea frumosul în diferitele sale forme. Împodobirea bisericii, frumusețea obiectelor de cult și a veșmintelor cu care slujea vădeau dragostea lui față de frumusețe.

Bun cunoscător al muzicii bisericești, părintele cânta foarte frumos și chiar alcătuia cântece mișcătoare care îndulceau inimile credincioșilor și trezeau în suflete râvna față de cele sfinte.

Slujbele pe care le săvârșea Sfântul Iona erau tulburătoare. Spre deosebire de alte biserici, în biserica sa era o liniște adâncă, oamenii fiind însuflețiți la rugăciune de neobositul părinte. În rugăciunile părintelui se simțea o mare putere și o credință profundă. El vorbea cu Dumnezeu ca dreptii din vechime.

Odată, de ziua prăznuirii Chipului Domnului nostru Iisus Hristos, cel de pe Mahrama Sfintei Veronica, una dintre fiicele sale duhovnicești s-a învrednicit de o descoperire sfântă. După terminarea Sfintei Liturghii, părintele Iona a ieșit din altar, s-a apropiat de icoana praznicului, care se afla în partea dreaptă a bisericii, și a rostit în genunchi rugăciunea „Preacuratului Tău chip ne închinăm, Bunule,...”. Cu atâta credință s-a rugat părintele, încât, în acel moment, fața Mântuitorului din icoană a devenit vie, strălucitoare.

Părintele petrecea Postul Mare într-o viețuire foarte aspră. Nu mânca nimic și se împărțășea des. Din biserică nu pleca nicăieri, nici măcar acasă. Uneori se ducea într-o cămăruță de lângă altar, în care nimeni altcineva nu mai avea voie să intre.

Acolo se afla icoana Sfântului Serafim de Sarov, față de care părintele avea multă evlavie.

Sfântul Iona reușise să-i ridice și pe ucenicii săi pe treptele înalte ale scării duhovnicești. Ei încercau să-și urmeze păstorul în viața de rugăciune și nevointă. Cu binecuvântarea sa și acoperiți de harul ceresc, aceștia țineau în Postul Mare o rânduială care pentru alții părea aspră: luni și marți nu mâncau nimic, miercuri se împărțeau și după Liturghie mâncau din pâinea pe care o împărțea părintele. Joi nu mâncau nimic; vineri, după ce se împărțeau, mâncau pâine cu ceai. Sâmbăta și duminica, după ce se împărțeau, mâncau niște fiertură, dar chiar și această puțină hrană era gătită fără ulei. În acest chip petreceau postul.

Una dintre fiicele sale duhovnicești mărturisea că la sfârșitul unui astfel de post încetase de a-și mai simți greutatea trupului, dobândind pentru rugăciunile părintelui ușurare și mângâiere duhovnicească.

Praznicul Învierii era sărbătorit cu mare bucurie. În ajun, în curtea bisericii veneau câteva căruțe cu hrană. După terminarea Dumnezeieștii Liturghii, Sfântul Iona spunea pe rând fiecăruia dintre cei care erau în biserică: „Hristos a Înviat!”, și le împărțea daruri.

S-au păstrat amintirile unui pelerin care a luat parte la slujbele săvârșite de părintele Iona:

„Cu emoție și bucurie am pășit pragul micuței biserici Sfântul Nicolae. Era încă devreme, cam o jumătate de oră peste ceasul al șaselea, dar în biserică se afla multă lume. Am aflat mai târziu

că de Paști ușile bisericii nu se închid nici ziua, nici noaptea. Poporul rămâne în biserică toată noaptea, timp în care în biserică se citește Psaltirea. La miezul nopții, părintele săvârșește miezonoptica și apoi citește în genunchi acatistul. Vinerea citește Acatistul Patimilor Mântuitorului, sâmbăta Acatistul Maicii Domnului, iar Duminica Acatistul Preasfintei Treimi. Slujba ține două ceasuri. Apoi părintele împarte mulțimii aflate în biserică bucățele de pâine. Săracii se hrănesc numai cu această pâine binecuvântată, iar resturile le păstrează ca pe un lucru sfânt, scumpă binecuvântare de la părintele. Când am pășit pragul bisericii m-a acoperit ceva sfânt, ceva ceresc. M-am simțit ca și cum aș fi fost în mijlocul creștinilor din vechime care se strângeau noaptea la rugăciune în catacombe și în bisericile de sub pământ. Când părintele Iona a ieșit din altar, a început să se închine la icoane cu plecăciune adâncă. Pe piept purta o cruce mare, lată. După ce s-a închinat la sfintele icoane, în timp ce la strană se citeau rugăciunile dimineții, părintele a început să săvârșească proscomidia. A fost o binecuvântare pentru mine să îl privesc. Nu puteam să îmi iau ochii de la fața lui blândă, pe care se vedeau semnele oboselii. O pace și o liniște cerească, o putere neobișnuită și o forță sufletească se puteau vedea în fiecare trăsătură a feței lui.

După ce strana a sfârșit rugăciunile dimineții, părintele Iona a ieșit la amvon și a început să citească Acatistul Preasfintei Treimi, pe care îl citește în fiecare Duminică. În aceste rugăciuni mișcătoare simțeau înduioșare, nădejde,

credință și o adâncă binecuvântare. Părintele Iona citea rugăciunile ca și cum s-ar fi sfătuit, ca și cum ar fi vorbit cu Sfânta Treime și cu Maica Domnului, ca și cum le-ar fi avut în fața ochilor, într-un loc de neajuns pentru noi din pricina înălțimii sale, deasupra pământului, în lumea de dincolo de nori. Cu o voce liniștită și aproape în șoaptă părintele rostea adâncă rugăciune dreptmăritoare. Se aduna cu mintea asupra celor citite. La strană, cântăreții au cântat irmoasele canonului cu însuflețire. Nu voi uita niciodată starea de rugăciune care m-a cuprins. Cântăreții au ieșit din strană, au venit în mijlocul bisericii și au început să cânte: «O, Cuvine-se cu adevărat să Te slăvim pe Tine, Dumnezeu Cuvântul...».

În această slujbă minunată și solemnă simțeam frică de Dumnezeu și biruință asupra păcatului. Împreună cu strana a cântat și părintele Iona, și mulți dintre cei care se aflau în biserică. Parcă toți s-au contopit și cu o singură gură Îl lăudau pe Dumnezeu. Eu vroiam să aud minunata slavoslovie la nesfârșit. Când cântarea s-a terminat, cântăreții și părintele au îngenuncheat în fața icoanei Maicii Domnului și au cântat: «O, Maică prealăudată...».

Părintele Iona, ca toți oamenii bineplăcuți lui Dumnezeu, nutrea o deosebită dragoste față de Maica Domnului și îi sfătuia pe toți să alerge la ajutorul ei. După canon, au început să bată clopotele pentru Sfânta Liturghie. Pentru că la proscomidie au fost aduse foarte multe prescuri, m-am gândit: «Aici învață creștinii că trebuie să aducă prescuri la proscomidie pentru sănătate și

pentru folosul celor adormiți». Eu priveam cum părintele Iona scotea părțile din multele prescuri, pomenindu-i pe cei vii și pe cei adormiți. Sufletul meu a simțit aici ceva măreț, ceva sfânt. Am simțit că înaintea mea stă și se roagă un părinte evlavios, un drept. Toată viața mea petrecută în lene și păcate mi-a apărut înainte în toată goliciunea ei. Sufletul meu înseta după ceva mai bun, sfânt, ceresc. Prin tăcerea sa, acest minunat om îmi vorbea, mă povățuia atât de adânc și de simțitor că nu mi-am putut stăpâni lacrimile. Părintele Iona săvârșea proskomidia cu voce tare. La chemarea Mântuitorului, a Maicii Domnului și a sfinților se simțea în fiecare cuvânt o așa credință încât simțeau că cei chemați în rugăciune sunt de față. Inima mea s-a umplut de o frică și o mireasmă sfântă.

A început Sfânta Liturghie. Starea de rugăciune a părintelui Iona s-a transmis și a pătruns în inimile cântăreților și în inimile tuturor celor de față. În biserică era atâta liniște, încât ți se părea că tot poporul a încrămenit, ți se părea că în biserică se află doar părintele Iona și cei care cântau la strană. Încetul cu încetul, fiecare se adâncea în rugăciune. Nu voi uita niciodată stările de rugăciune care m-au învăluit când slujea părintele Iona, acest mare rugător. Stând în altar, mi se părea că cerul s-a unit cu pământul și că îngerii și toți sfinții împreună cu cei care se găseau în biserică Îl slăvesc pe Dumnezeu. Mi-am amintit atunci de cuvântul părintelui Ioan din Kronstadt, care spunea: «Preotul este veriga ce unește cerul cu pământul». În timpul cântării «Pe Tine Te lăudăm», când are loc prefacerea Sfințitelor Daruri

în Sfântul Trup și Sfântul Sânge al Mântuitorului Hristos, sufletul meu s-a umplut de o frică sfântă și împreună cu aceasta de bucurie și umilință, și din ochii mei au început să curgă lacrimi de pocăință.

Cândva un călugăr din Sfântul Munte Athos mi-a spus despre părintele Iona: «Mi s-a întâmplat odată să fiu împreună cu părintele Iona. Inima mea s-a umplut în prezența lui de o bucurie de negrăit».

Ca și acest călugăr, toți cei care au sporit în viața duhovnicească simt o bucurie și un mare avânt sufletească la întâlnirea cu un om care trăiește acoperit de Duhul Sfânt. Iată de ce era atât de ușor, de plăcut și de îmbucurător să te rogi împreună cu părintele Iona.

La biserica în care slujea la fiecare Sfântă Liturghie se împărțeaua multă lume. El, ca și părintele Ioan din Kronstadt, se împărțeaua des cu Sfintele Taine. Cei care veneau la el totdeauna posteau, cu binecuvântarea lui, asemenea creștinilor din vechime care se împărțeaua foarte des. În timpul împărțășirii, eu am văzut cum la Sfântul Potir îi aduceau pe bolnavii îndrăciți, care în timpul Sfintei Liturghii spuneau blasfemii.

La părintele Iona aduceau îndrăciți foarte des, câteodată se întâmpla chiar să fie mai mulți. Odată au adus la Sfântul Potir o femeie îndrăcită; ea se împotriva, și au fost nevoiți să o aducă pe brațe. După împărțășire, ea s-a liniștit. *Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne!* - m-am gândit eu. Apoi au mai adus un om îndrăcit, deși acesta se împotriva și vorbea diferite prostii. Înaintea Sfântului Potir, el s-a liniștit și s-a împărțășit. După terminarea Liturghiei, părintele Iona a început să

împartă tuturor anafură. În acest moment, la strană cântau fără grabă și înduioșător Psalmul 33 - *Binecuvânta-voi pe Domnul în toată vremea...* Când părintele Iona împărțea anafura, au adus o fată de 18 ani, Elena Mazur, care era demonizată, dar venea cu o credință profundă la părintele Iona, tocmai din regiunea Minsk, districtul Koreea. Ea n-a vrut să ia anafura. Părintele Iona i-a zis: «Uită-te la mine». Cum s-a uitat la fața părintelui Iona, după cum spunea ea, imediat a simțit cum o oarecare putere a cuprins-o și simțirile cele oobositoare și chinuitoare dinăuntru au dispărut. După aceea, ea s-a împărțășit de mai multe ori la părintele Iona și s-a însănătoșit deplin. După ce a împărțit anafura, părintele Iona a ieșit în mijlocul bisericii și a început să săvârșească sfințirea apei, slujbă pe care o făcea în fiecare duminică și uneori chiar în fiecare zi. Credincioșii au început să dea o mulțime de pomelnice. Câtă credință profundă și adâncă se simțea în fiecare cuvânt rostit de părintele Iona! În timpul sfințirii apei, câțiva credincioși țineau în față o femeie îndrăcită, care striga cuvinte groaznice, blasfemiatoare. Părintele Iona s-a întors către îndrăcită și a zis:

- «Taci».

- «N-am să tac», răspundea îndrăcita.

- «Eu îți poruncesc să taci», a zis a treia oară părintele Iona.

- «N-am să tac», repeta îndrăcita.

După aceea, bolnava s-a liniștit.

S-a terminat rugăciunea. Părintele Iona a scufundat crucea în apă și de pe cruce scurgea apa în gura și pe capul îndrăcitei. Și minunat lucru:

îndrăcita s-a liniștit și s-a dat într-o parte. Crucea părintelui Iona era din lemn de chiparos, îmbrăcată pe părți cu metal aurit, iar la baza piciorului avea pusă o părticică din Crucea de Viață Făcătoare pe care a fost răstignit Domnul. În mijlocul crucii era un loc gol, în care se strângea apă, și cu micile picături, care se strângeau în capătul de jos al crucii, erau stropiți credincioșii. După aceasta toți au sărutat crucea și părintele Iona i-a stropit cu apă sfințită.

Ultima s-a apropiat de cruce acea femeie demonizată, care între timp se liniștise. Când părintele Iona a stropit-o cu apă sfințită, ea a ridicat mâinile în sus și a spus: «Slavă Ție, Doamne Dumnezeu meu, slavă Ție!». După ce au sărutat toți Sfânta Cruce, părintele Iona a făcut o închinăciune până la pământ, înaintea ușilor împărătești, la icoana Maicii Domnului, iar cântăreții cu voce tunătoare au început să cânte: «Stăpână, primește rugăciunea robilor tăi și ne izbăvește pe noi din toată nevoia și necazul!». Cântăreților li s-au adăugat și vocile multor rugători din biserică și chiar toată biserica, ca și cum gurile și inimile tuturor s-ar fi unit în rugăciune. Nu pot să redau sentimentele pline de evlavie din acest moment, vreau doar să spun că până și cel mai înrădăcinat păcătos era mișcat de această rugăciune. Nu în zadar se vorbește că nicăieri nu te poți ruga așa, ca în biserica părintelui Iona. Da, în biserica părintelui Iona nu găsești nici nepăsători în cele ale credinței, nici necredincioși. Despre aceasta, în legătură cu cei despre care se auzea atât de dureros în plângerile păstorilor

Bisericii în ultimele zile, mărturisea chiar părintele Iona: «Eu mulțumesc Domnului - spunea el - că nu am avut de-a face cu oameni necredincioși și indiferenți. Aici și cel bogat, și cel sărac, și cei de vază, și oamenii simpli, toți și totdeauna s-au rugat cu o credință profundă, cu un sentiment plin de evlavie și cu o mare atenție au ascultat învățăturile mele».

S-a terminat slujba, iar credincioșii nu s-au împrăștiat, deși trecuse o jumătate de ceas peste miezul zilei; câteodată slujba se termina mult mai târziu. Așa bucurie aveam în suflet, că nici nu vroiam să ies din biserică. M-au invitat la trapeză, unde era pregătită o masă. Trapeza se găsea acolo chiar în partea dreaptă a bisericii. Aceasta este o casă din piatră, lungă, cu un etaj. Înăuntru în ambele părți, sunt aranjate două rânduri de paturi din scânduri. În mijloc, puțin spre dreapta, sunt aranjate scaune lungi, unde încap mai mult de o sută de pelerini. Altă bancă stă în față, de-a latul camerei, pe care de obicei se așează părintele Iona și cântăreții. În față, lângă perete, stă o icoană mare a Sfântului Nicolae, într-un chivot mare, aurit. Părintele Iona m-a invitat să stau la masă împreună cu dânsul. Înainte de a ne așeza, am cântat «Tatăl nostru». La masă, după cum era obiceiul, s-au cântat și alte cântece duhovnicești. Astfel de mese aveau loc la părintele Iona în fiecare duminică și în zilele de sărbătoare. Aici puteai vedea și preoți, și ieromonahi, și negustori, și oameni simpli. Era ceva ca în primele veacuri creștine, când se făceau agape, la care inima și sufletul mulțimii celor ce au

crezut în Hristos erau una, și toate le erau de obște (cf. Fapte 4, 32).

Mi s-a părut că m-am trezit într-o familie sfântă din timpul primilor creștini, care în frunte cu preotul lor cântau imne sfinte de biruință. La sfârșitul mesei, după rugăciune, am ieșit în urma părintelui Iona în curte. Pe drum, părintele era oprit de pelerini care aveau diferite rugăminți. O mamă și-a adus fiica și a cerut binecuvântare pentru a intra în mănăstire. Mai departe aștepta o văduvă cu orfani. Mai așteptau acolo cu scrisori și dintre cei veniți de departe. Părintele îi asculta pe toți și pe nimeni nu lăsa fără un cuvânt de mângâiere. Am aflat după aceea că nimeni dintre cei care veneau la părintele nu începea fără binecuvântarea lui nici un lucru mai însemnat.

Mie nu-mi venea să plec de aici. Aș fi rămas aici pentru totdeauna, până la sfârșitul zilelor mele. În curte am văzut o mulțime, câteva sute de cerșetori, care așteptau milostenie. Mi-au povestit că părintele Iona era pentru ei ca un tată adevărat. El îi ajuta cu cele trupești, dar i-a deprins chiar și să postească; pe mulți i-a întors de la necredință și i-a îndreptat pe calea mântuirii. Părintele Iona a început să le împartă acestora bonuri pentru masa de prânz. Primind bonurile, ei s-au îndreptat în grabă spre cantina care se găsea undeva în oraș. De unde ia părintele Iona mijloace de hrană, pe care le împarte tuturor celor care se află în biserică, în tot Postul Mare și la trapeză duminica, și pentru hrănirea a sute de cerșetori?

La astfel de întrebări ne răspunde nouă cuvântul Domnului care zice: *Mâna celui care dă*

nu sărăcește. La părintele Iona totul amintea de primele veacuri ale Bisericii. Aceasta o simțea fiecare dintre cei care au venit chiar și numai o singură dată la părintele Iona. Eu am fost de câteva ori la părintele și de fiecare dată am plecat de la el cu sufletul întărit, cu un simțământ și o sete de ceva mai bun, de o viață sfântă”.

Slujirea pastorală a părintelui Iona a avut loc într-o perioadă grea a istoriei: războaie, distrugerii, foamete, frământări în Biserică, persecutarea dreptei-credințe de către puterea comunistă.

La începutul războiului ruso-japonez, părintele Iona a avut o vedenie în care l-a văzut pe Hristos răstignit pe o cruce, iar sub cruce a văzut micad-ul Japoniei. Într-adevăr, în războiul acela, biruința a fost a japonezilor. Până și stihiiile i-au ajutat, căci vântul sufla în așa fel încât ușura zborul ghiulelelor dușmane.

În timpul revoltei de pe vasul „Potemkin”, unul dintre marinari a murit și cârmuitorul Odesei a interzis înmormântarea sa. Slujitorii Bisericii refuzau să țină prohodul. Atunci marinarii de pe vas au îndreptat tunurile spre oraș și au trimis o delegație la părintele Iona. El, necăutând la boală, a plecat la conducătorul orașului și l-a înduplecat să-i permită să-l înmormânteze pe marinar. După aceea a săvârșit prohodul asupra trupului celui răposat. Dar autoritățile l-au aruncat dincolo de gardul cimitirului, ca pe un răzvrătit.

După Revoluția din Octombrie și instaurarea puterii sovietice, părintele Iona și-a continuat slujirea în oraș, în biserica Sfântul Nicolae. El își îndemna credincioșii să nu se supună duhurilor

vremii, ci să-și păstreze credința în Dumnezeu și să fie turmă credincioasă Bisericii Ortodoxe.

În acest timp, ca și în anii precedenți, pentru rugăciunile dreptului părinte, Dumnezeu făcea minuni spre întărirea credincioșilor și spre rușinarea celor fără Dumnezeu.

O femeie credincioasă mărturisea: „În anul 1920, tatăl bărbatului meu era bolnav de epilepsie. Nici un doctor nu a putut să-l ajute. Pe soacra mea au sfătuit-o să meargă cu el la părintele Iona. Când părintele s-a uitat la el, i-a spus femeii să-l lase o vreme în biserică. Pentru rugăciunile părintelui Iona, socrul a fost vindecat”.

Odată, în Odessa a venit o femeie credincioasă cu fiul ei de doi ani, care era orb din naștere. Ei fuseseră mai întâi la faimosul doctor V. P. Filatov, care îi operase pe mulți la ochi și aceștia dobândiseră vederea. După ce a ținut copilul o vreme în spitalul său, doctorul Filatov a lămurit-o pe mamă că nu poate să-l tămăduiască și că în astfel de cazuri știința lumească este neputincioasă. Întristată, mama s-a dus la părintele Iona și i-a cerut ajutorul, iar părintele i-a promis că se va ruga pentru copil. În a zecea zi, după nouă nopți de rugăciune în care părintele a citit continuu rugăciuni și acatiste, copilul a dobândit vederea. Această întâmplare a stârnit multă zarvă în oraș. Până și doctorul Filatov s-a văzut nevoit să recunoască minunea tămăduirii.

Puterea comunistă a pornit o cercetare și o judecată publică la care a fost chemat și Filatov. La judecată, părintele a fost învinuit de minciună și de alte răutăți, însă doctorul Filatov i-a luat apărarea

și a recunoscut minunea vindecării copilului orb, căruia știința lumescă nu i-a putut fi de folos. Judecătorii necredincioși l-au ponegrit pe Filatov și l-au umilit. Ei se întrebau: „Cum putem admite minuni?”. Dar vestitul doctor a apărut adevărul și judecata nu a avut urmări: nimeni nu a fost pedepsit, iar credința creștină nu numai că nu a fost nimicită, ba chiar, dimpotrivă, a fost întărită.

O altă creștină avea un copil de 12 ani, orb din naștere. Auzind că părintele Iona vindecă orbii, femeia l-a adus pe copil la părintele Iona. Acesta i-a trimis la doctorul Filatov, care a spus că numai o minune îl poate ajuta pe copil. Întorcându-se în Postul cel Mare la părintele Iona, acesta le-a zis să-l lase pe băiat acolo pentru o vreme. Părintele Iona a început să se roage pentru copil, l-a împărtășit cu Sfintele Taine și în două săptămâni băiatul a dobândit vederea. După această minune, doctorul Filatov s-a apropiat de părintele Iona. Când a fost întrebat cum a descoperit mijloacele necesare transplantului de țesut, el a răspuns că a reușit aceasta cu ajutorul rugăciunilor părintelui Iona.

Poate că în toată istoria Odessei nu s-a mai cunoscut un astfel de preot. La părintele Iona veneau pentru ajutor și sfaturi nu numai credincioșii din Odessa și din împrejurimi, ci și din multe alte locuri. Când cei din sud veneau la părintele Ioan din Kronstadt, acela le zicea: „De ce vă osteniți să veniți până la mine? Voi îl aveți pe-al vostru Ioan din Kronstadt – pe părintele Iona!”. Între acești doi preoți luminători era o dragoste și o cinstire reciprocă. Părintele Ioan i-a trimis în dar

părintelui Iona niște veșminte de culoare albă, pe care părintele Iona le iubea foarte mult.

Pe părintele paroh al bisericii cu hramul Sfântului Nicolae îl iubeau mai ales marinarii și familiile lor. Nici un vapor nu pleca fără binecuvântarea părintelui Iona, nici un control vamal nu se făcea fără el. Numai părintele Iona putea să aprobe exportul de icoane.

În acești ani, Biserica mai era atinsă de o nenorocire, de tulburările înnoitorilor.

Odată, când Sfântul Iona stătea înaintea Sfintei Mese pentru rugăciunile de toată noaptea, a avut o vedenie. El a amuțit deodată, a înțepenit și după câțva timp a ridicat mâinile și a început să spună: „Lăudați numele Domnului, lăudați numele Domnului! Aliluia! Aliluia!”. Așa, cu mâinile ridicate în sus, fiind tot plin de lacrimi, l-au luat și l-au dus din biserică acasă.

Cei prezenți au înțeles că părintele a avut o vedenie. Fiica lui cea mai mare, Vera, a văzut cum tot altarul s-a umplut de lumină. Mai târziu, părintele însuși a povestit că a văzut cum venea Hristos, având lângă el preoți ce sfășiau veșmintele de pe El. Așa i se arătase oarecând Sfântului Petru al Alexandriei cum Arie sfășia haina Mântuitorului. Alături de Domnul mergea Preacuviosul Serafim de Sarov, care plângea amar. Iar Domnul i-a zis lui: „Nu plânge, ei se vor pocăi!”...

Părintele Iona și alți câțiva preoți nu s-au plecat în fața celor care vroiau să schimbe predaniile Părinților și în toți acești ani de prigoană, neținând seama de amenințări și

primejdii, au rămas credincioși Sfântului Patriarh Tihon.

Învățând pe confrății lui mai puțin înduhovniciți, părintele Iona zicea: „Fiți cu Dumnezeu, Care a trimis în această vreme de prigonire a noastră pe al doilea Sfânt Patriarh Ermoghen, pe Prea Fericitul Patriarh Tihon, și să nu vă duceți după mercenari”. Multă nenorocire, amar și durere i-au pricinuit înnoitorii. Aceștia au făcut toate eforturile ca să îl exileze. Însă Domnul l-a păzit pe părintele Iona ca pe un vas ales al Său.

Odată, acești preoți fățarnici au încercat chiar să îl omoare, oferindu-i o plăcintă otrăvită. Părintele Iona, cu darul său, le-a zis să ia plăcinta înapoi: „Eu n-am să o mănânc, dar câtă lume o să se otrăvească...” Și după cum i s-a prevestit în vedenie, convingându-se de greșelile lor, ei au venit la părintele Iona, căindu-se. S-au închinat la picioarele lui și i-au cerut iertare. Părintele le-a spus: „Nu vă închinați mie, ci poporului pe care voi l-ați dus în rătăcire!”. Căindu-se, preoții au ieșit în amvon, s-au așezat în genunchi și s-au închinat poporului cerându-și iertare. Abia atunci, cu sprijinul părintelui Iona, ei s-au reîntors în Biserica Ortodoxă.

În acest timp, în oraș a apărut un oarecare om care se declara pe sine „antihrist”, tulburând mintea oamenilor naivi. Multă tulburare a fost atunci în popor. Părintele Iona și-a chemat credincioșii la rugăciune, pentru ca acel om să vină de bunăvoie la el în biserică. Acela nu s-a lăsat mult așteptat. Venind la Sfânta Liturghie și împingând lumea în toate părțile, el a intrat direct

în altar și a cerut îngăduința de a ieși în fața poporului în calitate de „antihrist”. La aceasta, părintele a spus arătând spre ceea ce este mai sfânt în biserică: „Iată Prestolul și pe el tronează Împăratul Slavei, pentru aceasta, tu, dracule, taci, iar tu, Andrei, vorbește”. În timpul acestei mărturisiri neobișnuite, părintele Iona i-a poruncit de câteva ori dracului să iasă și în cele din urmă l-a izgonit cu totul. Ieșind din biserică, acest om, istovit și obosit, s-a târât în sus pe o scară și așezându-se pe una din treptele de sus, și-a șters sudoarea de pe față. El a redevenit din nou acel Andrei care cu câțiva ani în urmă plecase de la părinți, și rugăciunile părintelui Iona l-au întors în sânul iubitei Biserici Ortodoxe. „Eu sunt convins – zicea părintele – că acest om va deveni un adevărat ascet”.

Părintele Iona păstora și mănăstirea de maici a Sfântului Arhanghel Mihail. Odată, felcerul spitalului mănăstiresc, monahia Galina, fiind foarte tulburată de ceva, a comis o greșală: în loc să pună o cantitate mică de doctorie, a pus de o sută de ori mai mult. Luat în cantitate mare, medicamentul era otrăvitor. După ce i-a dat unei monahii bolnave acest medicament, văzându-i simptomele de otrăvire, maica Galina a fugit la biserică din port, unde slujea părintele Iona. Văzându-l pe părintele Iona ieșind din biserică, ea a căzut la picioarele lui cu cuvintele: „Părinte, eu am otrăvit o soră!” – și i-a cerut să se roage. Ascultând lămuririle și cererea, părintele Iona a început să se roage, zicând pe scurt numai: „Rugați-vă și voi”. Întorcându-se în mănăstire,

monahia Galina a văzut-o pe bolnavă într-o stare bună. „Degeaba te-ai dus după doctor, a zis ea, după vreo patruzeci de minute brusc mi-am revenit”. Acesta fusese momentul în care părintele Iona se rugase pentru sănătatea ei.

Odată a slujit în mănăstirea Sfântul Mihail un părinte tânăr, pe nume Nicanor. El a trăit acolo împreună cu familia sa și boala de o tuberculoză închisă. Într-o toamnă aspră, el a răcit. După multă durere, tuberculoza a trecut la o formă deschisă. S-a declanșat o hemoptizie gravă, bolnavul se agita având febră mare și cei din jur nu-l puteau ajuta. Doctorul care examina bolnavul a zis: „Se ridică temperatura. Dacă urcă până la 40 de grade sau mai sus, să știți că începe agonia”. Auzind această sentință și văzând deja semnele amenințătoare de moarte, maica Galina s-a grăbit să ceară din nou ajutorul părintelui Iona. Evlaviosul părinte, neținând seama de oboseala de după liturghie, a promis că vine. În timp ce bolnavul se pregătea să se împărtășească, părintele Iona a venit. A intrat încet cu scufia trasă pe ochi. Fără să salute pe cineva și fără să se uite la cineva, el șoptea rugăciunea: „Acum puterile cerești împreună cu noi...”. Când s-a terminat spovedania, toți cei care așteptau după ușă au auzit în mod deslușit pronunțându-se cu voce tare cuvintele: „Părinte, frate și fiule duhovnicesc: te iert, te dezleg și... te vindec!”. Aceste cuvinte i-au cutremurat pe toți. Evlaviosul a ieșit la fel de tăcut, fără să-și ia rămas bun de la nimeni. Bolnavului i-a încetat hemoptizia și i-a scăzut temperatura.

Părintele Iona slujea nu numai la mănăstirea Sfântul Mihail care se afla în oraș, ci și la mănăstirea Bunavestire de lângă Odessa. Părintele a iubit soborul de maici de acolo și l-a numit „turma mea cea bine-vestitoare”. Stareța acestei mănăstiri, maica Antonia, povestea: „A venit odată în mănăstire o femeie și a întrebat cine este părintele Iona. După ce i-am spus, ea mi-a povestit că a avut un vis în care i s-a arătat mama sa răposată și i-a spus: «Toți au uitat de noi, cei adormiți, nimeni nu se mai roagă pentru noi, numai părintele Iona ne-a vizitat în trecere și am simțit o mare mângâiere». Se vede că părintele Iona, trecând pe lângă vechiul cimitir păraginit, a fost cutremurat de înfățișarea lui jalnică și s-a oprit acolo ca să se roage”.

De multe ori, aflându-se în mănăstirea Bunavestire, părintele ruga maicile ca, dacă cumva îl vor vedea apărând dintr-o dată la slujbă, să nu se apropie de el. În astfel de momente, în care putea fi văzut în biserică, deși cu trupul era departe, sfântul se afla într-o stare de neînțeles pentru ceilalți.

În ultimii ani de viață, părintele a prevăzut greaua încercare prin care va trece Mănăstirea Bunavestire: „Eu văd două sute de cununi mucenicești deasupra maicilor”. Într-adevăr, în timpul prigoanei comuniste, două sute de monahii au primit mucenicia.

Pentru viața sfântă a părintelui Iona, vrăjmașul s-a răzbunat pe cei apropiați ai săi. Copiii săi au avut parte de necazuri aproape toată viața lor. Au fost alungați din școală, au avut căsătorii nefericite și li s-au întâmplat multe alte

necazuri. Părintele a fost tare supărat din cauza vieții fără rânduială pe care a dus-o fiica sa, Sofia. Înainte de a muri, părintele i-a spus Sofiei: „Am să mă rog lui Dumnezeu pentru tine, ca să-ți dea o moarte năprasnică pentru iertarea păcatelor tale și ca să te mântuiești”. După o vreme, Sofia și-a ieșit din minți și a fost dusă la spitalul de nebuni. După adormirea sfântului, când au venit nemții, i-au împușcat pe bolnavii psihic de acolo; între ei se afla și fiica părintelui.

La Sfântul Iona alergau nu numai oamenii simpli, ci și lumea bună a orașului. O ucenică de-a sa mărturisea că, deși, datorită poziției sociale a bărbatului ei, trebuia să meargă la diferite spectacole de teatru, aceasta nu o împiedica să se roage chiar și acolo cu rugăciunea lui Iisus.

În anul 1921, sub pretextul ajutorării celor ce sufereau din pricina foametei din vremea aceea, puterea sovietică a pornit o acțiune de confiscare a bunurilor bisericești, acțiune care avea de fapt ca scop lipsirea bisericilor de cele necesare cultului și de posibilitățile de întreținere. În timpul îndeplinirii acestor ordine, biserica Sfântul Nicolae a fost lipsită de o mare parte dintre bunurile sale, și nu după multă vreme parohul, părintele Iona, a fost arestat. În apărarea păstorului a ieșit un mare număr de credincioși. S-au strâns atât de mulți muncitori și țărani, apărători ai părintelui, încât autoritățile au fost nevoite să-l elibereze. Faptul că părintele Iona era foarte cunoscut și poporul avea o mare dragoste pentru el a oprit autoritățile atee să se răfuiască cu părintele.

După o boală cumplită, uremia, sfârșitul părintelui s-a apropiat și, în ziua de 17 mai a anului 1924, a trecut la Domnul.

Înmormântarea lui a fost grandioasă. Tot poporul credincios din Odessa s-a strâns pentru a-și însoți păstorul pe ultimul drum, deși autoritățile declaraseră acea duminică zi lucrătoare. Muncitori, țărani și cerșetori, cărora părintele le-a fost binefăcător, precum și mulți credincioși din satele și orașele din jur au venit la înmormântarea binefăcătorului lor. Vrând să împruțineze cumva numărul oamenilor care doreau să fie de față la înmormântare, autoritățile au amânat slujba înmormântării pentru a doua zi. Dar luni a venit și mai multă lume. După cântările soborului, procesiunea s-a îndreptat spre cimitir. Petrecându-l la groapă, în fața bisericilor și la răscruci se cânta „Veșnica pomenire”. Până seara târziu, marea procesiune funerară a trecut prin tot orașul până la cimitirul ortodox din Slobodca. Neținând seama de lungimea drumului, muncitorii din port au dus pe brațe sicriul, capacul și crucea de stejar. Acolo, cu lacrimi în ochi, în rugăciuni și cântări, au coborât trupul cinstitului păstor în groapă.

Părintele însuși își alesese locul pentru înmormântare, chiar lângă mormântul părinților săi. El a lăsat cu limbă de moarte să nu fie înmormântat la biserica de lângă port, căci prevăzuse dărâmarea ei. „Biserica aceasta se va ruina!” - a profețit părintele, și așa a fost.

Când părintele a fost înmormântat, un preot venit de departe a vrut să fie de față la slujbă, dar a ajuns prea târziu. Totuși, s-a hotărât să meargă la

mormântul părintelui Iona ca să-și ia rămas bun de la el. Era foarte târziu, se întunecase de-a binelea. Când a ajuns, a văzut doi îngeri deasupra mormântului.

După trecerea părintelui Iona la Domnul, mulți credincioși au venit cu evlavie în camera în care acesta își petrecuse ultimele zile din viață. În a douăzecea zi după moarte, când în cameră se afla un grup de pelerini, copilul unuia dintre ei a arătat spre fotoliul gol și a exclamat: „Aici stă bunicul!”.

După ce părintele a trecut la Domnul, multe semne minunate a făcut pentru ajutorarea celor care s-au rugat lui.

Odată a venit la mormânt o femeie bolnavă de epilepsie, care a plâns și s-a rugat cu zdrobire de inimă. Apoi a căzut lângă mormânt, spumegând. Când și-a venit în fire, ea a simțit că a dobândit tămăduirea. Din acea clipă s-a vindecat de epilepsie.

O altă femeie, medic stomatolog, se îmbolnăvisese grav. Doctorul o sfătuisese să se opereze pentru că era într-o stare gravă. Niște vecini credincioși au sfătuit-o să meargă la mormântul părintelui. Suferind cumplit, ea a venit cu anevoie până la mormânt. După ce s-a întors acasă, din locul bolnav a început să curgă puroi și s-a vindecat.

O femeie văduvă se hotărâse, după moartea bărbatului ei, să vândă hainele care i-au rămas de la el și să-i facă un monument funerar. Înainte de a face aceasta, ea s-a dus la mormântul părintelui Iona, pentru a primi ajutor în ceea ce-și propusese. Dar noaptea i s-a arătat în vis părintele Iona și i-a

spus: „Tu să nu faci monument bărbatului tău, căci este mort și nu-i este de folos. Ci du-te la adresa pe care ți-o dau [și sfântul i-a arătat adresa], căci acolo se pierde un om și trebuie să îl ajuți!”. Femeia a făcut întocmai și a dus lucrurile bărbatului ei unde o sfătuisese părintele. A găsit acolo un om căzut în patima băuturii, care rămăsese fără nici o haină. Din clipa în care a primit ajutorul femeii, omul și-a schimbat viața și a părăsit calea pierzării.

Una dintre fiicele duhovnicești ale părintelui Iona păstrase o cutie întregă cu bucățele de pâine pe care părintele Iona le împărțea de obicei la sfârșitul slujbei.

Odată, unei rude de-a ei i s-a întâmplat o nenorocire. Din cauza unui incendiu, femeia a fost cuprinsă de flăcări și a devenit o torță vie. Datorită arsurilor era aproape de moarte. Auzind de această nenorocire, ucenica părintelui Iona a plecat la bolnavă și i-a dat să mănânce o bucățică din pâinea binecuvântată. Pentru rugăciunile părintelui, bolnava a rămas în viață și s-a vindecat.

Sfântul Iona, făcătorul de minuni din Odessa, este unul dintre marii nevoitori ai secolului XX. El a fost un ales propovăduitor al credinței, un misionar plin de râvnă, un hrănitor al săracilor, un aspru ascet și un tată iubitor. Deși era preot de mir, având mulți copii și nepoți, aceasta nu l-a împiedicat să ducă o viață sfântă. Marii pustnici de lângă Pecerska spuneau despre el: „Noi, monahii, nu facem cât el. El este cu mult mai sus decât noi. El a primit de la Dumnezeu stăpânirea de a tămădui sufletele rănite și trupurile bolnave.

Pătrunzând dincolo de catapeteasma timpului și a spațiului, el putea să citească gândurile oamenilor și să răspundă la ele mai înainte de a apuca să le audă”.

Rugăciunea sa neîncetată și nevoița sa aspră l-au făcut asemenea altui mare stâlp al bisericii, Sfântul Ioan din Kronstadt. Acum, în cer, el continuă să se roage și să se arate celor care îl cheamă, după cum mărturisesc toate minunile și vindecările pe care le-a făcut după adormirea sa.

Bunul Dumnezeu a rânduit ca moaștele Sfântului Iona să nu putrezească, ci să rămână întregi și binemirosoare.

În zilele noastre, mulțimi mari de pelerini vin la biserica sa ca să se închine și să ceară ocrotirea sfântului. Îndemnul Înalt-Preasfințitului Nicanor, ca oamenii să ia binecuvântare de la părintele Iona, a fost urmat cu și mai multă sânguință după ce părintele a trecut la Domnul, după ce a intrat în soborul sfinților.

Sfântul Iona din Odessa a fost canonizat în ziua de 1 iulie 1996. La canonizare s-a descoperit faptul că trupul Sfântului Iona nu putrezise. Moaștele sale întregi și binemirosoare sunt cinstite de credincioși din toată lumea ortodoxă.

Rugăciune către Sfântul Iona

O, Sfinte Iona, mare făcătorule de minuni, stând acum la rugăciune către tine, ca și când ne-am afla înaintea cinstitelor tale moaște, te rugăm să vezi durerile și necazurile prin care trecem și să nu ne lași lipsiți de ajutorul tău.

Tu, care ai cunoscut în viața ta foamea și frigul, ajută-ne să scăpăm de lipsurile care ne apasă. Tu, care ai simțit lipsa dragostei părintești, ajută-ne pe noi, cei ce suntem răniți de răutățile celorlalți. Sfinte al lui Dumnezeu, povățuiește-ne pe calea mântuirii. Fii de acum înaintea călăuza noastră duhovnicească. Fii de acum înaintea ocrotitorului nostru. Fără număr sunt cursele pe care ni le întinde vrăjmașul pentru a nu trăi cum se cuvine și pentru a ne umple de înținăciune. Dar mare este și puterea mijlocirii tale, care covârșește lucrările sale.

O, Sfinte Iona, nespusă a fost bucuria noastră când am auzit de viețuirea ta sfântă. Inimile noastre dornice de curăție s-au desfătat la aflarea nevoițelor tale. Tu, care ai arătat că grijile vieții acesteia nu îi pot rupe pe credincioși de slujirea iubitorului de oameni Dumnezeu, fii pentru noi pildă și întărire în lupta cu patimile și cu diavoli.

Sfinte Iona, așa cum vedeai oarecând cu duhul cugetele ucenicilor tăi, așa și acum vezi încercările care ne apasă. Din toate părțile suntem

împresurați, dar nu vrem să ne lăsăm biruiți. Tu, sfinte, ai fost prigonit nu numai de oamenii necredincioși, ci chiar de către slujitorii nevrednici ai altarului. Prin grele ispite ai trecut, dar ai primit prin ele dar de la Dumnezeu.

Bucură-te, Apostol al sfințeniei în lume!
Bucură-te, cunună a familiilor credincioase!
Bucură-te, laudă a preoților vrednici! Bucură-te,
izgonitorule al demonilor! Bucură-te,
tămăduitorule al bolilor!

Mulțime de minuni izvorăsc din cinstitele tale moaște. Te rugăm, Sfinte Iona, să ne tămăduiești pe noi și pe cei de aproape ai noștri de toată boala și neputința. Roagă-te pentru cei adormiți și cere pentru ei milă de la Dumnezeu. Ai grijă de toți cei ce cheamă numele tău cu evlavie. Ca văzând noi lucrările tale cele sfinte și viețuind acoperiți de dragostea ta, să punem început bun mântuirii și să-L laudăm cu o singură inimă și o singură gură pe Dumnezeul Care te-a proslăvit, în vecii vecilor. Amin!

Cuvânt la prăznuirea Sfântului Iona din Odessa

Minunat este Dumnezeu întru Sfinții Săi!

Iubiți credincioși care v-ați adunat în casa Dumnezeului Celui Viu, încep cuvântul de astăzi amintindu-vă întrebarea pe care a pus-o Sfântul Ioan din Kronstadt pelerinilor care au venit la el din părțile Odessei: „Aveți și voi pe-al vostru Ioan de Kronstadt, pe părintele Iona. De ce vă osteniți să veniți până la mine?”

Mare a fost Sfântul Iona, mare a fost lucrarea sa duhovnicească. Pe creștinii care se întrebă cum ar putea duce în mijlocul lumii o viață cucernică, îi îndemn să ia aminte la Sfântul Iona, apostol al sfințeniei în viața de familie, și îi întreb: De ce vă osteniți să căutați icoane vii ale credinței numai în mănăstiri? Voi îl aveți pe rugătorul rugătorilor, ascetul asceților, pe Sfântul Iona făcătorul de minuni!

Sfinte Iona, care ai stat în mijlocul ispitelor precum odinioară proorocul Iona în pânțele chitului și ai fost aruncat pe țărnul virtuților ca să vestești oamenilor pe Dumnezeu Cel în Treime lăudat, roagă-te pentru toți cei care au venit la prăznuirea ta, ca să primească întărire duhovnicească și să trăiască o viață bine plăcută lui Dumnezeu.

Să zăbovim puțin, iubiților, asupra vieții acestui iubit păstor al turmei cuvântătoare. Părinții săi au dus o viață curată. Mama sa, Glicheria, a fost urmașă a vrednicelor mame creștine cu ajutorul cărora a rezistat atâtea secole Biserica. Când sfântul avea numai trei ani, ea a murit, având în suflet o singură dorință: ca fiul ei să-și urmeze tatăl, pe diaconul Moise, și să Îl slujească pe Dumnezeu în Biserică.

Aceasta a fost grija unei mame care știa că lasă în urmă un copil fără alt sprijin pământesc. Nu ce va mânca, nu ce va bea, nu cu ce se va îmbrăca. Ci cum va sluji Domnului! Binecuvântați sunt părinții care înainte de toate se gândesc la creșterea sufletească a copiilor lor. Cei care se gândesc prea mult la cele trupești nu își dau seama cât rău fac prin aceasta odraslelor lor.

Sfântul Iona a rămas singur pe lume, singur ca atâția și atâția copii care trăiesc din mila celorlalți. Copilăria sa pare jalnică pentru noi. Dormea în cimitir, mânca din gunoaie. Vai de el, ar putea spune unii, și ferice de copiii crescuți cu toate bunătățile. Dar Hristos, Cel Care a zis: *Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia*, nu S-a scârbit de murdăria lui trupească. Hristos nu Se scârbește de cei aflați în greutăți și necazuri, oricât de mari ar fi ele. Hristos S-a sălășluit în sufletul acestui copil, făcându-l mai luminos decât al celorlalți copii care nu cunoșteau necazurile.

Necazuri! Necazuri! Necazuri! Da, iubiților, în văpaia necazurilor inima Îl dobândește pe Dumnezeu, Cel ce îi încearcă pe cei iubiți ai Săi. Să nu uităm însă că atunci când cineva ajunge la

capătul puterilor, Domnul îi dă mângâierea promisă. Până la sfârșitul lumii, Dumnezeu nu va înceta să dea mângâiere creștinilor care, în necazuri fiind, nu se lasă biruiți de deznădejde. Așa și Sfântului Iona îi odihnea uneori sufletul, îngăduindu-i mamei sale adormite să îi apară în vis.

Departate de noi să fie gândul de a primi mângâiere de la cei adormiți, căci putem cădea în cursa vrăjmașului, care poate lua chip de înger luminos. La ceva să luăm cu toții aminte: dacă Sfântul Iona nu asculta sfatul mamei sale de a nu pleca cu corabia, atunci s-ar fi aflat într-o mare primejdie, căci corabia s-a scufundat. Așa și voi, creștinilor, dacă nu urmați sfaturile părinților voștri duhovnicești și vă suiți în corabia neascultării, vă veți scufunda cu siguranță.

Să ne oprim puțin asupra vieții tânărului Iona. De multe ori i se întâmpla să adoarmă la rugăciune. Și nouă ni se întâmplă câteodată așa ceva, din lipsă de râvnă. Ba de multe ori, când stăm la rugăciune, lăsăm mintea să hoinărească. Iona nu făcea așa. El lua aminte la rugăciune, și se ruga nu numai câteva minute, nu un ceas, ci cât îi îngăduia timpul. Iar când adormea, adormea ca un viteaz care s-a luptat cu dușmanul până la ultima picătură de sânge. Noi, „înțelepții”, cei care avem grijă să nu ne obosim prea tare cu rugăciunea, să avem în față exemplul acestui tânăr care ardea ca o lumânare, a cărui rugăciune urca la cer ca o tămâie bine primită.

Dumnezeu l-a lăsat în necazuri pe Iona numai atâta vreme cât s-a folosit duhovnicește de

acestea. Viața lui în mizerie a luat sfârșit când unchiul său l-a primit în casa sa. După ce a terminat școala, după ce a urmat cursurile seminarului, tânărul Iona s-a căsătorit. A ales viața de familie. Sufletul său curat, care înseta după Dumnezeu așa cum însetează cerbul după izvoarele apelor, a ales calea nunții.

O, cinstită nuntă! O, drum binecuvântat de Dumnezeu! Prea puțin s-a vorbit spre lauda ta! Prea puțin s-a scris despre roadele tale!

Sfântul Iona a răsturnat toate născocirile celor ce văd în nuntă doar un mijloc de satisfacere a poftelor trupești, doar un mijloc de a avea urmași, doar o ascunzătoare pentru cei care nu au avut curajul să se călugărească.

Sfântul Iona a ales nunta ca să trăiască pentru Dumnezeu alături de Anastasia, fecioara care purta numele Învierii. Și cu adevărat o înviere a fost căsnicia lor, căci între ei a strălucit ca un soare Hristos.

Mărturisesc că îl simt mai apropiat inimii mele pe Sfântul Iona decât pe Sfântul Ioan din Kronstadt, marele stâlp al Rusiei pravoslavnice. Pentru că deși minunile Sfântului Ioan au fost mai numeroase, viața sa de familie a fost o viață aparte: el a trăit cu soția sa în feciorie până la moarte, fiind modele duhovnicești pentru soții care se înfrânează de la dragostea trupească.

Sfântul Iona a mers pe calea firească a familiei. A văzut că nunta este curată în toate ale ei, și s-a apropiat de femeia sa așa cum se apropiau dreptii Vechiului Testament de femeile lor.

Anastasia i-a umplut casa de copii. I-a făcut nouă copii, pe care i-a crescut împreună cu părintele cu multă jertfelnicie. Dar oricât de mari și multe erau grijile familiei, totuși, inima Sfântului Iona nu se dezlipea de Dumnezeu.

Slujirea sa în Biserică, mai întâi ca diacon și apoi ca preot, a fost mai rodnică decât a multor mari nevoitori din vremea sa, după cum recunoșteau chiar aceștia.

O, Sfinte Iona, tu ești model pentru toți preoții căsătoriți! Tu ești un adevărat patron al familiilor creștine!

Sfântul Iona a fost preot model din toate punctele de vedere: prin viața sa de rugăciune, de nevoiță, prin dragostea pe care o arăta oamenilor.

Slujbele pe care le făcea zi și noapte dădeau credincioșilor putere în lupta cu patimile. Rugăciunile sale îndelungate l-au făcut asemenea marilor sfinți ai Bisericii, căci ajunsese la măsuri înalte. De multe ori, deși era departe cu trupul, părintele putea fi văzut în Mănăstirea Bunavestire sau în alte locuri. Cum se întâmpla așa ceva este o taină, și nu ne este de folos să iscodim.

Prin posturile sale foarte aspre, părintele ne-a învățat pe noi, și pe toți creștinii până la sfârșitul lumii, că cine iubește nevoița poate fi întărit de Dumnezeu chiar în vremurile în care duhul îmbuibării s-a răspândit în toată lumea, ba chiar și în unele mănăstiri.

Sfântul Iona își iubea foarte mult ucenicii, pe care îi creștea ca pe niște candelă aprinse în mijlocul lumii. Ei au încercat să i se asemene părintelui lor prin nevoițe și rugăciuni

îndelungate. Postul pe care îl țineau cu binecuvântarea păstorului lor era mult mai aspru decât cel ținut în mod obișnuit prin mănăstiri.

Dar nu numai pentru îndrumările duhovnicești cereau ei binecuvântare. Luați aminte! Ci pentru orice făceau, cereau mai întâi binecuvântarea părintelui. Auziți înțelepciune, auziți taină: ucenicii făceau toate cu binecuvântare și toate erau binecuvântate de Dumnezeu.

Fără să țină seama de ranguri și demnități lumești, ucenicii sfântului erau una: bogatul și săracul, înțeleptul și cel mai puțin înțelept. Erau una pentru a fi împreună ai lui Hristos.

Aproape toți ucenicii săi, mireni sau monahi, mergeau pe calea cea îngustă care duce spre Împărăția Cerurilor; și mare parte dintre ei se bucură acum împreună cu părintele lor de frumusețile Raiului.

Oare credeți că cele două sute de maici de la Mănăstirea Bunavestire care au primit mucenicia s-ar fi putut învrednici de această cunună dacă nu ar fi fost crescute în spiritul de jertfă pentru Hristos? Oare credeți că având un păstor nevrednic, ar fi avut toate același curaj în fața morții? Nu, iubitorilor, pentru că unui suflet îi este foarte greu să meargă spre Hristos, prin labirintul vieții, fără să aibă o călăuză iscusită.

Cine ne arată aceasta? Tocmai viața Sfântului Iona. Când a venit preot în satul Cardașovca, l-a găsit plin de eretici. Oare nu mai fusese acolo alt preot înaintea sa? Bineînțeles că da. Dar acela nu reușise să-i întoarcă pe rătăciți. Sfântul Iona nu numai că a întors două sute dintre

ei la dreapta credință, dar l-a întors chiar pe întâi-stătătorul lor. Astfel a rodit dragostea adevărată. Nu i-a lăsat în rătăcirea lor, ci a încercat să îi convingă de adevărul drepte credințe. Sfântul Iona, asemenea Sfinților Părinți ai Bisericii, nu numai că nu încerca să facă vreun compromis cu ereticii, ci lupta cu toate puterile pentru a mărturisi învățătura cea adevărată. O, dacă ar trăi astăzi Sfântul Iona... Pentru mulți ar fi piatră de poticnire. Căci au apărut unii care se cred mai plini de dragoste față de oameni decât Sfinții din Sinaxar, unii care cred că este mai bine să îi lăsăm pe cei rătăciți să creadă ce vor, fără a le vorbi despre învățătura Bisericii. Să dea Dumnezeu ca Sfântul Iona să aibă cât mai mulți urmași care să nu se teamă de a propovădui dreapta credință!

Odată a venit în Odessa cineva care amăgea poporul că este însuși antihrist. Sfântul Iona s-a rugat alături de credincioși ca acela să vină în biserica lor. Rugăciunea le-a fost ascultată și amăgitorul a venit. Sfântul Iona l-a izgonit pe diavol din om, și acesta și-a venit în fire. Sfântul nu se scârbea de nimeni, ci se ruga fierbinte pentru întoarcerea celor rătăciți.

Ce învățăm de la Sfântul Iona? Că, oricât de răi ar fi oamenii, trebuie să le dorim binele. Că, oricât de rău ar cădea, nu trebuie să conținem a ne ruga pentru întoarcerea lor.

În vremuri grele pentru întreaga Biserică, Sfântul Iona a fost prigunit nu numai de către puterea comunistă, care a martirizat mii de preoți și călugări, care a distrus bisericile și a închis mănăstirile. A fost prigunit chiar și de preoții fără

frică de Dumnezeu, care au părăsit ascultarea față de întâi-stătătorul lor, Sfântul Patriarh Tihon, și au devenit ascultători față de dușmanii lui Hristos. Dar, de la începutul răspândirii credinței creștine, între păstorii turmei credincioase au fost și lupi răpitori. Să știți că Iuda a avut o familie mare, cu fii și nepoți, dintre care unii trăiesc până în zilele noastre. Ei l-au dat jos pe Sfântul Ioan Gură de Aur de pe scaunul Patriarhiei de Constantinopol. Ei l-au dat jos pe Sfântul Nectarie din Eghina de pe scaunul arhieresc din Pentapolis. Ei sunt cei care, batjocorind învățătura Mântuitorului, au făcut de-a lungul secolelor atâta tulburare în popor.

Dintre ei sunt cei care l-au prigonit pe nedrept pe Sfântul Iona, încercând chiar să-l otrăvească. Sfântul Iona nu numai că nu l-a cerut Domnului pedepsirea lor, ci s-a rugat ca ei să se pocăiască. Țineți minte aceasta, că deși au fost și vor mai fi slujitori prin care vine sminteala, până la a doua Venire a lui Hristos vor fi în biserică și slujitori sfinți, precum Sfântul Iona, care păstrează cu sfințenie predaniile Părinților. Dacă întâlnim în viața noastră slujitori nevrednici, să nu ne smintim, ci să ne rugăm pentru ei, așa cum s-a rugat Sfântul Iona pentru cei care s-au îndreptat, mai apoi, prin pocăință.

Înainte de a ne îngriji de scăderile altora, să ne îngrijim de scăderile noastre. Pentru că la Înfricoșata Judecată nu ne va mântui doar faptul că am fost botezați în credința ortodoxă.

Ceea ce i s-a întâmplat Sofiei, fiicei Sfântului Iona, trebuie să ne dea de gândit. Ea a primit o creștere aleasă, a fost înconjurată cu multă

dragoste, a văzut atâtea și atâtea fapte minunate ale tatălui ei. Și totuși a apucat-o pe căi greșite. Cât de înșelător este vrăjmașul! Nu a putut să-l biruiască pe sfânt și atunci a încercat să-i biruie pe cei de aproape ai săi. Dați-vă seama ce fel de viață a dus Sofia, dacă sfântul s-a rugat ca ea să aibă parte de o moarte năprasnică, prin care să i se ierte păcatele... Sofia și-a pierdut mințile și și-a sfârșit zilele fiind împușcată. Fiica unui sfânt făcător de minuni să aibă parte de un așa sfârșit. Cât de ciudate sunt căile Domnului!

A fost drept să se întâmple așa? Nu ne este nouă a judeca aceasta. Noi trebuie să înțelegem însă că dacă nu părăsim păcatul și nu punem început bun mântuirii, atunci nimic nu ne poate ține departe de cursele diavolului și de pedeapsa lui Dumnezeu. Iadul este plin de gânduri bune care nu au fost duse la împlinire. Credința fără fapte este moartă. Putem fi nepoți de preoți, nepoți de patriarhi, nepoți de sfinți. Dacă nu trăim ca fiii ai Bisericii, porțile raiului ne sunt închise. Să nu ne smintim dar atunci când vedem cum urmași ai unor preoți mai cunoscuți se poartă cu nevrednicie. Ci să ne rugăm pentru ei cu dragoste, și poate că își vor da seama de felul în care ar trebui să își îndrepte viața.

Una dintre cursele pe care ni le întinde vrăjmașul este aceasta: să nu facem binele bine. Și pe mulți creștini îi biruie prin această ispită. Pentru cei care nu înțeleg despre ce este vorba, aduc lămurire: la parastase, de exemplu, creștinii zilelor noastre fac tot felul de ospete la care invită numai rudele și prietenii. Aproape toți se înfruptă din

multele bunătați, în timp ce gazda se bucură că așa face pomană pentru cei adormiți. De parcă ospățul i-ar ajuta cu ceva. În timpul acesta, săracii mor de foame pe străzi, și nimeni nu se gândește la ei. Nu era mai bine ca pomana să fie cu adevărat pomană, și să fie hrăniți mai ales cei flămânzi? Bineînțeles că da. Când sfântul s-a arătat în vis femeii care vroia să-i facă bărbatului ei răposat un monument funerar, a sfătuit-o să renunțe la planul ei și să-l ajute pe omul căzut în patima beției. Dacă Sfântul Iona vi s-ar arăta în vis, v-ar povățui și pe voi să chibzuți mai mult atunci când vreți să faceți un bine.

Vă aduc aminte că, asemenea Sfântului Ioan din Kronstadt, Sfântul Iona propovăduia credincioșilor marele folos al deseii împărtășiri. Urmând tradiția creștinilor din primele veacuri, care se împărtășeau des, Sfântul Iona îi învăța pe ucenici să se pregătească prin post și rugăciune, și îi împărtășea. Pentru Sfântul Iona, Sfânta Împărtășanie era izvorul rodirii duhovnicești; el trăia clipă de clipă cu Hristos, în Hristos și pentru Hristos.

Sfântul avea mare evlavie la Preacurata Maică a Domnului și la sfinții Bisericii. Nici nu putea fi altfel! Nimeni nu poate ajunge la sfințenie dacă nu calcă pe drumurile bătătorite de înaintași. Sfântul Iona a mers pe urmele lor, deși nu a imitat pe nimeni. El a mărturisit prin propria viață că sfințenia nu se dobândește imitând fără dreaptă socoteală, ci jertfindu-te pentru Dumnezeu pe măsura talanților primiți.

Pentru jertfa sa, Sfântul Iona a primit de la Dumnezeu darul facerii de minuni, darul tămăduirii bolilor trupești și al izgonirii duhurilor necurate. Moaștele sale întregi izvorăsc tămăduiri celor ce aleargă la ele cu credință.

Să nu șovăim a alerga la ajutorul său! Să nu șovăim a lua putere de la cel care, prin aspre nevoie, s-a arătat mucenic! Să ne fie vie în fața ochilor icoana sa, ca să putem duce lupta cea bună și să ne învrednicim de cunună!

O, Doamne Dumnezeul nostru, Care așa precum ai călăuzit oarecând pe poporul lui Israel în pustie, tot așa l-ai călăuzit pe robul Tău, Iona, prin pustiul duhovnicesc, dăruiește-ne nouă înțelepciune și pricepere, ca să mergem pe calea mântuirii și să ne învrednicim a ne bucura de Tine în raiul cel preafrumos. Amin!

Troparul, glasul al 8-lea

Râvnitorule apărător al Ortodoxiei, dezlădăcinătorule al schismei și eresului, tămăduitorule din Odessa și fierbinte rugătorule către Dumnezeu, prin viața și minunile tale te-ai asemuit Făcătorului de minuni Ioan din Kronstadt, Sfinte Iona; roagă-L pe Hristos Dumnezeu să ne mântuiască sufletele noastre.

Condacul, glasul al 8-lea

Nevoințele cele de multe feluri ale vieții tale cine le va spune? Milele lui Dumnezeu cele de multe feluri, arătate prin tine, cine le va socoti? Ci îndrăznirea ta către Atotînduratul Dumnezeu și către Preacurata Născătoare de Dumnezeu binecunoscând-o, întru umilința inimii strigăm ție: nu ne lipsi nici pe noi de ajutorul și solirea ta, păstorule al lui Hristos și Făcătorule de minuni, Iona.

Sfântul Ioan din Korma, un preot de mir cu sfinte moaște⁵

Pe data de 18 mai 1998, Biserica Ortodoxă Rusă a canonizat un sfânt local, ce era cinstit de multă vreme: preotul Ioan Gașkevici din Belarus. Acest sfânt slujitor al Sfintei Biserici Ortodoxe, care a adormit în toiul fărădelegilor revoluționare din 1917, a fost, asemenea Sfântului Ioan din Kronstadt, un văzător cu duhul și un propovăduitor al pocăinței, care a văzut clar pedeapsa ce se pregătea Rusiei ca urmare a îndepărtării de la credința ortodoxă.

El a fost un înflăcărat om de rugăciune, un postitor și un părinte înainte-văzător, care folosea cu jertfelnicie numeroasele sale daruri duhovnicești spre folosul tuturor celor care-i cereau ajutorul.

Sfântul Ioan s-a născut pe 8 octombrie 1837 în familia unui preot de sat, Ioan Gașkevici, în satul Streșin. Încă dinainte de nașterea sa a fost vestit ca fiind unul dintre aleșii lui Dumnezeu. Pe când aștepta nașterea fiului ei, mama sa avea evlaviosul obicei de a primi Sfânta Împărtășanie la fiecare Liturghie. Într-o zi, un nebun pentru Hristos din partea locului se ruga în biserică. Văzând-o pe

⁵ Material preluat din revista *The Orthodox Word*, Nr. 204/1999; traducere de Victor Popescu-Sandu.

mama viitorului sfânt, s-a plecat în fața ei și a spus aceste cuvinte profetice: „Aș vrea să iau o binecuvântare de la el, dar nu voi trăi până atunci”.

Din fragedă copilărie, Ioan îl ajuta pe tatăl său în biserică. La vârsta de patru ani deja purta lumânările. După slujbe făcea curățenie în altar, împlinind toate ascultările date lui de tatăl său. Adesea, împreună cu tatăl și cu fratele său, Nicolae - care a devenit și el preot mai târziu -, coborau în pivniță și se dăruiau rugăciunii fierbinți. După terminarea studiilor la școala parohială, a intrat la o școală teologică pe care a terminat-o cu rezultate foarte bune. În 1855, la vârsta de 18 ani, a intrat la seminarul Moghilev și după absolvirea acestuia a fost desemnat învățător de catehism într-o școală parohială. Aici a întâlnit-o pe viitoarea sa soție, Maria, fiica unui preot. S-au căsătorit în 1862, an în care a avut loc și hirotonia lui ca preot, pe 11 februarie, în ziua prăznuirii Sfântului Dimitrie din Priluki.

Tânărul preot a fost desemnat să slujească în satul Șerstin, în biserica închinată Nașterii Maicii Domnului. A sosit acolo în ajunul Postului Mare, și, astfel, primele sale slujbe au reflectat viitoarea sa viață de pocăință și post.

Această frumoasă biserică de lemn cu trei cupole era așezată pe malul drept al râului Sozha și era înconjurată de pajiști verzi bogate și de tei tineri. Aici, într-o vale împădurită, se afla izvorul Sfintei Mari Mucenițe Paraschiva. În acest loc, într-un copac lângă izvor, a fost descoperită odată o icoană a sfintei. Cu imnuri solemne, oamenii au dus-o în biserică. Dar dimineața, icoana a fost

găsită la locul dinainte, lângă izvor. Din nou, cu lacrimi și rugăciune a fost adusă la biserică. Dar Domnul, prin tainica Sa poruncă, a așezat pentru a treia oară icoana mării mucenițe în același loc. Deasupra izvorului, oamenii au construit apoi o capelă, unde au pus minunata icoană a Sfintei Paraschiva. Până în zilele noastre, din acel izvor curge apă rece, limpede precum cristalul și tămăduitoare.

În satul Șerstin, părintelui Ioan și Mariei li s-au născut patru copii: trei fii - Mihai, Ignatie și Simeon - și o fiică, Tatiana. Sub influența evlaviosului lor tată, toți au slujit mai târziu Biserica în diferite feluri. În 1876, părintele Ioan a cerut un transfer în satul Ogorodnia din regiunea Gomel, unde era un post liber în biserica închinată Mutării Moaștelor Sfântului Nicolae Făcătorul de Minuni. Cererea i-a fost aprobată și s-a mutat acolo cu familia sa. În noul său loc de slujire al Domnului, darurile sale duhovnicești s-au descoperit într-un tot. A lucrat mult la îmbunătățirea bisericii și a clădirilor ce-i aparțineau. S-a dăruit din ce în ce mai mult rugăciunii lui Iisus. Până la sfârșitul vieții nu a avut avere proprie, ci a trăit într-o casă mică și veche cu acoperiș de paie, casă ce aparținea bisericii.

În Ogorodnia, Maria a mai născut încă trei copii: o fiică, Ana și doi fii: Platon și Ioan. După nașterea ultimului său fiu, Sfântul Ioan și-a împlinit visul mult așteptat: acela de a merge într-un pelerinaj la Lavra Peșterilor din Kiev. Aici a primit binecuvântare din partea părinților să țină o rânduală de viață monahală. Până la moarte nu a

mai mâncat carne și a postit sever miercurea și vinerea, mâncând doar o prescură și puțină apă după slujba de seară.

În timpul anilor petrecuți în acest sat, pentru slujirea sa jertfelnică și inspirată, părintele Ioan a primit de nenumărate ori distincții de la episcopii eparhiei. Când a atins vârsta de șaptezeci de ani, la a patruzeci și cincea aniversare a hirotonirii sale, a fost ridicat la rangul de protopop. Cinci ani mai târziu, la împlinirea a cincizeci de ani de slujire preoțească, i-a fost oferit premiul Sfântul Vladimir, cel întocmai cu Apostolii. Atunci s-a retras, cedând poziția sa de preot al bisericii Sfântul Nicolae celui mai mic fiu al său, Ioan.

Predicând cuvântul lui Dumnezeu, el îi chema pe toți la pocăință, pentru că, după cum spunea, generația viitoare va vedea urâciunea pustiirii în biserică. Cuvintele sale profetice s-au adevărat curând după adormirea sa. I-a învățat pe toți să se iubească unii pe alții și să se supună autorităților de Dumnezeu rânduite. Odată a profetit că mult sânge se va vărsa în Rusia în schimbul sângelui Unsului lui Dumnezeu, Țarul Nicolae al II-lea. Într-adevăr, acesta a primit moarte mucenicească în anul 1918, și profeția Sfântului Ioan s-a împlinit. Iubirea pentru aproapele propovăduită de părintele Ioan era întărită de el prin fapte. Adesea el repeta cuvintele Apostolului Iacob: *crediința fără fapte moartă este* (Iacob 2, 28).

Când erau aduși în biserică la părinte oameni posedăți, ei strigau tare: „Bătrânul cap încărunțit e groaznic! Ne înăbușă!”. Când se apropiau de

părintele Ioan pentru o binecuvântare, îndrăciții nu erau în stare să o primească, ci, când el făcea semnul crucii peste ei, cădeau la pământ.

Odată i-a prezis celui mai mic fiu al său, Ioan: „Tu, fiul meu, te vei preda Satanei”. După moartea tatălui său în anul 1920, tânărul Ioan a acceptat renoaționismul și a căzut în schismă. Mai târziu s-a căit și și-a dovedit căința printr-o moarte mucenicească într-unul din lagărele de concentrare. A fost canonizat. Prăznuirea Sfântului Nou Mucenic Ioan de Korma al II-lea se face în ziua de 25 ianuarie.

Altădată, o văduvă cu cinci copii a venit înlăcrimată la părintele Ioan pentru ajutor. Soțul său murise în primul război mondial și nu avea cu ce să-și hrănească copiii. Văzându-i sufletul curat, i-a dat milostenie precum Sfântul Filaret cel Milostiv. I-a dat vaca sa, spunând: „Ia-o, copiii tăi vor avea nevoie de ea mai mult decât mine”. Până în ceasul adormirii sale, părintele Ioan a ajutat văduve și orfani.

Odată a văzut că cineva lua noaptea lemne de foc din șopronul său. S-a decis să îndrepte această persoană. A stat sub șopron zicând rugăciunea lui Iisus. O văduvă săracă s-a apropiat, și-a făcut cruce și a adunat o legătură de lemne de foc. Părintele Ioan i-a zis: „Așteaptă puțin, Maria. Să-ți dau ceva mai mult - sau va fi prea greu pentru tine?” Maria îi ceru să o ierte. El se uită la ea, i se făcu milă și zise: „Dumnezeu să te binecuvânteze! Ia lemnele și încălzește soba pentru copiii tăi! Dumnezeu mi le-a trimis mie. Să fie ale tale ca să nu-ți înghețe copiii”. Și astfel, toată iarna aceea, cu

binecuvântarea sa, văduva venea la el pentru lemne, numai că acum le lua în timpul zilei.

Altădată, în timpul slujbelor, părintele Ioan a văzut o cruce mare deasupra altarului. Acesta era un semn pentru el că o cruce va sta în acel loc. I-a spus fiului său Ioan: „Maica Domului va veni la tine în biserică și, după vizita ei, biserica va deveni pustie”. Aceasta s-a întâmplat în 1930. Mulți își amintesc cum o femeie a venit la biserică, îmbrăcată în haine nu prea obișnuite pentru locurile acelea. S-a apropiat de Potir, fără spovedanie. Toată lumea stătea acolo și privea ca și fermecată. Unii au văzut alături de femeie un tânăr în haine albe. Când părintele Ioan cel Tânăr a ieșit cu Potirul, sângele din Potir a început să fiarbă. Preotul s-a înfricoșat, iar femeia s-a făcut nevăzută. După ce a trecut o vreme, biserica a fost închisă, iar părintele – fiul Sfântului Ioan de Korma – a fost trimis în exil.

Părintele Ioan se ruga totdeauna mult în timpul nopții. Îndeletnicirea sa preferată era rugăciunea lui Iisus. Un ucenic de-al său spunea: „Veneam târziu dintr-o plimbare și, privind pe fereastră, vedeam cum o lumânare era aprinsă lângă Batiușka, și el era îngenunchat, rugându-se lui Dumnezeu. Până reușeam eu să mă trezesc dimineța, el deja termina slujba Miezonopticii și citea un acatist. Toamna, părintele Ioan se ducea să se roage în hambar de seara până în zori, pentru că nimeni nu-l deranja acolo. El înălța rugăciuni fierbinți cu lacrimi către Domnul pentru lumea care stătea deasupra abisului de tăgăduire și profanare a credinței.

Înainte de moartea sa, părintele Ioan a zis: „Voi muri și soarele va străluci; va fi o zi senină. Deși toată viața mea nu am mers cu o mașină, după moartea noastră vom merge. Credința se va împuțina în oameni și vor dansa peste noi”. Au fost multe alte preziceri și toate s-au adevărit. Lui Mihai, fiul cel mai mare, i-a zis: „Vom sta împreună în același loc”. Și aceasta s-a adevărit. Când le-au fost descoperite osemintele, erau așezate împreună. Iar după moartea lor, au mers cu mașina atunci când moaștele au fost aduse din Ogorodnia la Korma.

Ziua morții părintelui Ioan a fost, după cum a prezis, frumoasă și însorită. Soarele strălucea puternic, atingând cu razele sale crucile ce încoronau turla bisericii. După ce au spălat trupul părintelui acasă, fiii săi - preoții Simeon, Ioan, Mihai și Platon - l-au dus la biserică. Trei zile a stat trupul în biserică ce rămăsese deschisă zi și noapte. Era plină de lume. Clerici din satele apropiate au venit la înmormântarea fratelui lor întru Hristos, aducându-i ultima lor cinstită. Au fost slujite două liturghii, după care oamenii au cerut să se facă și un parastas pentru îndrumătorul lor duhovnicesc.

În ziua a treia a fost săvârșită slujba înmormântării, iar sicriul cu trupul adormitului părinte a fost purtat în jurul bisericii în sunetul clopotelor și al cântării „Ajutor și acoperitor...” și a fost așezat în mormântul ce se afla în partea dreaptă a altarului.

Astfel, în toamna anului 1917, viața de 80 de ani a părintelui Ioan Gașkevici lua sfârșit, dar nu

și slava sa. Domnul pregătise dinainte pentru cel sfânt viața veșnică și o cunună de aur în Împărăția Cerurilor.

Părintele obișnuia să spună: „Vor sări deasupra mea, dar coșciugul va fi tare”. Așa s-a și întâmplat. În 1950 au ars biserica și tot ce a mai rămas din ea a fost aruncat cu un tractor într-un șanț. Locul a devenit neted și au construit acolo un teren de fotbal și unul de dans. Dar oricât de mult au sărit ei, sicriul a ținut și a rămas aproape întreg. A fost descoperit numai în timpul excavațiilor fundației bisericii, când tractorul aproape a căzut în groapă. Atunci oamenii și-au amintit că păstorul uitat fusese îngropat acolo.

Prin pronia lui Dumnezeu, descoperirea sfintelor moaște ale părintelui Ioan a coincis cu vizita Patriarhului Alexei II la Gomel. Pe 27 august 1997, cu puțin înaintea sosirii sale, moaștele au fost dezgropate și transferate în biserica Acoperământul Maicii Domnului, în orașul Korma din regiunea Dobrușki. O comisie de investigații a dat mărturie despre starea de nesticăciune a moaștelor părintelui Ioan. Moaștele au fost îmbrăcate în veșminte preotești noi și așezate în mijlocul bisericii. Au fost săvârșite parastase zi și noapte o săptămână întregă și oamenii veneau la biserică să îl cinstească pe plăcutul lui Dumnezeu.

În ziua sosirii patriarhului în Gomel, când a fost deschisă biserica din Korma, o mireasmă nepământească ieșea din moaște. Mulți dintre cei prezenți au dat mărturie despre aceasta. O artistă care era în biserică atunci a confirmat acest miracol, deși ea însăși nu crezuse niciodată în

minuni. Ea a spus că, atunci când a rămas pentru un timp singură în biserică, a simțit un fel de prezență nepământească.

Bătrânul părinte a fost așezat într-o criptă în partea stângă a altarului. O femeie care stătea nu departe de biserică s-a îmbolnăvit grav și se mâhnea că nu poate ajunge la biserică să cinstească moaștele. Noaptea a avut o vedenie în somn: a văzut cripta deschisă, la fel și sicriul, iar părintele Ioan stătea acolo în haine albe cu o cruce de aramă în mâinile sale. Inele multicolore cu aripi mici urcau și coborau din ceruri la sicriu, în chipul unui stâlp. Atingeau sicriul și apoi, într-o frumusețe de nedescris, se ridicau din nou la ceruri. Mulți credincioși se îndreptau spre acest loc și, după credința lor, suferinzii primeau tămăduire.

Chiar înainte de canonizarea părintelui, oamenii mergeau la mormântul său ca la cineva viu, spunându-i toate bucuriile și necazurile lor. Roaba lui Dumnezeu Maria spunea: „Soțul meu s-a întors de pe front și s-a descoperit că are ulcer. Se sugera în Gomel că ar trebui operat. El a acceptat să vină peste două săptămâni. Apoi am mers să-i cer maicii Fotinia să se roage pentru soțul meu. Ea m-a trimis la mormântul părintelui Ioan să iau niște pământ și să-l pun în ceaiul soțului. Fără să-i spun soțului, am făcut cum m-a sfătuit maica. Si ce s-a întâmplat? Minunea minunilor! Când soțul meu s-a dus la operație și i s-au făcut raze X, doctorii au zis că nu are ulcer deloc și că nu vor face nimic. A trăit până în 1991, și nu s-a mai plâns niciodată de durere de stomac”.

O altă roabă a lui Dumnezeu a venit la mormântul părintelui ca să se roage pentru încetarea durerilor de dinți. A luat niște iarbă de la mormânt, a fiert-o acasă, și-a clătit gura cu acest ceai și până la sfârșitul vieții nu a mai avut niciodată dureri de dinți.

O oarecare Elena a venit să cinstească moaștele părintelui Ioan și să ia parte la un parastas acolo. După ce a împlinit acestea, a mărturisit că înainte, în timpul Postului Mare, se îmbolnăvea întotdeauna și nu putea să meargă la biserică pentru slujbe. Dar în acel an, prin rugăciunile părintelui, a fost vindecată de boala ei. Cu un an în urmă, doctorii spusese rudelor ei că avea cancer și că nu va mai trăi mai mult de două luni. Dar s-au înșelat...

În ziua sărbătoririi Sfântului Nicolae, seara, au venit din Gomel câțiva oameni pentru a face un parastas la mormântul părintelui Ioan. Au adus cu ei o femeie pe nume Vera, care de unsprezece luni suferea de o boală la picioare. După ce-și rupsese piciorul, trecuse prin numeroase operații și drept urmare piciorul ei încetase complet să se mai îndoaie din genunchi. Vorbele ei deveniseră nearticulate. Sora femeii bolnave fusese la mormânt și adusese acasă un batic pe care îl atinsese de mormântul părintelui. Acasă s-a petrecut următorul lucru: când i s-a propus Verei să-și pună baticul, aceasta a început să țipe: „Scoate-l afară din cameră! Nu pot nici măcar să stau lângă el! Mă deranjează!”. După aceasta, rudele au hotărât să o ducă pe Vera la mormântul părintelui Ioan. Când s-au apropiat de biserică,

Vera a început să se comporte ciudat, să țipe și să se împotrivescă. După ce au încercat să o convingă mult timp, au dus-o acolo cu forța. În timpul parastasului s-a simțit foarte rău. La sfârșit se simțea puțin mai bine. Vorbirea îi devenise de înțeles și chiar un zâmbet i-a apărut pe față. Ea însăși s-a dus atunci la biserică, unde i s-a citit un acatist al Acoperământului Maicii Domnului. A stat tot timpul pe picioarele ei și după acatist a mers la mormântul părintelui Ioan și i-a mulțumit pentru ajutor.

În Duminica Orbului, Galina, o soră din mânăstirea Nașterea Maicii Domnului din Yuriev, a venit la biserică. A povestit următoarea întâmplare: când era în spital a avut un vis. Într-o biserică era un sicriu cu un preot așezat în el. Primul ei gând a fost să cinstească moaștele acestuia. Când a venit mai aproape, dorind să sărute capul preotului, acesta și-a întins mâinile. Sora a strigat: „Părinte Ioan, părinte Ioan, binecuvântează!” Cu aceste cuvinte s-a trezit. A venit la Korma, la biserică cu hramul Acoperământul Maicii Domnului, neștiindu-l pe preotul locului și fără să fi auzit nimic despre el. În biserică, a văzut icoana pictată după fotografia părintelui Ioan și a recunoscut preotul pe care îl văzuse în vis. După ce a fost slujit un parastas pentru părintele Ioan, Galina s-a întors la mânăstirea ei cu bucurie și nădejde.

Un alt eveniment surprinzător a fost povestit de roaba lui Dumnezeu Elena. În ultimii ani, Domnul îi trimisese încercări prin boli. O dureau foarte mult picioarele și gleznele și îi era greu să

meargă. Apoi doctorii au descoperit că avea cancer. Pe 2 februarie 1995 a suferit o operație gravă. Timp de 10 luni, copcile nu s-au vindecat. Elena a devenit invalidă. Era obligată să folosească un baston de care nu s-a despărțit doi ani de zile. Cu toate acestea, în fiecare zi Îl implora pe Domnul pentru ajutor și nădăjduia în mila Sa. Pe 18 mai 1997, Elena a mers la Korma la biserică pentru slujbe și la mormântul părintelui Ioan. Acolo a aflat din gura preotului Ștefan [actualul paroh al bisericii] ce om de rugăciune a fost părintele Ioan. La mormânt i-a cerut cu lacrimi părintelui Ioan ajutorul, iar în rugăciunile de acasă Îl implora pe Domnul pentru odihna lui. O săptămână mai târziu, Domnul Și-a arătat mila: Elena a început să meargă fără baston. Și-a împărtășit bucuria cu rudele și cu părintele ei duhovnicesc. El a sfătuit-o să facă un acatist de recunoștință pentru vindecarea ei și de asemenea un parastas pentru părintele Ioan. Pe 8 iunie a venit din nou la Korma și s-a simțit ușurată de boala ei. Acum Elena merge ca și înainte de boală, iar durerea mare din picioare a dispărut.

Acestea sunt doar câteva dintre minunile ce s-au întâmplat și care continuă să se întâmple prin rugăciunile Sfântului Ioan de Korma. Credincioșii care vin la biserică sunt întăriți în credința lor, iar cei îndoielnici ajung la credință.

Având în vedere clara apropiere a catastrofei cu care se va confrunta Creștinătatea și inevitabila întronizare publică a Antihristului – moment care va fi apogeul lipsei de dragoste pentru Dumnezeu și pentru dreptatea Lui –, cei care încă Îl mai

iubesc pe Dumnezeu și iubesc dreptatea Lui îi vor
prețui cu înțelepciune pe sfinți, între care se află și
acest nou descoperit făcător de minuni. Dumnezeu
îi trimite să aibă grijă de cei de pe pământ care se
luptă pentru o viață duhovnicească adevărată, în
această epocă modernă care s-a răcit față de
Dumnezeu și față de tot ce este uman, normal și
cald.

Noi și Sfântul Ioan de Korma **- scrisoare către părinții creștini -**

Fraților și surorilor, vă scrie un creștin care, ca și voi, se gândește cu inima strânsă la viitorul copiilor săi. Trăim vremuri foarte grele. Satana bate la uși - și nu puțini sunt cei care îi deschid. Nu se poate să nu fim îngrijorați de faptul că desfrâu care se întinde peste lume ca o epidemie prinde în brațele sale din ce în ce mai mulți tineri.

Libertate, droguri, sex, violență, răzvrătire... Acestea sunt zeitățile generației tinere. E mult de vorbit despre cauzele datorită cărora am ajuns în această etapă a umanității, în care duhul Antihristului este chemat cu putere de către cei care vor să dărâme orice urmă a credinței în Dumnezeu. Oricum, dacă suntem sinceri cu noi înșine, ne dăm seama că mare parte din vină o purtăm chiar noi. Dacă noi am fi avut o tinerețe mai bineplăcută lui Dumnezeu, dacă noi înșine am fi știut să ducem o viață mai curată, mai sfântă, dacă noi înșine am fi luptat ca niște eroi împotriva păcatului, lumea în care cresc copiii noștri ar fi arătat puțin mai altfel...

Și pe noi, care suntem părinți, ne doare faptul că urmașii noștri cresc într-un mediu atât de murdar, atât de viciat. Ce putem face? Un răspuns, clasic de altfel pentru marii părinți duhovnicești ai vremurilor noastre, este că - pentru a le oferi

modele vrednice copiilor noștri - trebuie să trăim noi înșine ca niște sfinți. Acest răspuns îl aflăm exprimat într-un mod aparte citind viața Sfântului preot de mir Ioan de Korma. Acesta, după ce soția i-a născut al șaptelea copil, a mers într-un pelerinaj la Lavra Pecerska din Kiev și a primit binecuvântare de la părinții de acolo să ducă o viață de nevoință foarte aspră. Dumnezeu i-a dăruit mai multe harisme, între care și darul înaintevererii și puterea de a izgoni diavoli.

Una dintre profețiile pe care le-a făcut se referă la apropierea venirii Antihristului. Într-un glas cu Sfântul Lavrentie de Cernigov și cu Sfântul Serafim de Virița, ca și cu ceilalți cuvioși care au avut vedenii despre sfârșitul lumii, Sfântul Iona i-a chemat pe oameni la pocăință. El a proorocit moartea mucenicească a țarului Nicolae al II-lea. Acum ne putem da seama că revoluția din Rusia din 1917 a fost una din etapele cele mai importante de pregătire a venirii lui Antihrist. Diavolul a reușit ca, prin răspândirea învățaturii atee și prin prigonirea Bisericii, să câștige o mare parte din turma cuvântătoare a Păstorului păstorilor - Hristos.

Nu despre aceasta vreau să vă scriu acum, mamelor și taților care aveți inimile încordate din pricina grijii pentru copiii voștri. Vreau să vă vorbesc doar despre fiul Sfântului Ioan de Korma, tânărul Ioan, cel pe care sfântul îl lăsase să slujească în locul său în biserica Sfântului Nicolae.

Una dintre profețiile care l-au îndurerat cel mai tare pe Sfântul Ioan a fost legată de căderea acestui fiu al său, căruia i-a spus: „Tu, fiul meu, te

vei preda Satanei”. Ce cuvinte grele... Fiecare dintre noi am avea inimile zdrobite de durere dacă un preot cu viață sfântă ne-ar descoperi faptul că unul dintre copiii noștri va cădea în ghearele Satanei. Și cât de dramatic ar fi ca tocmai nouă să ne descopere Dumnezeu că fiii noștri vor alege calea întunericului...

Ne aducem aminte fără să vrem de momentul în care Sfântul Iona din Odessa i-a spus fiicei sale Sofia, care ducea o viață de păcat, cuvintele care întristează inima oricărui părinte al cărui copil merge pe drumuri greșite: „Am să mă rog lui Dumnezeu pentru tine, ca să-ți dea o moarte năprasnică pentru iertarea păcatelor tale și ca să te mântuiești”. Sofia și-a ieșit din minți și a ajuns la spitalul de nebuni, unde a și murit împușcată de nemți.

Câtă durere era în inima Sfântului Iona când se ruga pentru fiica sa? Câtă durere era oare în inima Sfântului Ioan de Korma, știind că fiul său va cădea în cursele Satanei? Să ne ferească Dumnezeu să cunoaștem o durere atât de zdrobitoare.

Și totuși, de ce vă scriu vouă despre aceste situații triste? De ce vă mai amărăsc și eu cu rândurile mele? Oare eu nu știu că nu de frământări în plus aveți nevoie?

Ba da, știu asta, iubiți frați și iubite surori în Hristos. Numai că scriu pentru a vă da nădejde. Fiul Sfântului Ioan de Korma, după ce a pactizat cu dușmanii lui Dumnezeu, care vroiau să nimicească Biserica lovind-o din interior, s-a pocăit. Și, după ce L-a mărturisit pe Hristos, s-a învrednicit să fie

și el prigonit și a murit într-un lagăr de concentrare, primind cununa muceniciei.

Unul din motivele care l-au determinat pe Sfântul Ioan de Korma al II-lea să se lepede de înșelarea în care căzuse – și în care căzuseră și mulți alți ierarhi, preoți, diaconi și monahi – a fost amintirea vieții de sfințenie pe care a dus-o tatăl său. Despre aceasta vreau să vă scriu.

Dacă fiii noștri vor crește într-o atmosferă duhovnicească, dacă vom ști să îi apropiem de Biserică atunci când sunt mici, dacă vom ști să sădim în inimile lor dragostea de Dumnezeu, atunci, chiar dacă pentru o vreme diavolul va reuși să îi prindă în ghearele sale, totuși, putem nădăjdui că în inimile lor, peste ani și ani, va încolți gândul pocăinței. Trebuie să avem grijă să nu le impunem credința cu forța, pentru că o astfel de credință nu dă roade bune.

Copiii noștri, dacă vor avea momente de cădere, vor simți gustul amar al păcatului. Sufletul nu este împlinit de păcat. Oamenii care păcătuiesc din ce în ce mai înfricoșător dau mărturie fără să vrea că păcatul nu îi împlinește. Se află într-o goană disperată după senzații din ce în ce mai puternice - dar nici acestea nu îi împlinesc. Le dau o satisfacție de moment, care este urmată însă de tristețe și dezgust.

Nu încerc să vă conving că, dacă fiii voștri vor cădea în păcate de moarte, voi trebuie să stați liniștiți, consolându-vă cu nădejdea că până la urmă se vor pocăi. Nu este bine să gândiți așa. Știți doar că unii tineri au avut parte de morți năprasnice și au murit nepocăiți. Unii și-au luat

chiar singuri viața, sătui de monotonia păcatului sau ispițiți de diavoli. Dar nu cred nici că trebuie să intrați în panică.

Cred că trebuie să luăm cu toții pildă de virtute de la Sfântul Ioan de Korma și să fim pentru copiii noștri modele vii de evlavie, de credință, de nevoie. Degeaba le vorbim copiilor despre credință, dacă noi trăim ca niște necredincioși. Degeaba le vorbim despre liniște, dacă în casele noastre domnește tulburarea. Degeaba îi învățăm să iubească adevărul, dacă noi iubim minciuna și compromisul. Degeaba încercăm să îi convingem să meargă pe calea mântuirii, dacă noi înșine nu mergem pe această cale...

Preotul Ioan de Korma a ajuns la sfințenie. Trupul său nu s-a supus putrezirii, fiind acum dar binecuvântat pentru credincioșii care vin în pelerinaje. Noi nu ne punem problema să devenim sfinți cu moaște. Nu trebuie să ne dorim să fim pictați în icoane și să fim cinstiți de către frații noștri în Hristos.

Dar trebuie ca imaginea noastră să se întipărească în mințile copiilor noștri ca o icoană vie. Trebuie să dobândim sfințenia.

Să nu batjocorim marea șansă pe care o avem, aceea de a contrabalansa - prin exemplul nostru de creștini purtători ai luminii lui Hristos - ispitele cu care diavolul plănuiește să îi sufoce pe copiii noștri.

Ne e greu, ne e frică, avem multe poticniri. Suntem slabi, e adevărat, dar Îl avem pe Dumnezeu de partea noastră. Prin duhovnicii noștri putem primi îndrumările de care avem nevoie pentru a trăi

după voia lui Dumnezeu. Și, dacă vom duce o viață curată, să nu ne mire dacă dintre copiii noștri vor răsări preoți și preotese, monahi și monahii, iconari și dascăli, doctori și oameni de știință care vor face cinste Bisericii lui Hristos. Vom primi după credința noastră...

Viața Sfântului Alexie din Ugine

(† 22 august/ 9 august)

*Introducere*⁶

Părintele Alexie Ivanovici Medvedkov s-a născut la 1 iulie 1867 în familia tânărului părinte Ioan Medvedkov, în satul Fomicevo, lângă Viazma. Acesta din urmă a murit curând după nașterea fiului său și micul Alexie a început o viață plină de lipsuri și sărăcie într-un drum firesc pentru un fiu de preot: a mers la școala de la biserică și apoi la seminar, pe care l-a terminat în 1889. A întâmpinat apoi probleme în obținerea unui post care să le ofere, lui și mamei sale văduve, o anume siguranță. În ciuda părerii prietenilor săi, conștiința curată a tânărului nu l-a lăsat să își asume de îndată dificila misiune a preoției, considerându-se pe sine nevrednic. S-a hotărât ca mai întâi să se supună unor încercări și să se pregătească pentru preoție cântând și citind în biserică. Cu vocea sa de bas a

⁶ Textul acesta (tradus de Cătălina Pieptea) este un cuvânt ținut la pomenirea părintelui Alexie în anul 2003. În anul următor, pe 16 ianuarie 2004, Patriarhia ecumenică l-a canonizat pe Sfântul Alexie din Ugine, pecetluind astfel evlavia populară. Chiar dacă în țara noastră sfântul nu este prea cunoscut, nădăjduim că lucrurile se vor schimba...

obținut postul de dirijor al corului bisericii Sfânta Ecaterina de pe insula Vasilevski, în Sankt Petersburg. Acolo s-a căsătorit.

Preoția

După aproape cinci ani petrecuți aici, părintele Alexie a mers la Sfântul Ioan din Kronstadt, la care uneori se spovedea. Văzând că Alexie era un om cu frica lui Dumnezeu, Sfântul Ioan l-a binecuvântat să primească hirotonia și să slujească în parohie ca preot. În luna decembrie 1895 el a fost hirotonit diacon și, două zile mai târziu, preot, de către Mitropolitul Paladie din Sankt Petersburg. Noul preot a fost trimis într-o parohie săracă, în satul Vruda din regiunea Iamburg a provinciei Sankt Petersburg, la 60 de kilometri de oraș. Aici avea să petreacă părintele Alexie douăzeci și trei de ani din viață.

Părintele Alexie a fost iubit de cei 1500 de țărani, membri ai parohiei întemeiate în 1840 și închinată Adormirii Maicii Domnului, precum și de copiii din școlile locale și de la orfelinat. Mama lui văduvă, Leonila, a venit să locuiască împreună cu fiul ei și făcea prescuri pentru parohie. Părintele a avut două fiice. Bătea la fiecare ușă, încurajând oamenii să își practice credința; își petrecea nopțile strângând materiale pentru predici, cumpăra cărți și citea din scrierile Sfinților Părinți, dorind să își poată hrăni turma. Cu toate acestea, această parohie era atât de săracă, încât însuși preotul era obligat să muncească pământul, să culeagă recolta, alături de membrii parohiei, ca să poată supraviețui. Părintele Alexie a câștigat respectul

fraților săi preoți. Autoritățile Bisericii i-au recunoscut zelul, umilința și compasiunea, oferindu-i mai multe distincții, iar în 1916 l-au numit protoiereu.

Revoluția și exilul

În 1917, la vârsta de 50 de ani, părintele Alexie a fost unul dintre primii oameni arestați de bolșevici pentru credința lor de neclintit și a fost aruncat în închisoare. Acolo a fost torturat, i-au fost rupte picioarele și mâinile și, în cele din urmă, a fost condamnat la moarte. Cu toate acestea, în mod deosebit, fata lui cea mare s-a predat în locul lui, iar părintele, care era în vârstă, a fost eliberat. Urmările acestor evenimente au rămas imprimate pe fața părintelui Alexie pentru tot restul vieții sale; i-a fost afectat un nerv facial și ochiul său drept a rămas întotdeauna mai deschis decât cel stâng.

În orice caz, în anul 1919, întreaga familie a reușit să scape și să fugă în Estonia, unde s-au stabilit într-un loc numit Kochtla-Iarve. Viața de refugiat și exilul în Estonia au fost amare. Pentru a-și putea hrăni familia, părintele Alexie a început să muncească într-o mină, alături de infractori. Având mai mult de 50 de ani, părintele Alexie a fost extenuat de muncă. I-a fost dată o muncă de suprafață, ca și paznic. În 1923, autoritățile Bisericii din Estonia l-au așezat într-o parohie ca ajutor de preot. Acolo a slujit Liturghia în fiecare duminică, ajutând școala parohiei și trăind într-o mare sărăcie și oboseală. Soția lui s-a îmbolnăvit

foarte grav. În 1929 a venit o nouă încercare: ea a murit, lăsându-l pe părintele Alexie văduv.

În Ugine

După moartea soției sale, părintele Alexie a trimis o cerere Mitropolitului Evloghie din jurisdicția Rusă din Paris a Constantinopolului, solicitând primirea sa în Franța. În sfârșit, după multe încercări, în 1930 părintele Alexie a sosit în Franța împreună cu cele două fiice și un nepot. Aici, el a fost numit paroh al bisericii ortodoxe ruse Sfântul Nicolae din Ugine, lângă Grenoble, în Alpii Francezi. Aici era o parohie aflată lângă o fabrică metalurgică ce era așezată între munții din care izvora apa care mișca turbinele fabricii. În această fabrică munceau aproximativ 600 de emigranți ruși, în cea mai mare parte recrutați din Estonia și Balcani. Administrația fabricii le oferise muncitorilor o magazie de lemne, pe care în 1927 au transformat-o în biserică și au sfințit-o.

Deși din punct de vedere material viața părintelui Alexie era acum mai bună, el continua să arate ca un preot rus de țară obișnuit, cu haine preotești vechi, purtate, și cu o față îmbătrânită și obosită. Cu toate acestea, el s-a dovedit a fi un om evlavios, cu multă rugăciune, care se ocupa foarte îndeaproape de modul în care erau săvârșite slujbele. Slujea de multe ori în timpul săptămânii, iar Liturghia de duminică era solemnă. La aceasta contribuia râvna corului bisericii, care cânta foarte bine. Părintele Alexie venea foarte devreme la biserică și se ruga îndelung. În timpul Liturghiei el rostea fiecare cuvânt clar, nu omitea nimic și de

multe ori predica, rostind cuvinte de învățătură foarte bine construite și lungi. După slujbă, părintele Alexie rămânea să se roage, să facă slujbe de pomenire precum și alte slujbe pentru membrii parohiei, neluând niciodată nici un ban.

Deși situația sa materială devenise mult mai bună, Domnul i-a trimis alte noi încercări. Turma sa cea nouă, formată în cea mai mare parte din muncitori în fabrică, nu îl prețuia, neînțelegându-i umilința și compasiunea cu adevărat creștine. A făcut mereu eforturi de a fi în relații bune cu toată lumea și nu se implica în dispute. Când era insultat, replica printr-o tăcere umilă și mai degrabă asculta decât să vorbească. Dacă o conversație devenea de natură politică sau ofensivă la adresa cuiva, rămânea tăcut și începea să se roage. Cu toate acestea, atunci când se afla în prezența prietenilor, își arăta erudiția și vorbea despre Dumnezeu și Biserică. În mod frecvent cita Scripturile, Psalmii, pe care îi știa pe de rost, și îi cita de asemenea pe Părinții Bisericii. Îl aprecia în mod deosebit pe teologul rus Homiakov. Era citit, cunoștea literatură, era informat în domeniul științei și se dedica în mod deosebit copiilor, cărora le predă în cadrul școlii de la biserică.

Membrii parohiei sale și-l amintesc ca pe un om onest, de o excepțională modestie, mai mult delicat decât timid, mulțumind tot timpul lui Dumnezeu, chiar și în momente de necaz. Era deseori adânc cufundat în rugăciune, tăcut dar de asemenea prietenos, arătând smerenie în rugăciune și răbdare față de cei din jur, refuzând să critice. Având în vedere faptul că părintele Alexie

obișnuia să dea mai departe tot ceea ce primea, din punct de vedere material viața sa în Ugine era săracă. Părintele Alexie s-a adaptat de asemenea cu dificultate noilor condiții ale exilului său. Din păcate, nu toți cei pe care îi păstorea îi împărtășeau marea credință. Avea dușmani în parohie. Unii dintre membrii parohiei nu apreciau slujbele îndelungi, alții îl condamnau pentru hainele sale sărăcicioase. Au făcut plângeri către Mitropolia din Paris. Consiliul parohial s-a dovedit a fi deosebit de dificil, fiind dominat de mireni cu concepții secularizate și de formație militară, obișnuți să dea ordine. Principalul lor interes nu era Biserica, ci politica. Diferite grupuri au încercat să îl atragă pe părintele Alexie de partea lor. Acesta nu le replica, rămânând cufundat în rugăciune tăcută. Apăra întotdeauna legile bisericesti, neabătându-se de la acestea și neimplicându-se niciodată în chestiuni politice.

Unii membri ai parohiei au început chiar să îl sâcâie pe părintele Alexie în timpul slujbelor. În final, un grup de enoriași l-a denunțat pe părintele Alexie mitropolitului, care l-a convocat la Paris. Realizând că delicatul și umilul părinte Alexie era incapabil să se apere, un alt grup de enoriași, aproape de patru ori mai numeros, i-a sărit în apărare. Tremurând de emoție, părintele Alexie a mers la Paris unde și mitropolitul i-a luat apărarea. Un nou consiliu al parohiei a fost numit. Dar părintele Alexie nu avea să rămână pe această lume multă vreme.

Adormirea părintelui Alexie

Sănătatea i-a fost zdruncinată nu numai de încercările prin care a trecut din pricina comuniștilor, ci și din pricina unei afecțiuni îngrozitoare. A fost diagnosticat cu cancer la intestine și a rămas ținut la pat. În iulie 1934, părintele Alexie a fost dus la spital, în Annecy din Upper Savoy. Aici, unul dintre cei mai râvnitori membri ai parohiei a venit să îl vadă pe păstorul singuratic și părintele i s-a destăinuit. I-a spus cât de mult îi plăceau acatistele și canoanele și apoi a rostit acatistul Sfântul Pantelimon, pe care îl iubea în mod deosebit. De asemenea, a vorbit despre cât de mult iubea copiii:

„În parohia mea, adevărații credincioși sunt copiii celor pe care îi slujesc (...) și, dacă acei copii supraviețuiesc și cresc, ei vor forma miezul Bisericii. Și noi, de asemenea, aparținem acestei Biserici, atâta timp cât trăim după cum ne dictează conștiința și urmăm poruncile. (...) Înțelegi ce vreau să îți spun? În Biserica vizibilă există una invizibilă, una secretă. În aceasta din urmă se găsesc cei smeriți care trăiesc în duh și fac voia Domnului. Aceștia pot fi întâlniți în fiecare parohie. Emigranții trăiesc prin aceștia și prin mila Domnului”.

Se apropiau ultimele zile pe pământ ale părintelui Alexie, și el a cunoscut acest lucru dinainte. În august 1934, mai mulți membri ai parohiei au venit să îl vadă. I-a încurajat pe toți să ducă o viață creștină, îndemnându-i să se roage și să postească. Părintele Alexie a suferit mult; știa că avea să moară. Nu s-a plâns niciodată și mintea i-a

rămas limpede. Temându-se de o moarte fulgerătoare, a chemat cel mai apropiat preot ce făcea parte din Biserica Rusă din afara Rusiei. Mai târziu a venit și duhovnicul său. În absența acestora, el a cerut iertare tuturor, în special celor ce îl prigoniseră, și a binecuvântat pe toată lumea. S-a rugat și a plâns, implorând mila Domnului. Cu o zi înainte să moară, Alexie s-a spovedit, a fost uns cu ulei sfințit de la Maslu și a primit Sfânta Împărtășanie. Ceilalți pacienți din salonul de spital au povestit cum, chiar înaintea morții sale, cânta imne bisericești. Dimineața devreme a plecat la Domnul, smerit și în pace. Era 22 august 1934.

După moartea sa, doctorii au făcut cunoscut faptul că boala părintelui Alexie era malignă și că i se răspândise în tot corpul. Au cerut să fie pus imediat într-un sicriu, deoarece în cazul cancerului malign trupul se descompune foarte repede.

Toți rușii din Ugine, indiferent de apartenența lor la o jurisdicție sau alta, au luat parte la înmormântarea sa. Printre ei, au fost și cei ce îl prigoniseră. Slujba înmormântării a fost impresionantă, cu prapori, cu veșminte pascale, copiii cu flori în mâini și îmbrăcați în alb, cântările minunate ale corului, sicriul acoperit în alb și mulțimile de oameni. Starea solemnă și senină s-a dizolvat în tristețea pierderii unui om drag. În cele din urmă, toată lumea, chiar și fata cea mare a părintelui Alexie, după ce au plâns în hohote, s-au liniștit. Mergând către cimitirul din deal, toată lumea a simțit că sufletul păstorului lor drag și iubit nu plecase către întunecimea mormântului, ci către casele Raiului Domnului.

Părintele Alexie a fost înmormântat inițiat în primul mormânt disponibil, dar apoi, noul paroh a cumpărat un loc de veci pentru treizeci de ani cu banii pe care i-a strâns de la membrii parohiei. Acesta urma să fie primul transfer al rămășițelor trupești ale părintelui Alexie, timp în care sicriul a fost ținut la suprafață timp de trei zile.

Minunile

După cel de-al doilea război mondial, parohia Bisericii Ortodoxe Ruse din Ugine și-a transferat jurisdicția de la Constantinopol la Patriarhia Bisericii Ruse. În 1953, consiliul orășenesc din Ugine a decis să construiască apartamente pe locul vechiului cimitir și să facă un cimitir în altă parte, unde, în anii ce urmau, familiile puteau transfera rămășițele celor dragi. Membrii parohiei au decis că ar fi prea scump să plătească pentru reînhumarea părintelui Alexie. Totuși, preotul paroh, părintele Filip Șportak, a împrumutat bani pe care s-a înțeles să îi plătească în rate lunare și a plătit transferul din buzunarul său. La 22 august 1956, la exact 22 de ani din ziua în care părintele trecuse la Domnul, muncitorii angajați de consiliul parohial au sosit la mormântul său.

În cei trei ani de dinainte, ei lucraseră cu pickamere și lopeți, colectând oase și punându-le în sicrie mici, pentru a fi mutate în noul cimitir. Acum ajunseseră la mormântul părintelui Alexie, așteptându-se să găsească acolo oasele sale. După ce au săpat o groapă de exact patru picioare, prima minune s-a produs. „O forță necunoscută” (după

cum au relatat ei mai târziu) i-a făcut să arunce uneltele și să sape cu mâinile. Aceasta s-a dovedit a fi o minune, pentru că, înmărmuriți de uimire, curând au descoperit trupul preotului ca și cum ar fi fost înmormântat cu două sau trei zile înainte.

Nu avea nici o urmă de stricăciune; fața și mâinile lui arătau ca și cum ar fi fost făcute din ceară. Lemnul din care fusese confecționat sicriul putrezise. Deși trupul său fusese în contact cu solul umed, era intact, cum erau și veșmintele sale din material de culoare albă cu cruci aurite și Evanghelia de pe pieptul său. Numai legătura de metal a Evangheliei se înnegrise de vreme. Muncitorii au încercat să rupă materialul veșmintelor, dar nu au reușit. Și, cu toate acestea, trupul care cu 22 de ani în urmă decedase din cauza unui cancer malign, și despre care doctorii spusese că se va descompune repede, era întreg.

Noul sicriu, pregătit pentru strămutarea rămășițelor, era prea mic, având în vedere că el se presupunea că va conține numai oase. Din această cauză, muncitorii au fost nevoiți să îi încrucișeze mâinile preotului pe piept și să îi ridice genunchii. Au descoperit că ligamentele sale erau flexibile, ca cele ale unui om în viață. Întreg trupul avea un miros proaspăt. Administratorul cimitirului a declarat că în toată cariera sa de 30 de ani, timp în care în mod frecvent dezhuma oameni, nu văzuse așa ceva. A fost chemat un doctor. Acesta a fost uimit de ceea ce a văzut și a declarat că trupul unui bolnav de cancer malign nu a rămas niciodată neputrezit. „Este un adevărat miracol”, a spus el. În timp ce îi ridica corpul din mormânt, toată lumea

credea că se va dezintegra. Corpul a rămas însă intact.

Timp de trei zile întregi, în timpul valului de căldură din august, micul sicriu cu trupul a stat la suprafață. În acest timp a fost deschis de multe ori, deoarece vizitatori ruși și francezi au venit să vadă fenomenul. Cei ce nu credeau au considerat că trupul va începe să se descompună în contact cu aerul. Dar aceasta nu s-a întâmplat. În ziua rânduită pentru înhumarea în noul cimitir, ploua. Ploua cu găleata și muncitorii împreună cu cei prezenți au coborât pur și simplu sicriul în mormânt și au fugit să se adăpostească, lăsând mormântul neacoperit și pe credinciosul părinte Filip să officieze slujba de înmormântare în ploaia torențială.

Înainte ca mormântul să fie acoperit, mulți au venit să îl vadă, în special polonezi, italieni și francezi. Credincioșii au îngenuncheat la mormânt și s-au rugat. Necedincioșii dădeau din umeri cu uimire. La solicitarea părintelui Filip, Mitropolitul Nicolae de la Patriarhia bisericii a venit și a oficiat o slujbă la mormânt. Părintele Paul Pukhalski, un preot din Jurisdicția Rusă din Paris, a venit, a vorbit celor prezenți și a raportat Mitropolitului Vladimir. Preotul a sugerat ca trupul să fie dus în cimitirul rus al bisericii Adormirii Sfintei Genevea de lângă Paris. Mitropolitul a fost întrutotul de acord și a fost fixată data mutării: 3 octombrie 1957.

Către Paris

La 30 septembrie 1957, muncitorii ce pregăteau transferul nu numai că au deschis mormântul, dar, fără permisiune, au mai deschis o dată sicriul. Împreună cu ceilalți martori oculari, au fost uimiți să descopere că trupul era în continuare intact, nesuferind absolut nici o schimbare. În ziua transferului, după slujba făcută la mormânt, sicriul, introdus într-un alt sicriu zincat, a fost dus la biserica din Ugine. Aici a avut loc încă o slujbă de pomenire. Deși era într-o zi a săptămânii, fabrica era în grevă, acest lucru permițând multora să ia parte la slujbă. Trupul a ajuns la cimitirul bisericii Adormirii Sfintei Genoveva, la 500 de mile depărtare, în seara aceleiași zile, joi, 3 octombrie 1957. Un om i-a povestit unuia dintre preoții prezenți că deja doi oameni fuseseră, în mod minunat, vindecați de boli cumplite, după ce se rugaseră părintelui Alexie. Moaștele au fost depuse în cripta bisericii și a fost făcută slujbă de pomenire.

În ziua următoare, Episcopul Metodie din Jurisdicția Parisului a slujit Sfânta Liturghie în biserică. Aceasta a fost urmată de o slujbă de pomenire la care au luat parte împreună reprezentanții celor două jurisdicții ortodoxe ruse, ROCOR și cea a patriarhiei ecumenice. Cei despărțiți erau astfel uniți. În cadrul predicii, părintele Filip Șportak a spus: „Prin nesticăciunea moaștelor bunului său păstor, Domnul ne cheamă pe toți să rămânem fii credincioși ai Bisericii Ortodoxe”. Până astăzi, moaștele părintelui Alexie

sunt în același loc, iar fiii credincioși ai Bisericii Ortodoxe vin pentru a se ruga înaintea lor.

Sfinte și drepte Părinte Alexie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi păcătoșii și unește-ne!

Părintele Andrei Filip

Rugăciune către Sfântul Alexie din UGINE

Sfinte Alexie din UGINE, căzând la rugăciune cu inima smerită, îndrăznesc să mă rog ție: tu, care ai cunoscut crucea grea a sărăciei, vezi lipsurile sufletești și trupești care mă apasă. Ajută-mă să am cele ce trebuință, și ajută-mă și pe mine să fiu milostiv față de aproapele meu, precum ai fost și tu.

Tu, care ai dus crucea mărturisirii jertfelnice a lui Hristos, dă-mi putere să nu mă lepăd de El, ci să dau mărturia cea bună la vremea potrivită. Ai grijă de toți creștinii, de toți monahii, de toți preoții și ierarhii a căror credință este pusă la încercare. Întărește-ne pe toți prin rugăciunile tale.

Tu, sfinte, care ai cunoscut crucea bolii, ajută-mă să rabd fără tulburare fiecare încercare care se abate asupra mea.

Tu, care ai dus crucea văduviei, ajută-mă și pe mine să nu cad în deznădejde atunci când cei dragi mie părăsesc această lume și merg la judecata lui Dumnezeu.

Tu, care pe mulți i-ai tămăduit prin harul pe care l-ai primit de la Dumnezeu, tămăduiește-mă de toate bolile sufletești și trupești, pentru ca, văzând ajutorul tău, să Îl slăvesc pe Dumnezeu.

Ajută-mă pe mine, cel ce mă rog ție, și ajută-i pe toți cei pentru care mă rog. Fii sprijinitor sufletelor noastre, ca să pomenim minunile tale și

să îți mulțumim până la sfârșitul vieții noastre.
Amin.

Notă:

(Rândurile care urmează sunt o mărturie personală...)

În anul 2006, înainte de postul Sfințelor Paști, am fost în Sfântul Munte Athos pentru a cere cuvânt de folos părintelui Iulian de la Prodromu. Părintele mi-a vorbit mult despre faptul că în vremurile noastre este nevoie de o mărturisire jertfelnică a lui Hristos, că trebuie să nu ne temem de nimic, ci să apărăm învățătura Bisericii. Mi-a dat ascultare să vorbesc împotriva ereziilor care vatămă atât de multă lume. La plecare, părintele mi-a dat o icoană a Sfântului Alexie din Ugine, care avea în ea o mică pătucică din moaștele sfântului. L-am întrebat mai multe despre viața sfântului, dar nu a știut să îmi spună. După ce am venit în țară, și am reușit să citesc viața sfântului, am înțeles ce mare dar îmi făcuse părintele Iulian. Primisem pătucile din moaștele unui mare mărturisitor al secolului XX...

Bucuria mea a fost mare. M-am rugat Sfântului Alexie și, deși la întoarcerea în țară am avut un program foarte încărcat – vreme de două săptămâni am ținut câte o conferință în fiecare zi –, sfântul m-a ajutat. În drum spre prima conferință, îmi era teamă că, la un asemenea efort, corzile mele vocale vor ceda, și pe drum am vorbit aproape numai în șoaptă; dar, după câteva conferințe, mi-am dat seama că Dumnezeu mă

întărește în chip vădit. Am terminat seria de conferințe altfel decât mă așteptasem, și cred că, dacă ar mai fi trebuit să vorbesc și în alte orașe, aș mai fi avut putere⁷.

Scriu aceste rânduri pentru a da mărturie despre faptul că Dumnezeu vede fiecare gând bun al inimii noastre, și îi răsplătește fiecăruia după cum îi este de folos. Nu trebuie să avem toți în casele noastre părțile din sfinte moaște pentru a ști că sfinții ne ajută. Trebuie să credem că ei vor să ne ajute să ne mântuim și veghează asupra noastră. Și, pe măsura credinței noastre, va veni și ajutorul lor. Poate chiar în chip minunat...

⁷ Am dăruit icoana respectivă unei mănăstiri din Ardeal, și duhovnicul mănăstirii a oprit doar o mică parte din moaștele respective. Am aflat apoi că în Franța – în casele unor creștini - există și alte icoane identice (fiind tipărite și lipite pe lemn), care au în ele părțile din moaștele sau veșmintele sfântului. Sfântul Alexie din Ugine și-a dorit să *locuiască* și în unele familii creștine... De fapt, el vine în fiecare familie care îl cheamă în rugăciune...

**Cuvânt la prăznuirea
Sfântului Nicolae Planas,
ocrotitorul celor căsătoriți**

În numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși, ne-am adunat astăzi pentru a-l prăznuți pe Sfântul Nicolae Planas, ocrotitorul familiilor creștine. El, deși a trăit în mijlocul lumii, se numără împreună cu aceia despre care se spune că, așa cum auzim în Scriptură, *lumea nu era vrednică*.

În tinerețea sa, Sfântul Nicolae Planas nu a ales calea monahismului, ci calea familiei. Chiar dacă, după moartea soției sale, el a intrat în monahism, aceasta nu a însemnat o schimbare radicală a vieții sale, o trecere de la moarte la viață, ci o continuare a vieții sale de nevoie pentru Hristos.

Viața sa de diacon de mir a fost o viață sfântă. El nu a avut nevoie, precum Sfântul Alexie din Bortsurmani, de vreo vedenie dumnezeiască pentru a părăsi trândăvia și pentru a purta crucea lui Hristos. Nu, pentru Sfântul Nicolae Planas întreaga viață a fost o viață de jertfă.

El a trăit în mijlocul oamenilor, fiind o pildă vie de viețuire creștină. Vrăjmașul diavol încearcă să ne convingă de faptul că în lume nu se poate trăi pentru Hristos, că cel care vrea să țină poruncile

Sfintelor Evanghelii nu poate rezista în lume. Diavolul încearcă să arate mănăstirea drept singurul lăcaș în care se poate duce o viață bineplăcută lui Dumnezeu.

Să fie oare diavolul un apologet al monahismului? Să aibă oare vreun folos din faptul că, în fiecare veac, mănăstirile au rodit sfinți care, prin puterea lui Dumnezeu, au spulberat lucrările întunericului? Care este motivul pentru care îngerii căzuți ar arăta mănăstirea drept singurul loc de viețuire duhovnicească?

Răspunsul nu este greu de aflat.

Hristos vrea ca toți oamenii să se mântuiască. Dacă numai în mănăstiri s-ar mântui oamenii, ar însemna că lumea este teritoriul Satanei. Diavolul tocmai aceasta vrea: să îi convingă pe oameni că nu există mântuire decât în mănăstire și că viața de familie este o viață de pierzare, o viață de împlinire a tuturor patimilor și poftelor.

Diavolul ar vrea ca toți cei care cred în Dumnezeu să fugă în mănăstiri tocmai pentru că vrea să îi rămână lui restul lumii. Diavolul vrea să stăpânească din ce în ce mai mult, vrea să Îl izgonească pe Dumnezeu din lume.

În același timp însă, ca un tată al vicleniei, se luptă să îi gonească pe monahi din mănăstiri, punându-le în inimi gânduri de deznădejde: că mai mult bine ar fi putut face în lume, că ar fi putut ajuta săracii, ar fi putut îngriji bolnavii, ar fi putut crește copii în credința cea dreaptă. Nu ne vom opri însă asupra modului în care diavolul încearcă să îi îndepărteze pe monahi de mănăstire, ci vom

insista asupra faptului că oamenii trebuie să înțeleagă că viața de familie este sau, mai bine zis, poate fi o viață de sfințenie.

Nu este nevoie de multe vorbe: faptul că tânărul Nicolae Planas, care înseta după Dumnezeu, a ales calea familiei arată cât se poate de clar valoarea căsătoriei.

Trebuie să insistăm asupra alegerii făcute de el tocmai pentru că, în vremurile noastre, mulți tineri creștini se căsătoresc crezând că viața de familie este o viață a satisfacerii tuturor poftelor trupești.

Ei cred că numai mănăstirea este locul în care se nevoiesc iubitorii de Dumnezeu. Dar nu este așa. Familia creștină este o cale de mântuire tocmai pentru că soții duc lupta cea bună împotriva patimilor și a poftelor.

După învățătura ortodoxă, familia este o mică biserică. Aceasta este familia pe care a căutat-o Sfântul Nicolae. Nu familia modernă, în care soții sunt obsedați numai de satisfacerea iubirii de sine, de desfătări trupești care degenerază în împreunări împotriva firii, când plăcerea animalică ia locul unirii trupești binecuvântate de Dumnezeu spre nașterea de prunci. O astfel de familie ar fi fost respinsă de un tânăr cu inima curată precum Sfântul Nicolae Planas.

Familia este o mică biserică. Asta trebuie să înțeleagă toți creștinii care trăiesc în lume. S-ar putea vorbi mult numai despre importanța hotărârii Sfântului Nicolae Planas de a alege calea familiei, tocmai pentru că el este un model pentru toți

creștinii ortodocși, și mai cu seamă pentru toți tinerii care se pregătesc pentru a deveni păstori de suflete.

Voi vorbi însă acum despre slujirea preoțească a părintelui. Și vom începe cu un moment nu foarte plăcut. O femeie care era paracliseră la biserică se purta urât cu părintele Nicolae. Nimic neobișnuit. Cei care sunt creștini numai cu numele nu se sfiesc să îi batjocorească pe preoții care duc viață sfântă.

Neobișnuit a fost însă faptul că, după ce într-o zi femeia i-a vorbit urât sfântului, noaptea l-a visat pe Sfântul Ioan Botezătorul, care i-a dat o palmă atât de puternică, încât, atunci când femeia s-a sculat, avea obrazul vânăt. Înțelegându-și greșeala, femeia s-a dus și i-a cerut iertare părintelui.

Am povestit această întâmplare nu pentru că pune în valoare una sau alta din virtuțile părintelui. Ci pentru că arată că părintele era un om al lui Dumnezeu. Și lui Dumnezeu nu Îi place să vadă că slujitorii Săi sunt defăimați, că sunt batjocoriți.

Cu prea multă ușurință oamenii din ziua de astăzi trec cu vederea faptele bune pe care le fac preoții, și caută numai pricini de sminteală. Așa cum a fost judecat Sfântul Nicolae Planas, tot așa sunt judecați astăzi și alți preoți cu viață sfântă. Și, chiar dacă Dumnezeu nu face minuni pentru a-i împiedica pe hulitori de la lucrarea lor, va veni vremea când aceștia vor da socoteală pentru fiecare cuvânt rostit și pentru fiecare gest necugetat.

Tot pentru unii hulitori, și mai ales pentru cei care spun în chip nerușinat că preoții nu trebuie să

dea creștinilor Sfintele Taine folosind aceeași linguriță la împărtășire, pentru ca nu cumva să se îmbolnăvească, vă voi spune o întâmplare din viața Sfântului Nicolae Planas.

Ducându-se să împărtășească un lepros, acestuia i-a căzut din gură Sfânta Împărtășanie. Fără să șovăie, sfântul s-a aplecat și a luat cu gura sa Împărtășania care căzuse.

Iată câtă dragoste față de Hristos, iată câtă evlavie pentru Sfintele Taine. Părintele ar fi putut să le ardă, dar nu a făcut-o. Și nu s-a îmbolnăvit de lepră, așa cum s-ar aștepta cei care hulesc împărtășirea creștinilor cu aceeași linguriță.

Vă voi spune acum mai multe despre viața acestui preot sfânt. Nu o dată, părintele a fost văzut slujind deasupra pământului, ridicându-se în aer precum oarecând Sfânta Maria Egipteanca. Părintele ajunsese un adevărat înger în trup. Și ce să mai spunem despre vindecările minunate care s-au săvârșit prin rugăciunile sale?

Iată o minune: o fată suferea de o boală psihică și, pentru că vreme de două luni nu dormise, ajunsese la epuizare. În cele din urmă, după ce a fost acoperită cu un palton al sfântului, palton care după moartea sfântului rămăsese la rudele sale, fata a căzut într-un somn adânc. S-a însănătoșit și, deși atunci când era bolnavă, doctorii îi spusese că nu poate avea copii sănătoși și îi interziseseră să se căsătorească, cu ajutorul lui Dumnezeu și pentru rugăciunile sfântului s-a măritat și a avut copii foarte sănătoși.

Tot așa odată, când fiul părintelui era bolnav, având temperatură mare – provocată de faptul că

era foarte necăjit din cauza problemelor materiale - a luat o vestă veche a sfântului și s-a rugat, ca și cum și-ar fi văzut tatăl în fața ochilor: „Tată, dacă mă iubești, ori roagă-te să mă fac bine, ori ia-mă la tine...”

O astfel de rugăciune ni s-ar putea părea ciudată. Cum să te rogi tatălui tău? Totuși, fiul știa că părintele său ajunsese la măsura sfințeniei. Știa de mulțimea vindecărilor sale. Și a primit răspuns la rugăciune după credința sa: când medicul a venit a doua zi, a văzut că bolnavul se însănătoșise, deși din punct de vedere medical tămăduirea nu putea fi explicată.

Atunci când citim viața unui sfânt, o minune ni se pare mai frumoasă decât alta. Unii se simt atrași de o vindecare minunată, alții de ajutorarea celor sărmani. Fiecare prețuiește mai mult ceea ce este mai apropiat sufletului său și nevoilor sale.

Vă voi spune acum o minune a sfântului, o minune care pare legată numai de război. De fapt, ar trebui să vedem în ea faptul că, oricât de grele ar fi încercările prin care trecem, sfinții ne pot ajuta să le depășim.

Într-un război, un electrician a fost trimis să aranjeze niște cabluri aflate în spatele liniilor inamicului. Deodată, în fața sa au apărut șaptesprezece soldați din tabăra dușmană, care, spre surprinderea sa, au ridicat mâinile în sus și s-au predat. Electricianul a fost cuprins de mirare, și mirați au fost și superiorii săi când l-au văzut aducând prizonierii.

Electricianul și-a adus aminte că în gulerul de la veston avea cusută o bucățică dintr-un vechi

epitrahil al părintelui Nicolae, părinte sfânt pe care totdeauna îl chema în rugăciunile sale. Sfântul și-a arătat ajutorul într-un mod neașteptat și l-a izbăvit din primejdia în care se afla.

Să înțelegem de aici că, dacă ne aflăm în încercări din care nu credem că putem scăpa, Dumnezeu ne poate izbăvi în chip minunat. Și să mai înțelegem că, dacă am știut să avem dragoste față de sfinții Săi, acești sfinți ne vor ajuta să trecem cu bine prin toate încercările.

Sfinții nu sunt limitați să facă numai un anumit gen de minuni. Este adevărat că există sfinți care poartă în chip deosebit numele de sfinți doctori fără de arginți, dar ei nu au fost singurii sfinți care i-au ajutat pe cei bolnavi. Am putea spune că toți sfinții, prin puterea lui Dumnezeu, sunt doctori fără de arginți.

Totuși, fiecare sfânt a primit de la Dumnezeu o harismă într-o măsură mai mare decât celelalte. Sfântul Nicolae Planas are faima de ocrotitor al celor căsătoriți. Multe sunt familiile în care, în urma rugăciunilor către sfânt, a apărut liniștea.

O femeie avea de mulți ani neînțelegeri cu bărbatul ei. După ce a reușit să facă rost de niște mânecute de la o pereche de veșminte cu care slujise sfântul, le-a pus în casa ei într-o cutiuță pe care o ținea pe un iconostas. După ce s-a rugat sfântului, liniștea binecuvântată a venit și în familia ei.

Oare cine poate spune că în familia sa totul este perfect? Nimeni, sau numai cei care se mint singuri, fiind plini de mândrie. Până și în cele mai cucernice familii există uneori mici tensiuni,

provocate de faptul că diavolul vrea dezbinare, nu suportă să vadă că oamenii trăiesc în pace și dragoste. Dacă însă în familiile cucernice, astfel de tensiuni sunt rare, și focul aprins de diavol este stins înainte să se întindă, în celelalte familii domină neînțelegerea, răutatea, cearta, mânia.

Sunt familii în care diavolul a ucis orice urmă de dragoste. Soții, deși nu au divorțat, nu mai simt nimic unul pentru altul. O astfel de familie este moartă. Dacă însă măcar unul dintre soți are credință în Dumnezeu, lucrurile se pot schimba.

Cine crede în Dumnezeu nu trebuie să se lase îngenuncheat de încercări. Chiar dacă ajutorul nu vine întotdeauna așa cum ne-am dori, el nu întârzie să apară.

Ce înseamnă oare că Sfântul Nicolae Planas este ocrotitor al celor căsătoriți? Că în toate familiile în care este chemat prin rugăciune se ajunge la dragoste și înțelegere?

Este foarte important să înțelegem cum stau lucrurile. De multe ori așteptăm de la Dumnezeu lucruri care nu ne sunt de folos, iar alteori așteptăm lucruri cu neputință.

Poate forța Dumnezeu un om bețiv și desfrânat să părăsească păcatul în care trăiește și să se poarte frumos cu soția sa?

„Dumnezeu poate face orice, sfinții Săi fac tot ceea ce le cerem spre slava lui Dumnezeu”, ar putea spune cineva. La Dumnezeu toate sunt cu putință, însă Dumnezeu nu forțează pe nimeni. Dacă Dumnezeu ar putea să îi forțeze pe oameni să se pocăiască, astfel încât toți să se mântuiască și iadul să rămână pustiu, ar face-o. Numai că, deși

Dumnezeu vrea mântuirea tuturor, nu toți se mântuiesc. Cei care aleg răul culeg roadele alegerii lor.

Tot așa este și cu îndreptarea soților sau a soțiilor care trăiesc în păcat. Nimeni nu îi poate obliga să se îndrepte. Dumnezeu nu forțează pe nimeni.

Atunci de ce mai este numit Sfântul Nicolae Planas ocrotitor al celor căsătoriți, dacă nici Dumnezeu nu îi poate forța pe păcătoși să se pocăiască?

Răspunsul este simplu: chiar dacă Dumnezeu nu calcă libertatea pe care a dăruit-o oamenilor, de multe ori, pentru rugăciunile altora, i-a adus pe păcătoși la pocăință. Fără să le forțeze libertatea.

Unii au fost muștrați de propria conștiință și s-au pocăit, alții au fost muștrați de propria conștiință, dar nu s-au pocăit. Unii au fost muștrați de preoți și s-au pocăit, alții au fost muștrați de preoți, dar nu s-au pocăit. Unii au avut anumite vedenii și s-au pocăit, alții au avut vedenii și tot nu s-au pocăit.

O tânără trăia de nouă ani în desfrâu cu un bărbat care nu vroia să o ia de soție. Sfântul, înțelegându-i frământarea – o, și cât de tare suferă fetele aflate în această situație –, a spus că vrea să îl cunoască pe acest om. Cum au ajuns în fața părintelui Nicolae, bărbatul a spus: „Vreau să mă căsătoresc!”. Lanțurile diavolului, care îl ținuseră legat atâția ani, s-au sfărâmat chiar numai la vederea robului lui Dumnezeu.

Cât de mare a fost bucuria fetei, și cât de mare este bucuria tuturor fetelor și femeilor care,

după ce ani de zile încearcă să îi convingă pe cei cu care trăiesc în păcat să se căsătorească, își văd așteptarea împlinită...

Ce vom înțelege însă? Că toate fetele care trăiesc în păcat vor avea parte de aceeași împlinire?

Sau ce vom înțelege, că dacă Sfântul Alexie din Bortsurmani s-a rugat pentru femeia pe care soțul o bătea fără milă, și din acea zi soțul a lăsat-o în pace, asta înseamnă că toate femeile bătute de soții lor vor fi izbăvite după ce se vor ruga Sfântului Alexie?

Biserica nu este o fabrică de farmece, sfinții nu fac minuni în serie. Așa cum nu există nici un sfânt care să îi vindece pe toți bolnavii, tot așa nu există nici un sfânt care să le ajute pe toate femeile nemăritate să se mărite, sau vreun altul care să le ajute pe toate femeile să scape de bătaie.

Așa cum Dumnezeu știe că unor bolnavi le este mai de folos să rabde boala care curăță de păcate decât să se vindece și să trăiască în păcat, sau să trăiască având sufletele rănite de cine știe ce păcat, tot așa știe de ce unor fete nu le este de folos să se mărite cu cei care li se par potriviți.

Oricum, cei care trăiesc în păcatul desfrâului, spre deosebire de cei bolnavi, pot părăsi de îndată păcatul și se pot pocăi. Bolnavii nu pot părăsi boala, nu stă în libertatea lor să facă aceasta. Dar păcătoșii pot părăsi păcatul.

Cum vom înțelege dar faptul că Sfântul Nicolae Planas este ocrotitor al familiei?

Citim că soția unui om care rămăsese fără serviciu a alergat la bisericuța la care slujea sfântul și că, la rugăciunile acestuia, chiar a doua zi

bărbatul ei a găsit de lucru. Să înțelegem deci că toți șomerii își vor găsi de lucru imediat ce își pun nădejdea în rugăciunile sfântului?

Am pus mai multe întrebări astăzi, întrebări care au avut rostul de a vă ajuta să înțelegeți mai bine modul în care creștinii sunt ajutați de sfinți, modul în care trebuie să înțelegem faptul că sfinții sunt ocrotitorii creștinilor drept-credincioși.

Credința ortodoxă nu ne învață să mutăm munții din loc, ci ne învață cum să îi traversăm. Este adevărat că cei care au credință cât un bob de muștar pot muta și munții, numai că nu fac aceasta. Sunt situații limită în care Dumnezeu face minuni pentru a veni în ajutorul credincioșilor: este de ajuns să ne gândim numai la minunile făcute de către sfinții mucenici atunci când trupurile lor erau sfărțecate de prigonitori.

De cele mai multe ori, Dumnezeu ne ajută nu risipind norii încercărilor, ci dându-ne puterea de a înfrunta încercările și necazurile. Nu rareori sfinții făcători de minuni sufereau de boli grave, deși pe alții îi vindecau prin rugăciune către Dumnezeu.

Uneori, Dumnezeu nu vrea să ne izbăvească de necazuri tocmai pentru că vrea să ne mântuiască. Un părinte al pustiei a spus: „Ridică încercările, și nimeni nu se va mai mântui”. Omul are nevoie de examenul ispitelor pentru a se curăța de păcate și pentru a se mântui.

Să înțelegem dar că Sfântul Nicolae Planas este ocrotitor al celor căsătoriți nu în sensul că oamenii care i se vor ruga vor fi feriți de ispite, ci în sensul că, prin ajutorul sfântului, vor avea puterea de a le birui.

Totuși, nu trebuie nici să înțelegem că singura lucrare a sfinților este aceea de a ne ajuta să răbdăm ispitele fără ca ei să intervină în mod vădit. De multe ori, de foarte multe ori, sfinții fac minuni pentru a ne feri de biruința păcatului sau de deznădejde.

Câte femei nu au scăpat de bătaia soților lor bețivi prin rugăciuni către sfinți, către Maica Domnului sau către Dumnezeu... Câți soți nu au avut bucuria de a-și vedea soțiile întoarse acasă, după ce au plecat cu ibovnicii lor... Câți copii nu au văzut că părinții lor, după ani de zile de certuri și neînțelegeri, au ajuns la pace și înțelegere? Sau câți părinți nu și-au văzut fiii risipitori sau fiicele păcătoase cerându-și iertare și începând o viață curată?

Acestea sunt minuni, minuni care de obicei sunt trecute cu vederea. Dar ar trebui să ne dăm seama că fiecare întoarcere a unui păcătos pe drumul cel bun este o dovadă a dragostei lui Dumnezeu, este o minune.

Cât despre binefacerile minunate pe care unii le primesc de la sfinți, mai trebuie spus că fiecare primește după credința sa. De multe ori nu primim ajutorul sfinților tocmai pentru că nu avem credință că ne pot ajuta. Așteptăm să vină vremuri mai bune fără să cerem ajutor lui Dumnezeu, sau sfinților, ci pentru că avem impresia că viața are o roată a norocului, care se întoarce de la sine. Și, dacă vedem că nu se întoarce, ne lăsăm biruiți de deznădejde.

Nu există nici noroc, nici soartă, nici întâmplare. Toate cele bune le rânduiește

Dumnezeu spre mântuirea noastră, binele nu vine de la sine.

Să avem nădejde în mijlocirea sfinților, să ne rugăm lor cu frângere de inimă, și nu vor pregeta să ne ajute.

Să fim prieteni cu sfinții, să fim următori sfinților, să trăim ca și cum am fi ucenici ai sfinților, și mare răsplată vom avea.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune că, după moarte, dreptii se cunosc între ei.

Înainte de a termina acest cuvânt, vă voi spune ce i s-a întâmplat Victoriei, ucenica apropiată a Sfântului Nicolae Planas. Ea ducea o viață de nevoiță deosebită: în Postul Mare, în zilele de luni, miercuri și vineri nu mânca nimic, iar marțea și joia mânca o bucățică de pâine. Numai sâmbăta și duminica dezlega la untdelemn.

La adormirea Victoriei, câteva surori stăteau la căpătâiul ei și îi citeau din Psaltire. Când s-a terminat citirea, una dintre surori a avut o vedenie: a văzut deasupra sicriului răposatei un norișor alb, din care a răsunat o voce puternică, plină de bucurie: „Soră, l-am aflat pe părintele Nicolae!”.

Ucenica s-a întâlnit cu povătuitorul său. Copilul cu părintele duhovnicesc.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să părăsim înțelepciunea cea deșartă a acestui veac, să ducem lupta cea bună împotriva patimilor și a poftelor, și, după trecerea din viața aceasta, să ne întâlnim cu sfinții la care am avut evlavie, cu sfinții cărora le-am cerut ajutorul și de la care am primit ajutor, și împreună cu ei să Îl slăvim în vecii vecilor pe Dumnezeul Cel în Treime lăudat. Amin!

Un nou David în fața Goliatului comunist

1. Cuvânt la pomenirea părintelui Dimitrie Gagastathis

Iubiților, ne-am adunat astăzi pentru a face pomenirea părintelui Dimitrie Gagastathis, unul dintre cei mai aleși preoți de mir pe care i-a născut Biserica Ortodoxă, Biserica lui Hristos. Cine este acest părinte? Ce importanță are viața lui pentru noi? Voi încerca să răspund la această întrebare punând înaintea ochilor minților și inimilor voastre câteva momente din viața acestui nou sfânt din Grecia secolului trecut.

Chiar dacă nu a fost încă trecut oficial de Biserică în rândul sfinților, veți vedea că a dus o viață de sfințenie. Dacă va fi sau nu canonizat, asta numai Dumnezeu știe. Unii sfinți au fost canonizați la scurtă vreme după moartea lor, alții au fost canonizați după câteva secole de la adormirea lor, și alții nici până la sfârșitul lumii nu vor fi canonizați oficial. Dar aceștia din urmă nu sunt mai prejos decât ceilalți în împărăția lui Dumnezeu.

Părintele Dimitrie Gagastathis s-a născut în ziua de 1 august 1902. În anul 1928 s-a căsătorit cu o tânără pe nume Elisabeta Koutsimpiris, a fost hirotonit diacon și preot în anul 1931 și a trecut la

Domnul în anul 1975. Din anul 1973, după patruzeci de ani de slujire preotească, fiind foarte slăbit și bolnav, a renunțat la îndatoririle parohiale, trăind aproape numai în casa sa, în liniște și rugăciune. Ce ne spun aceste puține date biografice despre un preot din a cărui viață nu lipsesc minunile, despre un preot căruia i se arăta Sfântul Arhanghel Mihail, cel care îl ocrotea cu multă grijă? Aceste date nu ne pot spune foarte multe. Orice om are o zi în care se naște, o zi în care moare. Orice preot are o zi în care a fost hirotonit.

Totuși, înainte de a vă vorbi despre părintele Dimitrie, aș vrea să luați aminte la faptul că marea majoritate a creștinilor ortodocși care trăiește astăzi trăia și pe vremea când părintele Dimitrie slujea sfintele liturghii, rugându-se pentru „pacea a toată lumea” și pentru mântuirea tuturor fiilor Bisericii. Și ce dacă? Ce dacă au trăit până în vremurile noastre creștini și mireni cu viață sfântă?

Trebuie să înțelegem că ei ne-au predat ștafeta sfințeniei.

Trebuie să înțelegem că trebuie să continuăm cursa lor. Ei și-au făcut datoria, au mers până la capăt. De acum e rândul nostru să mergem mai departe. Să clădim pe temelia pusă de Hristos, de sfinții Apostoli și de sfinții care au trăit până în vremurile noastre.

Și această chemare la sfințenie este o chemare totală. Nu este doar o invitație de a nu fura ca alții, de a nu minți ca alții, de a nu fi idolatri ca alții, de a nu fugi de biserică așa cum fug alții. Este o chemare la a te face biserică vie.

Este o chemare a lui Hristos în viața ta, a mea, a fiecăruia dintre noi și a tuturor la un loc.

Ce sunt pentru noi clipele în care auzim că ni se vorbește despre viețile sfinților, sau cele în care noi înșine citim cărți despre vitejiile lor? Sunt - sau dacă nu sunt ar trebui să fie - invitații la dobândirea sfințeniei. Și invitații nominale, cum sunt cele de la nuntă, pe care sunt scrise atât numele invitaților, cât și numele celor care fac invitația. Nu sunt invitații generale, la care răspund numai cei care nu au alte ocupații. Nu, sunt invitații pe care Dumnezeu ni le trimite personal, știind neputințele dar și talanții pe care i-a dat fiecăruia. Știind patimile, dar și râvna noastră pentru mântuire. Știind căderile noastre, dar și râvna noastră de a ne ridica. Sau, Doamne ferește, *râvna* noastră de a rămâne în mocirla patimilor.

Să ascultați deci cu luare aminte câteva întâmplări din viața părintelui Dimitrie și să încercați să arătați prin viețile voastre că pilda părintelui Dimitrie nu v-a lăsat indiferenți. Orice meserii ați avea, orice ați fi - muncitori, vânzători, profesori, paznici - toți puteți lua curaj din exemplul său. Chiar dacă este dificil să adaptați întâmplările prin care el a trecut, totuși, Dumnezeu vă poate lumina să o faceți...

Se pot spune foarte multe despre părintele Dimitrie... Despre marea lui râvnă pentru rugăciune, pentru nevoiță, pentru iubirea arătată celorlalți. Și aici, ca la orice sfânt sau părinte duhovnicesc, cuvintele sunt sărace pentru a exprima cum se cuvine măsura duhovnicească. Dar fără cuvinte nu am înțelege nici măcar atât...

Cât privește copilăria sa sfântă, orice amănunt este important. De ce? Deoarece copiii din ziua de astăzi nu vor să ducă o viață bineplăcută lui Dumnezeu. Încă de când sunt mici, sufletele lor - în loc să dobândească virtuți - dobândesc patimi. De la iubirea de sine și până la lene, de la minciună și până la lăcomie. Și, pe măsură ce ei cresc, cresc și patimile lor...

De vină sunt ei sau părinții care nu au știut să îi crească mai bine, ci ori i-au ținut departe de biserică, ori i-au înduhovnicit cu forța? Nu vom vorbi despre asta aici.

Când părintele Dimitrie a început să slujească prima serie de patruzeci de liturghii (și slujbele începeau la ora 3 dimineața), diavolul s-a năpustit ca o fiară asupra lui, atât în chip nevăzut, prin ispitele și necazurile prin care încerca să îi zdruncine credința, cât și în chip văzut. Odată i s-a arătat în chipul unui uriaș negru care încerca să îl sugrume. Să știți, fraților și surorilor în Hristos, că tot așa încearcă să îi sugrume pe toți cei care vor să ducă lupta cea bună. Dar să nu ne temem! Același Dumnezeu care l-a păzit pe preacucernicul părinte Dimitrie ne va păzi și pe noi.

Numai dacă noi trăim în lenevie, diavolul va avea putere asupra noastră. O întâmplare din viața părintelui Dimitrie ne va ajuta să înțelegem mai bine aceasta. Într-o după-amiază, mergând prin sat, părintele a văzut mai mulți oameni stând la o cafenea și bând vin și jucând cărți. Dar acești oameni erau înconjurați de diavoli care stăteau pe capetele lor...

Și tot așa sunt înconjurați de diavoli toți cei care își bat joc de viețile lor, trăind în păcat. Nu e rău să bei vin cu măsură, pentru că vinul întărește trupul și veselește sufletul. Dar rău este să îți pierzi zilele și sufletul, trăind ca un păgân, deși ai fost părtaș luminii Sfântului Botez.

Altădată, trecând prin fața paraclisului Sfântului Gheorghe, părintele a văzut un diavol care nu îi lăsa pe trecători să se închine. Câți creștini uită să își facă semnul crucii atunci când trec prin fața bisericilor? Și câți nu își fac pentru că le este rușine? Mulți, din păcate, foarte mulți. Ce să mai spunem despre persoanele, mai ales unele femei, care se închină croșetând la repezeală anumite gesturi pe piept, gesturi care numai cu semnul sfintei cruci nu seamănă? Pe de o parte vor să se închine, pe de alta se rușinează să o facă în public. Numai că asta este falsă smerenie. Nu trebuie să ne rușinăm că suntem ai lui Hristos. Trebuie să ne rușinăm numai de păcat.

E adevărat, nu e nevoie să fim artificiali, agasându-i pe ceilalți cu evlavia noastră. Nu trebuie să îi obosim pe ceilalți făcând pe evlavioșii. Dar nici nu trebuie ca dintr-o falsă smerenie, sau din lașitate, să fugim de semnul sfintei cruci.

Ni se pare că suntem creștini, că mergem pe calea mântuirii, dar nici măcar nu ne închinăm cum trebuie...

De ce ne închinăm când trecem prin fața vreunei biserici? Pentru că biserica este casa lui Dumnezeu, și pentru că în altar, pe sfânta masă, stă Hristos. Pe fiecare sfântă masă, în chivot, sunt puse Trupul și Sângele lui Hristos. Ne închinăm când

trecem prin fața bisericii așa cum soldatul își salută împăratul. Împăratul nostru este Hristos. Faptul că ne închinăm nu Îi face bine lui Dumnezeu, că Dumnezeu nu este mândru ca și conducătorii lumești care așteaptă să li se recunoască supremația. Ne închinăm ca Dumnezeu să ne acopere cu harul Său. Ne închinăm pentru ca Hristos să ne dea putere să ne ducem crucea, oricât de grea sau de ușoară ar fi.

Pe diavol îl arde însă semnul sfintei cruci, și de aceea se luptă să îi convingă pe creștini să nu se mai închine. Pe diavol îl arde și rugăciunea și de aceea se luptă să îi convingă pe creștini să se roage cât mai puțin, sau să nu se roage deloc. Părintele Dimitrie mărturisea că ori de câte ori vroia să mai slujească o serie de patruzeci de sfinte liturghii, diavolul încerca să o convingă pe preteasă să îl determine să renunțe la hotărârea luată. Preteasa îi vorbea foarte urât și se purta ca și cum părintele ar fi greșit asumându-și o astfel de nevoință. Odată i-a spus: „Te vei îmbolnăvi, vei muri singur în biserica Arhanghelilor, iar oamenii vor râde de noi... Din toți preoții pe care i-am întrebat, nici unul nu mi-a spus că este necesar să slujești!... Dacă te îmbolnăvești, nu voi avea grijă de tine!... Nu voi coace nici o prescură! Fă ce crezi...”⁸.

Și dacă numai preteasa ar fi fost împotriva lui, părintele Dimitrie ar mai fi răbdat cum ar mai

⁸ Toate citatele referitoare la părintele Dimitrie Gagastathis sunt luate din cartea *Amințirile unui sfânt – Un preot de mir, prieten al Sfinților Arhangheli*, Editura Bunavestire, Galați, 2003.

fi răbdat. Dar crucea lui era cu atât mai grea, cu cât nici măcar ceilalți preoți nu înțelegeau războiul său. Dimpotrivă, unii chiar îl prigoneau pe părinte, și numai Dumnezeu l-a ferit să nu moară din pricina urzelilor lor. Dumnezeu l-a păzit întotdeauna.

Când era tânăr, într-o noapte, în timp ce dormea lângă fratele său mai mic, a văzut un bătrân venind lângă el și spunându-i să părăsească imediat casa, pentru că aceasta urma să cadă la pământ. L-a trezit repede pe fratele său, au ieșit amândoi repede din casă și, imediat după aceea, acoperișul casei s-a prăbușit. Dacă nu i se arăta acel bătrân, tânărul Dimitrie ar fi murit, împreună cu fratele său. Dar Dumnezeu l-a păzit atunci, și l-a păzit ori de câte ori s-a aflat în primejdie de moarte. Tot așa îi păzește pe toți creștinii care duc lupta cea bună.

Există astăzi o modă de a purta talismane, obiecte prin care răul să fie îndepărtat și să vină norocul. Oamenii se tem de evenimentele neprevăzute, și, pentru a fugi de neazuri, sunt gata să dea crezare oricăror șarlatani sau oricăror vrăjitori care promit să alunge ghinionul. Dar nu există nici un talisman care să aibă astfel de puteri. Hristos nu ne-a învățat să ne cumpărăm talismane, ci ne-a învățat cum să trăim astfel încât Dumnezeu să fie păzitorul nostru.

Să îl ascultăm acum chiar pe prea cucernicul părinte Dimitrie istorisind cum, aflându-se în primejdie de moarte, a primit un ajutor minunat: „Am pornit din nou la drum prin ploaie și întuneric. Foamea – post negru –, lipsa de somn și

odihna mergeau alături de patru zile. Am ajuns la un râu învolburat. Am încercat să-l traversez, dar nu puteam cu nici un chip. Am rămas acolo o vreme, implorându-i pe sfinți să mă ajute. În timp ce mă rugam, am auzit un zgomot puternic și-am văzut un tânăr călăreț strălucitor trecând prin fața mea și salutându-mă. N-am mai văzut și n-am mai auzit nimic altceva decât salutarea și, deodată – mare minune – m-am trezit pe celălalt mal al râului. Ce slavă pot să dau și ce cuvinte să rostesc? Mi-am zis: «Dumnezeu este cu mine și mă păzește». Cu adevărat, Dumnezeu este și cu noi, și ne păzește dacă ne nevoim să trăim după voia Lui cea sfântă. Și, dacă cerem ajutorul sfinților și al puterilor îngerești, ei nu șovăie să vină lângă noi.

Odată, slujind la o mănăstire, înainte de Sfânta Liturghie părintele Dimitrie le-a cerut cântăreților să cânte Slava Sfântului Visarion. Aceștia i-au răspuns că prăznuirea sfântului trecuse, dar, la insistențele părintelui, au cântat. Cum a început cântarea, din altar s-a revărsat o mireasmă de negrait și s-a arătat Sfântul Ierarh Visarion.

În momentul în care ducem o viață duhovnicească formală, în care plinim numai cu gura canonul de rugăciune și nu mai avem stare să rostim nici măcar un psalm în plus, fiind plictisiți că stăm în fața lui Dumnezeu sau a sfinților săi, nu este de mirare că nici sfinții nu vin în întâmpinarea noastră. Ei nu forțează libertatea nimănui. Însă, atunci când noi încercăm să trăim în comuniune cu ei, urmându-le exemplul și rugându-ne lor, atunci

ei vin lângă noi, ca niște talismane adevărate, și ne apără în toate încercările. Nu trebuie să așteptăm să ne apară sfinții, în vedenie sau în vise. Am risca să cădem pradă înșelării. Dar trebuie să avem conștiința că, dacă ne luptăm din toate puterile să ducem o viață curată, ei sunt lângă noi. Și ne ajută, chiar dacă nu îi vedem.

În momentul în care devenim candelile ale Dumnezeuului Celui Preaînalt, în momentul în care inimile noastre s-au curățat de noroiul păcatului, devenim prieteni cu sfinții, devenim prieteni cu îngerii. Dacă îl pomenim pe părintele Dimitrie, am putea vorbi vreme îndelungată numai despre modul în care a fost ajutat, de atâtea ori, de Sfinții Arhangheli. Oamenii puțin credincioși nu înțeleg dragostea pe care sfinții și îngerii o poartă creștinilor care se luptă pentru mântuire. În momentul în care ducem această luptă, le facem loc sfinților și îngerilor în viețile noastre...

Părintele Dimitrie, care avea o evlavie deosebită față de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, povestea cum a fost invitat în Grădina Maicii Domnului, Sfântul Munte Athos: „În timp ce lucram, cântam cântări evlavioase, în special cântări în cinstea Maicii Domnului. Nu am simțit nici oboseală, nici foame, nici căldura zilei. Când m-am așezat să mă odihnesc puțin, am auzit o voce spunându-mi: «Ești binevenit în Sfântul Munte, la marele meu praznic. Să le scrii Daniileilor și ei vor avea grijă de tine. Te aștept să vii!». M-am sculat plin de bucurie – Preasfânta Născătoare de Dumnezeu mă invitase în Grădina ei!” Cu

binecuvântarea episcopului său, părintele a plecat spre Sfântul Munte.

Cine poate spune mângâierea duhovnicească pe care a simțit-o acolo? Cu adevărat, bun lucru este când bărbații sau tinerii ajung să se închine în acest loc binecuvântat. Ar trebui ca orice mamă creștină să își dorească o asemenea binecuvântare pentru băieții ei. Ar trebui ca fiecare soție creștină să își dorească o asemenea binecuvântare pentru soțul ei. Pentru că întâlnirea cu Sfântul Munte lasă urme neșterse în inima fiecăruia dintre cei care vin acolo cu râvna de a fi mai aproape de Dumnezeu...

Să știm că, de multe ori, când simțim în inimă dorința de a merge în anumite pelerinaje, de a merge la mănăstiri, de a ne închina la sfinte moaște și de a ne ruga în fața icoanelor făcătoare de minuni, chiar sfinții sunt cei care ne invită, care ne cheamă la ei. Și dacă nu ne lenevim și mergem în aceste pelerinaje, mare folos avem.

Ar trebui menționat încă un moment legat de pelerinajul părintelui Dimitrie în Sfântul Munte Athos. Acolo s-a întâlnit cu patriarhul Justinian. L-a revăzut din nou când ieșea din Athos și trecea prin Tesalonic. Patriarhul dăruise Catedralei Sfântului Dimitrie un sfânt potir și o cruce de valoare. Când părintele s-a înclinat respectuos în fața patriarhului, acesta l-a sărutat și i-a spus: „Rugăciune, părinte! Rugăciune intensă, că pierim!”.

De ce a rostit patriarhul aceste cuvinte? Pentru că își dădea seama că diavolul lovea Biserica cu multă putere, prigonind-o atât din exterior, cât și din interior. Despre prigoana venită

din afară, pornită de comuniști sau de alți înaintemergători ai antihristului, s-a scris și s-a vorbit destul. Prea puțin însă se conștientizează prigoana pornită chiar dinăuntru.

Ar trebui amintită aici prigoana pe care a suferit-o Asociația Sfântul Nectarie – Făcătorul de minuni, întemeiată de ucenicul sfântului, părintele Filothei Zervakos, la scurtă vreme după canonizarea marelui ierarh. Bătrânul episcop al locului nu numai că se lupta pentru a nimici lucrarea acestei asociații – pe care părintele Dimitrie o considera una din marile lucrări ale Domnului –, ci nici măcar nu vroia să recunoască sfințenia Sfântului Nectarie. Mulți sfinți și părinți cu viață sfântă au fost prigoniți în timpul vieții de către ierarhi care nu erau vrednici de scaunele pe care le ocupau. Când s-a pus problema canonizării Sfântului Serafim de Sarov, au existat ierarhi care s-au opus, nevrând să recunoască faptul că Sfântul Serafim a fost un stâlp al credinței, rugăciunii și nevoinței. Și totuși, până la urmă, din rânduiala lui Dumnezeu, a fost și el canonizat.

În momentul în care Biserica i-a canonizat pe acești cuvioși, ierarhii cârtitori ar fi trebuit să tacă și să înțeleagă faptul că nu se pot lupta chiar cu robii lui Dumnezeu. Din păcate, nu întotdeauna s-a întâmplat așa. Despre ierarhul care îl disprețuia pe Sfântul Nectarie, părintele Dimitrie a scris creștinilor care, alături de cuviosul părinte Filothei Zervakos, încercau să lucreze spre folosul aproapelui lor: „Vedeți cum se mișcă satana încolo și-ncoace pentru a nimici totul? Astfel de oameni nu pot nici vedea, nici auzi. Ați suferit ceea ce zice

Scriptura: *Veniți să-l omorâm pe moștenitor și să luăm în stăpânire moștenirea lui* (Matei 21, 38). Nu vreau să vă temeți. Ajutorul vostru este Sfântul Nectarie și Arhanghelii; ei vor face toate cele cuvenite. Eu voi săvârși Liturgia și canonul Sfinților Arhangheli ca să vă scape de această primejdie...”

Și cum se putea scăpa de o astfel de primejdie? Părintele Dimitrie dă un răspuns oarecum ciudat: „Rugați-vă ca bătrânul episcop să părăsească această viață. Poate că Dumnezeu și Sfântul Nectarie vă vor trimite un alt episcop care va avea frică de Dumnezeu și dreaptă credință. Oamenii au dreptate atunci când spun: «Să le dăm oare lor jertfa noastră pentru a o mistui?». Același lucru s-a întâmplat și în Rusia, după cum mi-a spus odată un preot care a fugit de acolo. Oamenii s-au revoltat împotriva episcopilor și din această pricină a îngăduit Dumnezeu să se întâmple toate acestea”.

Cuvinte foarte dure, foarte grele. Mai ales când sunt scrise de către un părinte a cărui inimă era plină de dragoste pentru aproapele... Atât de plină, încât la un moment dat părintele și-a riscat viața pentru a salva-o pe a unui om care nu cu multă vreme înainte îl condamnase la moarte. A preferat să moară numai pentru a-și scăpa dușmanul. Dar Dumnezeu, văzându-i jertfelnicia, l-a ajutat să rămână în viață. Față de o astfel de asumare mucenicească a Evangheliei, întâmplări precum faptul că, la un moment dat, părintele a găzduit în casa sa șase persoane dintr-un sat care fusese ocupat de inamic sunt ușor de trecut cu vederea. Oricum, în acel caz consătenii părintelui,

mișcați de iubirea arătată de părintele lor, au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a-i găzdui pe ceilalți. Și virtutea lor merită pomenită...

Am putea aminti aici faptul că, atunci când părintele Dimitrie se afla la Meteore, fiind grav bolnav, i s-a arătat în vis însuși Sfântul Ierarh Nectarie din Eghina, pe care îl iubea mult, căruia îi făcuse de multe ori acatistul, și pentru care îndrăznea să se opună episcopului nevrednic. Cu multă grijă, sfântul i-a spus că tratamentele pe care le primise până atunci de la doctori nu erau bune și i-a cerut să meargă din nou la consult. Până la urmă, chiar doctorii și-au dat seama că diagnosticul pus inițial era greșit...

Dar să revenim la cuvintele scrise de către părintele Dimitrie Asociației Sfântului Nectarie... Ne-am învățat să îi judecăm aspru pe cei care la rândul lor îi judecă pe preoții și ierarhii păcătoși. Totuși, părintele îi înțelege, fără a se face părtaș păcatului lor. Rău este să judeci și să te consideri mai bun decât altul. Dar sunt situații în care trebuie să fii conștient că dacă un cleric se luptă cu sfinții lui Dumnezeu, atunci drumul pe care merge nu poate fi binecuvântat... Și totuși, ce să facă oamenii? Să fugă de Liturghiile săvârșite de astfel de clerici? Oare slujbele lor nu atrag binecuvântarea peste cei care vin la ele?

Ba da, cum să nu. Numai că oamenii fug de preoții care nu trăiesc cum trebuie. Aflându-se într-o puternică frământare sufletească, fiind încolțiți din toate părțile de către ispitele vrăjmașului, oamenii așteaptă ca în păstorii lor să găsească modele de evlavie. Când aceasta nu se întâmplă,

oamenii fug de Biserică. Păstorii nevrednici nu numai că nu s-au mântuit pe ei înșiși, dar i-au pierdut și pe cei de a căror mântuire ar fi trebuit să se îngrijească. Iată că și părintele Dimitrie vorbește despre faptul că unul din motivele revoluției din Rusia a fost căderea slujitorilor altarului... Cuvintele sale ar trebui să ne pună pe gânduri.

Câtă vreme ne limităm să căutăm motivele apostaziei unui mare număr de creștini numai în ispite și în cursele diavolului, fără să ținem seama de tulburările din sânul Bisericii, suntem ca struții care își bagă capul în nisip crezând că astfel scapă de primejdie.

Să ne ferească Dumnezeu să avem parte de ierarhi care să îi prigonească pe sfinți, de ierarhi care să se împotrivescă lucrărilor bineplăcute lui Dumnezeu. Și dacă totuși nu vom fi feriți de o asemenea ispită, să ne ajute Dumnezeu să avem parte de preoți cât mai vrednici, care să se împotrivescă unor astfel de ierarhi, așa cum s-a împotrivit și părintele Dimitrie Gagastathis...

Oamenii nu sunt conștienți de cât de grav este să Îl supere pe Dumnezeu. Își imaginează că Dumnezeu, fiind iubitor de oameni, trece cu vederea toate păcatele noastre, chiar dacă noi nu vrem să ne pocăim pentru ele. Odată, părintele Dimitrie a împărtășit o bătrână de optzeci și cinci de ani, care zăcea de multă vreme în pat. Nu numai că nu i-a fost mai bine bătrânei, ci, după ce a primit sfânta împărtășanie, a început să strige: „Împărtășania mă arde! Dați-mi niște apă, ard!”. Și după câteva ore chiar a murit. Se spovedise de multe ori, dar nu fusese sinceră la spovedanie.

Alături de alte păcate, mai era biruită și de lăcomie și de duhul clevetirii. Iată că inconștiența ei a dat roade pe măsură... Așa se întâmplă cu toți cei care cred că Îl pot minți pe Dumnezeu...

Fraților, dacă vrem să ne mântuim, trebuie să fim sinceri și cu noi, și cu Dumnezeu. Și să nu precupețim nici un efort pentru a ne curăța sufletele de păcate. Părintele Dimitrie, fiind grav bolnav, nu a pregetat să bată cale lungă din Platanos până în Paros ca să se spovedească la ucenicul Sfântului Nectarie, părintele Filothei Zervakos. Acesta mărturisea că la nici un alt preot pe care îl spovedise nu mai văzuse atâta căință, zdrobire a inimii și smerenie. De aici începe de fapt mântuirea noastră. Când avem curajul de a porni pe calea pocăinței. Restul sunt vorbe goale, filosofie stearpă, fățarnicie ascunsă sub masca vieții creștine.

Trebuie să vorbim puțin și despre legătura dintre ridicarea bisericilor de piatră și ridicarea bisericilor vii, prin dragoste de Dumnezeu. Există preoți care sunt preocupați numai de ridicarea unor biserici de piatră și nu au timp să se gândească la lupta cu patimile, nu au timp să meargă pe calea pocăinței și a smereniei pe care a mers părintele Dimitrie. În momentul în care preotul duce lupta cea bună, Dumnezeu Însuși îi călăuzește pașii pentru a face ceea ce trebuie.

Părintele Dimitrie mărturisea: „Am văzut în vis o femeie îmbrăcată într-o rochie de un albastru intens – Preasfânta Născătoare de Dumnezeu –, care s-a apropiat de mine și mi-a spus: «Trebuie să construiești pentru mine biserica Înălțării pe care ei

au distrus-o». O vreme am ținut secret acest vis datorită stării de fapt de atunci. Ea mi-a apărut a doua oară cerându-mi același lucru, dar nu am putut să fac acest lucru din lipsă de bani. În sfârșit, pe 23 octombrie 1950, ea mi-a apărut a treia oară spunându-mi: «Vei fi răspunzător pentru această întârziere. Nu voi mai putea sta mult timp în dărâmături!». O femeie strălucitoare, însoțită de multe altele, mi-a apărut cântând împreună cu ele troparul de Duminică al glasului opt: «Prin Crucea Ta ai călcat moartea...». Nu am auzit niciodată un asemenea fel de cântare!...”

Spunându-i episcopului despre arătările Maicii Domnului și cerându-le credincioșilor să ajute la împlinirea acestei dorințe a Împărătesei Cerurilor, în cele din urmă biserica Înălțării, care fusese distrusă de dușmanii lui Hristos, a fost reconstruită. Atunci când Dumnezeu vrea, și cele ce par cu neputință devin cu putință. Cine ar fi crezut că, într-o perioadă de mare sărăcie, părintele va reuși să ridice o biserică? Și iată că a făcut-o.

În zilele noastre sunt unii preoți care aleargă cu disperare la sponsori și sunt supărați că nu reușesc să strângă banii necesari pentru ridicarea unui paraclis sau a unei biserici, sau de multe ori nici măcar pentru lucrări care nu costă tot atât de mult, cum ar fi zugrăvirea pereților interiori ai bisericii. Dar dacă, în loc să se gândească numai la sprijinul sponsorilor, s-ar gândi mai mult la Dumnezeu și ar stăruii în rugăciune, atunci toate s-ar face cu bine.

Și, mai mult încă, preotul nu trebuie să se gândească numai să ridice o biserică vie în inima

sa, și o biserică de piatră pentru păstoriți. El trebuie să încerce să îi ajute și pe credincioșii săi să devină biserici vii, purtătoare de Hristos. Și nu numai pe credincioșii pe care îi păstorește, ci și pe copiii săi.

Un preot care își neglijează copiii, motivând că trebuie să se ocupe numai de parohie și că toată responsabilitatea educării copiilor atârnă numai de preoteasă, greșește.

La un moment dat, în casa părintelui Dimitrie a venit o femeie împreună cu fiica ei, o tânără care le-a vorbit pretesei și fetelor despre faptul că nu trebuie să ducă o viață atât de cuminte, că trebuie să fie în pas cu moda. Preoteasa, ca orice femeie slabă în credință, s-a lăsat vrăjtită de poveștile acelei fete. Și după ce musafirii au plecat, a început să îl certe pe părinte că nu e în stare să își educe fetele, ba chiar l-a scuipat și a încercat să îl lovească. Iată cât de grele sunt ispitele celor care vor să ducă o viață de sfințenie... Nu sunt prizoniți numai de străini, sunt prizoniți chiar de rudele lor. Așa cum de altfel scrie și în paginile Sfintei Evanghelii.

Din momentul în care Hrisoula, fiica cea mai mică a părintelui, s-a hotărât se devină călugăriță, prigoana la care preoteasa l-a supus pe părinte a ajuns la culme. Părintele Dimitrie considera că a fost chiar mai mare decât cea pornită de comuniștii care încercaseră să îl omoare. Dar, până la urmă, Dumnezeu a înmuiat inima pretesei. Părintele povestea cum s-a sfârșit unul din scandalurile pe care aceasta le pornise: „Într-o sâmbătă după-amiază a început să-mi facă scandal, bătându-mă la cap și întrebându-mă de ce a plecat

Hrisoula și că numai eu sunt vinovat. E adevărat, eu eram vinovat, pentru că știam că aceasta este calea lui Dumnezeu pe care aș fi dorit să merg și eu. I-am spus câteva lucruri pe care se cuvenea să i le spun – și anume că ea ar trebui să fie fericită și mândră de faptul că am fost învredniciți să oferim lui Dumnezeu și Preasfintei Născătoare de Dumnezeu un astfel de dar – însă nu voia să asculte cu nici un chip. Am tăcut. Seara m-am dus să slujesc Vecernia în biserica parohială. La întoarcere, am trecut ca de obicei pe la Arhangheli. Nu știam în ce stare o voi găsi pe preteasă când ajung acasă. Mi-am pus epitrahilul și am făcut canonul Arhanghelilor. I-am implorat să-l lovească pe Satana care o necăjește pe preteasă și prin ea pe mine. Și ce minune! Când m-am întors acasă, preteasa m-a întâmpinat cerându-și iertare pentru toate câte a spus în seara aceea...”

Ne place sau nu, mai devreme sau mai târziu vom regreta dacă i-am oprit pe copiii noștri să meargă la mănăstire – asta dacă într-adevăr au avut chemare și nu a fost un capriciu de moment, provocat de cine știe ce eșec sentimental sau social. Pe cât de mult greșesc părinții care îi duc aproape cu forța pe copii la mănăstire, pentru a-i feri de ispitele din lume – și urmarea este că,, ajungând în mănăstire fără să aibă chemare, copiii batjocoresc haina monahală –, tot atât de mult greșesc părinții care se împotrivesc Dumnezeului Care îi cheamă pe tineri să ducă greaua dar minunata cruce a monahismului. Unii părinți regretă încăpățânarea de care au dat dovadă chiar din momentul în care copiii lor s-au călugărit. Alții

regretă peste câteva luni sau peste câțiva ani. Numai că cei care nu regretă până în ceasul morții s-ar putea să regrete în veșnicie. Pentru că, după ce s-au luptat din răsuputeri cu Dumnezeu, au ajuns la judecata Sa...

Voi încheia aici cuvântul despre părintele Dimitrie, rugându-vă pe fiecare dintre voi să vă dați seama cât de mare răspundere aveți pentru creșterea copiilor voștri... Vrem cu toți să trăim într-o lume mai curată, mai bună. Vrem să avem preoți cu viață sfântă, să avem creștini iubitori de Dumnezeu și de aproapele, ale căror virtuți să nu fie umbrite de cele ale păgânilor și ereticilor.

Să creștem noi cum trebuie mărturisitorii de mâine. Să nu așteptăm ca schimbarea să vină de la alții. Să vină de la noi. Să trăim noi înșine ca modele pentru copiii noștri, și mâine lumea va fi puțin mai frumoasă.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca pentru rugăciunile robului Său, prea cucernicul părinte Dimitrie Gagasthis, să trăim noi înșine ca niște făclii în mijlocul acestei lumi iubitoare de întuneric. Să ne ajute să ne ridicăm, ori de câte ori cădem în păcate. Să ne ajute să fie viața noastră o viață de dăruire, o viață de sfințenie. Numai atunci vom fi vrednici de numele de creștini. Să ajungem cu toții la această măsură. Amin.

2. O mărturie scrisă cu sânge și duh...

Trăim vremuri foarte grele. În numele libertății drepturilor celorlalți ni se cere să trecem

cu vederea cuvântul lui Hristos. Și ne întrebăm: Ce trebuie să facem? Suntem slabi, suntem neputincioși, dar în același timp suntem conștienți de faptul că în viața duhovnicească orice greșală poate fi fatală. Și ne întrebăm: Cum trebuie să ne mărturisim credința? Care este voia lui Dumnezeu cu noi? Ce așteaptă de la noi Cel Ce Se îngrijește de mântuirea noastră?

Avem trei variante: să păstrăm tăcerea, să acceptăm compromisurile sau să ne asumăm mărturisirea jertfelnică a credinței în Hristos. Dacă judecăm cu luare aminte, ne vom da seama că, de fapt, prima variantă e o acceptare tacită a celei de a doua. Cel care își propune să tacă va sfârși prin a se teme de adevăr. De multe ori tăcerea nu este o treaptă a curajului, ci a fricii. Sfinții Părinți nu au spus că trebuie să fim orbi față de apostazia care ne înconjoară.

Este adevărat însă că există și o tăcere înțeleaptă. Citim despre ea în viețile sfinților, care nu s-au rezept să meargă în fața prigonitorilor, ci au așteptat momentul potrivit pentru ca mărturisirea lor să aibă roade. Nu de puține ori Hristos Însuși li S-a arătat și le-a spus când anume venise acest moment. Numai că această tăcere însoțită de răbdare nu este provocată de frică, ci de dorința de a da mărturia potrivită la timpul potrivit.

Ne rămân deci două mari alegeri: ori acceptăm minciuna, ori mărturisim adevărul.

Ce să facem? Sunt unii creștini care spun din gură că ar vrea să dea mărturia cea bună, și tot ei recunosc că faptele lor spun cu totul altceva.

Este ușor să îi judecăm, considerându-ne mai buni decât ei. Dar suntem oare mai buni? E viața noastră o viață răstignită, sau nu?

Cum să Îl mărturisim mai bine pe Hristos? E firesc să ne punem această întrebare. Și tot la fel de firesc este să căutăm răspunsul nu în cărțile unor închipuiți mărturisitori creștini, ci în viețile celor care au cunoscut durerea mărturisirii.

De mare folos este citirea Vieților Sfinților. Sufletul prinde puteri citind despre eroismul acestor robi ai lui Dumnezeu ale căror fapte de vitejie le covârșesc pe cele ale celor mai „tari” eroi de filme hollywoodiene. Și totuși, ceva ne pune pe gânduri. Diferența foarte mare între condițiile în care avea loc mărturisirea credinței pe vremea lui Nero și a celor dimpreună cu el, și cele în care ar trebui să aibă loc în zilele noastre. Tocmai de aceea viețile sfinților care au pătit pentru Hristos în vremea diferitelor prigoane din secolul XX ne dau răspunsul de care aveam de fapt nevoie. În ei îi găsim pe frații noștri, pe vecinii noștri, pe cunoscuții noștri. Suntem pur și simplu vecini de bloc cu mucenicii din Rusia, din Serbia, din Georgia, din România și din celelalte părți ale lumii.

Nu e bine să ascultăm sfaturile înfierbântate ale celor care, fără să își fi biruit patimile, ne împing pe noi în rândurile din față pentru a primi cununa muceniei de la înaintemergătorii Antihristului. Plini de mândrie, de o demonică iubire de sine, acești sftnici se autopropun drept vase ale lui Hristos, prooroci ai Dumnezeului profetului Iona într-o lume care se aseamănă din ce

în ce mai mult cu o cetate Ninive care refuză pocăința.

Imaginea acestor falși prooroci este ironizată fidel în unele filme artistice. Nu însă pentru a-i feri pe oameni de ispita de a urma învățători mincinoși. Ci pentru a le inocula oamenilor ideea că mesajul acestora este în întregime mincinos. Adică pentru a-i orbi pe oameni printr-o metodă radical opusă: „educându-i” să ia în răs pe oricine spune că sfârșitul lumii este aproape. Nu ar fi exclus ca Hollywoodul să facă un film în care învățătorii mincinoși să fie chiar sfinții Bisericii, precum Sfântul Lavrentie de Cernigov sau Serafim de Virița, care au profețit despre apropierea Apocalipsei. Trebuie deci să fim atenți nu numai să nu cădem în plasele celor obsedați de venirea sfârșitului, ci și să nu cădem în cursa celor care vor să ne convingă de faptul că Dumnezeu este orb și nu vede că lumea se află pe marginea prăpastiei; iar diavolul se străduiește să îi facă vânt...

Ne punem deci problema: cum ar trebui să Îl mărturisim pe Hristos dacă va începe prigoana contra creștinilor?

Răspunsul potrivit îl putem afla vorbind cu pușinii bătrâni care mai trăiesc astăzi după ce din pricina numelui lui Hristos au fost prizoniți sau chiar au fost aruncați în lagăre și închisori de către comuniștii atei. Îl putem afla citind viețile lor, pline de fapte de curaj, pline de sevă duhovnicească. Sau îl putem afla citind chiar mărturiile acestor eroi ai credinței. Nu s-au păstrat multe, e adevărat. Eroii nu căutau să dea mărturie scrisă despre virtuțile lor, ci preferau să dea

mărturie vie, prin fapte care se întipăreau în ochii și în mințile privitorilor. Dar, atunci când din rânduiala lui Dumnezeu au așternut în scris câteva întâmplări, nu au făcut-o pentru a se lăuda posterității. Ci au făcut-o pentru a le dăruii urmașilor lor duhovnicești din puterea lor. Așa cum Sfântul Ilie i-a aruncat proorocului Elisei cojocul său.

Dar oare ce avem noi în plus ca să Îl mărturisim pe Hristos? Știm doar că în prigoana comunistă milioane de creștini s-au lepădat de credința lor. Nu oficial, cu declarație și semnătură cum că nu cred în El, ci faptic, refuzând să meargă la biserică de teama represaliilor, refuzând să se spovedească și să se împărtășească pentru a nu fi considerați retrograzi sau misticoizi. Și oare noi ne-am purta altfel în fața prigoanei?

Mai e încă un motiv de îngrijorare: aproape fiecare cunoaște măcar un preot sau a auzit de vreun preot care s-a purtat cu nevrednicie atunci când credința sa a fost pusă la încercare. Raționamentul pare simplu: dacă prigonitorii comuniști i-au băgat în închisori pe toți cei care se împotriveau ideologiei atee, înseamnă că cei care nu au trecut prin închisori au fost într-un fel sau altul acceptați tacit de către ateii pe care nu îi deranjau cu nimic, câtă vreme nu aveau curajul de a mărturisi jertfelnic Ortodoxia. (O astfel de generalizare este însă riscantă. În timpul prigoanei comuniste, Dumnezeu a avut robi care nu au cunoscut întunericul temnițelor sau al lagărelor și nici nu au murit mucenicește. Aceștia însă au

purtat crucea cea grea a muceniciei nesângeroase, prin rugăciune și nevoiește istovitoare.)

Nu ne este de nici un folos să privim la neputințele clericilor. Ne este mai de folos să ne ridicăm cugetele spre cei care au luat cununa mărturisirii. Spre cei care ne pot fi cu adevărat modele de curaj, răbdare și credință.

Părintele Dimitrie Gagasthis este unul dintre marii mărturisitori ai secolului XX. A trăit în Grecia, o țară pe care fiara comunistă a încercat să o cucerească. Astăzi, la început de secol XXI, în această țară comuniștii prind noi puteri. De exemplu, în mediul universitar, între studenți, cel mai puternic și cel mai activ curent este cel comunist. De aceea mărturia părintelui Dimitrie trebuie privită cu și mai multă atenție. Ea ne ajută să înțelegem căror puteri nevăzute le slujesc comuniștii. Dar nu numai atât: ne ajută să înțelegem modul în care lucrează și alți dușmani ai Bisericii. Care, chiar dacă se declară dușmani ai comuniștilor, nu sunt cu nimic mai buni decât aceștia. Și nici mai creștini...

Pe 22 februarie 1943, forțele de gherilă [pro-comuniste] au venit în satul nostru răspândind slogane patriotice. La început arătau ca niște sfinți, pentru a-i câștiga pe toți. De fapt, erau „lupi în blană de oaie”. Am fost și eu înșelat și i-am urmat. Le-am dat să mănânce, le-am dat haine etc. Totuși, chiar din primul moment de când am început să-i susținem, biserica Arhanghelilor

nu a mai vrut să mă primească. Chiar și când eram acolo, am simțit de undeva o presiune care mă îndemna să plec repede, ca și când cineva m-ar fi izgonit afară. Mi-am dat seama că păcătuisem și că eram izgonit din cauza păcatului, de aceea i-am rugat fierbinte pe Arhangheli să mă scape. În timp ce slujeam într-o duminică, înainte de Doxologie, mi-a trecut un gând prin minte, care îmi spunea că Biserica era amenințată de comunism și că trebuie să mă jertfesc pentru ea în acord cu Evanghelia: Îmi pun sufletul pentru oi (Ioan 10, 11). M-am hotărât să propovăduiesc împotriva comunismului. După ce am terminat Dumnezeiasca Liturghie, m-am dus către Arhangheli și le-am cerut să mă sprijine în marea luptă care era pe cale să înceapă. Frica m-a părăsit imediat...

În acea noapte am văzut în vis două armate strălucitoare de ofițeri greci, care mi-au adus mai multe bucăți de pâine spunându-mi: „Nu te teme! Suntem de partea ta. Nu ți se va întâmpla nimic. Uite, ia aceste pâini, pentru că ai o cale lungă de făcut – o cale grea, prăpăstioasă și de care nu poți scăpa ușor. Aceasta este cu siguranță calea spre biruință, dar îți va lua timp îndelungat. În orice primejdie, noi vom fi cu tine. Aceasta este adevărata cale către Dumnezeu!”

De atunci până acum, m-am hotărât să proclam cu toată puterea că comuniștii sunt dușmanii Bisericii, ai țării și ai familiei. Eu, să mă lepăd de Hristos? Niciodată! M-au chemat de trei ori la interogatoriu. Voiau să mă facă să mă răzgândesc și să-mi țin gura, așa cum făcuseră și alți preoți din ținutul nostru. Dar am stat pe poziție

și m-am rugat Arhanghelilor să mă ajute să-mi împlinesc misiunea. Nu am semnat declarația pe care o voiau. „Voi muri la datorie”, am spus. [...]

Când au văzut că nu mă răzgândesc, l-au convins pe episcopul Ioachim al Kozaniei să emită o hotărâre în septembrie 1943 prin care mă condamna de două ori la moarte. Le eram o adevărată pacoste – nu puteau realiza nimic în sat. Toți enoriașii mă ascultau pe mine, ca în fiecare situație dificilă, eu eram primul care mă aruncam în pericol de dragul lor, făcând tot ce puteam pentru a-i salva. Episcopul l-a trimis pe arhimandritul său, părintele Cosma, împreună cu cinci luptători de gherilă, pentru a isprăvi odată cu mine. Au sosit vineri, 1 octombrie 1943. Eram în pădure, tăind lemne pentru familie. La întoarcere, la marginea satului, am simțit un pericol. M-am dus direct acasă. Preoteasa mătura în tinda bisericii. I-am spus că am intrat în necaz. Îmi spuse că mă căutase un preot. Am fugit imediat la Arhangheli și i-am implorat să-l facă pe preot să renunțe la intențiile sale. În acea noapte nu apăruse nimeni. Am stat acasă și am așteptat. În dimineața următoare, în jurul orei 10, un ofițer de gherilă însoțit de doi inși au venit să mă ia. Le-am deschis și le-am spus: „Știi foarte bine ce mă așteaptă. Așteptați puțin, vă rog, mă întorc imediat”. Am aprins candela de la icoană, am stat și am cântat câteva imne, precum „De tine se bucură toată făptura, cea plină de dar...”, etc. După aceea, am chemat-o pe preoteasă și pe cele patru fete și le-am spus câteva cuvinte de mângâiere: „Ei bine, sunt pe calea muceniciei

mele. Domnul mă cheamă. Fie numele Lui binecuvântat! Voi primi mucenicia pentru Biserică”. A fost o despărțire dureroasă – cuvintele nu o pot descrie. Mișcat adânc, am plecat către locul de execuție.

Pe cale, am cerut să mi se acorde zece minute pentru a mă duce la Arhangheli. Voiam să mă rog lor pentru ultima dată și să-mi iau rămas bun. Mi-au acceptat cererea și au așteptat afară. Am intrat în locaș, am căzut în genunchi în fața icoanelor și m-am rugat Arhanghelilor din adâncul sufletului zicând următoarele cuvinte: „Dacă timpul meu nu a venit, scăpați-mă prin orice mijloace. Dacă totuși Domnul mă cheamă la mucenicie, fie binecuvântat. Numai rugați-vă Lui pentru mine ca să mă miluiască. Pentru că, om fiind, am păcătuit fie în cuvânt, fie în faptă”. De îndată ce am început canonul de pocăință zicând: „Binecuvântat este Dumnezeu nostru...”, am auzit o lovitură puternică în iconostas, iar icoana Arhanghelilor s-a mișcat, ca și cum mi-ar fi spus: „Nu te teme, suntem cu tine!”. Nu-mi amintesc ce-am spus; eram tulburat. Mi-am luat curaj și am ieșit afară, dar n-am văzut pe nimeni. În tot satul era numai rumoare, toată lumea alerga încolo și-ncoace. Nemții sosiseră pe neașteptate stabilindu-și avanposturile la marginea satului. Gherilele au dispărut. Apoi am strigat: Să învieze Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Săi și să fugă de la fața Lui cei ce-L urăsc pe El! (Ps. 68, 1). [...]

Ciobanii m-au dus la casa cea nouă a preotului. Era târziu în noapte, iar furtuna era tot

mai puternică. A ieșit afară de parcă era Ana sau Caiafa. A început să mă ridiculizeze. „Bine ai venit, eroul naționaliștilor!... Iată-l aici pe salvatorul națiunii și al Bisericii... Îi vezi pe toți preoții din jurul tău? Ei sunt cu noi! Avem de partea noastră mari oameni de știință și chiar și un episcop, și tu crezi încă, omule de nimic, că numai tu poți face ceva bun?”

M-a condus într-o cameră cu o podea murdară, oferindu-mi o piatră pe care să stau în loc de scaun. Apoi s-a apucat să-mi toarne tot felul de lucruri despre absurda lui propagandă într-o încercare de a mă converti. Mă rugam în gând tot timpul: „Dacă Dumnezeu este cu noi, cine e împotriva noastră?”

Îmi dădeam seama că nu mai am mult până la moarte. I-am spus: „Ascultă, părinte Nicolae, în seara aceasta voi muri sigur în casa ta, dar vreau să-ți reamintesc că ești un preot al Celui Preaînalt și că slujești Preacuratele Taine... Voi pleca din viața aceasta, dar o dată ce se va termina cu totul, tu vei sta înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor dând socoteală pentru mine și pentru familia mea”. A ieșit afară lăsându-mă singur în cameră. Nu era nici un foc pentru a mă usca, nici haine de schimb...

Stând pe piatră și așteptând ca moartea să vină în orice moment, m-am rugat în întuneric. Ceva mai târziu, am simțit o căldură înlăuntrul meu. Cu puterea lui Dumnezeu, m-am uscat tot. Fiindcă preotul nu m-a uscat, a făcut-o Dumnezeu... Cine este Dumnezeu, mare ca

Dumnezeul nostru, Singurul Care face minuni?
(Ps. 77, 13).

Părintele Nicolae s-a întors dimineață și m-a întrebat ironic cum îmi petrecusem noaptea. Spuse apoi „Nu te teme; am aranjat totul pentru tine. Du-te în satul tău și dă o declarație de părere de rău, spunând că vei colabora cu noi, și nu ți se va întâmpla nimic”. Preoteasa lui îmi aduse niște tăiței, atât de acri încât numai porcii îi puteau mânca. Am mâncat puțin – ce puteam să fac? – apoi am plecat... Cuvintele pe care mi le-a spus au rămas fără ecou; nu m-am răzgândit. „Voi muri la datorie”, spusei, îmi pun sufletul pentru oi (Ioan 10, 11).

M-am îndreptat către un alt sat din apropiere pentru a vedea un prieten, pe părintele Chrestos. Imediat ce m-a văzut, a alergat să mă strângă în brațe. A suspinat pentru starea în care eram și s-a oferit să aibă grijă de mine. Nu i-am cerut decât ceva de mâncare și un pahar de vin. Voia să-i povestesc o grămadă de lucruri, dar eram prea obosit. L-am părăsit cu cuvintele: „Suntem bucuroși să-L avem pe Hristos ca ajutor al nostru. Ține-te de datoria ta și nu te teme. Roagă-te și pentru mine, că nu știu unde mă voi sfârși”.

În cele din urmă am sosit în satul meu. Întâi m-am dus la biserica Celor mai Mari dintre Arhangheli pentru a mă ruga și a mă întări duhovnicește și să le mulțumesc pentru tot ce au făcut pentru mine – trebuia să fac acest lucru...

M-am dus apoi acasă. Am bătut ușor la ușă ca nu cumva să audă vreun vecin și să mă trădeze.

După puțin timp, preteasa și-a dat seama că eram eu și mi-a deschis ușa. Scena a fost foarte emoționantă – cuvintele nu o pot descrie. Eram mort și am înviat, pierdut eram și-am fost aflat (cf. Luca 15, 32), ca și fiul cel pierdut. M-a întrebat cum am reușit să supraviețuiesc, cum am trecut prin toate satele fără să fiu prins etc. I-am spus că „Dumnezeu este Viu, împărățește și păzește lumea!” „Știi, îmi spuse, astăzi au venit gherilele ca să ne ia proviziile și să ne închidă în casă pentru a muri de foame, dar nu s-au pus de acord între ei. Unul dintre ei spunea: «Preotul și-a ieșit din minți și a luat-o la sănătoasa prin munți, dar ce rău au făcut acești micuți pentru a muri?»; un altul spunea: «Nu i-a păsat nici de copii, nouă de ce să ne pese?»; un al treilea spunea: «Să lăsăm lucrurile așa cum sunt. Poate că se răzgândește și se întoarce. Numai să ai grijă, preteasă, să-l somezi să se întoarcă și să lucreze pentru partid...»”

M-a întrebat dacă mi-era foame. „Nu, spusei, am mâncat la casa preotului – slavă lui Dumnezeu. Acum vreau numai haine de schimb și să mă culc în șopronul nostru.” Îmi spuse: „Chiar că ți-ai ieșit din minți. Ai de gând să lupți singur? Nu-i vezi pe ceilalți preoți, care stau liniștiți în casele lor, se duc la treaba lor, mănâncă și beau cu familiile lor? Tot ce e pus deoparte pentru fiecare, e pus și pentru noi.” I-am spus: „Voi muri pentru Hristos! Nu voi fi niciodată comunist!”

Când mi-am schimbat hainele, s-a desprins o parte din piele de la piciorul stâng. S-a frecat de piatră în timp ce fugeam, dar, slavă lui Dumnezeu,

nu mi s-a întâmplat nimic... În noaptea următoare, a venit preoteasa și mi-a adus ceva de mâncare. Veniseră cu ea și doi prieteni evlavioși. Cu lacrimi în ochi, mi-au spus: „Părinte, în ce stare ai ajuns! Cât de mult suferi!” Le-am spus: „Hristos a suferit pentru noi, și noi trebuie să suferim pentru Hristos. Toată această mizerie și tot acest întuneric vor trece, în timp ce Biserica va străluci mai departe. Ei se vor ruina, dar cei care cred în Hristos vor trăi și vor împărăși...” Mi-au spus că tot satul plângea pentru mine ca să mă întorc. „Întotdeauna ne-a iubit ca un tată”, spuneau ei. „Nu a făcut rău nimănui! El ne este de folos, nu este o vătămare”.

Sătenii se duseră în dioceza Trikala pentru a afla despre mine. Secretarul le-a spus că, dacă vor cu adevărat să mă vadă din nou, trebuie să semneze o petiție prin care să declare că toți vor acest lucru și că îmi vor garanta viața. [...]

După câteva zile, gherilele s-au gândit să-mi ofere o funcție pentru a mă ademeni. Erau conștienți de popularitatea mea, dar erau și îndemnați de Satana să mă murdărească. Voiau să-mi asigure un cal și patru gărzi de corp pentru a merge prin sate să propovăduiesc comunismul. Cea mai satanică funcție!

Au venit în sat și au anunțat hotărârea. Sătenii s-au enervat. „Ce fel de treabă e asta, spuneți-ne? Ce aveți de gând cu preotul, nu-l lăsați în pace o dată? Îl veți nenoroci prin această funcție păgânească...” Am plecat către Arhangheli și i-am rugat fierbinte, zicându-le: „Ei vor să mă nimicească, dar voi să stați împotriva tuturor intrigilor lor!”

I-am întâlnit pe cale, iar ei mi-au dat să citesc un ordin scris. Am spus: „Ceea ce spunei aici nu pot să fac cu nici un chip. O asemenea treabă are nevoie de un om educat și experimentat. Și, oricum, am declarat deschis că vreau să mor ca un preot adevărat și nu ca un clown. Nu voi accepta slujba. Fie acum, fie mai târziu, sunt gata să mor pentru Hristos oricând veți voi!” Tot satul era de partea mea... Au plecat din nou cu mâna goală. Vezi cât de vie e credința noastră?

Pe 18 ianuarie 1944 două gherile mi-au adus o înștiințare de la Ioachim, episcopul Kozaniei, care îmi cerea să mă întâlnesc cu el în dimineața următoare la ora opt la Mănăstirea Preasfintei Doamne din Gorbovo. M-am rugat în genunchi toată noaptea Arhanghelilor, cerându-le să-l împiedice pe episcop să ajungă aici. Și ce minune! Ajungând la întâlnire, mi s-a spus că episcopul se îmbolnăvise și, prin urmare, nu putuse să vină. Avea o criză de diaree care nu-l lăsa să se miște nici un metru! Ce binecuvântare de la Domnul! Ce minune au lucrat Arhanghelii! Cuvintele de mulțumire pe care I le-am adresat lui Dumnezeu la întoarcere nu pot fi descrise. [...]

Pentru a mă pedepsi și a mă face să mă răzgândesc, gherilele mi-au luat toate hainele, astfel că nu mai aveam nimic de schimb. Au trimis de asemenea și diferiți preoți pentru a-i spune preotesei: „În mod sigur el nu este singurul preot care refuză comunismul! Nici noi nu-l vrem! Dar ce putem face? Acum le facem jocul și, de îndată ce situația se mai îndreaptă, pur și simplu uităm de

el!” Preoteasa mă bătea tot timpul la cap, dar eu o țineam pe a mea: „Nu, nu voi asculta de nimeni!”

În Vinerea Mare, 1944, doi preoți pro-comuniști au vizitat un sat din apropiere. Jucau cărți și mâncau ouă cu brânză. Femeile din sat au început să strige: „Vai! Ne va bate Dumnezeu! Ia te uită ce fac preoții într-o zi ca aceasta – Vinerea Mare!” Spuneau: „Acum avem de dat o luptă – nu e timp de astfel de lucruri!” Un alt preot mergea de colo-colo predicând în adunări: „Frontul gherilelor este al lui Hristos, iar membrii frontului sunt Apostolii lui Hristos! Așa cum mesajul lui Hristos a fost vestit peste tot, tot așa și mesajul frontului trebuie auzit până în cel mai îndepărtat cătun!”

Toate acestea m-au făcut să pornesc o nouă luptă. Nu-mi puteam găsi odihna. Numai rugăciunea neîncetată împreună cu acatistele pe care le rosteam regulat îmi dădeau putere și mângâiere. [...]

În februarie 1945, în ajunul lăsatului de sec de carne, comuniștii m-au chemat la ei și mi-au spus: „Mâine dimineață te vom pune pe un cal și vom merge împreună prin tot satul către Trikala pentru a participa la recrutare”. Am spus: „V-ați ieșit din minți? Mâine avem chiar și o cununie!” „Luăm și cununia cu noi”, spuseră ei, „E o vreme de mare nevoie!” M-am dus la Arhangheli și le-am zis: „Nu lăsați dușmanul să-și facă voia! Arătați acum o minune! Nu lăsați pe nimeni să meargă la recrutare!” Dimineață devreme, acei diavoli vicleni au început să bată clopotul și să cheme pe toți printr-un megafon ca să participe la recrutare.

Preoteasa veni să-mi spună că acești diavoli nu mă vor lăsa să slujesc astăzi! „Ce îngăduie Domnul” - spusei eu. Din biserica Arhanghelilor am coborât spre biserica parohială Sfântul Nicolae. Am vorbit cu ei la modul cel mai amabil. Le-am cerut să mă lase să slujesc. S-au oprit puțin, dar după un timp au început din nou. Le-am cerut să se dea jos din clopotniță, dar m-au luat în derâdere. Mișcat de o râvnă dumnezeiască, am terminat de zis „Slavă Tatălui...” și după ce cântărețul se apucase să citească cei șase Psalmi, am luat în mână un toiag de stejar și m-am dus la icoana Sfântului Nicolae. „Sfinte Nicolae – spusei - nu auzi ce se întâmplă afară? Nu mă lasă să slujesc! Sfinte Nicolae, tu l-ai lovit odinioară pe Arie. De ce ai făcut un astfel de lucru? Deoarece atunci când Sfântul Spiridon a luat cărămida și a sfărâmat-o pentru a aduce o dovadă în sprijinul dogmei Sfintei Treimi, cu un foc care se înălța, cu o apă care curgea și cu pământul rămas în mâini, vicleanul Arie a spus că era curată magie. În acel moment, Sfinte Nicolae, mișcat de o râvnă dumnezeiască, l-ai lovit pe Arie. Ai fost pus în temniță pentru aceasta, dar Hristos și Născătoarea de Dumnezeu te-au adus înapoi, ca pe unul ce avea dreptate... Acum, din partea mea, îi voi lovi pe acești diavoli unul câte unul și-i voi da jos din clopotniță! Eu le voi da bătaia, dar toată responsabilitatea pentru ceea ce mi se va întâmpla va fi a ta!” Am ieșit afară și am strigat la ei fără frică să se dea jos. Deveneam tot mai furios când am văzut steagul cu secera și ciocanul în piața satului și m-am repezit asupra lor, lovindu-i fără milă, unul câte unul. I-am dat pe toți jos; am

spart și megafonul. Nu prea mi-amintesc ce le-am spus. M-am întors în biserică, am dat slavă Sfântului Nicolae zicând: „Am lovit, Sfinte Nicolae! Situația este acum în mâinile tale: nu lăsa pe nimeni să meargă la Trikala!” Minunea a continuat. La recrutare s-au prezentat doar opt oameni. Am stat în biserică și am săvârșit Liturghia viu și nevătămat. Dau mărturie cu toată sinceritatea: „Nu mi-au replicat cu nici un cuvânt – harul Sfântului Nicolae și al Arhanghelilor nu i-a lăsat să facă nimic! Dacă Dumnezeu este cu noi, cine va sta împotriva noastră?”

Pe 20 octombrie 1945, duminică dimineața, la puțin timp după ce am bătut clopotul, trupele de gherilă au încercuit satul. Un detașament de naționaliști își făcuse tabăra în satul nostru voind să ne distrugă pe toți. Tocmai intrasem în biserică. Auzind toată agitația, mi-am făcut cruce, am cerut ajutorul Sfântului Nicolae și am fugit rapid. Au tras în mine cu puștile, dar nu m-a atins nici un glonț. M-am îndreptat către alt sat în care se afla armata naționalistă. La scurtă vreme după aceea m-au ajuns optsprezece călăreți. Gloanțele au pătruns prin sutană, dar nu prin mine... M-au înconjurat la aproape cincizeci de metri și au strigat: „Unde ai de gând să te duci, diavol bărbos, eh?” (M-au înjurat foarte urât.) Mi-am ridicat mâinile către cer și am strigat din adâncul sufletului: „Arhanghele Mihail, sunt în primejdie, salvează-mă!” Și iată, mare minune: Arhanghelul Mihail a apărut ca un fulger! Pe șeful lor l-a aruncat jos de pe cal, tăindu-i cu sabia curelele de

la șa. Șeful și-a frânt șira spinării, timp în care ceilalți zece au înghețat pe loc. În cele din urmă, unul dintre ei mi-a spus: „Iartă-ne, păstorul nostru, du-te pe calea ta! Ai dobândit păzitori puternici!” „Îți mulțumesc” - spusei eu. I-am iertat și m-am rugat lui Dumnezeu să-i lumineze ca să se poată pocăi și să devină oameni buni. „Întotdeauna să graiți adevărul - le spusei eu - și Dumnezeu să fie ajutorul vostru!”

Mărturia părintelui Dimitrie nu are nevoie de laude. Și-a primit deja răsplata de la Hristos. Noi însă avem nevoie să luăm aminte la ea, pentru că multe dintre detaliile tabloului zugrăvit de părintele Dimitrie se pot observa și în tabloul vieții de astăzi. Unele apar chiar ca niște constante în istoria Bisericii creștine, încă din cele mai vechi timpuri. „Frontul gherilelor este al lui Hristos, iar membrii frontului sunt Apostolii lui Hristos! Așa cum mesajul lui Hristos a fost vestit peste tot, tot așa și mesajul frontului trebuie auzit până în cel mai îndepărtat cătun!” Porunca dată sfinților apostoli, de a propovădui Evanghelia în toată lumea, a fost răstălmăcită de către slujitorii diavolului: aceștia au vrut ca mărturia care să cucerească lumea să fie una mincinoasă. Cu câtă putere s-au luptat ereticii să împrăștie rătăcirile lor... Și iată că apar acești noi eretici care unesc Biserica lui Hristos cu un partid politic ai cărui întâi stătători au mucenicit zeci de mii de creștini. Care consideră că idealurile

comuniste își găsesc ecourile în paginile Evangheliei.

Dacă ideea aceasta nu și-ar fi găsit susținători, nu ar fi meritat atenție. Totuși, nu numai că oamenii slabi în credință s-au lăsat seduși de ea (de fapt înșelarea lor era previzibilă), ci chiar unii slujitori ai Bisericii au devenit propagatori ai ei. Este adevărat, unii au făcut-o de frică, alții din dorința de a fi sprijiniți de către comuniști, alții pentru că nu vroiau să iasă în evidență rupându-se de poziția pe care se aflau cei apropiați lor. Unii erau conștienți de faptul că ideologia comunistă e mincinoasă, că nu poate fi legată de adevărul lui Hristos, dar preferau să nu își facă publice punctele de vedere.

Mai trăiau prin Grecia și alți părinți mărturisitori, numai că în regiunea în care trăia părintele toți se lăsaseră ademeniți de otrava comunistă. Este trist, dar soția părintelui Dimitrie îi reproșa că este singur, în timp ce toți ceilalți clerici reușiseră ca prin compromisuri mai mici sau mai mari să pactizeze cu comuniștii. Oare nu era mai simplu ca și părintele Dimitrie să facă același pas? Și totuși, în timp ce atâția alții trăiau în nepăsare, părintele Dimitrie simțea cum credința sa era supusă marelui examen: „Voi muri pentru Hristos! Nu voi fi niciodată comunist!”

Situațiile prin care a trecut părintele Dimitrie se vor regăsi în vremurile de pe urmă, când mărturisitorii vor fi atât de puțini încât vor avea impresia că sunt singuri. Părintele Dimitrie, curajos ca un cavaler în fața unui balaur, a luptat cu toate puterile sale. Și a biruit.

Oamenii se mulțumesc să judece păcatele preoților și ale episcopilor, și duc o viață păcătoasă. Ce s-ar fi întâmplat oare dacă părintele, aflând că episcopul Ioachim al Kozaniei își trimisese arhimandritul împreună cu alți cinci ucigași ca să îl omoare, s-ar fi lăsat biruit de gândurile drăcești și ar fi spus că Dumnezeu a părăsit Biserica? Ce Biserică este aceea în care un ierarh plănuiește uciderea unui mărturisitor? Cum să fie această Biserică Trupul lui Hristos? Ce părtășie are o crimă cu sfințenia?

Evident, nici una. Dar părintele Dimitrie a trecut cu vederea scăderile ierarhului său, ca și ale celorlalți clerici care făcuseră compromisuri cu comuniștii. El și-a văzut de slujirea sa, fără să se lase influențat de greșelile altora. Trebuie să luăm aminte însă la faptul că, atunci când dușmanii lui Hristos vor să se dea drept prieteni ai creștinilor, caută să atragă de partea lor preoți și episcopi care să le țină partea. „Îi vezi pe toți preoții din jurul tău? Ei sunt cu noi! Avem de partea noastră mari oameni de știință și chiar și un episcop, și tu crezi încă, omule de nimic, că numai tu poți face ceva bun?”

Și iată că adevărul era de partea acestui *om de nimic*, și nu a puternicilor care se lăsaseră înșelați de diavol. Acest *om de nimic* a luptat din toate puterile pentru mărturisirea lui Hristos. Și, atunci când s-a aflat în fața morții, a rostit acele cuvinte care par scoase din vechile scrieri hagiografice despre mucenici: „Sunt pe calea muceniei mele. Domnul mă cheamă. Fie numele Lui binecuvântat! Voi primi mucenicia pentru

Biserică”. Și atunci, cine era mai puternic, fricoșii care se lepădaseră sau el, care nu se temea de moarte?... Întrebarea nu are nevoie de răspuns. Este ea însăși un răspuns.

Dacă Biserica ar fi avut numai episcopi care să condamne mărturisitorii la moarte și numai preoți asemeni celor care mâncau brânză și jucau cărți în acea Vineri din Săptămâna Patimilor, porțile iadului ar fi biruit-o. Numai că o Biserică îngenuncheată nu poate fi a lui Hristos. Dar Biserica a avut cete de mucenici preoți și ierarhi. Numai dacă ne uităm la canonizările făcute în ultima vreme de Biserica Rusă, vom găsi destule exemple... Slavă lui Dumnezeu!

Cineva ar putea spune: dar oare de ce părintele Dimitrie a cutezat să îi bată pe comuniști cu toiagul? Oare Hristos nu ne-a învățat să îi iubim pe vrăjmașii noștri? Dacă părintele nu avea iubire pentru vrăjmași, atunci cum ajunsese la mari măsuri de sfințenie?

Trebuie să facem o deosebire între dușmanii noștri și dușmanii lui Hristos. Când dușmanii ne batjocoresc, ne prigonesc, ne defaimă, trebuie să îi iertăm și să ne rugăm pentru ei. (Părintele Dimitrie chiar l-a ajutat să rămână în viață pe unul dintre cei care semnaseră condamnarea lui la moarte și care după o vreme se afla el însuși în fața morții.) Dar când e vorba de batjocorirea Sfintei Biserici, atunci putem fi fermi în mărturisirea credinței noastre. Preoții ortodocși nu aveau datoria să pună mâna pe arme atunci când prigonitorii îi împiedicau să săvârșească sfintele slujbe. (Biserica nu trebuie transformată în detașament de gherilă, în care

preoții să fie un soi de *Rambo* locali.) Dar fiecare dintre ei avea datoria să stea împotriva acestor prigonitori, folosindu-se de sabia cuvântului.

Ar fi multe de spus pe marginea mărturiei date de părintele Dimitrie. Chiar numai lupta de durată pe care a dus-o cu soția sa, care îl îndemna să accepte compromisul cu comuniștii, putea fi descrisă într-un articol întreg. Eu nu încerc însă să fac tâlcuiri pe marginea unui text care are o valoare apropiată de cele din martirologiile Bisericii primare. am încercat doar să surprind anumite idei care m-au frământat citind și recitind cuvintele părintelui Dimitrie.

Foarte mult m-a impresionat și faptul că aceeași preoteasă, care în tinerețe îl sfătuia să facă lucruri potrivnice lui Dumnezeu, spre sfârșitul vieții îl ajuta într-un mod aparte pe părintele Dimitrie (care cu o răbdare mucenicească suferea dureri groaznice pe patul de spital): „Am de partea mea un colaborator – preoteasa – care are grijă de mine și mă ușurează cu răspunsul *Doamne miluiește*. Sunt foarte emoționat de acest lucru, că am pe cineva care-mi stă alături, îndeosebi în rugăciune. Mă întreb, așa ca niște neînvățați cum suntem amândoi, dacă această lucrare a noastră este bineplăcută lui Dumnezeu. [...] Treaba merge bine, fără piedici. Cât de bine s-a îndreptat totul cu ajutorul lui Dumnezeu, al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și al Arhanghelilor! Durerea își va face treaba ei, eu pe a mea. De îndată ce-mi voi termina rugăciunea cu epitrahilul pe mine, voi lua mătaniile... E o lucrare fără sfârșit... Preoteasa are grijă de mine fără să se plângă. De îndată ce

termină de făcut mâncarea, ia mățaniile... Bucurie dumnezeiască, binecuvântarea lui Dumnezeu!”

Să ne ajute și pe noi bunul Dumnezeu să avem parte de pocăința de care a avut parte această preteasă. Și, dacă prin viața noastră am amărât într-un fel sau altul pe vreunul dintre cei care ne-au sfătuit să ducem o viață de rugăciune și nevoiță - fie că este vorba de cunoștințe, soți, soții, părinți, socri sau alte rude, și fie că este vorba poate chiar de copiii noștri - să încercăm să schimbăm lucrurile. Și așa cum preteasa i-a devenit părintelui din prigonitor sprijinitor, tot așa să fim și noi sprijinitori ai celor care se luptă pentru binele Bisericii lui Hristos.

Nu ne este ușor. Ne e greu, da, ne este foarte greu. Dar asta e singura noastră cale de mântuire...

3. Însemnări pe marginea unei cărți

Citind viața părintelui Dimitrie Gagastathis, am fost impresionat de câteva din cuvintele acestui om luminat de Dumnezeu. Le-am copiat și am scris câteva rânduri pe marginea lor...

Am văzut multe lucruri în viața mea, unul dintre ele fiind acela că rugăciunile, canoanele și dumnezeieștile Liturghii i-au făcut pe mulți să se întoarcă în staulul Bisericii.

Ne plângem că lumea se îndepărtează de Biserică. Asistăm neputincioși la această apostazie, și ne supărăm că cercul se strânge din ce în ce mai tare în jurul nostru. Ce e de făcut? Părintele

Dimitrie arată clar: rugăciunea este o lucrare prin care putem să îi ajutăm pe ceilalți. Nu se întorc ceilalți spre Dumnezeu? Poate că nu ne-am rugat lui Dumnezeu destul pentru ei. Nu se întorc ceilalți spre Dumnezeu? Poate că nu am știut să Îl mărturisim pe Dumnezeu în fața lor, prin cuvintele și mai ales prin faptele noastre...

Când prelații altor biserici au venit în Trikala, la început m-am dus doar să-i văd, dar apoi mi-am zis: „Părinte Dimitrie, pleacă imediat de aici și nici măcar nu privi înapoi...”. Nu trebuie să-i acceptăm. Urmez acest principiu de mulți ani. A fost cam nepoliticos din partea mea. Dar e mai bine să te pui bine cu Dumnezeu decât cu oamenii...

În relația cu „preoții” celorlalte confesiuni, părintele Dimitrie a avut o poziție nepolitică. Dacă ar fi trăit astăzi, ar fi fost etichetat drept fundamentalist sau extremist. De ce s-a purtat așa acest om a cărui inimă era plină de dragoste pentru toată făptura, a cărui inimă îi cuprindea până și pe cei care îi doreau moartea? Răspunsul nu e deloc original. Îl găsim mărturisit de atâtea ori atât de marii sfinți ai Bisericii, cât și de cuvioșii vremurilor noastre: decât să Îl superi pe Dumnezeu, e mai bine să îi superi pe oamenii care nu Îl cunosc pe Dumnezeu. Și, crezând că slujesc adevărului, de fapt sunt amăgiți de minciună... Lipsa de politețe a părintelui Dimitrie trebuie deci înțeleasă ca o virtute...

Este cumplit. Oamenii de aici au părăsit biserica, ducându-se în duminici să lucreze la câmp - să adune bumbac... Câmpiile sunt pline, iar bisericile sunt goale. Umblă după aur [în gr. chrisos] și nu după Hristos.

Câte duminici am pierdut până acum în deșertăciuni?... Suntem ca fariseii care înțelegeau legea după cum le convenea. Și ce facem acum? Nu vorbesc despre cei care muncesc duminicile, pentru că, dacă ar fugi la biserică, ar fi concediați. (Pe aceștia parcă dinadins diavolul îi împiedică să își găsească un alt loc de muncă; deși, la drept vorbind, mulți dintre acești creștini acceptă serviciile la care lucrează și duminicile nu pentru că altfel le-ar muri copiii de foame sau pentru că nu ar avea cum să se întrețină, ci pentru că de fapt iubesc mai mult un gram de aur decât un moment de rugăciune...).

Fugim de muncă duminica, nu cumva să Îl supărăm pe Dumnezeu, și, după ce venim de la biserică, deschidem televizorul și ne pierdem timpul „odihnindu-ne”. Vedem și lucruri care ne smintesc, vedem și imagini păcătoase, dar ne mândrim că nu muncim. Nu cumva stând la televizor și privind deșertăciuni suntem asemenea celor care mergeau la cules de bumbac? Sau poate că față de noi aceștia sunt virtuoși...

În timpul Postului Mare, inspectorul școlar din districtul nostru ne-a vizitat satul, iar preotul din sat a fript un miel pentru a-i mulțumi cumva. Iată cum dă râmăm Biserica. El a zis așa:

„Mulțumește și mănâncă!” Dumnezeu să aibă milă de noi...

Am auzit și fapte mult mai smintitoare prin care anumiți slujitori ai altarului au încercat să facă pe placul stăpânilor lumii acesteia - „pentru a le mulțumi cumva”... Am auzit și pe mulți luându-le apărarea, pe motiv că e greu să mai rezisti astăzi fără să faci compromisuri. Și e mai bine să faci un compromis mai mic decât unul mai mare. O astfel de perspectivă exclude însă faptul că Dumnezeu ne dă posibilitatea să ne purtăm creștinește oricât de mari ar fi ispitele din fața noastră. Și, excluzând această perspectivă, dăruim Biserica. Fie că vrem, fie că nu...

Îmi cereți să vă însoțesc în excursie. Problema e câți din ei vor fi pelerini și câți vor fi turiști și spectatori – se poate ca cele de pe urmă... să se facă mai rele ca cele dintâi (Matei 12, 45)... Femeile fumează, au buzele rujate, etc... Cu astfel de oameni eu nu merg.

Dacă preoții care organizează pelerinaje ar pune condiții morale celor care au intenția de a merge împreună cu ei, atunci grupurile de pelerini ar fi mult mai mici. Oare faptul că unele femei fumează și se rujează este suficient pentru ca un părinte de talia părintelui Dimitrie să refuze să ia parte la un pelerinaj alături de ele? Cine este el ca să îi judece pe alții?

Și totuși... sunt multe grupuri de pelerini care vin prin mănăstiri și produc sminteală (și dacă nu ar mai fi atâția „pelerini” care să le smintească pe maici sau închinătoare necuviincioase care să îi

smintească pe călugări, nu ar mai fi tot atâta cădere prin mănăstiri...); preotul care își asumă riscul de a le însoți se face părtaș păcatului lor. Și ce e de făcut? Să meargă în pelerinaje numai oameni sfinți? Nu, în nici un caz. Dar cei care merg în pelerinaje să fie conștienți de faptul că, așa cum împărtășania le este spre osândă celor care o primesc fără să se pocăiască, la fel și un pelerinaj le poate fi spre osândă celor care batjocoresc „cetățile lui Dumnezeu”...

De altfel, Sfântul Ioan Maximovici nici nu le lăsa pe femeile rujate să sărute icoanele. Câtă vreme o femeie vine la biserică pregătită să atragă privirile bărbaților, ce legătură are ea cu Maica Domnului, Pururea Fecioara? Iar dacă vine ca să Îl afle pe Dumnezeu, de ce se gătește într-un fel în care nu Îi place Domnului?

Tinerii, fete și băieți, au luat-o razna și astfel nu vor putea nici să audă, nici să vadă, în vreme ce nimeni nu se ostenește să-i oprească. Și totuși, cum ar putea s-o facă cineva, când și cei mari merg spre mai rău?...

„Tineretul păcătuiește... Vai de el...” – spunem, de multe ori, pentru că este ușor să aruncăm cu pietre în cei care fac păcate pe care noi nu le-am făcut (sau poate am și uitat că le-am făcut). Și este și mai ușor să aruncăm cu pietre în cei care fac păcate pe care și noi le-am face, dacă am avea prilejul... Problema mare este că în loc să ne ostenim să îi oprim, nu facem altceva decât să fim martori ai căderii lor. Fără să ne dăm seama că prin lipsa noastră de dragoste suntem părtași

păcatelor lor. Și, mai mult încă: cei care ar trebui să le ofere tinerilor pilde de virtute de multe ori le oferă pilde de fățarnicie, de egoism, de răutate, de orice, numai de virtute nu. Uneori cei mari sunt chiar mai păcătoși decât tinerii pe care îi judecă. Și atunci, cum să se ridice tinerii?...

Numai harul dumnezeiesc mă va ajuta. Trebuie să rămân ținut la pat – nu e ușor să faci aur! Nu vreau să supăr nici un sfânt – pur și simplu nu am dreptul. N-au suferit ei destul, Sfântul Gheorghe, Sfântul Dimitrie și ceilalți? Nici pe Dumnezeu nu-L mai rog să mă vindece. Iubitul meu Arhanghel m-a asigurat de aceasta spunându-mi: „Părinte Dimitrie, eu sunt cel ce te-am apărât și te-am ajutat întotdeauna. Dar acum nu te mai pot ajuta...” „Mulțumesc, copilul meu - am spus eu -, știu că nu putem continua prin a cere amânări la nesfârșit.”

Oare noi vom ajunge să avem atâta credință? Ne place să spunem că suntem creștini, dar când suntem pironiți pe crucea durerii, fie în necazuri, boală sau din alte motive, cârtim. Și așa pierdem cununa...

Atât clerul, cât și oamenii de astăzi și-au pierdut duhovnicia. Vorbesc neîncetat despre chestiuni materiale și politice.

Diferiți oameni care ocupă poziții sociale înalte vorbesc despre faptul că astăzi Ortodoxia ar trebui să sufere un „aggiornamento”, să iasă din închistare și să își mai strunjească punctul de vedere. Episcopii, clericii și mirenii care evadează

din închistarea dogmatică a Bisericii sunt priviți ca oameni model, care exprimă noua sfințenie, varianta modernistă a sfințeniei. Ce atâta preocupare pentru dobândirea raiului, când problemele politice sunt mult mai aproape de noi? Ce atâta luptă pentru sfințirea sufletului, când în loc de nevoiță iubim lenevia, în loc de ascultare de Dumnezeu iubim libertatea pătimașă?

Oamenii, fie ei clerici sau mireni, vorbesc despre subiectele pe care le macină în mințile și în inimile lor. Nu e de mirare atunci că sfințenia lor e îndoielnică. Totuși, cine poate să îi judece? Numai Dumnezeu, sau sfinții prin care vorbește Dumnezeu. Și părintele Dimitrie Gagastathis este un astfel de glas binecuvântat. Dar glasul său nu a fost pe placul multora dintre cei care se simțeau muștrați de el...

Vorbind despre părintele Dimitrie, cunoscutul stareț athonit Emilian - de la Sfânta Mănăstire Simonos Petras - întreba retoric: „să mai pomenim oare și miile de prilejuri de mucenicie și prigoniri prin care a trecut? ... Chiar și mâinile preoților cu care obișnuia să liturghisească erau gata să-i ia viața”. De ce? Pentru că el nu vroia să amestece lumina lui Hristos cu întunericul minciunii, curăția virtuții cu murdăria compromisurilor.

(Părintele nu susținea ideea eretică potrivit căreia, pentru păcatele lor, clericii își pierd puterea de a săvârși Sfintele Taine. Ci spunea că, deși au acest har, nu se poartă cu vrednicia cuvenită. Și atunci darul, în loc să îi învrednicească de cunună, îi învrednicește de osândă...)

Să ținem minte verdictul părintelui: „ne-am pierdut duhovnicia...”.

Suntem slabi, suntem neputincioși, suntem... Cum suntem? Așa cum vrem să fim. Nu suntem predestinați nici să fim lași, nici să fim păcătoși, nici să fim răi. Dimpotrivă, Dumnezeu ne trimite harul Său pentru a duce o viață de sfințenie. Lupta e grea, desigur. Dar și robii lui Hristos sunt puternici. Părintele Dimitrie ne vorbește și ne cere să fim eroi ai lui Hristos, mai eroi decât eroii din filme, decât eroii din romane, decât eroii din cărțile de istorie. Să fim eroi, așa cum a fost și părintele Dimitrie. Să fim urmași ai păstorului David, care l-a biruit pe Goliat. Pentru că, ne place sau nu, din ce în ce mai mulți urmași ai lui Goliat se arată la orizont. Și trebuie să le stea cineva împotrivă...

Despre viața părintelui Constantin, „calul lui Dumnezeu”

Rândurile de mai jos sunt o încercare de răspuns la întrebarea: „Ce să fac ca să nu mă mai tulbur când sunt date în vileag anumite căderi ale preoților?”

Este omenește să judecăm. Parcă ne stă în sânge să îi judecăm pe ceilalți. Dar, chiar dacă este omenește, nu este creștinește. Cu toate acestea, unii oameni cad în patima judecării.

Atunci când cei judecați sunt preoții, căderea este mai mare. Pentru că diavolul se luptă din răspuțeri să îi convingă pe creștini să păcătuiască, amăgindu-i cu ideea că au dispărut oamenii cu viață curată, șoptindu-le că, dacă păstorii înșiși au abandonat războiul duhovnicesc, păstoriții trebuie să se predea. Pentru a-i convinge să cedeze, diavolii nu se sfiesc să se folosească și de profețiile anumitor sfinți și cuvioși conform cărora, în vremurile de pe urmă, mulți păstori își vor sminti turma.

Nu încerc să pun la îndoială aceste profeții. Dar caut să văd de ce anume au fost rostite. Niciodată robii lui Dumnezeu nu au profețit ceva pentru ca, prin profețiile lor, să facă rău Bisericii. În cazul asupra căruia ne-am oprit, ei nu au profețit ca să îi sperie pe creștinii care vor trăi în vremurile

de pe urmă și nici ca să îi înfricoșeze pe preoții din acele vremuri, împingându-i în prăpastia deznădejzii.

Dumnezeu le-a descoperit unor cuvioși faptul că la sfârșitul vremurilor credința se va împuțina și în rândul slujitorilor altarului tocmai pentru a-i pregăti sufletește pe creștinii din acele vremuri să nu se smintească de căderile preoților, ci, oricât de tare ar cădea aceia, ei să rămână tari în credință.

Repet încă o dată ideea că profețiile legate de scăderile duhovnicești ale clericilor din vremurile de pe urmă au fost făcute pentru întărirea duhovnicească a creștinilor din acele vremuri, nu pentru înspăimântarea lor.

Este lesne de înțeles că procesul de slăbire a viețuirii duhovnicești este un proces de durată, fie că este vorba de clerici, fie că este vorba de mireni. Și este lesne de înțeles că, în fiecare dintre etapele intermediare, adierea pierzaniei se va putea simți din ce în ce mai clar (variațiile în sens contrar fiind ne semnificative). Cu cât sfârșitul lumii va fi mai aproape, cu atât sminteala va fi mai mare.

Diavolul va profita din ce în ce mai mult de faptul că slăbiciunile preoților sunt un motiv de sminteală. De aceea, pentru a-i îndepărta pe oameni de Biserică, va amesteca anumite fapte adevărate cu minciuni bine ticluite.

Oamenii nu trebuie să se lase smintiți. Ei trebuie să știe că, până la sfârșitul lumii, sfinții nu vor lipsi din Biserică. Deși se vor găsi din ce în ce mai greu păstori duhovnicești, totuși, cine va vrea să găsească povățuire va găsi.

La întrebarea „Ce să fac ca să nu mă mai tulbur când sunt date în vileag anumite căderi ale preoților?” există mai multe răspunsuri. Unul dintre ele este acesta: cu cât diavolul îți aduce înaintea ochilor sau a minții sminteli mai mari, cu atât să cauți să îți îndrepti atenția spre robii adevărați ai lui Dumnezeu.

Cu cât sunt mai defăimați monahii și ieromonahii, cu atât mă gândesc mai mult la părintele Sofronie de la Essex, la părintele Filothei Zervakos, la părintele Iustin Popovici, la părintele Paisie Olaru și la părintele Paisie Aghioritul, la părintele Benedict Ghiuș sau la părintele Serafim Rose. Numele lor au intrat în inima mea nu numai pentru că îi pomenesc la rugăciune, ci mai ales pentru că, într-un fel sau altul, mi-au înfrumusețat viața, mi-au hrănit inima.

Același lucru se întâmplă și când presa face reclamă anumitor căderi (reale sau nu, nu am de unde ști) ale preoților de mir: mă gândesc imediat la părinții mai deosebiți pe care i-am cunoscut, la cei despre care am citit sau despre care am auzit vorbindu-se.

Știm că învățătura Bisericii este clară: oricât de păcătos ar fi un preot, câtă vreme nu este eretic, are puterea de a săvârși Sfintele Taine. Nu încerc să mai adaug alte motive pentru care nu trebuie să fie judecați preoții. Dar încerc să îți întind o mână de ajutor, tocmai pentru că îmi dau seama cât de greu este uneori să nu cazi în păcatul judecării clericilor.

Tocmai de aceea îți voi reproduce câteva rânduri dintr-o minunată viață de sfânt (care nu a

fost canonizat), din viața unui părinte care a trăit în România secolului trecut: părintele Constantin Gheorghiu. Iată câteva pasaje din cartea *Tatăl meu, preotul care s-a urcat la cer*, scrisă de părintele Virgil Gheorghiu, fiul părintelui Constantin:

„Cu timpul mi-am explicat de ce anume în ochii tatălui meu era mai degrabă o icoană – adică o făptură cerească – decât un locuitor al pământului.

Explicația era foarte simplă. Toată lumea știe că slujitorii desăvârșiți, servitorii autentici, cei care slujesc în locuințele împărătești și trăiesc tot timpul în intimitatea marilor domni, sfârșesc prin a-i imita. După un anume timp, toți valeții castelelor și ai marilor case princiare imită vocea, intonația, cuvintele, gesturile și obiceiurile stăpânilor lor. Orice servitor credincios ajunge în chip automat, chiar fără să vrea, un imitator al stăpânului său. În toate. Un servitor fidel se identifică până-acolo cu stăpânul său, încât devine umbra lui, semănându-i în toate și urmându-l pretutindeni.

E ceea ce s-a întâmplat și cu sârmanul meu tată, slujitorul credincios al lui Dumnezeu. Privirea sa îngerească, glasul său ceresc și dulce, mersul său imaterial, ca un zbor de îngeri, toate aceste lucruri făceau din el mai degrabă o făptură cerească decât pământească, pentru că acestea sunt însușirile lui Dumnezeu. Ale Stăpânului său. Căci tatăl meu își petrecea toată ziua împreună cu Stăpânul său. Tatăl meu se deștepta în prezența lui Dumnezeu, se culca în prezența lui Dumnezeu. Mânca în prezența lui Dumnezeu. Nu avea pe pământ o altă grijă decât să slujească Stăpânului

său. Nu avea problemele sale, părerile lui, treburile sale. N-avea decât părerile lui Dumnezeu, gândurile lui Dumnezeu, și nu lucra decât ceea ce Dumnezeu îi porunca să facă. Era ceva normal. Nici un servitor credincios nu are ocupații personale; lucrează doar pentru stăpânul său. [...]

Tatăl meu fiind născut slujitor în cer, și toți înaintașii săi fiind slujitori în cer rezidiți pe pământ – în Biserică -, era cât se poate de firesc ca ei să uite puțin câte puțin felul de a fi al pământului și să adopte felul de a fi, limba și obiceiurile cerului. Tatăl meu și toți strămoșii săi erau mereu îmbrăcați în ținută de serviciu. Aveau de asemenea obiceiurile, limba, gesturile slujirii lor. Se comportau în toată vremea exact așa cum se comportau când se aflau în fața Stăpânului lor, în locuința Acestuia, în lăcașul sfânt, adică în cer. Tatăl meu imita – cum este firesc pentru orice om – nu numai pe Stăpânul său, care e Dumnezeu, dar și pe împreună-slujitorii săi, care sunt arhanghelii, îngerii, heruvimii, serafimii, sfinții, mucenicii, mărturisitorii, dascălii Bisericii, și proorocii. Toată vremea era împreună cu ei.”⁹

Nu cred că există vreun creștin ortodox a cărui inimă să nu fie pătrunsă de emoție la citirea unei asemenea mărturii...

Când diavolul încearcă să ne smintească, zăpăcindu-ne cu diferite căderi ale clericilor, ar fi bine să ne aducem aminte că, nu departe de vremea

⁹ Părintele Virgil Gheorghiu, *Tatăl meu, preotul care s-a urcat la cer*, Editura Deisis, Sibiu, 1998, pp. 26-29.

noastră, a trăit ca un sfânt părintele Constantin Gheorghiu.

Când am citit pentru prima dată cartea despre el, mi s-a părut că citesc din Evanghelie. Mi s-a părut că lumea în care se mișca și pe care o respira părintele Constantin e o lume diferită de cea în care trăiesc eu: parcă aș fi citit despre o altă civilizație, parcă nu aș fi citit despre oameni ca mine. Asta pentru că părintele Constantin a răspuns la chemarea Evangheliei cu toată ființa sa.

Una dintre cele mai frumoase idei pe care le-am aflat de la părintele Iustin Popovici este că fiecare dintre Viețile Sfinților este de fapt o viață a lui Hristos, că atât de mult trăiește Hristos în sfinți, încât fiecare viață de sfânt este o Evanghelie.

Citind viața părintelui Constantin, am simțit aceasta. Părintele Iustin Popovici prezentase teoria. Pentru mine, citirea vieții părintelui Constantin a fost cea mai clară întrupare a acestei teorii, a fost prilejul de a simți ceea ce am aflat expus în scrierile avvei Iustin.

„«Eu sunt calul lui Iisus Hristos. Dumnezeu încalecă pe mine ca pe un cal...». Era chiar așa. Nu era un cuvânt de răs, cum credeam noi când eram mici. Tatăl meu ducea Trupul și Sângele lui Dumnezeu așa cum un cal își duce cavalerul. Pretutindeni. Zi și noapte. Dumnezeu mergea călare pe umerii tatălui meu, tot timpul, până în adâncul pădurilor negre de brad și până în inima tăcută a munților sălbatici.”¹⁰

¹⁰ Idem, p. 100.

Despre îndumnezeirea omului s-au scris sute de studii și articole, dar puține dintre ele au fost în stare să surprindă atât de frumos unirea omului cu Dumnezeu cum a făcut-o părintele Constantin, „calul lui Dumnezeu”, prin aceste cuvinte simple...

„Dar Dumnezeu pătrunde în inima omului, nu este ca un călăreț care mână calul”, ar putea spune un teolog cu studii înalte, intrigat de atâta simplitate. Și, plin de râvnă, ar putea conchide că ideea părintelui Constantin vădește o influență apuseană și că nu surprinde învățătura ortodoxă despre îndumnezeire.

Părintele Constantin trăia îndumnezeirea. Fără ca părintele să fie meșter în expresii teologice, prin smerenia sa covârșea lipsa studiilor și a diplomelor.

Să fii calul lui Dumnezeu... Iată ce este preotul...

Asumându-și rolul smerit de cal al Domnului, părintele trăia de fapt ca un altar viu, ca o masă de jertfă. Smerenia sa era dovada sfințeniei sale. Prin faptul că înțelegea că este chemat să fie unul dintre cail Domnului, părintele înțelegea că voia lui trebuie să nu fie alta decât aceea de a face voia lui Dumnezeu.

Văzându-l cum se nevoiește neîncetat din dragoste de Dumnezeu și de oameni, fiul său i-a reproșat:

- „Fiii și fiicele tale în Hristos nu te iubesc, i-am spus eu tatălui meu, văzându-l frânt de oboseală. De-abia te-ai întors acasă, și vin să te cheme din nou. De-abia te-ai culcat, că ei sosesc. Te trezesc, te fac să pleci tot timpul, la orice oră, și

te fac să mergi ore în șir pe jos, în urma lor care merg pe cal. Te poartă departe, fără încetare, în noapte, în ploaie, în ceață și în zăpadă. Credincioșii tăi te iubesc mai puțin decât își iubesc animalele. Căci niciodată nu cer animalelor lor să ducă poverile pe care le cer părintelui lor, preotului lor. De ce nu le este milă de tine? De ce nu te cruță deloc?»

- «Cruțați sunt oamenii, animalele, lucrurile, nu și preotul, a răspuns tatăl meu. Ar fi un lucru prostesc, fără rost și chiar necucernic să fie cruțat. Orice creștin care bate la poarta unui preot, bate aievea la poarta lui Dumnezeu. Căci preotul este *asemenea Fiului lui Dumnezeu*. Și nici unui credincios nu-i poate trece prin minte gândul lipsit de cucernicie că Dumnezeu este ostenit, că Dumnezeu doarme, că Îl dor picioarele și Îi este foame. Lui Dumnezeu I se poate cere totul, la orice oră și fără a bate la poartă».

- «Totuși, un preot este un om!» - am spus eu.

- «Nu! - a răspuns tatăl meu. Un preot nu mai e un om; ci jertfa unui om adăugată celei a lui Dumnezeu. Aceasta este preoția».

Era un răspuns frumos. Sublim. Am roșit de plăcere. Dar am adăugat: «Dar ai și tu nevoie de câteva ore de odihnă».

- «Nu, a răspuns tatăl meu. Nu ești preot așa cum ești muncitor, funcționar sau meșteșugar. Nu ești preot pentru a face ore de birou, cu pauze, cu zile de vacanță. Ești preot în permanență. Neîntrerupt. Fără odihnă. Fără nici un răgaz. Zi și noapte. Și așa cum te poți adresa lui Dumnezeu

oricând, la orice oră din zi sau din noapte, și pentru orice cerere, fără teama de a deranja, tot așa trebuie să poți veni oricând și pentru orice motiv la preot...».¹¹

„O, dacă ar fi așa toți preoții, ce bine ar fi...”
- m-am gândit când am citit această mărturie. Dar este bine că sunt câțiva, oricât de puțini ar fi. Ei ne arată că Evanghelia nu minte, că oamenii Îl pot dobândi în inimile lor pe Dumnezeu.

Văzându-l răstignit pe crucea dragostei de aproapele, fiul său l-a întrebat:

- „Te iubesc atât de mult! Și tocmai am descoperit că ești tatăl întregului sat, am spus. Lacrimile mi-au secat. Dar m-au năpădit alte lacrimi. Spune-mi, de ce ești tatăl întregii lumi? Mi-ar fi plăcut atât de mult să am și eu un tată doar al meu! Numai al meu!... Ca și ceilalți copii. De ce nu ești numai tatăl meu?

- Sunt tatăl tuturor pentru că sunt preot, a răspuns tatăl meu.”¹²

Iată o altă definiție, și mai frumoasă, a preotului: preotul este tatăl tuturor celor pe care îi păstorește.

Este adevărat că această definiție nu prezintă nimic nou, nimic spectaculos. Ar putea fi considerată chiar banală.

Ar putea fi banală dacă ar fi doar o definiție. Dar vorbele părintelui erau mai mult decât o definiție: erau un rezumat al unei vieți răstignite.

¹¹ Idem, pp.100-101.

¹² Idem, pp. 40-41.

Părintele Constantin și-a pus sufletul pentru păstoriții săi.

Îți mai reproduc un singur pasaj, care mi se pare tulburător, și care te va ajuta să înțelegi cât de grea era crucea părintelui Constantin.

Oamenii s-au obișnuit să considere preoția ca pe o meserie aducătoare de bani, ca o sursă sigură și constantă de venituri. Ei trec cu vederea faptul că au existat și încă mai există preoți care de-abia au cu ce își întreține familia.

Părintele Constantin a fost unul dintre aceștia. Dacă ar fi fost un preot cu o situație materială bună, unii ar fi putut spune că, deoarece părintele nu avea griji lumești, și-a putut îndrepta atenția numai spre cele sfinte.

Era atât de sărac încât cei șase copii ai săi aveau un singur palton, pe care îl purtau cu schimbul. Aveau aceeași pereche de încălțări și doar una sau două căciuli.

O astfel de situație este destul de greu de imaginat. Mulți dintre cei care se plâng că Dumnezeu nu le poartă de grijă trăiesc mult mai bine și mai comod decât familia părintelui Constantin.

Dar sărăcia nu l-a îngenuncheat pe părinte, așa cum nu i-a îngenuncheat nici pe copiii săi.

„Pentru ca noi, copiii, să nu fim apăsați de sărăcia noastră, de mizeria noastră, de foamea noastră, și să nu avem un sentiment de inferioritate față de ceilalți copii care puteau să mănânce și aveau căciuli, ciorapi și paltoane, și să rămânem blânzi și buni și îngăduitori și senini în grozava noastră durere și în înspăimântătoarea noastră

sărăcie, mama preoteasă, cinstita noastră mamă – preoteasa – ne citea în fiecare zi istoria lui Iov. Era un leac foarte eficace, instantaneu, pentru toate mizeriile și pentru toate suferințele.

Pentru toate durerile, mama preoteasă ne citea suferințele lui Iov. De două ori pe zi, de trei ori pe zi, de cinci ori pe zi. În toate zilele. Și astfel Iov suferea împreună cu noi. Și noi împreună cu el. Iar noi ne comparăm suferințele cu cele ale acestui om sfânt. Îl cunoșteam pe Iov mai bine decât pe orice ființă de pe pământ și din cer. Iov a locuit cu noi, în casa parohială, în tot acest timp. Făcea parte din familia noastră. Noi l-am primit, iar el sălășluia împreună cu noi. Căci Iov era asemenea nouă. Noi eram rudele lui. El era din sângele nostru, din sângele celor încercați de toate durerile pământului. Din pricina acestei conviețuiri cu Iov, chiar și astăzi, când îi aud numele, sau când îl văd scris undeva, mă bucur ca și cum aș auzi numele surorilor sau al fratelui meu, ori al vreunei rude foarte apropiate care vine din satul nostru...”¹³

Nu mi-a fost dat să citesc multe rânduri la fel de profunde despre legătura dintre oameni și sfinți... Ele nu sunt doar rodul minții luminate a părintelui Virgil Gheorghiu, și nu sunt rodul unei cugetări filosofice.

Chiar dacă părintele Virgil și-a folosit cu pricepere talanții primiți de la Dumnezeu pentru a descrie imaginile din copilăria sa ca în file de poveste, rândurile sale nu prezintă o teorie

¹³ Idem, pp. 88-89.

interesantă care pleacă de la o experiență, ci prezintă experiența însăși.

Din prietenia dintre Dreptul Iov și aceste „rude” ale sale - familia părintelui Constantin - putem înțelege că această prietenie s-a datorat în cea mai mare măsură sfințeniei părintelui.

Fără să fie un dascăl al rugăciunii lui Iisus, fără să fie un făcător de minuni, părintele Constantin a fost sfânt prin faptul că a trăit Ortodoxia cu toată ființa sa. În timp ce copiii săi erau apăsați de crucea sărăciei, el i-a învățat să privească sărăcia ca pe o cruce, și să o poarte cu demnitate.

Astfel, sărăcia - care multora le-a fost prilej de pierzare - pentru copiii părintelui Constantin a fost prilej de cunoaștere a lui Dumnezeu și de împrietenire cu sfinții.

Aș putea să îți scriu mai multe despre părintele, dar rândurile mele nu au același farmec ca cele ale fiului său. Parfumul s-ar mai risipi dacă aș încerca să îți repovestesc cele relatate de părintele Virgil. Îți recomand din toată inima să citești cartea pe care a scris-o despre tatăl său.

În acest mod am încercat să îți răspund la întrebarea: „Ce să fac ca să nu mă mai tulbur când sunt date în vileag căderi ale preoților?”

Caută să citești cât mai multe vieți de preoți sfinți. Și caută să îi cunoști pe părinții care duc viață sfântă în zilele noastre.

Cred că e de prisos să îți spun că, oricât de mult s-ar schimba lumea, poruncile lui Hristos nu se schimbă. Să încercăm să nu judecăm, ca să nu fim judecați...

Gânduri despre Crucea preotesei...

„Sfinții Mucenici Marchian și Nicandru erau târâți de prigonitori spre locul de osândă. Soția lui Marchian îi urma cu băiețelul în brațe, strigând după ei:

- «De ce mi-ai spus să nu mă tem pentru viitorul tău când am venit la voi în temniță?»

Dar Marchian, înfrânându-și simțămintele, i-a răspuns:

- «Nu te apropia de mine».

Cu mintea rătăcită de durere, ea alerga și-l trăgea de mantie și, punându-i copilul la picioare, striga:

- «Bărbate, de nu ți-e milă de mine, uită-te la bietul copil, la drăgălașul prunc! Nu face din mine o văduvă și din el un orfan cu încăpățânarea ta!»

Marchian îi ruga pe cei din jur să o dea de-o parte, zicând:

- «Vă rog, despărțiți-ne, ca să-mi plinesc mucenicia!»

Atunci un creștin pe nume Zotic l-a prins de mână și i-a spus:

- «Fii curajos, omule, și luptă lupta cea bună, și dobândește-ți cununa!»

Marchian a răspuns:

- «Lasă-mi mâna și ia-o pe cea a soției mele și, trăgând-o înapoi, adu-i mângâiere. Ia pruncul de la picioarele mele și pune-i-l în brațe, și ține-o

departe până se va sfârși totul. Nu trebuie să mă vadă murind».

Apoi mucenicul și-a luat copilașul în brațe și, privind către cer, l-a blagoslovit zicând:

- «Doamne, Dumnezeule Atotputernic, ia acest copil întru grija Ta deosebi».

Biata femeie a fost luată cu mare greutate. Fără îndoială, această încercare a fost mai grea pentru Marchian decât chinurile morții.”¹⁴

„Nu te teme soțul meu, nu-ți pierde curajul în fața morții. Stai tare în credința lui Hristos. Căci paharul morții ține doar o clipită, după care te vei veseli împreună cu mucenicii lui Hristos. Și eu voi fi fericită, căci voi fi soție de mucenic...”¹⁵ Cu aceste cuvinte a fost încurajat de către soția sa Sfântul Nou Mucenic Pavel Rusul, care a primit mucenicia de la musulmanii hulitori de Dumnezeu.

Doi sfinți mucenici, două feluri de soții. Am început acest scurt articol despre rolul preteselor citând fragmente din Viețile Sfinților din două motive: primul este că preoția e, sau mai bine zis ar trebui să fie, o mucenicie nesângeroasă, cu timp și

¹⁴ David și Mary Ford, *Căsătoria, cale spre sfințenie – Viețile Sfinților căsătoriți*, Editura Sophia, București, 2001, p. 252.

¹⁵ Idem, p. 225.

fără timp, pentru slujirea oilor cuvântătoare al căror păstor este preotul. (Și că orice preoteasă ar trebui să înțeleagă că este soție de mucenic.)

Al doilea motiv pentru care am arătat cât de diferite pot fi atitudinile soțiilor de mucenici este că prăpastia dintre ele reflectă cât se poate de bine raportul dintre preotesele vrednice și cele nevrednice.

Nu știu să existe vreo carte despre rolul și valoarea preoteselor. Prin articolul de față încerc să schițez câteva idei, fără a avea în minte o altă finalitate decât nădejdea că, dacă printre cititori se vor număra și câteva preotese, acestea vor înțelege cât de importantă este chemarea lor și vor căuta să înțeleagă cât mai bine cum trebuie să se pregătească pentru a-L sluji pe Dumnezeu.

De obicei sfaturile sunt date de către cei înțelepți celor mai puțin înțelepți. Dar cei cu adevărat înțelepți nu se simt jigniți nici dacă primesc sfaturi de la cei mai puțin înțelepți decât ei. De aceea nădăjduiesc ca rândurile mele să nu fie citite cu un aer de superioritate de către preotesele cărora mă adresez. Scriu mai ales pentru faptul că, terminând Facultatea de Teologie, mulți dintre colegii mei au devenit preoți; soțiile lor sunt acum preotese. În urma discuțiilor pe care le-am avut cu unii dintre colegi atât înainte, cât și după nunta lor, observam împreună că în zilele noastre foarte mulți preoți sunt trași înapoi de către soțiile lor, că focul râvnei unor slujitori ai altarului este aproape stins după ani de zile de căsnicie.

Poate vor fi și vreunii creștini care se vor folosi de acest articol, căci, înțelegând cum ar

trebui să fie o preoteasă, le vor ajuta pe preotesele de care sunt apropiați să își înțeleagă chemarea. Așa cum o parohie ar trebui să se îngrijească de preotul ei, ar trebui să se îngrijească și de preoteasă. Pentru că nu numai păstorul își modelează păstoriții, ci și păstoriții își modelează păstorul.¹⁶

Repet încă o dată că scopul meu nu este de a prezenta în amănunțime chipul unei preotese model: nu sunt în măsură să fac acest lucru. Îmi pot imagina un asemenea model, dar nu aș putea înțelege în totalitate trăsăturile unei preotese pentru simplul motiv că nu sunt preot, soția mea nu este preoteasă, și deci nu cunosc în amănunțime problemele pe care le întâmpină o preoteasă.

Aș putea imagina un model ideal. Dar ar fi la fel de riscant precum este modelul ideal pe care îl are un monah despre viața de familie. De obicei, experiența nu poate fi înțeleasă din afară.

O vorbă din popor spune că „preoteasa este jumătate de preot”. Dacă această vorbă este înțeleasă așa cum trebuie, se dovedește cea mai simplă, cea mai clară și în același timp cea mai vastă definiție a preotesei ideale.

¹⁶ Nu de multă vreme o prietenă îmi spunea că a invitat o preoteasă, împreună cu copiii ei, la un spectacol de muzică ușoară la Sala Palatului. Am certat-o prietenește, și i-am spus că acolo s-ar vătăma nu numai copiii, care sunt la vârsta grădiniței, ci și preoteasa. Și ce exemplu mai este pentru creștini o preoteasă care își petrece timpul liber ascultând ritmuri zăpăcite? Unul bun, în nici un caz.

Nu consider că este de folos să dau o altă definiție. Înainte de a completa și de a explica frumoasa definiție populară, ar trebui să dau definiția preotului ideal.

Dacă preoteasa se definește în funcție de bărbatul ei, care îi este cap, bărbatul se definește în funcție de Capul său, care este Hristos. Nevrând să risc a da o definiție incompletă, voi face o paralelă între slujirea preoțească și viața Sfântului Mucenic Timotei de la Esfigmenu.

Soția sa fusese luată de un musulman care, după ce o convinsese să lepede credința creștină, o trecuse în haremul său. Sfântul Timotei, pe numele de botez Triantafil, încerca în fel și chip să o convingă să se întoarcă la el și să renunțe la credința musulmană¹⁷.

¹⁷ Cer iertare cititorilor care s-ar aștepta să găsească o altfel de abordare a „problemei” preoteselor; nu vreau să profit de faptul că fiecare autor este liber să își expună ideile așa cum crede de cuviință. Nici nu vreau să suplinesc puținătatea ideilor mele prin înșiruirea unor elemente luate din Viețile Sfinților. Dar acesta este modul în care înțeleg eu problema. Nu pot să o prezint altfel decât o văd eu însumi. Faptul că fac multe paranteze pentru a explica lucrurile într-un mod neconvențional nu e motivat de o criză de originalitate. Fiecare trebuie să spună ceea ce are de spus nu în așa fel încât să atragă aplauzele cititorilor, ci în așa fel încât să fie cât mai sincer cu sine însuși. Aș fi putut începe acest articol scriind despre cât de important este ca o preoteasă să fie smerită. Dar, nefiind presat de exigențele unui studiu sistematic, evit încorsetările. Nu contest valoarea unor asemenea studii, ci dimpotrivă.

După rugăciuni îndelungate, soția i-a transmis că vrea să se lepede de credința musulmană, dar că singura condiție pentru a putea reveni acasă era ca el să primească formal botezul musulman - tăierea împrejur, și să își recapete femeia, ascunzând faptul că a rămas creștin.

Triantafil a înțeles că aceasta era singura cale de salvare a soției sale, așa că, aducându-și aminte de Sfântul Apostol Pavel - care ar fi fost gata să primească și anatema numai pentru a-i aduce la Hristos pe frații săi iudei - a acceptat propunerea.

După ce au trăit o vreme printre musulmani, au fugit fiecare la o mănăstire. După ce a viețuit o vreme în Sfântul Munte Athos, monahul Timotei s-a întors între musulmani, l-a mărturisit pe Hristos și a luat cununa muceniciei.

La întrebarea „ce este preotul?”, aș putea răspunde astfel: preotul este acel păstor care, iubindu-și oile cu aceeași dragoste cu care Sfântul Timotei de la Esfigumenu și-a iubit soția, este gata să se jertfească pentru mântuirea lor. Această definiție nu este completă, dar arată una dintre trăsăturile fundamentale ale preotului¹⁸.

Dar îmi este mai ușor să mă exprim altfel. Cred că o anumită formă stilistică trebuie păstrată numai pentru a nu afecta mesajul. Ar fi absurd să cânti un fragment din slujba parastasului pe ritmuri de manele sau de hip-hop. Totuși, nu mi se pare nepotrivit să vorbesc despre trăsăturile preotesei ideale făcând comparații cu viețile Sfinților Mucenici.

¹⁸ A păcătuit oare Triantafil primind botezul musulman? Nicidecum, deoarece nu a făcut-o din puținătatea

Preotul este inima care bate pentru mântuirea credincioșilor, care suferă pentru grijile, neputințele și căderile lor, care se roagă lui Dumnezeu pentru întreaga lume.

Ce este preoteasa? Este jumătatea acestei inimi. Face preoteasa Sfânta Liturghie? Nu. Spovedește preoteasa? Nu. Măcar o sfeștanie face? Nici atât.

Atunci cum este ea jumătate de preot?

Pe omul pe care diavolii nu îl pot birui prin gânduri păcătoase, încearcă să îl biruie ispitindu-l prin cei de aproape ai săi. Prin cine să atace diavolii pe preotul care luptă împotriva lor? Prin preoteasă... (Viața părintelui Dimitrie Gagastathis ne oferă imaginea tristă a unei preotese care își prigonește soțul în fel și chip...)

Dacă preoteasa își iubește bărbatul și se teme de Dumnezeu, atunci are grijă ca nu cumva să îi fie părintelui pricină de sminteală: să nu îl supere, să nu îl mârhească, să nu îl ispitească să calce posturile...

creдинței, nu a făcut-o pentru a-și cruța viața, ci a făcut-o pentru a-și câștiga soția. Nu numai că nu s-a temut de mucenicie, ci, la vremea rânduită de Dumnezeu, s-a învrednicit de ea. A avut plată îndoită: și cunună de mucenic a luat, și soția și-a câștigat-o. Oricum, nu trebuie să se înțeleagă, în mod pripit, că sunt îngăduite păcatele dacă scopul e binecuvântat; „scopul scuză mijloacele” numai dacă totul e făcut după Evanghelie: dacă Triantafil ar fi primit botezul musulman pentru a avea câștiguri lumești, oricât de mari ar fi fost acelea, păcatul său ar fi fost osândit de Dumnezeu.

Ar fi multe de spus aici. Oricum, direcția pe care am pornit nu este cea bună. Preoteasa nu trebuie definită în funcție de răul pe care nu trebuie să îl facă, ci în funcție de binele pe care trebuie să îl facă. Ea trebuie să îi fie sprijin în toate. Ea nu este o anexă a bărbatului ei, o hidră cu care el trebuie să se lupte până la sfârșitul vieții. Preoteasa trebuie să fie un suflet cald și iubitor, un suflet jertfelnic.

Cel care se pregătește să devină preot nu trebuie să caute o soție care să aibă cât mai puține defecte, astfel încât să îl stânjenească cât mai puțin în slujirea sa. Ci trebuie să caute o soție încununată cu cât mai multe virtuți, care să își folosească talanții pentru a-l sprijini cu toată ființa ei. Iată care preoteasă este jumătate de preot! Aceasta, și nu alta.

În privința tinerilor care, dorindu-și preoția, își caută fete pentru însurătoare, trebuie să fac o observație personală: am avut colegi care, grăbindu-se să primească preoția, s-au căsătorit fără a avea timp să își dea seama dacă fata este potrivită pentru a fi preoteasă. După căsătorie, și-au dat seama că s-au pripit. O fată nu trebuie luată de soție numai pentru că tânărul vrea să devină preot. Trebuie luată de soție o fată care are calitățile necesare pentru a fi preoteasă, și nu numai atât: trebuie luată o soție care, înainte de a fi preoteasă bună, va ști să fie o soție bună. Cum ar putea o femeie care nu a știut să fie o soție bună să devină peste noapte o preoteasă bună?

Am în minte exemplul unuia dintre cei mai buni colegi ai mei de facultate. Un tânăr virtuos,

iubitor de Dumnezeu. S-a căsătorit, dorindu-și din toată inima să fie preot. Dar, după căsătorie, au apărut neînțelegeri între el și soția sa. Înainte de a fi hirotonit, s-a pus problema divorțului. Chiar dacă nu au divorțat (și poate îi va ajuta Dumnezeu să rămână împreună, și să meargă împreună pe calea cea bună), totuși sunt aproape de acest pas.

Când se gândesc la însurătoare, unii tineri studenți teologi spun că fata pe care o vor lua trebuie să fie fecioară. Este firesc să caute o fecioară, pentru că preteasa trebuie să fie un suflet curat, un suflet care nu a fost vătămat de păcatul desfrâului. Există pravile foarte clare despre aceasta.

Dar nu stă totul numai în feciorie. Dacă o fată este fecioară, nu înseamnă că neapărat este bună de preteasă. Cazul prietenului meu este cât se poate de grăitor. Da, o viitoare preteasă trebuie să fie fecioară. Dar trebuie să fie și credincioasă, și smerită, și înțeleaptă, și iubitoare, și, și, și... Sunt atâtea virtuți care se leagă una de alta. Dacă singura virtute a viitoarei preteșe este fecioria, nu va putea să fie un sprijin pentru soțul ei.

Nu intru acum în detalii legate de cazurile neconvenționale. O cunoștință de-a mea, care acum este preteasă, spunea că nu i se pare normal ca în vremurile noastre să se insiste atât asupra fecioriei preteșei și să se treacă cu vederea păcatele tinerilor care vor să devină preoți.

După învățătura Bisericii, atât viitorul preot, cât și viitoarea preteasă trebuie să fie încununați cu cununa fecioriei. Curentul modernist care nu ține seama de această învățătură este de influență

diavolească. Diavolul vrea ca familia preotului să nu fie o mică biserică, ci un lăcaș al neînțelegerilor, al dezbinării și al patimilor. Faptul că au existat preoți sau preotese care înainte de căsătorie nu au mers pe calea virtuții, dar care după căsătorie s-au pocăit și au fost modele de virtute, nu trebuie să fie generalizat. E adevărat faptul că unii tineri care și-au pierdut fecioria și unele tinere care au păcătuit înainte de a se cununa, după ce mai apoi s-au pocăit, primind binecuvântare de la duhovnicii lor și cu dezlegare de la episcop au ajuns preoți și preotese cu viață aleasă. Numai că astfel de excepții nu fac altceva decât să întărească regula: o astfel de cale este cel puțin riscantă, și pe mulți i-a dus în ghearele morții. Cu hirotonia nu trebuie să se joace nimeni. Tot așa cum nu ar trebui să se joace nimeni nici cu Sfânta Împărtășanie, luând-o hoțește și fiindu-i prilej de osândă.

Dacă stăm să ne gândim, dintr-o mie de păcătoși se pocăiesc foarte puțini. Și pravilele Sfinților Părinți privitoare la fecioria tânărului care își dorește să fie preot sau la fecioria fetei care se gândește să devină preoteasă nu trebuie călcate în picioare din cauza unor observații subiective. (Nu vreau să insist asupra acestui subiect. Duhovnicii singuri vor rânduie cele cuvenite...)

Voi mai observa însă un singur lucru: că dacă viitorul preot și-a luat de soție o fecioară fată, care a știut să reziste ispitelor vrăjmașului diavol și tinerilor care au plăcut-o, aceasta îl va ajuta pe părinte în viața de înfrânare pe care o cere slujirea preoțească. Și invers, cine nu a știut să se înfrâneze înainte de nuntă se va înfrâna cu greu după nuntă.

Precum se știe, preotul are o anumită rânduială de nevoință peste care nu se poate trece. Preoteasa nu are dreptul să îi ceară să se unească trupește în anumite zile, în posturi, înainte sau după Sfânta Liturghie. Și, firește, nici preotul nu trebuie să îi ceară așa ceva soției sale. Nu cu multă vreme în urmă, un preot care călca această rânduială a visat că Maica Domnului îi tăia mâinile...

Dragostea trupească este binecuvântată de Dumnezeu numai dacă se ține seama de rânduielele bisericești, care sunt foarte precise în această problemă.

Voi aminti aici exemplul celui mai cunoscut preot de mir care a trăit într-o aspră nevoință cu soția sa, ducând crucea fecioriei. Au trăit ca frații, și darurile duhovnicești cu care i-a binecuvântat Dumnezeu au fost pe măsură.

Voi vorbi despre Sfântul Ioan din Kronstadt. Sigur că el nu trebuie să fie înțeles ca un exemplu absolut de înfrânare: scopul preotului nu este de a nu se atinge de soția sa. Un preot care are copii știe să înțeleagă problemele credincioșilor mai bine decât un preot fără copii - fie că trăiește în curăție, fie că soția sa este stearpă. Numai prin sporire duhovnicească acest raport poate fi inversat. Sfântul Ioan din Kronstadt înțelegea problemele celor căsătoriți mai bine decât orice alt preot.

Nu am de gând să propun aici calea pe care a mers Sfântul Ioan ca pe un țel care ar trebui atins de toți preoții. Nici nu consider că așa stau lucrurile. Sfințenia Sfântului Ioan nu a provenit numai din faptul că s-a înfrânat de la unirea

trupească cu femeia sa. Unii eretici consideră că unirea trupească dintre soți trebuie defăimată pentru ca soții să fie bineplăcuți lui Dumnezeu. Sfântul Ioan nu defăima această unire și nici nu recomanda altora asceza ca pe o procedură magică de agonisire a Sfântului Duh.

Până să citesc mai multe despre viața Sfântului Ioan, mă gândeam că între el și soția sa a fost o relație distantă, rece, că de fapt căsnicia lor a fost un fel de contract prin care el, pentru că nu își dorea monahismul, a încercat să aleagă o căsnicie ciuntită: citisem undeva că soția sa a acceptat cu greu înfrânarea pe care i-o cerea Sfântul.

Mare a fost bucuria mea când mi-am dat seama că am greșit. Ei au avut o dragoste puternică unul față de altul. Lipsa dragostei trupești a fost covârșită de plinătatea dragostei sufletești.

Cu trei zile înainte de a muri, sfântul a aflat că soția sa, bolnavă la rândul ei, era întristată de faptul că nu îl poate îngriji. „Spuneți-i soției mele că este întotdeauna cu mine, și eu sunt întotdeauna cu ea”¹⁹. O astfel de dragoste este veșnică²⁰.

Preoteasa trebuie să își iubească mult soțul. El nu este numai un slujitor al altarului, ci este și

¹⁹ Idem, p.132.

²⁰ Părintele Porfirie Taumaturgul, marele sfânt al vremurilor noastre, a văzut într-o vedenie că un părinte pe nume Yannis își îmbrățișa soția în lumina raiului. Trecuți la cele veșnice, cei doi purtau unul pentru altul aceeași dragoste binecuvântată, care nu se împutinase. Dragostea pătimășă trece, dar dragostea curată biruie timpul.

bărbatul ei. Faptul că el este preot nu trebuie să îi micșoreze dragostea, însă trebuie să curețe dragostea de toate reziduurile sau de toate mișcărilor egoiste și pătimăse.

Înainte de a se mărita cu un viitor preot, înainte deci de a deveni preoteasă, o fată trebuie să se gândească foarte serios dacă face față exigențelor care se impun. După ce s-a măritat, nu mai poate spune că nu a avut timp să conștientizeze responsabilitățile care o așteaptă, nu mai poate da bir cu fugiții.

Dragostea soției părintelui Ioan, Matușka Elisabeta, se vedea în fiecare zi petrecută lângă părintele. Nepoata lor relata că ea „nu și-a îngăduit niciodată să se amestece în treburile Batiușkăi; n-a încercat nicicând să iasă în față sau să treacă drept egala lui; rămânând mereu în umbră, ea strălucea de razele slavei lui, ale minunatelor lui fapte creștinești. [...] Așa cum părintele Ioan nu avea o viață personală, dăruindu-se slujirii aproapelui său, tot astfel E.K. nu trăia niciodată pentru ea; cercul activității ei era marcat de slujirea rudelor și a celor apropiați: se bucura de bucuriile lor și se întrista de necazurile lor...”²¹

Unde a dus-o pe preoteasa Elisabeta Konstantinova această viețuire smerită? La neîmplinire? Nici gând. Ea sporise în viața duhovnicească, urcase pe scara desăvârșirii. Sfântul Ioan, bucurându-se de jertfelnicia ei, spunea despre ea: „Soția mea este un înger”²².

²¹ Idem, pp.132-133.

²² Idem, p.138.

Aceste cuvinte nu erau simple alintări convenționale. Aceste cuvinte erau spuse cu seriozitate: mergând pe calea smerită a slujirii soțului ei, preoteasa Elisabeta câștiga raiul.

Când părintele Dumitru Stăniloae a fost întrebat dacă a cunoscut vreun sfânt în viață, el a răspuns: „Da, pe soția mea”. Răspunsul părintelui i-a mirat pe mulți, mai ales pe cei care se așteptau să audă din gura părintelui vreun nume de ieromonah din vremurile noastre.

Nu este greu să facem o paralelă între soția Sfântului Ioan și soția părintelui Stăniloae. Amândouă au știut să trăiască nu în umbra, ci în lumina pe care o răspândeau soții lor. Ele au trăit pentru a-și ajuta soții să trăiască pentru Biserică. Au mers pe calea smereniei, care nu este alta decât calea dobândirii lui Dumnezeu.

„E adevărat că preoteasa Maria Stăniloae a cunoscut crucea familiei, în care intră și nașterea și creșterea copiilor, dar Elisabeta Konstantinova, trăind în înfrânare cu soțul ei, nu a cunoscut această cruce. Ea a fost mai degrabă o maică, a fost un fel de călugăriță, nu poate fi model pentru preotese...” - ar putea spune cineva care nu a citit viața Sfântului Ioan.

Da, este adevărat că viața unei familii fără copii este foarte diferită de viața unei familii cu copii. Numai că familia Sfântului Ioan nu a fost lipsită de copii. Sfântul și soția sa au crescut un copil, o nepoată a lor rămasă orfană. Acest amănunt este foarte important: creșterea copiilor modifică viața unui preot. Grijele sunt altele. E adevărat că trebuie ca orice creștin să se lase în

seama lui Dumnezeu, dar responsabilitățile unui părinte (fie el și adoptiv) nu sunt puține.

Dacă nu ar fi crescut această nepoată, rău-voitorii ar fi putut spune despre ei: „normal că au ajuns la sfințenie, dacă nu au avut altceva de făcut, dacă nu aveau cu ce altceva să își ocupe timpul...”.

O astfel de gândire este superficială. Sfințenia nu este o cale de umplere a timpului, este o cale a crucii.

Nepoata părintelui povestea: „Cu toate sarcinile gospodăriei, mătușa nu mă neglija. Își petrecea tot timpul liber cu mine [...]; mai târziu, când am mers la școală, îmi pregătea micul dejun, mă ducea zilnic la școală, mă lua acasă și mă asculta la lecții...”²³

Care e diferența dintre o mamă care nu are grijă de copilul său și o mamă adoptivă care, departe de a fi vitregă, se dedică din tot sufletul creșterii unui copil? Diferența este că cea de-a doua este mai „mamă” decât prima.

Putem spune că părintele Ioan și soția au fost părinții nepoatei lor. Chiar dacă nu au fost părinți trupești, i-au arătat mai multă dragoste decât arată copiii lor mulți dintre părinții naturali.

Deși au trăit în feciorie, Sfântul Ioan și preoteasa Elisabeta nu au dus viață monahicească. Înfrânarea nu a fost o cale de micșorare a dragostei, o împușinare nefirească a sentimentelor. Ei au fost soț și soție, și au avut unul față de celălalt o dragoste puternică și curată, o dragoste

²³ Idem, p. 134.

care ar putea rămâne ca pildă vrednică pentru cei care se pregătesc să se căsătorească.

Ar fi foarte multe de spus despre chipul adevăratei preotese... Aș vrea să mă opresc aici, cerându-mi iertare cititorilor care ar fi vrut să găsească un articol mai armonios. Nu am avut în minte decât să deschid un subiect, să atrag atenția asupra faptului că e nevoie de cărți pentru preotese - atât de cărți care să le ajute pe preotese să își înțeleagă rostul, cât și de cărți care să le ajute pe fetele care vor să devină preotese să își dea seama dacă sunt sau nu pregătite să ducă o asemenea cruce. Vreau să le spun acestora că în vremurile în care trăim este nevoie, poate mai mult ca niciodată, de preotese cu sufletul curat, de preotese care să fie modele pentru femeile din parohie. Este o cruce foarte grea pentru o fată să se pregătească să fie preoteasă. Dar este și o cruce frumoasă, o cruce care împlinește.

Despre această cruce, ca și despre crucea preotesei, cel mai bine ar putea scrie chiar o preoteasă, sau un preot, iar nu un mirean. Ca mirean, eu nu pot scrie decât cum mi-aș dori să fie o preoteasă. Dar părerile subiective nu au aceeași valoare cu experiența de viață.

Nu vreau să închei acest neconvențional articol fără a reveni la răspunsul părintelui Stăniloae la întrebarea dacă a cunoscut vreun sfânt.

„Da, pe soția mea.” S-ar putea scrie o carte numai despre acest răspuns al părintelui: este unul dintre cele mai adânci răspunsuri ale sale, este un răspuns care valorează cât un tratat de teologie.

Părintele Stăniloae nu este ca un împărat care își laudă în fața supușilor împărăteasa, pentru a se împărtăși el însuși din laudele aduse ei. Este un preot care dă mărturie despre faptul că sfințenia este posibilă în zilele noastre. El nu a apreciat-o în mod egoist numai pe soția sa. Cuvintele sale sunt de fapt cuvinte de apreciere pentru oricare dintre preotesele care merg pe același drum pe care a mers și Maria Stăniloae.

M-aș bucura să fie cât mai multe astfel de preotese. Chiar dacă soții lor nu vor vorbi altora despre comoara lor, sau poate că nici măcar nu o vor înțelege. Dar important este ca astfel de comori să fie cât mai multe.

Ar fi bine dacă, după citirea acestui articol, cititorii se vor ruga ca Dumnezeu să înmulțească numărul preoților vrednici și al preoteselor vrednice. Ar fi un semn că aceste rânduri nu au fost scrise degeaba...

Anexe:

Cum să ne alegem duhovnicul

Discuțiile dintre cei care se apropie de Biserică și cei care merg la slujbe de ani de zile sunt, pentru cei dintâi, prilejuri de lămurire, prilejuri de a dobândi răspunsuri la întrebările care îi frământă.

Răspunsul unui om poate fi mai de folos decât citirea unei cărți întregi. Răspunsul venit în urma unei experiențe are o mare valoare pentru cel care nu are timp sau nu are trageră de inimă să caute acest răspuns în cărți.

Există două feluri de întrebări: unele simple, al căror răspuns poate fi dat de către orice creștin care are o experiență de ani de zile în viața Bisericii, și altele grele, al căror răspuns necesită o experiență duhovnicească foarte înaltă, în lipsa căruia problema discutată poate fi înțeleasă greșit.

La astfel de probleme îi este mult mai de folos omului să afle direct răspunsurile Sfinților Părinți sau ale părinților îmbunătățiți din vremurile noastre.

Totuși, oamenii prea nu au timp (sau se lenevesc) să cerceteze scrierile duhovnicești. Răspunsurile pe care le obțin întrebându-i pe alții nu sunt însă la aceeași măsură. Ba mai mult încă, dacă cel care răspunde are o oarecare agonisire strict intelectuală din citirea cărților sfinte, va putea

da răspunsuri nepotrivite, nefiind în stare să se folosească așa cum trebuie de cele citite. Pentru că învățătura ortodoxă nu este un simplu curs de filosofie pe care, după ce îl învață, cineva poate da răspunsuri precise la orice întrebare privitoare la cunoștințele prezentate în curs.

Învățătura creștină nu poate fi înțeleasă decât de către cei care își armonizează cunoașterea cu trăirea. Hristos nu vine automat în inimile celor care citesc mii de pagini din cărțile duhovnicești, fie ele și toate volumele din Filocalie plus colecția de *Părinți și scriitori bisericești*. Hristos vine la cei care merg pe calea cea îngustă a Evangheliei.

Ar fi bine ca oamenii să îi întrebe pe preoți despre nelămuririle lor. Numai că aceasta se întâmplă abia după ce oamenii conștientizează importanța legăturii cu preotul, și nevoia unui preot care să îi călăuzească pe drumul spre rai.

Până să înțeleagă nevoia unei călăuze, cei care vin de puțină vreme la biserică își făuresc un sistem propriu de înțelegere a credinței creștine.

Lumea exterioară - cu contradicțiile ei, cu poticnirile ei, cu ciudățeniile ei - îl determină pe om să își creeze anumite baraje de apărare. Omul caută un echilibru, inventează mijloace de supraviețuire, se simte ca un animal încolțit, care se luptă să nu fie nimic de către cei mai puternici decât el. Omul își creează propriul mod de a vedea lumea, de a o înțelege, de a-i răspunde. Câți oameni, atâtea filosofii.

În momentul în care omul se apropie de Biserică, are tendința de a o supune aceluiași filtru prin care trece tot ce îl înconjoară, are tendința de

a-și forma o viziune originală a Bisericii. Această atitudine este firească în măsura în care el nu a înțeles că Biserica este Trupul lui Hristos, Trup căruia el îi este mădular sau, dacă nu a primit încă Taina Botezului, Trup din care este chemat să facă parte.

La început, omul se vrea un simplu observator, un analist al vieții bisericești. Încetul cu încetul, el conștientizează tensiunea dintre filosofia proprie și viața Bisericii. Își dă seama că Biserica este locul în care nu numai „grija cea lumească” trebuie să o lepădăm, ci trebuie să lepădăm și toată înțelepciunea cea deșartă a acestei lumi. Atunci se află într-un moment de cumpănă: ori îmbrățișează Ortodoxia, și își modelează viața după învățătura și filosofia Bisericii, ori rămâne cu idolii săi, fiind ortodox prin Botez, dar protestant prin gândire (protestant nu în sensul limitat în care ar considera icoanele chipuri cioplite sau în care ar nega importanța Sfintei Tradiții, ci în sensul în care ar prețui mai mult punctul său de vedere, propriile sale opinii, decât adevărul pe care îl propovăduiește Biserica).

Există mai multe motive pentru care unii preferă să fie „protestanți”. Nu sunt de acord cu posturile, care li se par aspre, sau nu vor să înțeleagă că învățătura despre reîncarnare este eretică. Nu vor să sărute mâna preotului, sub pretext că și acesta este păcătos ca toți ceilalți, sau nu vor să înțeleagă că omul nu se trage nici din maimuță, nici din pește și nici din cine știe ce lighioană, rudă cu dinozaurii. Și pentru că nu vor să se smerească, dar pentru că totuși se tem să nu

își piardă mântuirea, ei vin la biserică, ba chiar se spovedesc după cum cred ei că e bine, și nu rareori ajung și la Sfântul Potir, convinși că sunt pe drumul cel bun.

Nu trebuie judecați prea aspru: dintre aceștia, mai devreme sau mai târziu, unii își vor înțelege greșeala și vor porni pe drumul cel bun. Oscilările lor au fost doar pași mărunți, ocolișuri trecătoare, dar care și-au aflat în cele din urmă sfârșitul. Nimeni nu vine la biserică sfânt. Concepțiile noastre sunt pe măsura trăirii noastre. „Cine se roagă este teolog, și cine cu adevărat este teolog se roagă”, spune un cuvânt de demult. Altfel spus: „Cine trăiește ortodox gândește ortodox, și cine gândește ortodox trăiește ortodox”. Trăirea și filosofia adevărată sunt interdependente. Este firesc ca cei care vin de puțină vreme la biserică să aibă foarte multe minusuri nu numai în ceea ce privește cunoștințele lor religioase, ci și în ceea ce privește modul în care receptează aceste cunoștințe. Dar numai cei care persistă în idolatria lor religioasă, numai cei care nu vor cu nici un chip să se rupă de modul protestantizat de înțelegere a Ortodoxiei, numai aceștia sunt fii vitregi ai Bisericii.

Există oameni care, spre deosebire de *protestanții* la care am făcut referire în rândurile de mai sus, au ajuns la biserică tocmai pentru că au fost sufocați de idolii lor. S-au săturat să aibă puncte de vedere discutabile, s-au săturat să își tot modifice părerile în funcție de elemente variabile, s-au săturat de nestatornicie. Cameleonismul i-a dus într-o fundătură în care aveau de ales între a-și

nega starea de fapt, păcălindu-se pe ei înșiși că totul e în regulă, și a ajunge la disperarea care poate degenera în sinucidere sau a alerga la Dumnezeu, Cel care poartă de grijă tuturor făpturilor Sale.

În momentul în care omul are curajul să alerge spre Dumnezeu ca fiul risipitor, el vine în Biserică hotărât să se lepede de toate căderile sale și să părăsească toată filosofia cea deșartă care i-a întunecat mintea.

Ritmul în care oamenii dobândesc un mod de înțelegere ortodox asupra Bisericii și a lumii întregi este asemănător cu ritmul în care ei sporesc în lupta cu patimile și cu poftele care le-au întinat sufletele.

Mulți ar vrea să devină sfinți într-o clipă, să se vindece pentru totdeauna de căderile lor și să nu mai cunoască decât virtutea. Dar, cu tot elanul lor, nu rezistă mult în această stare caracteristică începătorilor. Războiul pentru tămăduirea sufletului este de durată. Tot așa, mulți ar vrea ca într-o clipă să părăsească propriul mod de înțelegere a adevărului, și să dobândească așa numitul *cuget al Bisericii*, ar vrea să dobândească înțelepciunea Sfinților Părinți. Numai că această înțelepciune nu se dobândește la comandă: e nevoie de lepădare de sine, de o nevoință aprigă și mai ales de primirea harului dumnezeiesc pentru ca un înțelept al acestei lumi să primească înțelepciunea cea adevărată.

În momentul în care cineva vine la biserică hotărât să renunțe la adevărurile relative (care nu au făcut altceva decât să usuce sufletul) și să

primească învățătura ortodoxă, contactul cu preotul și cu ceilalți credincioși este de o importanță covârșitoare.

Nu vom insista aici asupra binefacerilor pe care le aduce o astfel de întâlnire. Ci vom încerca să atragem atenția asupra anumitor situații nedorite, care totuși nu sunt rare.

Vom prezenta aici câteva dintre acestea, fără a avea intenția de a trata în amănunt subiectele, ci numai de a sensibiliza cititorii față de probleme cum sunt: cât de deasă trebuie să fie spovedania, care sunt păcatele care nu trebuie spuse la spovedanie și dacă nu este mai bună spovedania la un ieromonah decât spovedania la un preot de mir.

„Trebuie să te spovedești și să te împărtășești de patru ori pe an, că așa învață Biserica...” Iată unul dintre cele mai dese sfaturi pe care le primește cineva care vine la biserică de la unii care își închipuie că au o „experiență vastă” în trăirea ortodoxă și care, fără a-și fi tămăduit propriul suflet, încearcă să îi vindece pe alții.

De câte ori ar trebui să se spovedească credincioșii într-un an? Dacă am da un răspuns precis, dacă am spune un număr mai mare, mai mic sau egal cu cel din sfatul reproduș mai sus, ne-am afla în înșelare.

Ce este spovedania? Este calea de vindecare a sufletului. De ce se spovedesc oamenii? Ca să ia iertare de păcate și să înceapă lupta cea bună pentru dobândirea mântuirii. Acest început bun este legat, de multe ori, de primirea Sfintelor Taine. Dar cei care sunt opriți de la împărtășanie, pentru o perioadă de timp mai lungă sau mai

scurtă, nu sunt opriți de la a duce lupta cea bună. Ci dimpotrivă.

Dacă oamenii se spovedesc pentru a lua iertare de păcate, ar trebui să ne întrebăm nu de câte ori pe an ar trebui să ne spovedim, ci cât de des păcătuim, cât de des facem păcate care ne rup de Dumnezeu.

Este adevărat că orice păcat întinează sufletul, și nu putem spune că, după ce am făcut păcate mici, sufletele noastre au rămas curate.

Care sunt păcatele pentru care trebuie să ne spovedim fără șovăială, și care sunt păcatele pentru care putem aștepta spovedania din următorul post? Nici această întrebare nu poate primi un răspuns constând într-o listă iezuită, care să conțină perioada în care ar trebui spovedit fiecare păcat înainte de a se înrădăcina în suflet.

O atitudine modernistă o au preoții care consideră că în vremurile de apostazie în care trăim ar putea face pogorăminte pe măsură, astfel încât creștinii să se spovedească măcar de două ori pe an, de Paști și de Crăciun, dacă nu pot în fiecare din cele patru posturi.

O boală avea un tratament destul de eficace: cei care luau o anumită doctorie se vindeau în câteva zile. Dar de la un an la altul, boala a început să ia forme din ce în ce mai grave. Doctorii, îngrijorați de evoluția ei, s-au mulțumit să afirme că doctoria trebuie luată în cantități din ce în ce mai mici.

O întrebare pentru copii: oare a putut da roade un astfel de tratament? Copiii ar răspunde într-un glas: nuuuu.

O întrebare pentru adulți: ar putea da roade un astfel de tratament? Răspunsul nu este greu de găsit: „Nu. Numai dacă tratamentul inițial, fiind greșit, a fost mai ineficient decât cel din urmă. Numai dacă doctoria era dată inițial într-o cantitate prea mare”.

În cazul epidemiei de păcate care domnește astăzi nu putem spune că spovedania în cele patru posturi este prea deasă. Preoții care, din prea multă dragoste pentru credincioși, sunt prea îngăduitori îi îndepărtează pe oameni de Biserică fără să își dea seama, pentru că nu le dau tratamentele potrivite.

„Îmi este frică să nu pierd credincioșii dacă nu sunt atât de îngăduitor...” – îmi spunea un slujitor al altarului. Tocmai ca să nu se piardă, credincioșii au nevoie de spovedanie deasă. Nu este o dovadă de dragoste din partea doctorului să lase ca boala pacienților să se agraveze, ca nu cumva tratamentul să producă indispoziții bolnavilor. Dovada dragostei ar fi să îi cerceteze imediat după ce au aflat de primele simptome ale bolii.

Privitor la spovedania foarte deasă, trebuie amintit și faptul că au existat credincioși care au ajuns la o înaltă părere de sine: spovedindu-se foarte des, au ajuns să se considere deasupra celor care se spovedesc mai rar. Au ajuns să confunde deasa spovedanie cu un semn al sporirii duhovnicești, și au transformat spovedania într-o cale de a se lăuda în fața preotului cu virtuțile lor: în loc să spovedească faptul că își judecă aproapele sau că sunt iubitori de sine, ei spovedesc lucruri neimportante, ca să pară cât mai sporiți în ochii

duhovnicilor. Oricum, astfel de situații nu sunt multe. Și nu trebuie să fie o piatră de poticnire pentru cei care își dau seama că au nevoie de spovedanie deasă.

Vom trece la prezentarea unui alt sfat standard: „La spovedanie nu trebuie să spui decât păcatele foarte mari, ca să nu îl obosești pe părintele. Numai în spovedaniile de la mănăstiri părintele te ia la puricat. Aici, în lume, preoții sunt mai înțelegători, văd altfel lucrurile...”.

Acest sfat este dat de obicei de către creștinii cu viață căldicică celor care vor să afle cât mai multe despre spovedanie.

Experiența primei spovedanii este hotărâtoare. Dacă prima spovedanie este făcută așa cum trebuie, omul începe cu adevărat o viață nouă. Tocmai de aceea diavolul încearcă să transforme această Taină într-o practică banală. În cărțile monahale se fac dese referiri la râvna începătorilor: cei care iau asupra lor crucea călugăriei sunt povățuiți să păstreze cu grijă această râvnă, ca pe o comoară. O râvnă asemănătoare o au cei care se spovedesc pentru prima dată. De această primă spovedanie depinde în mare măsură viitorul lor duhovnicesc. Amprenta acestei spovedanii este foarte puternică.

Dacă la această spovedanie sunt trecute cu vederea anumite păcate, sufletul nu poate primi tămăduirea. La citirea rugăciunilor de dezlegare, preotul spune credincioșilor că „orice păcate veți ascunde, îndoite le veți avea...”.

Este foarte greu acest cuvânt, dar cine nu ține seama de el contestă întreaga procedură de

tămăduire a spovedaniei. Sufletul nu este de lemn, să poată fi cioplit cu dalta. Nu există o procedură magică de tămăduire a sufletului. Cine respinge învățătura Bisericii despre spovedanie și nu se spovedește sincer nu poate primi iertarea păcatelor.

Nu putem deci inventa o nouă cale de tămăduire a sufletelor. Dacă oamenii nu își spovedesc păcatele, nu se vor putea îndrepta. Dacă ar fi stat în puterea oamenilor să se îndrepte prin propriile puteri, atunci nu ar mai fi fost nevoie de spovedanie.

Diferențierea între spovedania de „mănăstire” și spovedania de parohie este unul dintre indiciile că oamenii au o concepție greșită în privința acestei Sfinte Taine. Majoritatea duhovnicilor de la mănăstiri au o altă rânduială de spovedanie decât duhovnicii de parohie: spovedesc după îndreptările de spovedanie sau pun întrebările din Moliftelnic. Este firesc că atunci când un preot de mănăstire stă și dă sfaturi pentru îndreptarea fiecărui păcat, credinciosul se simte mai folosit duhovnicește. Nu judecăm aici de ce, de regulă, preoții de mir sunt mai îngăduitori la spovedanie decât preoții din mănăstiri (e adevărat că uneori cei din urmă folosesc îndreptare de spovedanie care conțin și *păcate* discutabile: „m-am rugat la Dumnezeu având ochii închiși...”; sunt scrieri duhovnicești în care se recomandă închiderea ochilor la rugăciune tocmai pentru ca mintea să se adune mai bine; oricum, spovedaniile în care se ține seama de aceste îndreptare imperfecte sunt de preferat spovedaniilor făcute la întâmplare, după criterii subiective și îndoielnice).

Repetăm: nu ne vom ocupa aici de motivele pentru care, de regulă, preoții de mănăstire dau dovadă de mai multă acrivie în ceea ce privește spovedania. Ci ne vom ocupa de celălalt aspect, și anume cel al atitudinii unor credincioși față de spovedania la preotul de mănăstire și la preotul de parohie.

„La spovedanie nu trebuie să spui decât păcatele foarte mari, ca să nu îl obosești pe părintele...” Asemenea atitudine față de spovedanie este greșită. Păcatele care intră cel mai lesne în această categorie sunt cele legate de viața intimă a soților.

Adoptând o atitudine protestantă, unii soți nu mai înțeleg familia ca pe o cale a împlinirii iubirii, în care pruncii sunt o binecuvântare de la Dumnezeu, ci o înțeleg ca pe un mijloc de satisfacere a poftelor și a dorințelor egoiste, copiii nefiind decât piedici nedorite sau puțin dorite. Numărul mare de avorturi arată că mulți oameni nu înțeleg legătura dintre dragostea trupească și rodul acesteia - care sunt copiii.

Creștinii știu că avortul este un mare păcat. Dar nu toți creștinii au o concepție creștină în ceea ce privește unirea trupească. Fugind de responsabilitatea creșterii copiilor, ei resping de fapt ceea ce este dragoste; transformă unirea trupească în satisfacerea poftelor trupești.

Amintim aici faptul că unele mijloace anticoncepționale nu fac altceva decât săucidă embrionul abia format, iar femeile care le folosesc fac avorturi (care, chiar dacă nu sunt conștientizate ca atare, tot crime sunt; este adevărat și faptul că

doctorii care prescriu sau farmacistele care vând astfel de produse ar trebui să le atragă atenția beneficiarelor asupra efectelor acestor pastile; dar nu o fac decât în rare cazuri). Așa-numitele „pilule post-contact” omoară embrionii. Steriletul împiedică numai dezvoltarea embrionului, nu și formarea acestuia, și determină implicit avorturi incipiente (în marea majoritate a cazurilor, aceste avorturi nu sunt simțite de către femeile care nici nu își dau seama că au fost mame, embrionul eliminat în perioada de *necurăție* neavând prea mult timp și nici loc pentru a se dezvolta; dar aceste avorturi nu sunt mai puțin crime decât avorturile programate).

Se poate pune întrebarea: ce legătură are folosirea steriletului cu alegerea duhovnicului? Cum un autor își permite să amestece două subiecte atât de diferite, cel al povățuitorului duhovnicesc cu cel al mijloacelor anticoncepționale?²⁴

²⁴ Iată poziția părintelui V. Palașkovski referitoare la folosirea mijloacelor anticoncepționale: „Întreg domeniul relațiilor dintre soț și soție e prea intim, după părerea duhovnicilor, pentru a fi transformat în câmp de investigații... Astfel că, la ora actuală cel puțin, domeniul nefăcând parte din obiectul întrebărilor duhovnicului, care nu-și dorește să intre în intimitatea unde se realizează comuniunea dintre cei doi în trup și unde prezența unui al treilea ca martor, chiar îmbrăcat în veșminte sacerdotale, și chiar numai pentru a pune întrebări, e superfluă” (din cartea părintelui Michel Philippe Laroche, *Un singur trup – Aventura mistică a cuplului*, p. 93, Editura Amarcord, Timișoara, 1995).

O astfel de întrebare ar trăda însă imaturitate duhovnicească. Credința ortodoxă nu este trăită numai în spații cu o trăire spirituală aleasă. Nu toți fiii Bisericii își petrec vremea având grijă de sufletele lor. Unii își împart timpul liber între slujba de duminică, singurul moment duhovnicesc din săptămână, și momentele de satisfacere a diferitelor patimi. Dar scopul Bisericii nu este acela de a se ocupa numai de oile cele cumiți, ci este de a-i aduce pe toți la mântuire. În această situație, a nu face referire la un păcat în care cad unele dintre femeile care se consideră creștine ar fi o dovadă de ipocrizie (și nici păcatul soților nu trebuie trecut cu vederea - doar femeia nu rămâne însărcinată de una singură...).

Am adus în discuție acest subiect delicat după ce am ascultat cum un doctor creștin relatează cu stupoare o parte din discuțiile sale cu diferiți duhovnici. Era intrigat de faptul că aceștia le îngăduiau credincioșilor care se spovedeau la ei să se păzească de a face copii, fără să știe că unele din aceste metode sunt avortive.

„Ei, ca duhovnici, ar fi trebuit să știe că o femeie care are sterilet rămâne însărcinată la fel de ușor ca înainte. Ei îngăduiau așa ceva, deși erau foarte categorici împotriva avortului. Când le-am spus că de fapt îngăduiau avortul, chiar dacă în fază incipientă, au rămas fără cuvinte...”

Oare cine are dreptate, preoții care dintr-o îndoielnică înțelegere a familiei nu pun astfel de întrebări, sau cei care au grijă ca în viața creștinilor toate să fie după cum le-a lăsat Dumnezeu?

Nu este greu de observat că problema metodelor anticonceptionale nu este o simplă problemă medicală sau o chestiune care ține numai de opțiunea personală – fără implicații spirituale, așa cum se consideră de obicei, ci este în același timp o problemă duhovnicească. Una este însă când soții păcătuiesc păzindu-se să facă copii, și alta este când păcătuiesc ucigând fără să fie conștienți copiii pe care i-au făcut fără să vrea.

Nu vom intra prea mult în acest subiect, pentru a nu ne îndepărta de tema principală. Ne vom opri însă încă puțin asupra întrebării: „Care sunt păcatele care nu trebuie spuse la spovedanie?”

Un sfânt și-a adus aminte că în tinerețea sa furase o smochină, și pentru acest păcat plângea cu frângere de inimă. „Pentru o smochină? Asta este exagerare, alții fură fabrici întregi, și unul s-a găsit să se pocăiască pentru o smochină? Asta este exagerare...” Această poziție aparține celor care consideră că păcatele trebuie cântărite în funcție de căderile marilor păcătoși, ale marilor hoți, criminali, desfrânați, ...

Dar nu este așa. Pe măsură ce urcăm pe scara duhovnicească, înțelegem că păcatele care mai înainte ni se păreau mici ne îndepărtau de Dumnezeu.

Ce este de făcut? Trebuie ca cei care înjură să se spovedească de mai multe ori pe zi, după fiecare înjurătură? Sau cei care se luptă cu patima fumatului să alerge la spovedanie de fiecare dată când le vine să aprindă o țigară?

Considerăm nefolositoare prezentarea unei liste care să conțină păcatele care ar trebui

spovedite fără zăbavă, și cele a căror spovedanie poate fi amânată. O astfel de listă nu poate fi decât greșită. Pentru că oamenii nu sunt roboți, să reacționeze fiecare la fel. Dacă oamenii ar fi roboți, atunci rolul duhovnicului ar fi simplu: ar deschide Pravila bisericească – sau ar căuta pe internet fișierele respective – și ar citi de acolo rețeta. Ar căuta canonul prescris de Sfinții Părinți și l-ar repeta fără să stea pe gânduri.

Numai că atât pravilele, cât și canoanele Sfinților Părinți nu au fost date ca rețete exacte pentru fiecare persoană bolnavă sau doar rănită de păcat. Învățătura Bisericii atrage atenția asupra faptului că duhovnicul, ținând seama de canoanele din pravile, trebuie să folosească rețetele lor cu cât mai multă înțelepciune, dând dovadă de acrivie sau făcând pogorământ, după situație. Rostul canonului este îndreptarea păcătosului, nu pedepsirea lui.

Ajunși aici, vom trece la cel de-al treilea punct al expunerii, și anume alegerea duhovnicului, alegerea între un ieromonah și un preot de mir.

Comparația clasică dintre monahii care strălucesc precum soarele, văduvii care strălucesc precum luna și cei căsătoriți, care strălucesc precum stelele, a fost înțeleasă în mod greșit ca o afirmare a faptului că preoții de mir nu pot ajunge la o măsură duhovnicească înaltă.

„Preoții de la mănăstire au har, cei de mir nu...”

Această cugetare trădează o concepție eretică asupra familiei. Sfintele Sinoade au canonisit

foarte aspru pe cei care disprețuiau nunta și se scârbeau de unirea trupească dintre soți.

Taina hirotoniei este aceeași: nu există vreo Sfântă Taină pe care să o poată săvârși numai ieromonahul, iar preotul de mir nu. Toți preoții, câtă vreme nu primesc învățături eretice, au har. Iar dacă sunt vătămați de vreo erezie, sunt căzuți din har, indiferent dacă trăiesc sau nu în mănăstire.

Dacă există o anumită diferențiere, aceasta este între duhovnicii mai iscusiți și cei mai puțin iscusiți. Chiar dacă și unii și alții au puterea de a dezlega păcatele oamenilor, cei dintâi au și priceperea de a-i ajuta pe oameni să se ridice din căderea în care se află.

Rostul spovedaniei nu este doar ca păcătosul să ia dezlegare de păcate, ci este ca păcătosul să se îndrepte și să nu mai păcătuiască. Problema nu se pune deci la modul general, care e doctor mai bun, cel de la mănăstire sau cel din parohie. Problema este care anume ar fi doctorul cel mai bun pentru fiecare credincios.

Unii vor ajunge la concluzia că pentru ei este mai bine să se spovedească la un duhovnic dintr-o mănăstire, alții la un preot de mir.

Nu trebuie trecut cu vederea faptul că unii creștini nici măcar nu își pun problema alegerii duhovnicului. Din comoditate, se spovedesc la preotul a cărui biserică este aproape de casa lor. Nu vor să se ostenească să găsească un duhovnic iscusit, pentru că se tem ca nu cumva un astfel de duhovnic să le dea canoane grele, să îi pună să renunțe la păcate. Ei înțeleg în mod greșit faptul că părintele la care se spovedesc este îngăduitor, și

ajung să considere viața creștină un compromis permanent, înlocuind poruncile Evangheliei cu niște porunci mai comode, lepădând crucea mântuirii fără muștrări de conștiință.

În același timp există alții care, din snobism sau din dorința de a ieși în evidență, se spovedesc la mănăstire fără ca prin aceasta să manifeste dorința de a primi o povățuire mai înțeleaptă. Aceștia vor să iasă în evidență cu orice preț. Sfinții Părinți au observat că, în viața monahală, există ispita ca anumite patimi să fie ascunse sub masca cuvioșeniei. Mândria este cea mai puternică dintre acestea. De o formă asemănătoare a mândriei sunt biruiți cei care îi disprețuiesc pe cei care se spovedesc la duhovnici de mir, și care pot face sute sau chiar mii de metanii în fiecare zi, dar la baza nevoinței lor stă mândria.

Nu încercăm aici să stabilim un clasament, să facem o ierarhie între duhovnicii de la mănăstire și cei de mir. De altfel, nu este greu de observat faptul că ieromonahilor, slujind mult mai des decât preoții de mir și neavând grijile familiei, le este mai ușor să meargă pe calea arătată de Sfinții Părinți. Dar credința creștină nu se rezumă la rugăciune. Și familia este o cale de mântuire, și crucea ei este binecuvântată de Dumnezeu. Sunt preoți de mir care, crescându-și copiii cu dragoste, sporesc mai mult decât unii ieromonahi care se lasă cuprinși de rutina slujbelor și pentru care rânduiala monahală este aducătoare de uscăciune, de plictiseală și de împietrire a inimii.

Întrebarea nu trebuie să fie pusă la modul general: „care sunt mai sporiți?”, ci fiecare trebuie

să se întrebe care este duhovnicul cel mai potrivit pentru sine.

Nu trebuie să ne sperie faptul că în vremurile noastre s-au împuținat povățuitorii. Cuviosul Serafim Rose scrie că nu trebuie să ne așteptăm ca în aceste vremuri păgâne să mai găsim duhovnici ca cei din Filocalie. Scrie că iubitorii de Dumnezeu trebuie să înțeleagă că trebuie să ne mulțumim cu duhovnicii pe care îi avem, și nu să așteptăm degeaba să găsim duhovnici de mărimea celor din Pateric.

Îndrăznim totuși să spunem că părintele Porfirie Bairaktaris a trăit în vremurile noastre. Că părintele Paisie Aghioritul a trăit în vremurile noastre. Că părintele Dimitrie Gagastahis din Platanos, vrednicul preot de mir, a trăit în vremurile noastre. Și alții ca ei, mulți la număr, pe care îi știe numai Dumnezeu, au urcat tot acum prin răbdare și smerenie pe culmile sfințeniei.

Oare sfatul părintelui Serafim Rose este greșit? Nu, în nici un caz. Părintele îi previne însă pe cei care caută duhovnici precum cei din Pateric să fie cu picioarele pe pământ. Dacă am fi fost la măsura monahilor din Pateric, am fi putut pretinde că avem nevoie de îndrumători la măsura Avvei Antonie cel Mare, dar așa, fiind plini de păcate și iubitori de sine, ar trebui să ne mulțumim cu doctorii care ne pot vindeca de patimi, chiar dacă aceștia nu se ridică la înălțimea bătrânilor din Pateric.

„Duhovnic de mir sau de mănăstire?”

Fiecare bolnav are rănile lui. Pentru unele boli, unii doctori sunt mai buni decât alții. Sunt

unii cărora le este mai de folos să se spovedească la preotul de parohie, la care pot ajunge foarte des. Câtă vreme au de luptat cu căderi foarte mari, spovedania deasă le este de mare folos. În același timp s-ar putea ca de mai mare folos să le fie întâlnirea cu un duhovnic ieromonah, care poate avea mai multă experiență în arta spovedaniei.

Dar spovedania nu ține numai de artă, cel mai important este ca duhovnicul să fie luminat de Dumnezeu.

Una dintre soluțiile pe care le întâlnim din ce în ce mai des în zilele noastre este următoarea: creștinii își găsesc un duhovnic de mir cu care se pot întâlni des. În același timp, pentru problemele mai grele ei pot cerceta pe vreunul dintre ieromonahii mai bătrâni (nu atât la trup, cât mai ales la minte). Duhovnicii de mir nu ar trebui să îi împiedice să țină seama de povețele bătrânilor ieromonahi, iar ieromonahii îi vor ajuta să sporească în toate cele bune pe care le recomandă duhovnicii de mir.

S-ar mai putea spune multe despre acest subiect, dar nu o vom face, întrucât nu dorim decât să atragem atenția asupra unor probleme care își caută rezolvare.

„Trebuie să te spovedești și să te împărtășești de patru ori pe an, că așa învață Biserica...”

„La spovedanie nu trebuie să spui decât păcatele foarte mari, ca să nu îl obosești pe părintele...”

„Preoții de la mănăstire au har, cei de mir nu...”

Iată care au fost afirmațiile care ne-au provocat să scriem acest text. Astfel de sfaturi nu pot da roade bune. Dovedesc imaturitate duhovnicească. Cei care s-au grăbit să le comunice altora sunt doctori care nu s-au vindecat mai întâi pe ei înșiși.

Nu este ușor ca, după citirea rândurilor de mai sus, cititorii să reușească să discearnă între ceea ce le este cu adevărat de folos să preia din sfaturile altor creștini și ceea ce nu merită luat în seamă.

Trebuie totuși să atragem atenția asupra faptului că nu ne-am dorit în nici un caz să promovăm un anumit scepticism cu mască duhovnicească. Efectul unui asemenea scepticism poate fi demolator, poate duce la uscăciune duhovnicească. Un astfel de scepticism riscă să transforme omul într-un judecător nu numai al părerilor îndoielnice ale altora, ci și al întregii vieți ortodoxe, ajungând să judece critic până și învățătura Sfinților Părinți, Sfânta Scriptură și însăși Biserica.

Pentru a preîntâmpina o astfel de atitudine, vom afirma fără șovăială importanța legăturii duhovnicești dintre creștini. Cei care vin la biserică de puțină vreme vor avea multe de învățat de la cei care au o experiență duhovnicească mai solidă. Este adevărat că sfaturile acestora nu au rolul de a substitui sfaturile primite de la duhovnic. Dar este și mai adevărat că pot fi foarte folositoare. Mai ales pentru cei care încă nu îndrăznesc, din rușine sau din lașitate, să ceară răspunsuri chiar de la cel

rânduit de Dumnezeu pentru a răspunde: adică de la duhovnic...

Duminica orbului...

Andrei intră în biserică, bucuros că se află din nou în casa lui Dumnezeu. De când ieșise din spital tot aștepta momentul acesta.

Slujba de la mănăstirea Lainici era frumoasă. Îi părea rău că nu îi vedea pe monahi, îi părea rău că nu vedea icoanele. Se bucura însă că îi era mai ușor să își țină mintea neîmprăștiată.

Nu mai fusese de multă vreme la Lainici. Acum venise hotărât să își găsească un alt duhovnic, pentru că duhovnicul lui, părintele Ioan, plecase la cele veșnice.

Din când în când se îndepărta cu mintea de la slujbă și se ruga Domnului să găsească un duhovnic iscusit atât în lucrarea duhovnicească, cât și în călăuzirea lui, a unui mirean, în vârtejul lumii iubitoare de păcat.

O vreme stătuse într-o mănăstire, ca să vadă dacă nu cumva locul său era acolo. Dar nu, nu avea chemare pentru monahism.

- „Părinte, oare de ce nu m-a primit Dumnezeu în mănăstire? De ce nu m-am învrednicit să mă călugăresc? De ce simt că locul meu este în lume?”, îl întrebase odată pe părintele Ioan.

- „Dacă toți creștinii ar pleca la mănăstiri, atunci lumea ar deveni un pustiu duhovnicesc. Dar Hristos nu vrea numai mântuirea celor care sunt

deja fii ai Bisericii. Vrea ca și ceilalți să vină la mântuire. Or, pentru asta au nevoie de modele, au nevoie de pilde. Trebuie să rămână iubitori de Dumnezeu și în orașe. Hristos nu a venit să întemeieze mănăstiri. A venit să îi mântuiască pe oameni. Lumea trebuie să primească învățătura cea mântuitoare. Sfinții Apostoli nu au stat retrași în peșteri și pustii, ci L-au propovăduit pe Hristos oamenilor care stăteau departe de calea mântuirii.

Nu te întrista că nu ai chemare spre mănăstire. Când îți vei da seama că și viața în lume este binecuvântată de Dumnezeu, când vei înțelege cât de frumoasă este viața de familie, tristețea se va îndepărta de la tine.

Ar trebui să te întristezi dacă ai alege păcatul. Hristos nu ne va judeca pentru că nu am intrat în mănăstire, ci ne va judeca dacă acolo unde am trăit am iubit păcatul și nu virtutea, dacă am ales voia noastră și am lepădat voia lui Dumnezeu. Poți duce viață de sfințenie în lume, așa cum poți duce viață de păcat în mănăstire.

Chiar dacă monahii aleg o cale mai înaltă, chiar dacă nevoițele lor sunt mai mari, calea lor nu neagă familia. Doar monahii nu au răsărit din pământ. Fără părinți nu există copii. Dumnezeu așteaptă ca fiecare om să își înmulțească talanții pe care i-a primit. Așa că nu fi trist că nu ai chemare spre monahism, încearcă să înțelegi că mireni au chemarea lor, pe care o pot afla din cuvintele Sfintei Scripturi: *Fiți sfinți, că Eu, Domnul Dumnezeu vostru, sfânt sunt.*”

Părintele Ioan îl ajutase mult de tot. La început, acest preot i se părea un dușman care vroia

să îl îndepărteze de plăcerile tinereții. Îl asculta prea puțin, și prefera să trăiască în patimi. Dar răbdarea părintelui l-a ajutat să vină la pocăință. Dacă în loc să îl rabde l-ar fi gonit, nu ar mai fi venit la biserică niciodată.

Părintele Ioan s-a purtat blând cu el vreme îndelungată, și atunci când a simțit că îl poate ridica din noroi nu a șovăit să o facă. Înainte de a muri, îi dăduse un canon foarte greu:

- „După moartea mea, nu îți las canon sute de metanii sau multe catisme din Psaltire. Ți dau un canon și mai greu: găsește-ți un duhovnic în mâinile căruia să îți poți pune sufletul, de care să faci ascultare așa cum ai făcut de mine. El va ști să îți dea canonul potrivit creșterii tale duhovnicești. Aș fi putut să te las eu în grija cuiva. Dar cred că e mai bine pentru tine să dai acest examen, acela de a-ți alege un alt duhovnic... În Filocalii se găsește un sfat de care trebuie să țină seama și mireni: la alegerea călăuzei duhovnicești trebuie multă chibzuință. Ca nu cumva cineva să se smintească de neputințele povățuitorului, și să îl părăsească după puțină vreme. Când vei vrea să îți alegi duhovnicul, să te gândești bine, să cauți un părinte pe care să nu îl părăsești sub pretext că nu ai știut ce fel de om este.”

- „E mai bine să îmi găsesc un duhovnic ieromonah, nu? Nu mai găsesc alt preot de mir ca sfinția voastră, sunteți cu adevărat o excepție.”

- „Nu, nu sunt o excepție. Mai sunt și alții în lume, care cu adevărat au dobândit sfințenia, dar lumea nu se pricepe să îi recunoască. Se uită toți după minuni sau exorcisme și nu își dau seama că

nici o minune nu este mai mare decât tămăduirea unui suflet.”

- „Nu credeți totuși că îmi va fi mai bine la un ieromonah?”

- „Știu că Patericul românesc e plin de ieromonahi, nu de preoți de mir. Dar aceasta nu înseamnă că numai cei de la mănăstire sunt duhovnici buni. S-ar putea ca duhovnicul pe care ți-l va rândui Dumnezeu să fie călugăr, așa cum îți dorești. Viața lui, cu slujbe multe, cu canonul neîntrerupt care este slujirea credincioșilor, va modela viața ta în lume. Mulți dintre cei mai sporiți creștini pe care i-am cunoscut aveau ca duhovnici părinții mai cunoscuți din mănăstirile noastre. Să știi însă că am cunoscut și creștini pentru care spovedania la mănăstire a fost un capriciu, un mod de satisfacere a părerii înalte despre sine.

Și să mai știi că poți găsi un preot de mir nu numai ca mine, ci mult mai sporit. Fără să vrei, ți-ai făcut din mine un fel de idol, m-ai suit pe un pedestal de care nu sunt vrednic, și asta numai pentru că nu ai avut ocazia să cunoști și alți preoți de mir. Cel mai important criteriu nu este dacă duhovnicul este călugăr sau nu, nici câte metanii sau câtă milostenie face. Important este să fie doctor de suflete. Sfântul Ioan din Kronstadt mânca la multe mese la care era invitat, dar era mai sporit decât alți pustnici care trăiau numai cu pâine și apă. Numai Dumnezeu știe care este mai sporit dintre toți. Nici postul, nici milostenia nu fabrică duhovnicul: smerenia unuia poate cântări mai mult decât postirile îndelungate ale altuia. Așa că roa-

gă-te ca Dumnezeu să îți lumineze mintea ca să găsești doctorul cel mai bun pentru sufletul tău. Acesta poate să nu fie unul dintre cei cu mare faimă sau cu mari harisme. Dar de el ai nevoie, pentru că leacul său îți va folosi mai mult decât reclama sau harismele altora...”

Pentru asta venise la mănăstire, ca să își găsească duhovnic. Cu o lună în urmă, după moartea părintelui său, se dusese la Mănăstirea Radu Vodă ca să se roage la moaștele Sfântului Nectarie. Părinții de acolo, fiind tineri, nu i se păreau potriviți pentru a-l călăuzi pe calea mântuirii. Acolo auzise pentru prima oară despre părintele Alexie de la biserica Adormirea Maicii Domnului.

Duminica următoare era în biserica aceasta și asculta vrăjit cum slujea părintele. Dar predica nu îl mișcase: părintele vorbea despre iertarea vrăjmașilor, despre smerenie și despre înfruntarea necazurilor.

„Nu e prea sporit duhovnicește. Aș fi preferat să vorbească despre subiecte înalte, despre lucrarea rugăciunii lui Iisus sau despre nevoințele sfinților... Nu mă pot spovedi la el, nu e duhovnicul de care am nevoie, chiar dacă slujește atât de frumos.”

A doua zi l-a văzut pe preot mergând pe stradă lângă o fată îmbrăcată cam vulgar. Imaginea l-a surprins atât de tare, încât a făcut câțiva pași după ei, ca să o vadă mai bine pe fata care semăna cu una dintre fostele sale colege de liceu. Și, privindu-i, nu a fost atent la mașina care venea în mare viteză și care l-a lovit puternic.

Nu era vina lui, era vina șoferului care conducea amețit de băutură. Dar, dacă nu s-ar fi luat după cei doi, ci și-ar fi văzut de drumul lui, nu ar fi fost lovit.

Mașina l-a trântit la pământ fără să îl calce. Dar impactul fusese puternic și Andrei își pierduse vederea. Urma să fie operat; avea mari șanse de vindecare. Își puna nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu și al Sfântului Nectarie, pe care îl iubea mult.

„Să luăm aminte, Sfintele, sfinților...”, auzi o voce care îi întrerupse șirul amintirilor.

Strana începuse să cânte un imn închinat Maicii Domnului, și se auzea atât de frumos, încât pentru câteva clipe Andrei își imaginează că se află chiar în Grădina Maicii Domnului, în Sfântul Munte Athos. Își dorea de multă vreme să ajungă în acel loc binecuvântat. Înainte de a veni la Lainici îi promisesse Preasfintei Născătoare de Dumnezeu că, dacă operația îi va reuși, următorul pelerinaj îl va face într-acolo.

Imnul se termină și începu predica.

„În numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh...” auzi vocea unui părinte, o voce care îl făcu să tresară. Semăna cu vocea părintelui Alexie, doar că era mai dulce, mai caldă.

„Nu, părintele Alexie nu are ce să caute aici”, își spuse, având în inimă regretul că nu îl poate vedea pe preotul care predica.

Era duminica Fiului risipitor. Ar fi preferat să fie o altă duminică, să asculte un cuvânt despre vindecarea unui orb sau a unui alt bolnav. Dar nu avea ce face.

El nu se mai considera un fiu risipitor. Fusese odată fiu risipitor, dar de atunci trecuse mult timp... Se lăsă iarăși în voia amintirilor. Își aduse aminte de prima sa spovedanie, își aduse aminte de întâlnirea sa cu părintele Ioan. Viața sa a fost schimbată în întregime de această întâlnire.

Auzi cum cel care predica pomeni cuvântul „duhovnic”, și deodată deveni atent: era foarte interesat de acest subiect.

„...și, când fiul risipitor s-a întors acasă, tatăl i-a ieșit în întâmpinare. Știm că tatăl este Dumnezeu, iar fiul risipitor este omul păcătos. Ar trebui însă să vedem în tatăl fiului risipitor și un chip al duhovnicului. Pentru că, într-un fel, toți creștinii sunt fii risipitori. Toți ne aflăm în război duhovnicesc, fie că vrem, fie că nu. Unii se predau, alții luptă până la ultima suflare. Aceasta este crucea noastră: să ne luptăm din toate puterile pentru a fi ai lui Hristos.

Însă, vrem sau nu, în acest război suntem răniți, mai mult sau mai puțin. Nici un sfânt nu a dus acest război fără a primi nici cea mai mică rană... Ca să fim învingători în această luptă, e foarte important să avem un dascăl bun...”

În timp ce părintele înșira citate din Sfinții Părinți despre importanța duhovnicului, Andrei se rugă iar ca Dumnezeu să îi scoată în cale un duhovnic potrivit. La un moment dat auzi cum părintele vorbea despre ajutorul pe care îl primise el însuși de la povățuitorul său.

„Cu frică de Dumnezeu spun că, fără el, m-aș fi scufundat. Sunt ispite mai ușoare, care trec repede. Dar sunt ispite care se prăvălesc asupra

noastră ca niște bolovani. Și, dacă nu avem un povățuitor iscusit, nu rezistăm.” Părintele vorbea frumos și vorbele sale îi mergeau la inimă. Se gândi să se spovedească la acest părinte, după slujbă.

Pentru că vocea acestuia semăna cu a părintelui Alexie, Andrei începu să compare predicile celor doi. Stilul semăna, dar problemele erau diferite. Și inima era diferită. Părintele Alexie avea în el dorința de a-i convinge pe credincioși să înceapă lupta cea bună. Se asemăna unei căpetenii care își încuraja oștirea.

Preotul care predica acum era altfel: se adresa unor soldați hotărâți să lupte, și le arăta tehnica de luptă.

„Câtă diferență între un ieromonah și un preot de mir - își spuse. Niciodată preoții de mir nu vor ajunge la sfințenia și la măsura celor din mănăstire, oricât s-ar chinui.”

Era din ce în ce mai hotărât să își găsească un duhovnic ieromonah. Aștepta să vadă dacă părintele care predica l-ar fi primit ca ucenic.

„Pentru monahii care îl au pe duhovnic în aceeași mănăstire cu ei, este ușor. Dar pentru mirenii care locuiesc departe de îndrumătorul lor, războiul este foarte greu. Pentru că, de multe ori, până să ajungă la doctor, boala se agravează. Dacă l-ar fi avut pe doctor lângă ei, s-ar fi vindecat înainte să se ajungă la alte complicații”.

„Așa este - își spuse Andrei - dar ce să mă fac dacă nu am încredere în nici un preot de mir? Nădejdea mea tot în cei din mănăstire rămâne, chiar dacă nu am de gând să mă călugăresc.”

De obicei nu își lăsa mintea să rătăcească de la predică, dar de data aceasta, din cauza emoției provocate de faptul că își dorea să își găsească un duhovnic, se aduna mai greu. Iarăși gândurile sale fură întrerupte. Părintele vorbea despre Casa în care se întorcea fiul risipitor, adică despre Biserică. Cuvintele sale erau pline de putere.

„Trebuie să ne întoarcem din calea păcatului pe calea pe care ne-a arătat-o Hristos, pe calea mântuirii. Astfel vom primi răsplata pe care ne-o dorim, Împărăția Cerurilor...”

Andrei auzise de multe ori aceste cuvinte. Dar, rostite de acest preot, păreau rostite pentru prima oară. Deși vorbea de mai mult de o jumătate de oră, în biserică era liniște, nimeni nu se foia, nimeni nu şușotea. Toți sorbeau cuvintele predicii.

Andrei era din ce în ce mai convins că omul care vorbea era un adevărat rob al lui Dumnezeu, un om care îl iubea pe Dumnezeu, un părinte care era în stare să îl învețe și pe el să dobândească această dragoste. Abia aștepta să se termine slujba ca să îi spună tatălui său hotărârea sa de a deveni ucenic al părintelui.

Tatăl său se apropiase de biserică abia după moartea soției sale, în urma discuțiilor cu Andrei. S-ar fi călugărit chiar, dacă nu ar fi trebuit să se îngrijească de creșterea fiului său. A încercat să trăiască în lume ca un călugăr, a încercat să țină voturile monahale fără a intra în mănăstire. Mergea la toate slujbele la care mergea și Andrei. Avea un duhovnic foarte tânăr, părintele Teodor, care era puțin mai mare decât fiul său, și pe care îl aprecia mult. Fiul său însă nu putea depăși diferența mică

de vârstă dintre el și părintele Teodor, ba chiar îi găsea tot timpul nod în papură. Asta mai ales datorită faptului că avea patima judecării aproapelui: sfânt să fi fost părintele Teodor, Andrei tot ar fi încercat să-i găsească vreun defect.

„Să înțelegem că suntem fii risipitori. Să ne ajute Bunul Dumnezeu să lepădăm mândria și păcatele, și, chemând mila Lui asupra noastră, să ne învrednicim de veșnica mântuire. Amin.”

Părintele intră în altar. Sfânta Liturghie continua, dar Andrei nu mai putea răbda. Căuta cu mâna în dreapta, să îl simtă pe tatăl său. Îl trase de mânecă și îi spuse:

- „După slujbă mă spovedesc. Predica părintelui m-a cucerit...”

Tatăl său nu îi răspunse nimic, deși el aștepta să audă un cuvânt care să îi întărească hotărârea luată. Dar tatăl tăcea, ascultând slujba.

„Tata s-a supărat, nu vrea să mă spovedesc la mănăstire. El ar fi preferat să îmi găsească un duhovnic mai aproape de noi. Dar nu. Orice ar fi, părinte care să vorbească așa nu găsească în tot Bucureștiul.”

Aceleași cuvinte i le repetă și tatălui său, imediat ce ieșiră din biserică: „părinte care să vorbească așa și să respire atâta liniște nu găsească în tot Bucureștiul!”

- „Andrei, știi doar că împreună am fost în biserică părintelui Alexie...”

Andrei simți un duh de răzvrătire:

- „Tată, mai lasă-mă cu părintele Alexie, eu vreau să mă spovedesc aici, înțelegi...” Se simțea neînțeles de către tatăl său. Dacă ar fi avut ochii

sănătoși, ar fi luat-o la fugă. Nu mai avusese discuții contradictorii cu tatăl lui de multă vreme. De când își pierduse vederea devenise puțin cam nervos.

Sufletul lui era foarte încordat. I se părea că de hotărârea lui de a se spovedi la acest părinte iubitor de Dumnezeu depindea cel mai important lucru din viața lui.

Auzi în apropiere glasul părintelui care predicase. Ieșise destul de repede din biserică, pentru a sta de vorbă cu niște oameni. La miruit rămăsese starețul mănăstirii.

- „Tată, du-mă la părintele care a predicat. Vreau să vorbesc cu el chiar acum...”

Andrei rostise aceste cuvinte cu glas ridicat și, fără să vrea, fusese auzit și de alții. Îl auzise chiar și părintele care, dându-și seama că tânărul nu îl vede, veni spre el.

- „Sărut-mâna, părinte...” - zise tatăl său, bucuros că părintele venise la ei.

- „Să fiți binecuvântați - auzi Andrei, în timp ce simți pe cap o mână care îl binecuvânta. Am auzit că vrei să stăm de vorbă. Dacă nu vă grăbiți, vorbim mai pe seară. Dar dacă plecați, vorbim acum. Trebuie doar să îi spun părintelui stareț că întârzii la masă.”

Andrei se bucură și mai mult văzând cât de prietenos părea părintele. Chiar dacă stăteau până seara, nu mai avea răbdare până atunci:

- „Părinte, dacă nu vă încurc prea tare, eu aș vrea să vorbesc cu sfinția voastră chiar acum.”

- „O clipă, mai întâi trebuie să vorbesc cu altcineva, mă întorc imediat.”

Până să plece de lângă ei, la părinte mai veni cineva, cu o voce groasă. Andrei se gândi că, după cum vorbea, acesta era un părinte tare bătrân:

- „Părinte, mare bucurie ne-ați făcut că ați slujit iar pe la noi. Plecați acum?”

- „Nu, mai stau până mâine.”

- „Sunteți cu grupul venit cu autocarul?”

- „Da, sunt pelerini de la noi de la biserică.”

- „Atunci să îi urcați și până la mine. Să vadă schitul. Nu o să le pară rău.”

- „Știu, părinte Dionisie, urcăm după-masă. Nu vă uitam eu...”

- „Bine, părinte Alexie, sărut-mâna...”

Andrei amuțise. Într-o clipă tot universul lui se răsturnase. Înțelesese tăcerea tatălui său din biserică. Înțelesese că îi judecase greșit pe preoții de mir. Înțelesese că se înșelase când îl comparase pe părintele care predicase cu părintele de la biserica Adormirea Maicii Domnului: erau una și aceeași persoană...

Încheiere

În America a apărut o carte controversată, *Adevărata viață a părintelui Serafim Rose*, scrisă de nepoata acestuia, jurnalista americană Cathy Scott. Am citit destule comentarii ale acestei cărți, cele mai multe fiind negative. Ideea principală era cum a îndrăznit o autoare, care a scris și cărți despre Mafia, crime și alte grozăvii, fie ea și nepoata părintelui, să scrie o asemenea biografie? Cum a putut să scrie despre un sfânt, fără să ducă o viață de sfințenie? Nu a înțeles nimic din convertirea părintelui. Sau a înțeles prea puțin...

Am citit aceste comentarii chiar înainte de a termina de scris volumul de față. Și m-am întreat: cu ce drept scriu eu, un mirean cu atâtea slăbiciuni și neputințe, despre sfințenia preoților de mir?

Cred că o asemenea întrebare și-o pot pune și cititorii. De aceea am considerat necesar să lămuresc puțin lucrurile.

Există mai multe feluri de vieți de sfinți: cele scrise de ucenicii lor, cele scrise de părinți cu viață îmbunătățită, cele scrise de către credincioși și cele scrise de către oameni care scriu lucrurile din afara Bisericii. Pe cât sunt de folositoare cele din prima categorie, pe atât de pierzătoare pot fi cele din ultima, pentru că adevărul nu poate fi înțeles de către cei care nu fac parte din Trupul lui Hristos. Aceștia le scapă esențialul.

Cartea de față nu este un volum „de autor”. La viața Sfântului Alexie, scrisă de Maria Alexandrovna Pazuhina, și la viața Sfântului Ioan de Korma nu am adăugat nici măcar un rând. Am scris doar cuvintele de după biografii. La textul despre viața Sfântului Iona am rearanjat traducerea și i-am adăugat scurte comentarii. Ediția din limba rusă lăsând de dorit, am făcut o anumită îmbunătățire a textului și i-am modificat scheletul, deoarece varianta inițială - fiind mai mult o compilație de mărturii - era obositoare. Prin aceste rânduri nu intenționez să mă „dezvinovățesc”; ci doar refuz să mă acopăr cu lauri care nu mi se cuvin.

În ceea ce privește predicile, vreau să mărturisesc că a fost pentru mine o mare bucurie să pot împărtăși altora bucuria pe care mi-a adus-o în suflet fiecare dintre acești sfinți.

Predica la prăznuirea Sfântului Iona din Odessa a fost prima mea predică tipărită. Inițial a apărut sub pseudonim, deoarece atunci nu știam că voi mai osteni mult în lumea scrisului. Am predicat despre Sfântul Iona în biserică (cu binecuvântarea preotului, bineînțeles), am vorbit despre el elevilor școlii la care am predat, dar dorința de a vorbi altora despre el nu mi s-a micșorat.

M-aș bucura dacă într-un număr cât mai mare de parohii și mănăstiri ar începe să se facă prăznuirea acestor noi sfinți ai Bisericii - Iona din Odessa, Alexie din Bortsurmani, Ioan de Korma și Ioan de Korma al II-lea. Cred că mult ajutor vor avea și duhovnicii din mănăstiri vorbindu-le ucenicilor lor despre acești sfinți ai vremurilor

noastre. Și cred că bine vor face toți cei care îi vor pomeni la rugăciune pe preoții care, nefiind canonizați, au dobândit totuși harul lui Hristos. Rugându-se pentru ei, Dumnezeu îi va lumina și pe unii, și pe alții. Să nu ne fie greu să mai trecem în pomelnicele noastre de rugăciune încă două-trei nume. Și, tot așa, să nu ne fie lene să mai trecem și între cei vii pe preoții despre care auzim că fac multă lucrare duhovnicească. Îi putem ajuta prin rugăciunile noastre, chiar dacă suntem mai slabi decât ei. Chiar dacă suntem slabi, Dumnezeu nu trece cu vederea nici o rugăciune...

Îndrăznesc să spun că faptul că Biserica zămislește sfinți îmi dă putere. Oricât de neputincioase ar fi cuvintele mele, nădăjduiesc că vor reuși să atragă atenția asupra importanței acestor mari păstori ai noștri.

Aflându-mă la a doua ediție a cărții, cred că este normal să mărturisesc că după publicarea primei ediții a cărții de față am primit de la unii cititori și scrisori în care mi se reproșa că încerc să fiu orb față de căderile clericilor din vremurile noastre și că am fost părtinitor când am vorbit numai despre modelele care trebuie urmate - făcând abstracție de modelele greșite.²⁵ Chiar acum, în momentul în care scriu aceste rânduri, Biserica Greciei este zguduită de un mare scandal în care sunt implicați mai mulți ierarhi și preoți.

²⁵ Am scris pe această temă un articol, cu titlul *Modele care ne smintesc*, tipărit în volumul *Tinerii și sexualitatea – Între iubire și păcat*, tipărit la Editura Lucman în 2006.

Presă – atât din Grecia, cât și din alte țări vecine - a găsit prilejul să atace Ortodoxia, publicând dezvăluiri incendiare despre căderile unor slujitori ai Bisericii lui Hristos. Este adevărat că unele articole par scrise într-un duh justițiar, ca și cum ar fi nevoie de mâna nepătată a justiției pentru a se rezolva problemele morale ale slujitorilor altarului. Consider că de fapt – chiar dacă unele relatări sunt obiective – astfel de dezvăluiri nu fac altceva decât să producă sminteală în popor. Statisticile arată că încrederea grecilor în ierarhie a scăzut îngrijorător în urma acestui scandal căruia mass-media îi acordă o atenție exagerată. De fapt se încearcă deturnarea atenției oamenilor de la probleme sociale mult mai grave, pentru a-i rupe nu numai de Biserică, ci și de Hristos, Mirele Bisericii.

Și totuși, întrucât reproșurile cum că închid ochii în fața realității scriind numai despre virtuțile preoților nu au fost puține, m-am decis să tratez și aspectul smintitor al problemei într-o conferință despre căderile preoților și virtuțile celor care îi judecă. Consider că nu rezolvăm nimic arătând cu degetul neputințele altora în loc să ne vedem de căderile noastre. Am mai spus-o și repet: cea mai bună schimbare pe care o putem aduce în Biserică este să mergem noi înșine pe calea sfințeniei. Atunci, deși nu vom fi orbi la căderile altora, vom ști cum să ne raportăm la ele astfel încât să nu ne fie spre osândă...

Cât privește celelalte texte din volum, ele exprimă modul în care înțeleg rostul preotului de mir. Ele prezintă subiecte pe care le-am auzit discutate nu o dată de către oamenii care își pun

problema mântuirii. În articolul despre alegerea duhovnicului – care este destul de scurt (îmi doresc să scriu o carte numai despre învierea prin spovedanie și despre rolul duhovnicului...) – am încercat să punctez niște idei pe care le consider de folos. Textul despre „Duminica orbului” este un rod firesc al faptului că am cugetat la astfel de probleme. Cred că e nevoie de cât mai multe texte de acest gen, de texte care să dovedească faptul că pentru creștini învățătura Bisericii nu este o simplă poezie care trebuie învățată pe dinafară, ci este cu adevărat hrană pentru suflet, hrană care modelează sufletul. Nădăjduiesc, și de această dată, că nepriceperea mea stilistică va fi covârșită de bunele intenții cu care am scris.

Sper ca lipsurile acestui volum să fie trecute cu vederea de către cititori. Și mai sper ca cei care vor avea dorința de a face o carte mai bună despre sfințenia preoților de mir să nu pregete să ducă la îndeplinire acest imbold. M-aș bucura să știu că măcar i-am impulsionat să purceadă la drum...

CUPRINS

Prefață:

Introducere.....

Viața Sfântului Alexie de Bortsurmani.....

Rugăciune către Sfântul Alexie din
Bortsurmani.....

Cuvânt la pomenirea Sfântului Alexie din
Bortsurmani....

Viața Sfântului Iona din Odessa.....

Rugăciune către Sfântul Iona.....

Cuvânt la prăznuirea Sfântului Iona din Odessa...

Sfântul Ioan din Korma, un preot de mir cu sfinte
moaște..

Noi și Sfântul Ioan de Korma.....

Cuvânt la prăznuirea Sfântului

Nicolae Planas, ocrotitorul celor căsătoriți...

Un nou David în fața Goliatului comunist.....

*1. Cuvânt la pomenirea părintelui Dimitrie
Gagastathis...*

2. O mărturie scrisă cu sânge și duh.....

3. Însemnări pe marginea unei cărți.....

Despre viața părintelui Constantin, „calul lui Dumnezeu”....

Gânduri despre Crucea preotesei.....

Anexe: Cum să ne alegem duhovnicul.....

Duminica orbului.....

Încheiere.....